145 Statistiske analysar Statistical Analyses

Alice Steinkellner (red.)

Kulturstatistikk 2014

Statistics Norway
Statistisk sentralbyrå

Statistiske analysar 145

Alice Steinkellner (red.)

Kulturstatistikk 2014

Statistisk sentralbyrå • Statistics Norway
Oslo–Kongsvinger

Statistiske analysar

I denne serien blir det publisert analysar av statistikk om sosiale, demografiske og økonomiske forhold til ein breiare lesarkrins. Framstillingsforma er slik at publikasjonane også kan lesast av personar utan spesialkunnskapar om statistikk eller bearbeidingsmetodar.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.
Publisert desember 2015

ISBN 978-82-537-9272-9 (trykt)
ISBN 978-82-537-9273-6 (elektronisk)
ISSN 1892-7521
Emne: Kultur og fritid

Trykk: 07 AS

Standardtegn i tabeller	**Symbol**
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	…
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	|
Desimaltegn	,

Forord

Kulturstatistikk 2014 gir i tekst, figurar og tabellar eit hovudbilete frå ulike kulturområde, tal for offentlege utgifter, informasjon om sysselsetjing og føretaksdemografi i kulturnæring samt oversikt over deltaking i ulike kulturelle aktivitetar. Hovudformålet med publikasjonen er å beskrive og gje ei samla oversikt over den tilgjengelege statistikken for ulike kulturområde i Noreg.

Kulturstatistikk er ein årleg publikasjon som frå 1975 til 2008 har vore publisert i serien Noregs offisielle statstikk, bortsett frå åra 2004 og 2005 da den var i serien Statistiske analysar. Alle utgåver er digitalt tilgjengelege på Statistisk sentralbyrå sine internettsider. Frå 2009 har publikasjonen Kulturstatistikk blitt publisert i serien Statistiske analysar, og den er tilgjengeleg i pdf-format under adressen: http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/kulturstatistikk

Publikasjonen er utarbeidd ved Seksjon for utdanningsstatistikk. Alice Steinkellner har vore redaktør for publikasjonen. Hossein Moafi, Liv Taule, Per Tuhus og Anne Marie Rustad Holseter har vore medforfattarar. Bente B. Fjeldbo og Turid Sandhalla har vore med på utarbeiding og innsamling av datagrunnlaget.

Statistisk sentralbyrå har eit godt samarbeid med fleire offentlege institusjonar og interesseorganisasjonar som leverer datagrunnlag. Talmaterialet byggjer også på tal frå Statistisk sentralbyrå.

Publikasjonen er finansiert av Kulturdepartementet.

Statistisk sentralbyrå, 9. desember 2015

Christine Meyer

Samandrag

I denne publikasjonen presenterer vi oppdaterte tal og statistikk for ulike område relatert til kultur. Hovudformålet med publikasjonen er å beskrive og gje ei samla oversikt over den tilgjengelege statistikken for ulike kulturområde i Noreg.
Nokre hovudresultat innanfor temaområda i publikasjonen:

Offentlege utgifter til kultur

Dei statlege utgiftene til kultur over Kulturdepartementets budsjett i 2014 var 12,5 milliardar kroner, dei fylkeskommunale kulturutgiftene var på over 1,3 milliardar kroner, og dei kommunale utgiftene var på 9,8 milliardar kroner.

Sysselsetjing og føretak i kulturnæring

3 prosent av dei sysselsette i Noreg hadde hovudjobben sin i kulturnæring i 2014, det utgjer nær 79 000 personar.

Kunstpolitiske tiltak

I 2014 vart det løyva nesten 601 millionar kroner frå Norsk kulturfond til ulike kulturformål. Beløpet auka med 23,5 millionar, eller om lag 4 prosent, frå året før. Musikk, litteratur og scenekunst er dei hovudområda som fekk mest, høvesvis 177,4, 155,0 og 130,0 millionar kronar kvar.

Scenekunst, musikk og festivalar

Teater, opera og dans er fortsatt attraktive tilbod innanfor scenekunstfeltet. I 2014 var det til saman 2,5 millionar tilskodarar ved teater, opera og dans. Dette var ein auke på 7 prosent frå året før. Medlemsorganisasjonar i Norsk teater- og orkesterforening (NTO) hadde til saman nær 1,8 millionar tilskodarar på scenekunstfeltet.

Museum

I 2014 var det totalt 10,9 millionar besøk i musea i Norge. Det er ein nedgang på 80 000 besøk, siste året Sjølv om besøkstala har gått ned det siste året, har det vore auke det siste tiåret. Frå 2005 til 2014 har talet på museumsbesøk auka med 1,8 millionar, eller 20 prosent. Samlingane i dei norske musea utgjorde om lag 53 millionar gjenstandar eller objekt i 2014.

Bibliotek

Folkebiblioteka hadde 23,2 millionar utlån i 2014 av bøker og andre medium. Av det totale utlånet i 2014 var 16,8 millionar utlån av bøker, inkludert fornyingar, og 6,5 millionar utlån av andre medium. I gjennomsnitt var det 4,5 utlånte bøker og andre medium per innbyggjar.

Bøker

I 2014 vart det utgjeve om lag 11 500 titlar i alt. Innanfor barne- og ungdomslitteratur vart det utgjeve 1 700 titlar i 2014, som er 80 færre titlar enn i 2013. Tal frå Norsk mediebarometer 2014 viser at kvar nordmann i gjennomsnitt brukte 11 minutt på boklesing på fritida per dag.

Aviser

Den fallande trenden i opplagstala for papiravisene held fram. Nedgangen frå 2013 til 2014 var på 78 000, noko som utgjorde 3 prosent av det samla avisopplaget i 2013. I 2014 var det samla avisopplaget på 2,2 millionar. I 2014 var det totalt 230 aviser på nett og 187 av desse hadde eigne nyheiter på nettsidene.

Film og kino

I alt var det 11,1 millionar besøk på kino i 2014. Det er ein nedgang i kinobesøket mot førre året da det var om lag 718 000 fleire besøkande på norske kinoar. Besøkstalet svarar til 2,2 kinobesøk per innbyggjar. Samstundes som det er fallande besøkstal på kino i 2014, er det aukande besøkstal på bygdekinoane, som hadde 123 600 besøk same året, om lag 11 400 fleire enn i 2013.

Radio og TV

Delen av befolkninga som lyttar til radio på ein gjennomsnittsdag auka frå 59 prosent i 2013 til 64 prosent i 2014. Sett i lys av siste tiårsperiode, er dette også den høgaste delen i desse åra.

Idrett

Ved utgangen av 2014 var det nær 1,9 millionar ordinære medlemskapar i Noregs idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, ein auke på 40 000 medlemskapar frå året før. Talet på ordinære idrettslag har gått noko ned det siste året og talde 7 953 lag ved utgangen av 2014.

Abstract

This publication provides updated figures and information about cultural statistics. The main purpose of this publication is to present an overview of available statistics in various cultural fields in Norway. A selection of some main results within cultural fields in this publication:

Public expenditure
Governmental expenditure on cultural purposes in the Ministry of Culture's budget for 2014 was just above NOK 12.5 billion, county authorities' net operating expenditure on cultural purposes was NOK 1.3 billion, and local authorities' net operating expenditure on cultural purposes was NOK 9.8 billion.

Employment and enterprises in cultural industry
3 per cent of all employed in Norway had their main job within cultural industry in 2014, a total of 79 000 people.

Art policy measures
In 2014, The Art Council of Norway distributed almost NOK 601 million from the Norwegian Cultural Fund to several cultural purposes. The sum has increased by NOK 23.5 million, or about 4 percent last year. Music, literature and theatre received most; NOK 177.4 million, NOK 155.0 million, and NOK 130.0 million respectively.

Theatre, music and festivals
Theater, opera and dance is still attractive offers within the field of performing arts. In 2014 there were a total of 2.5 million attenders at the theater, opera and dance. This was an increase of 7 per cent from the year before. Members of Association of Norwegian Theatres and Orchestras (NTO) had a total of almost 1.8 million attenders spectators at the performing arts field.

Museums
In 2014, about 10.9 million people visited Norwegian museums. This is a decrease of 80 000 visits last year. Even though the number of museum visits has decreased last year, there has been an increase since 2005 to 2014 by 20 per cent. The museums hold collections of 53 million registered objects by 2014.

Libraries
The total of book loans and other media from public libraries decreased from 23.8 million loans in 2013 to 23.2 million loans in 2014. Of the total number of loans in 2014, 16.5 million were book loans, including renewals, and 6.5 million were loans of other media. On average there were 4.5 book loans and other media lending per capita from public libraries in 2014.

Books
A total of 11 500 titles were published in 2014. Norwegians spent in average 11 minutes on reading a book in their spear time in 2014, this is according to the Norwegian media barometer.

Newspapers
The trend of decline in circulation numbers for paper editions of newspapers continues. The decrease from 2013 to 2014 was 78 000, about 3 per cent of the total paper newspaper circulation in 2013. In 2014 the total newspaper circulation was 2.2 million newspapers. 230 newspapers were on Internet in 2014 and 187 of those had special news on internet.

Films and cinemas
In 2014 a total of 11.1 million cinema visits was registered. Cinema visits decreased in 2014 compared to 2013, when about 718 000 more visited Norwegian cinemas. The cinema visits corresponds to a visit of 2.2 per capita.

Radio and television
On an average day the share of the population who listened to radio rose from 59 percent of the population in 2013 to 64 per cent in 2014. The number of radio listeners was also the highest for the last decade.

Sports
At the end of 2014 close to 1.9 million members were registered by the Norwegian Olympic and Paralympic Confederation of Sports, an increase of 40 000 members from last year. The number of teams has gone down and is now counting to 7 953 teams.

Innhold

Forord **3**

Samandrag **4**

Abstract **5**

1. Offentlege utgifter **8**
1.1. Nokre resultat 8
1.1.1. Offentlege utgifter – stat 8
1.1.2. Offentlege utgifter – fylkeskommunar 9
1.1.3. Offentlege utgifter – kommunar 11
1.2. Om statistikken for dei offentlege utgiftene 14
1.3. Omgrep og definisjonar 15
1.4. Samanlikningar 16

2. Privat forbruk av kulturgode **25**
2.1. Nokre resultat 25
2.2. Om statistikken – privat forbruk av kulturgode 26

3. Nærings- og sysselsetjingsstatistikk **29**
3.1. Nokre resultat 29
3.2. Sysselsetjing 29
3.3. Føretak 34
3.4. Om statistikken – nærings- og sysselsetjingsstatistikk 34
3.5. Omgrep og definisjonar 35

4. Kunstpolitiske tiltak **47**
4.1. Nokre resultat 47
4.2. Om dei ulike organisasjonane og ordningane 50

5. Scenekunst **59**
5.1. Nokre resultat 59
5.2. Om statistikken og dei ulike scenekunstorganisasjonane 63

6. Musikk **68**
6.1. Nokre resultat 68
6.2. Om statistikken – ulike organisasjonar i musikklivet 72

7. Museum og samlingar **80**
7.1. Nokre resultat 80
7.2. Om museumsstatistikken 86

8. Bibliotek **95**
8.1. Nokre resultat 95
8.2. Om bibliotekstatistikken 99
8.2.1. Omfang og publisering 100
8.2.2. Datakjelder og datainnsamling 100
8.2.3. Omgrep og definisjonar 100
8.3. Pliktavlevering 101
8.4. Kulturbruksundersøkingane 101

9. Arkiv **108**
9.1. Nokre resultat 108
9.2. Om statistikken – arkivstatistikk 110

10. Bøker **113**
10.1. Nokre resultat 113
10.2. Om bokstatistikken 116
10.3. Feilkjelder og uvisse 118

11. Aviser, vekepresse og fagpresse **125**
11.1. Nokre resultat 125
11.2. Om statistikken – aviser, vekepresse og fagpresse 128
11.3. Omgrep 129

12. Film og kino **134**
12.1. Kinobesøk og kinodrift 134
12.2. Produksjon og forvaltning av film 138
12.3. Om statistikken og dei ulike organisasjonane 139
12.4. Omfang, publisering og samanlikningar 140

13. Radio og TV **145**
13.1. Nokre resultat 145
13.2. Bruk av radio og TV i befolkninga 148
13.3. Om radio- og TV-statistikken 150

14. Idrett og friluftsliv 157
14.1. Nokre resultat 157
14.2. Om statistikken og organisasjonane 161

15. Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja 168
15.1. Nokre resultat 168
15.2. Om statistikken – trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja 174

Figurregister 182

Tabellregister 183

1. Offentlege utgifter

1.1. Nokre resultat

Offentlege utgifter til kultur

Rekneskapane for 2014 syner at:

- Dei statlege utgiftene til kultur var 12,5 milliardar kroner over budsjettet til Kulturdepartementet (KUD) – 2 412 kroner per innbyggjar i gjennomsnitt.
- Fylkeskommunanes netto driftsutgifter til kulturformål var over 1,3 milliardar kroner – 260 kroner per innbyggjar i gjennomsnitt.
- Kommunanes netto driftsutgifter til kultur var 9,8 milliardar kroner – 1 921 kroner per innbyggjar i gjennomsnitt.

Figur 1.1. Offentlege utgifter til kultur

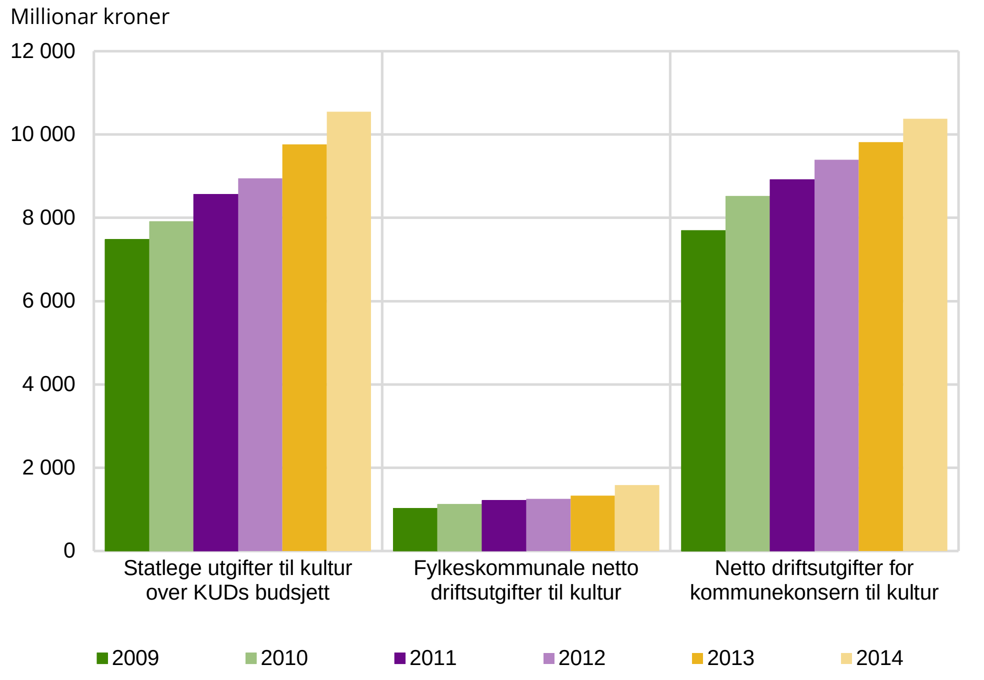

Kjelde: Kulturdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

1.1.1. Offentlege utgifter – stat

Statlege utgifter til kultur – 0,8 prosent av tildelingane over statsbudsjettet

Rekneskapstala til KUD viser at det totalt blei løyvd 12,5 milliardar kroner til ulike formål i 2014. Dersom ein held utgifter til Den norske kyrkja utanfor, var det ein auke på 0,8 milliardar kroner, eller 8 prosent, sidan 2013. Sidan 2009 har auken vore på 3 milliardar kroner, eller 41 prosent. KUDs samla utgifter i 2014 var 0,8 prosent av dei samla statlege utgiftene. Sjå tabell 1.1.1.

Scenekunstformål fekk 16 prosent av midlane frå KUDs tildelingar i 2014, eller 1 979 millionar kroner. Fire nasjonale institusjonar innanfor scenekunst fekk til saman over 1 milliard kroner: Den Norske Opera & Ballett, Nationaltheatret, Det Norske Teatret og Den Nationale Scene. Scenekunsttildelinga har samla auka med 44 prosent sidan 2009. Sjå også kapittel 5 og tabell 5.2 om scenekunst.

Musikkformål fekk 8,5 prosent av KUDs tildelingar for 2014, eller 1 057 millionar kroner. Av desse midlane gjekk 265 millionar til dei nasjonale institusjonane: Oslo-Filharmonien fekk 144 millionar kroner, og Stiftelsen Harmonien fekk 121 millionar kroner. Musikkformål har fått auka tildelinga med 30 prosent sidan 2009.

Museumsformål og andre kulturvernformål, språk-, litteratur- og bibliotekformål og arkivformål fekk samla 19,4 prosent av tildelingane frå KUD. Film og media fekk nær 10 prosent av tilskota frå KUD i 2014.

Frivillige formål stod for den største auken i utgiftene i budsjettet til Kulturdepartementet siste året. Samfunnsformål og frivillige formål fekk samla 1 965 millionar kroner i 2014, noko som utgjorde nær 16 prosent av rekneskapen til KUD. Tilskot til trussamfunn utgjorde 2,3 prosent av rekneskapen.

Tilskot til Den norske kyrkja (Dnk) utgjorde 1 913 millionar kroner, eller 15,4 prosent av rekneskapen til KUD i 2014. I perioden frå 2010 til og med 2013, høyrde Dnk til Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet, men frå 2014 høyrer Dnk igjen til KUD. Sjå også kapittel 15 om Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja.

1 860 millionar kroner frå spelemidlane til idrett

Speleoverskotet frå Norsk Tipping AS blir fordelt til kultur- og idrettsformål, og til samfunnsnyttige og humanitære organisasjonar. Hovudfordelinga av spelemidlane i 2014 syner at 1 860 millionar kroner gjekk til idrettsformål. Det utgjer ein auke på 219 millionar, eller 13 prosent. Slik som åra før, var det idrettsanlegga som fekk det største tilskotet i 2014, med 929 millionar kroner. Tilskotet til idrettsanlegga auka med 127 millionar eller 16 prosent samanlikna med året før. Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) fekk 593 millionar kroner i 2014. Tilskotet til NIF gjekk opp med 13 millionar, eller 2 prosent samanlikna med året før. Tilskot til lokale lag og foreiningar var på 209 millionar kroner, dette er ein auke på 45 millionar kroner eller 27 prosent frå året før. Sjå tabell 1.1.2.

495 millionar kroner frå spelemidlane til kultur

Tildelingane frå spelemidlane til kulturformål var på 495 millionar kroner i 2014, ein nedgang på 5 millionar kroner samanlikna med året før. Den kulturelle skolesekken (DKS) fekk 198 millionar kroner. Av dette gjekk 141 millionar kroner til DKS-tiltak i grunnskolen, medan 55 millionar kroner gjekk til DKS-tiltak i vidaregåande skole. Frifond fekk 148 millionar kroner til fordeling. Kulturbygg fekk 133 millionar kroner frå spelemidlane til kultur. Sjå tabell 1.1.3.

Totale rekneskapstal for DKS i grunnskolen og vidaregåande skole syner at inntektene for rekneskapsåret 2014 var på 393 millionar kroner og utgiftene var på 370 millionar kroner. Sjå tabell 1.1.4.

1.1.2. Offentlege utgifter – fylkeskommunar

1,6 milliardar kroner til kulturformål i fylkeskommunane

Rapporteringa i KOSTRA viser at netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane var på over 1,6 milliardar kroner i 2014. Auken i netto driftsutgifter til kulturformål frå 2013 var 259 millionar kroner, eller 20 prosent.

I 2014 var det kunstformidling som hadde den høgaste delen av utgiftene til kultur i fylkeskommunane med 25 prosent, deretter museum med 24 prosent. Lågast del gjekk til kunstproduksjon med 7 prosent og bibliotek med 9 prosent. 16 prosent av kulturformål gjekk til idrett. Sidan 2010 har delen som går til idrett auka frå 5 til 16 prosent.

Netto driftsutgifter til kunstformidling, som mellom anna dekkjer DKS, utgjorde 399 millionar kroner i 2014. Netto driftsutgifter til museum var på 386 millionar kroner same året. Idrett hadde den største auken frå førre året med heile 146 millionar kroner, eller 141 prosent. 250 millionar kroner gjekk til idrett i 2014. Bibliotek var den einaste kulturfunksjonen med tilbakegang i pengesum med 1 million kroner.

Viss ein ser på utviklinga dei siste fem åra (2010-2014), har netto driftsutgifter i alt auka med 41 prosent. Nettoutgiftene til idrett dei siste fem åra har gått frå 60 millionar kroner i 2010 til ei utgift på 250 millionar i 2014. Sjå figur 1.2 og tabellane 1.2.1 og 1.2.2.

Figur 1.2. Netto driftsutgifter til ulike kulturformål i fylkeskommunane

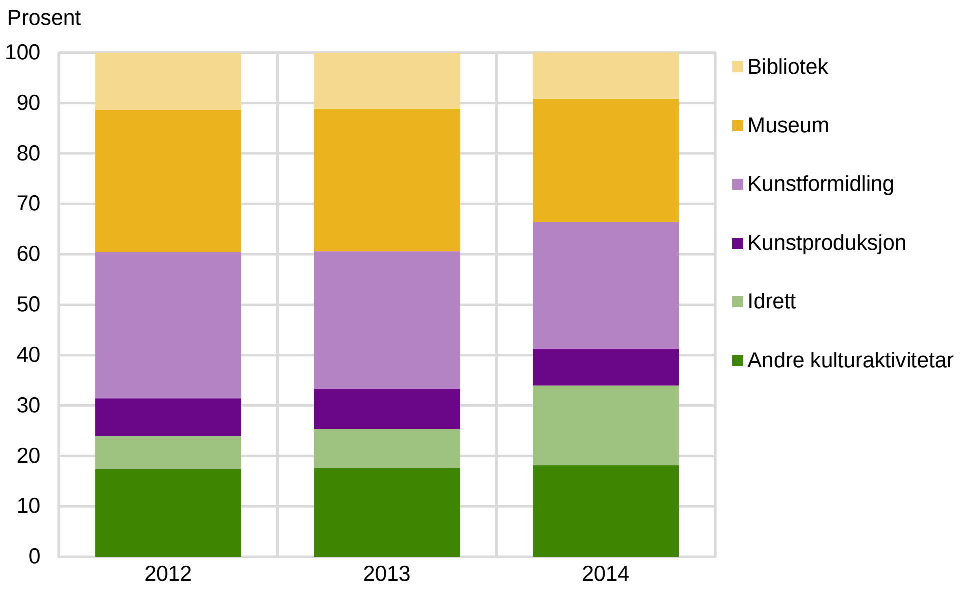

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

I gjennomsnitt gjekk det 307 kroner per innbyggjar i netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane i 2014, Oslo inkludert. Høgast netto driftsutgifter til kulturformål målt per innbyggjar var det i Nord-Trøndelag fylkeskommune, som brukte 989 kroner per innbyggjar til kulturformål i 2014. I Nord-Trøndelag fylkeskommune gjekk 6,2 prosent av netto driftsutgifter til kulturformål. Tala for Oslo som fylkeskommune viser berre ein liten del av utgifter til kultur då Oslo både er kommune og fylkeskommune og rapporterer både som kommune og fylkeskommune. Sjølv om det kan vere uvisse knytt til kva som er kommunale og fylkeskommunale utgifter, er ikkje tala dobbeltrapporterte. For å få fram dei totale netto driftsutgiftene for Oslo, kan det vere nyttig å leggje saman dei kommunale og dei fylkeskommunale netto driftsutgiftene.

Figur 1.3. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane. 2014

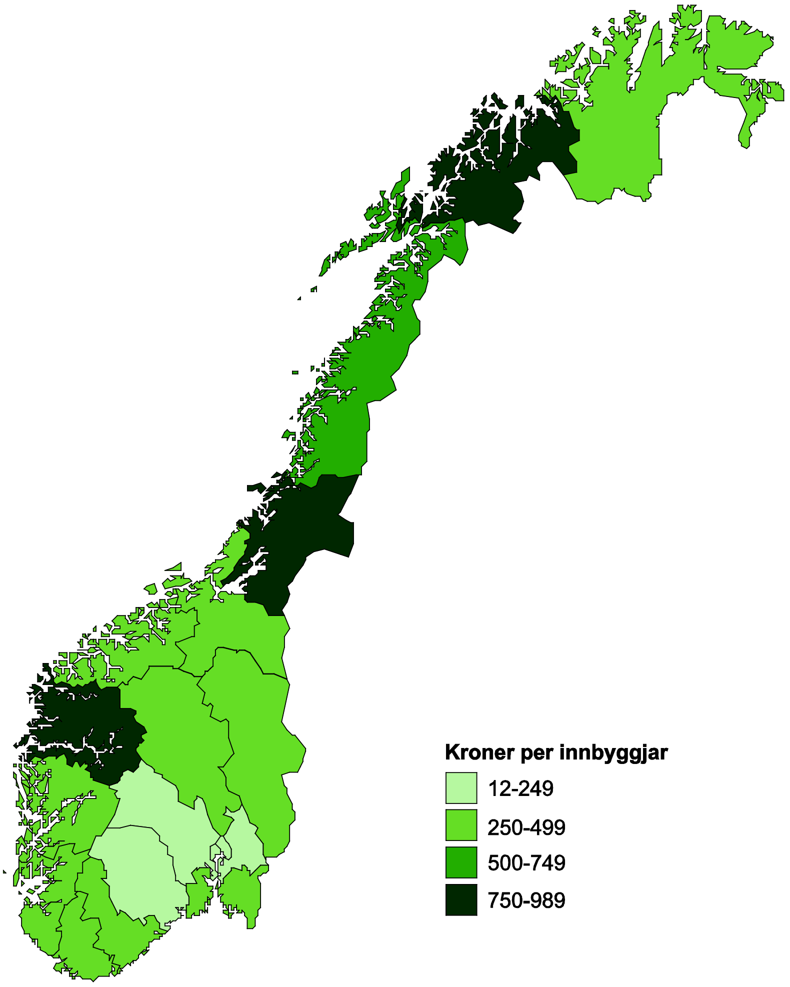

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Fordelinga for dei ulike funksjonane i fylkeskommunane varierer ein del. I seks fylke viser tala at netto driftsutgifter til idrett var på minussida. Det vil seie at desse fylkeskommunane hadde større inntekter i høve til utgifter på denne funksjonen. Hordaland, Nord-Trøndelag og Troms hadde dei største netto driftsutgiftene til kultur, med respektive 182, 134 og 126 millionar kroner. Akershus hadde dei høgaste nettoutgiftene på bibliotek med 16 millionar. Hordaland hadde dei største netto driftsutgiftene til museum med 47 millionar kroner i 2014. Sør-Trøndelag brukte 48 millionar på kunstformidling i 2014. Troms hadde 32 millionar i netto driftsutgifter til kunstproduksjon. Nord-Trøndelag hadde 69 millionar i netto driftsutgifter til idrett, medan Hordaland hadde høgast netto driftsutgifter til andre kulturaktivitetar med 40 millionar. Sjå tabellane 1.2.1 og 1.2.2.

Fylkeskommunanes brutto investeringsutgifter til kulturformål i 2014 var 25 millionar kroner. Investeringsnivå for 2009 og 2012 skil seg ut som særs høge, mot normalt nivå. Ser ein på gjennomsnittet for dei tre åra i perioden 2012-2014, har fylkeskommunane brukt 68 millionar kroner til brutto investeringsutgifter. Aust-Agder, Vestfold, Nordland og Sogn og Fjordane fylkeskommunar står i denne perioden for den største delen av dei investerte kronene i den siste treårsperioden, med høvesvis 36, 9, 9 og 8 millionar kroner. Sjå tabell 1.2.3.

1.1.3. Offentlege utgifter – kommunar

3,8 prosent til kultur i kommunane

Tala for kommunane sine utgifter er henta frå KOSTRA-rapporteringa. Rekneskapsåret 2014 syner at kommunane sine netto driftsutgifter til kultur låg på 10,4 milliardar kroner, Oslo inkludert. Tala gjeld kommunen som konsern, sjå kapittel 1.3 om omgrep og definisjonar, rekneskapsomfang. Auken i netto driftsutgifter til kultur er på nærare 6 prosent frå 2013. Samstundes har delen av

utgiftene som går til kultur gått opp frå 3,7 prosent i 2013 til 3,8 prosent i 2014. Alle kulturområda, bortsett frå museum, har auke i netto driftsutgifter.

Figur 1.4. Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern

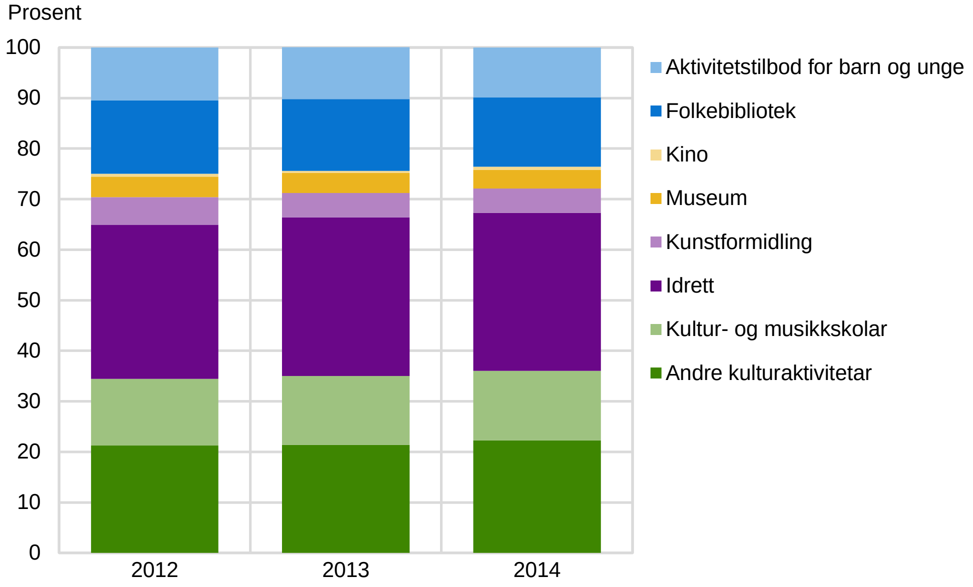

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Idrett var som i tidlegare år den høgaste kulturutgifta i kommunane samla sett. Kommunane brukte totalt 3,2 milliardar kroner til idrett i 2014, ein auke på 167 millionar kroner, eller 5 prosent samanlikna med førre året. Netto driftsutgifter til idrett utgjorde 31 prosent av utgiftene til kultur.

Posten andre kulturaktivitetar var på 2,3 milliardar kroner i 2014, ein auke på 215 millionar, eller 10 prosent frå 2013. 1,4 milliardar kulturkroner gjekk til folkebibliotek, ein auke på 33 millionar, eller 2 prosent samanlikna med året før. Sjå figur 1.4 og tabellane 1.3.1- 1.3.4.

Delen som går til ulike kulturformål har vore ganske stabil sidan 2010. Delen som går til idrett, kultur- og musikkskolar og andre kulturaktivitetar har auka noko sidan 2010, samstundes har delen som går til aktivitetstilbod for barn og unge og folkebibliotek gått noe ned.

Kommunane i Akershus hadde til saman høgast vekst i netto driftsutgifter til kultur med 140 millionar kroner eller 14 prosent. Kommunane i Oppland var dei einaste som samla sett hadde nedgang i kulturutgiftene med ein nedgang på 3 prosent samanlikna med førre året (sjå tabell 1.3.1).

Som nemnt over brukte kommunane i Noreg 3,8 prosent av totale utgifter til kulturformål i 2014. Kommunane i seks fylke brukte over gjennomsnittet til kultur: Akershus, Telemark, Vest-Agder, Rogaland, Sør-Trøndelag og Finnmark. Oslo brukte mest pengar på kultur i 2014, 1,4 milliardar, medan kommunane i Finnmark brukte mest pengar på kultur målt i prosent av totale netto driftsutgifter – 4,6 prosent (sjå tabell 1.3.1).

Figur 1.5. Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. 2014

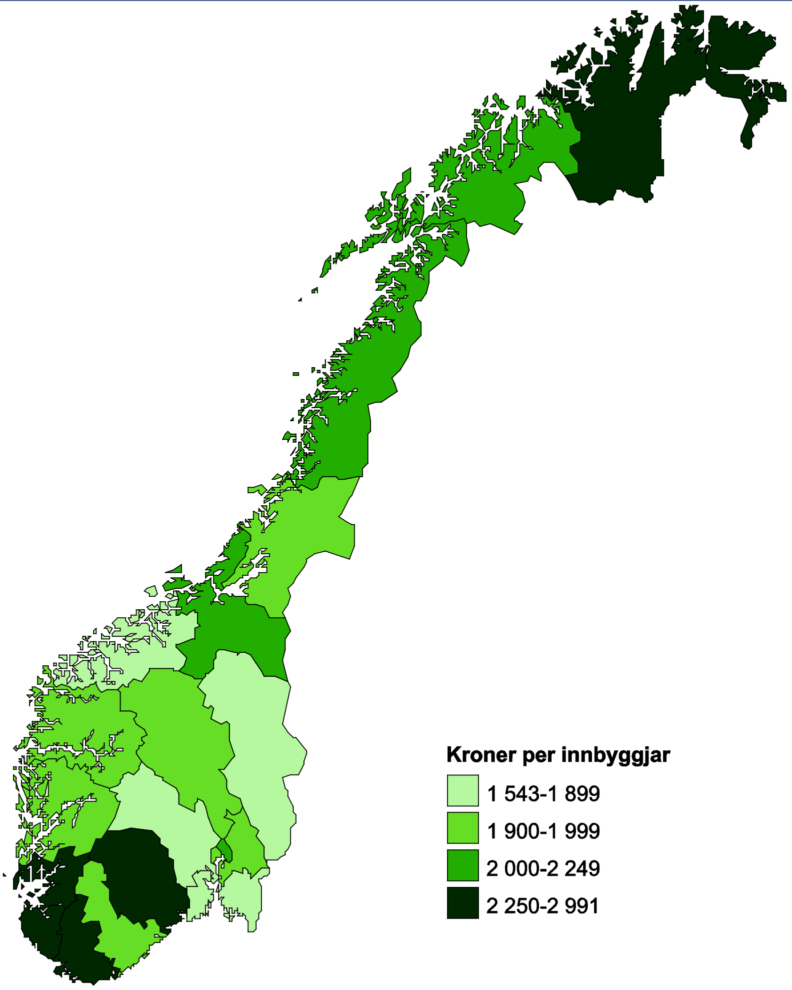

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

2 009 kroner per innbyggjar til kultur

I gjennomsnitt brukte kommunane 2 009 kroner per innbyggjar til kulturformål i 2014, 88 kroner meir i høve til året før. For åttande året på rad er det kommunane i Finnmark som bruker mest til kultur per innbyggjar med 2 991 kroner, ein auke på 189 kroner samanlikna med året før.

Kommunane i Østfold og Vestfold bruker minst, med respektive 1 562 og 1 543 kroner per innbyggjar. For Østfold er det ein auke på 77 kroner og for Vestfold er det ein auke på 76 kroner, eller ein auke på 5 prosent for begge fylka, samanlikna med året før.

Figur 1.6. Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. Prosent av totale netto driftsutgifter

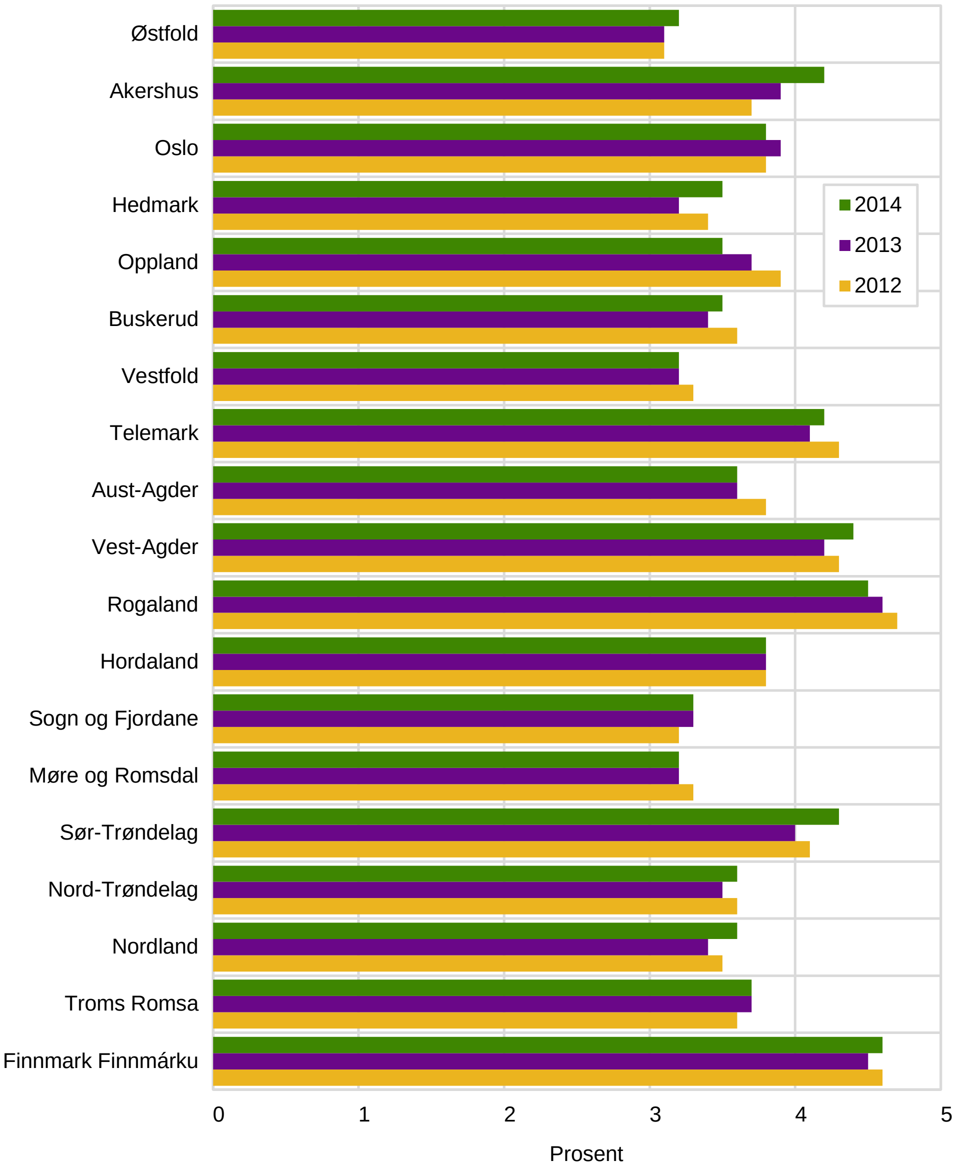

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

1.2. Om statistikken for dei offentlege utgiftene

Dei statlege utgiftene syner i hovudsak utgifter over Kulturdepartementet sitt budsjett slik det går fram av Prop. 1 S som blir lagt fram i oktober kvart år. Fylkeskommunale og kommunale utgifter baserer seg på rekneskapane deira som kvart år blir handsama av KOSTRA-systemet. Tala blir publiserte hos SSB på www.ssb.no, KOSTRA-sidene og i Statistikkbanken.

KOSTRA (kommune-stat-rapportering)

KOSTRA er eit nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om fylkeskommunal og kommunal verksemd. Informasjon om kommunale tenester og bruken av ressursar på ulike tenesteområde blir registrert og samanstilt for å gi relevant informasjon til avgjerdstakarar og andre, både nasjonalt og lokalt. Informasjonen skal tene som grunnlag for analyse, planlegging og styring, og med dette gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål er oppnådde. KOSTRA skal forenkle rapporteringa frå kommunane til staten ved at data berre blir rapporterte ein gong, sjølv om dei skal brukast til ulike formål. All rapportering frå kommunane til SSB skjer ved elektronisk datautveksling. SSB publiserer ureviderte tal for kommunane 15. mars, og retta tal 15. juni. I nøkkeltala blir data sette saman, både tal som blir rapporterte direkte frå kommunane til SSB, og tal henta frå nasjonale register utanfor SSB. Før publiseringa 15. juni har kommunane hatt høve

til å rette feil og manglar i dataa sine, og SSB har gjennomført kvalitetskontrollar og revisjon av datamaterialet. Dei ureviderte nøkkeltala per 15. mars kan innehalde feil.

1.3. Omgrep og definisjonar

Spelemidlane

Kvart år sidan 1948 har speleoverskotet i Norsk Tipping AS gått til samfunnsnyttige formål. For speleoverskotet i 2014 frå Norsk Tipping gjaldt følgjande fordelingsnøkkel: 56 prosent gjekk til idrettsformål, 14,9 prosent til kulturformål utanfor statsbudsjettet, 18 prosent til samfunnsnyttige og humanitære organisasjonar og 11,1 prosent til kulturformål på statsbudsjettet (Kulturdepartementet, 2014). Spelemidlane til idrettsformål og kulturformål utanfor statsbudsjettet blei fordelte av Kongen. Midlane til samfunnsnyttige og humanitære organisasjonar blei fordelte etter forskrift 12. juni 2009 nr. 640 (Kulturdepartementet, 2009). Sjå tabellane 1.1.2 og 1.1.3 for fordeling av tippemidlane i 2014.

Rekneskapsomfang og om konsern i KOSTRA

Formålet med publiseringa i KOSTRA er å vise ressursbruk og tenesteproduksjon uavhengig av korleis denne er organisert i den enkelte (fylkes)kommune. I tillegg til å produsere tenesta sjølv kan (fylkes)kommunen velje å organisere heile eller delar av tenesteproduksjonen innanfor dei enkelte sektorane/tenesteområda i eigne organisatoriske einingar (særbedrifter). Desse særbedriftene fører eigne rekneskapar og dette inneber at tala i KOSTRA i dei opphavlege faktaarka ikkje inkluderer ressursbruken/tenesteproduksjonen i særverksemdene. For å rette seg etter den aukande graden av utskiljing av tenesteproduksjonen i eigne einingar, er det difor nødvendig å etablere faktaark for konsern for alle tenesteområda i KOSTRA-publiseringa.

Konsern i KOSTRA omfattar dei organisatoriske einingane som juridisk sett er definerte innanfor (fylkes)kommunen som juridisk person, det vil seie (fylkes)kommunerekneskapen, (fylkes)kommunale føretak (KF/FKF), og i tillegg desse som ikkje er ein del av (fylkes)kommunen: inter(fylkes)kommunale selskap (IKS) og inter(fylkes)kommunale samarbeid etter kommuneloven § 27, som fører særrekneskap.

Særrekneskapane blir rapporterte enkeltvis til SSB, og konsolideringa til konsern blir gjort av SSB. Mellom (fylke)kommunen og KF/FKF er eigarforholdet alltid ein-til-ein, mens fleire kommunar/fylkeskommunar eig IKS saman. Den enkelte (fylkes)kommunes eigardel i IKS blir fordelt etter registrerte eigardelar i Føretaksregistret i Brønnøysund. § 27-einingane blir behandla likt med kommunale føretak. (Fylkes)kommunal verksemd organisert som aksjeselskap og stiftingar inngår ikkje i konsernomgrepet.

Netto driftsutgifter totalt

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene medrekna avskrivingar etter at driftsinntektene, som blant anna inneheld øyremerkte tilskot frå staten og andre direkte inntekter, er trekte frå. Resten av utgiftene må dekkjast av dei frie inntektene som skatteinntekter, rammeoverføringar frå staten med vidare. Netto driftsutgifter vil vise fylkets eller kommunens prioritering av dei frie inntektene i forhold til målgruppa for tenesta.

Brutto driftsutgifter

Brutto driftsutgifter viser dei samla driftsutgiftene medrekna avskrivingar korrigerte for dobbeltføringar som kjem av vidarefordeling av utgifter/internkjøp med vidare. Brutto driftsutgifter minus brutto driftsinntekter skal ikkje vere lik netto driftsutgifter. På funksjon/tenesteområde kjem dette av at brutto driftsutgifter blir korrigerte for artane 710 sjukelønnsrefusjon og 729 kompensasjon mva. tillagde i driftsrekneskapen. Tilsvarande korreksjonar blir ikkje gjorde i brutto driftsinntekter. Netto driftsutgifter blir korrigerte for art 728 kompensasjon mva. tillagde i investeringsrekneskapen. For nærare informasjon, sjå fagleg rettleiing på http://www.ssb.no/kostra/.

Brutto investeringsutgifter

Brutto investeringsutgifter syner investeringsutgifter korrigerte for fordelte utgifter og internsal. For å vise prioritering av nybygging, større utviklingstiltak og andre investeringar blir det brukt brutto investeringsutgifter per innbyggjar.

For fleire definisjonar brukt i KOSTRA, sjå fagleg rettleiing på http://www.ssb.no/kostra/.

Rekneskapsfunksjonar til kulturformål – fylkeskommunar

- 740 Bibliotek
- 760 Museum
- 771 Kunstformidling[1]
- 722 Kunstproduksjon[2]
- 775 Idrett
- 790 Andre kulturaktivitetar[3]

Rekneskapsfunksjonar til kulturformål – kommunar

- 231 Aktivitetstilbod til barn og unge
- 370 Bibliotek
- 373 Kino
- 375 Museum
- 377 Kunstformidling
- 380 Idrett
- 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (ny i 2008)
- 383 Kommunale musikk- og kulturskolar
- 385 Andre kulturaktivitetar og tilskot til andre sine kulturbygg[4]
- 386 Kommunale kulturbygg (ny i 2008)

I tabellane er funksjon 381 slått saman med funksjon 380 idrett, og funksjon 386 er slått saman med funksjon 385 andre kulturaktivitetar. Årsaka til samanslåinga er at det har vore dårleg rapportering på desse funksjonane etter at dei blei innførte i kommunerekneskapen frå 2008.

1.4. Samanlikningar

Samanlikningar over tid og stad

KOSTRA-tala omfattar tal frå 1999, da kommunane kom med i KOSTRA. Frå og med 2001 er alle kommunane pålagde rapportering til KOSTRA. Både i sjølve prosjektperioden og i ettertid har det vore ein god del endringar i statistikkopplegget. Ei generell kompensasjonsordning for meirverdiavgift innført frå 1. januar 2004 kan føre til brot i tidsserien frå 2003 til 2004. Ordninga vil kunne innebere brot i nokre sentrale rekneskapsomgrep. For nærare forklaring viser ein til fagleg rettleiing til KOSTRA, kapitla 2B–2E. Større brot i tidsseriar kan finnast. Tala i tabellane frå 2007 gjeld kommunekonsern. Tal i Statistikkbanken på ssb.no kan avvike frå eldre tal i tabellar i kapittelet, dette har si årsak i oppdateringar av eldre tal i Statistikkbanken. Tabellane for kapittel 3.3 omfattar utgiftene som kommunane har til kulturformål.

Samanheng med annan statistikk

Eventuell samanheng mellom førebelse og endelege tal, korttidsstatistikk og årsstatistikk innanfor same emne, og høve til å samanlikne med annan statistikk innanfor same område, vil det bli gitt informasjon om for kvart enkelt område.

---

[1] Utgifter og inntekter knytt til formidling av kunst og kultur til skoleverket og andre.

[2] Støtte til produksjon av profesjonell kunst innanfor teater, musikk, biletkunst, litteratur, i knutepunkts- og landsdelsinstitusjonar og andre institusjonar.

[3] Andre kulturaktivitetar (f790 fylke) omfattar funksjonar som i hovudsak arbeider utoverretta mot kulturorganisasjonar og kulturtiltak i kommunane. Omfattar samfunnshus/allaktivitetshus, støtte til nærkringkasting eller anna lokal medieverksemd.

[4] Andre kulturaktivitetar og tilskot til andre sine kulturbygg (f 385 kommune) omfattar i hovudsak tilskot til organisasjonar, aktivitetar, markeringar, kulturdagar og hendingar som blir drivne av eller er baserte på frivillig medverknad.

Referansar
Kulturdepartementet (2009): Forskrift 12. juni 2009 nr. 640 om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping. https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Forskrift-om-tilskudd-til-org-fra-Norsk-Tipping-/id603648/

Kulturdepartementet (2014): For budsjettåret 2015 -- Utgiftskapitler: 300–342 Inntektskapitler: 3300–3342 og 5568 (Prop. 1 S KUD 2014-2015). https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Prop-1-S-20142015/id2005438/

Kulturdepartementet (2015): For budsjettåret 2016 -- Utgiftskapitler: 300–342 Inntektskapitler: 3300–3342 og 5568 (Prop. 1 S KUD 2015-2016). https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-kud-20152016/id2456056/

Meir informasjon
Kostra. (http://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra)

Frivilligregisteret: (http://www.brreg.no/frivillighet/).

Medietilsynet: (http://www.medietilsynet.no/)

Norsk Tipping: (http://2013.norsk-tipping.no/)

Tabell 1.1.1. Utgifter over Kulturdepartementets budsjett 2009-2014. Rekneskapstal 2009-2014. Løyvingar. Millionar kroner og prosent

	Absolutte tal						Prosent					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**9 090,9**	**7 911,3**	**8 566,0**	**8 950,4**	**9 759,0**	**12460,4**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Administrasjon m.m.[1]	195,4	182,8	116,5	122,6	120,3	143,5	2,1	2,3	1,4	1,4	1,2	1,2
Samfunnsformål og frivillige formål i alt	**800,5**	**794,0**	**1 131,7**	**1 140,9**	**1 539,6**	**1 965,5**	**8,8**	**10,0**	**13,2**	**12,7**	**15,8**	**15,8**
Frivillige formål	596,6	574,5	852,3	877,1	1 230,7	1 644,1	6,6	7,3	9,9	9,8	12,6	13,2
Kultursamarbeid i nordområdene og kulturnæring	25,9	34,2	64,1	42,6	63,1	37,5	0,3	0,4	0,7	0,5	0,6	0,3
Tilskot til trussamfunn m.m.	178,0	185,3	215,3	221,2	245,8	283,9	2,0	2,3	2,5	2,5	2,5	2,3
Kulturformål i alt	**5 536,9**	**5 943,7**	**6 220,3**	**6 538,4**	**6 892,0**	**7 213,8**	**60,9**	**75,1**	**72,6**	**73,1**	**70,6**	**57,9**
Allmenne kulturformål[2]	411,9	410,0	546,6	582,0	600,1	620,7	4,5	5,2	6,4	6,5	6,1	5,0
Kulturbygg[3]	207,4	174,8	169,8	171,6	199,0	200,9	2,3	2,2	2,0	1,9	2,0	1,6
Norsk kulturfond	39,9	43,2	66,7	68,7	69,5	69,8	0,4	0,5	0,8	0,8	0,7	0,6
Kunstnarformål	364,9	378,6	393,4	406,6	423,5	449,4	4,0	4,8	4,6	4,5	4,3	3,6
Biletkunst mv.	378,0	409,7	420,6	405,2	436,5	417,2	4,2	5,2	4,9	4,5	4,5	3,3
Musikkformål	811,5	904,3	959,8	1 027,0	1 014,9	1 057,0	8,9	11,4	11,2	11,5	10,4	8,5
Scenekunstformål	1 374,9	1 521,6	1 631,4	1 716,2	1 873,7	1 979,4	15,1	19,2	19,0	19,2	19,2	15,9
Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museum	136,3	145,8	-	-	-	-	1,5	1,8	-	-	-	-
Språk-, litteratur- og bibliotekformål	723,5	775,7	818,6	862,5	881,6	940,3	8,0	9,8	9,6	9,6	9,0	7,5
Museumsformål og andre kulturvernformål	808,4	871,0	891,9	949,0	1 020,9	1 091,7	8,9	11,0	10,4	10,6	10,5	8,8
Arkivformål	280,2	309,0	321,6	349,6	372,3	387,4	3,1	3,9	3,8	3,9	3,8	3,1
Film og media	**946,8**	**990,8**	**1 097,6**	**1 148,4**	**1 207,1**	**1 224,2**	**10,4**	**12,5**	**12,8**	**12,8**	**12,4**	**9,8**
Den norske kyrkja[4]	**1 611,5**	**..**	**..**	**..**	**..**	**1 913,4**	**17,7**	**..**	**..**	**..**	**..**	**15,4**
Prosent av statlege midlar i alt[5]	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,8	.	.	.	.	.	.
Prosent av BNP i alt	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	.	.	.	.	.	.

[1] Gjeld drift av Kulturdepartementet og Lotteri- og stiftelsestilsynet. [2] Ikkje inkl. løyvingar til kulturbygg og midlar frå Norsk kulturfond. [3] Inkl. nasjonale, regionale og lokale kulturbygg. Midlar frå Norsk kulturfond er ikkje medrekna. [4] I perioden frå 2010 til og med 2013 høyrde Den norske kyrkja til Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet, men frå 2014 høyrer Dnk igjen til KUD. [5] Prosenten er rekna av statsbudsjettets samla utgifter i alt medrekna folketrygda.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 1.1.2. Hovudfordeling av spelemidlar til idrettssektoren. Millionar kroner

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014[1]
I alt	**1 200,0**	**1 200,0**	**1 200,0**	**1 250,0**	**1 418,0**	**1 558,4**	**1 558,5**	**1 558,6**	**1 564,1**	**1 640,6**	**1 859,7**
Idrettsanlegg	656,2	665,5	664,4	695,0	690,0	687,6	749,6	735,7	756,5	801,3	928,7
Nasjonalanlegg/spesielle anlegg	22,6	5,2	1,5	13,1	19,6	26,4	27,1	29,4	13,2	17,0	43,6
Forskings- og utviklingsarbeid	23,4	23,6	22,8	24,0	20,4	9,6	20,1	20,1	20,1	21,1	23,3
Spesielle aktivitetar[2]	37,9	36,7	42,3	40,9	41,0	47,8	49,7	51,4	52,4	57,2	62,1
Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité	340,0	349,0	349,0	352,0	354,0	354,0	556,0	566,0	566,0	580,0	593,0
Tilskot til lokale lag og foreiningar	120,0	120,0	120,0	125,0	125,0	125,0	156,0	156,0	156,0	164,0	209,0
Overgangsmidlar	-	-	-	-	168,0	308,0	-	-	-	-	-

[1] Meldt del av overskot frå 2013 til fordeling 2014 frå Norsk tipping, av totalt 3 321 millionar kroner. http://2013.norsk-tipping.no/rapport/styrets-beretning/ .

[2] Spesielle aktivitetar omfattar antidopingarbeid, fysisk aktivitet og inkludering i idrettslag og friluftstiltak for barn og ungdom.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 1.1.3. Hovudfordeling av spelemidlar til kultur. Millionar kroner

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**300,0**	**400,0**	**400,0**	**416,7**	**416,7**	**416,7**	**416,7**	**416,7**	**416,7**	**500,1**	**494,8**
Den kulturelle skolesekken (DKS)											
DKS i alt	**120,0**	**160,0**	**161,0**	**167,0**	**167,0**	**167,0**	**167,0**	**167,0**	**167,0**	**200,0**	**197,9**
Lokale DKS-tiltak i alt (fylke og kommune)	**84,0**	**128,0**	**128,0**	**134,0**	**147,5**	**147,5**	**157,5**	**162,3**	**164,0**	**198,3**	**196,2**
Grunnskolen	-	-	-	128,0	122,0	122,0	122,5	122,5	122,5	142,4	140,9
Vidaregåande skole	-	-	-	6,0	25,5	25,5	35,0	39,8	41,5	55,9	55,3
Sentrale DKS-tiltak	36,0	32,0	33,0	33,0	19,5	19,5	9,5	4,7	3,0	1,7	1,7
Frifond[1]	**90,0**	**120,0**	**120,0**	**125,0**	**125,0**	**125,0**	**125,0**	**125,0**	**125,0**	**150,0**	**148,4**
Kulturbygg i alt	**90,0**	**120,0**	**119,0**	**124,7**	**124,7**	**124,7**	**124,7**	**124,7**	**124,7**	**135,1**	**133,0**
Regionale kulturbygg	26,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lokale kulturbygg	29,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Desentralisert ordning for tilskot til kulturhus	-	48,0	48,0	49,7	49,7	49,7	49,7	49,7	99,7	128,1	125,0
Regionale møteplassar og formidlingsarenaer for kultur	35,0	72,0	71,0	75,0	75,0	75,0	75,0	75,0	25,0	7,0	8,0
Den kulturelle spaserstokken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14,9	15,4

[1] Frifond er midlar frå overskotet i Norsk Tipping AS og gitt til barn og ungdom som driv med frivillige aktivitetar innanfor kultur eller andre fritidsaktivitetar.
Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 1.1.4. Den kulturelle skolesekken i grunnskolen[1] og vidaregåande skole. Inntekter og utgifter. 1 000 kroner

	Grunnskolen				Vidaregåande skole		Felles grunnskolen og vidare-gåande skole
	2010/11	2011/12	2013[2]	2014	2013	2014	2014
Inntekter totalt	**232 401**	**238 211**	**221 017**	**236 842**	**55 408**	**77 774**	**78 843**
Spelemidlar	122 300	122 503	137 429	134 449	47 523	69 171	21 855
Eigne midlar/eigeninnsats	44 979	47 149	16 223	27 283	4 709	7 539	44 907
Refusjonar[3]	48 067	51 662	49 915	58 591	793	467	5 415
Eigendelar frå kommunane	12 807	13 119	13 612	14 028	-	-	1 487
Anna[4]	4 248	3 775	3 838	2 490	2 383	597	5 179
Utgifter totalt	**209 596**	**210 029**	**170 584**	**229 805**	**42 920**	**36 481**	**104 024**
Formidling/innhald	101 716	98 824	84 995	133 049	35 867	28 546	54 622
Administrasjon	41 926	46 910	21 225	24 859	4 802	6 197	42 274
Nettverk og kompetanseutvikling	3 788	3 794	1 236	2 680	815	811	1 319
Overføringar til kommunane	58 400	55 139	60 619	63 783	-	-	3 600
Anna	3 766	2 567	2 706	2 755	1 436	116	891

[1] Basert på rapportar frå fylkeskommunane. [2] Frå 2013 blir tal for rekneskapsåret samla med nytt skjema. Kolonna for felles utgifter og inntekter er frå 2013 med i tabellen her for å sikre ei total oversikt over midlane for DKS. [3] Frå Rikskonsertene og Norsk scenekunstbruk. [4] Inkludert renteinntekter.
Kjelde: Den kulturelle skolesekken, Norsk kulturråd.

Tabell 1.2.1. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. Millionar kroner

	Netto driftsutgifter i alt	Bibliotek	Museum	Kunst-formidling	Kunst-produksjon	Idrett	Andre kultur-aktivitetar
2006	873,8	116,5	230,1	262,8	47,0	85,9	131,5
2007	943,7	124,4	264,9	268,7	56,0	59,9	169,8
2008	972,6	118,5	242,2	249,5	62,9	89,1	210,5
2009[1]	1 022,3	126,6	306,7	280,8	59,0	-8,3	257,5
2010	1 127,2	132,3	316,9	325,0	70,0	60,4	222,7
2011	1 218,6	164,3	328,6	334,2	95,0	67,0	229,4
2012	1 257,5	142,7	354,3	365,7	94,0	82,4	218,3
2013	1 327,9	148,5	375,1	361,9	104,6	103,8	234,1
2014	1 587,2	147,5	386,0	399,2	116,3	250,2	288,0
2014							
Østfold	72,7	5,4	18,1	20,8	10,5	12,0	5,8
Akershus	123,9	16,1	22,3	25,6	4,5	21,1	34,4
Oslo	-7,6	-0,5	-	-	-	-7,1	-
Hedmark	75,4	4,4	17,0	30,2	0,7	-6,7	29,8
Oppland	50,7	7,4	12,8	6,3	13,9	-1,0	11,4
Buskerud	62,0	8,6	22,5	15,6	0,2	6,4	8,6
Vestfold	62,8	8,4	31,5	10,0	2,3	-5,4	15,9
Telemark	31,0	6,4	10,8	7,7	4,1	-2,8	4,7
Aust-Agder	56,0	6,4	15,0	11,5	5,1	16,2	1,9
Vest-Agder	64,8	4,0	10,8	29,4	-	13,4	7,2
Rogaland	120,1	4,4	38,9	35,6	8,4	1,5	31,3
Hordaland	182,4	7,7	47,3	40,7	-	46,7	40,1
Sogn og Fjordane	84,3	6,4	17,3	8,7	11,1	28,5	12,3
Møre og Romsdal	74,4	9,9	26,1	38,6	-	-2,4	2,2
Sør-Trøndelag	115,1	9,2	28,2	46,7	-	15,1	16,0
Nord-Trøndelag	134,3	7,2	19,0	26,3	0,4	68,7	12,7
Nordland	123,1	15,8	28,7	31,7	11,1	3,3	32,7
Troms Romsa	125,9	11,5	15,0	8,4	32,2	41,9	16,9
Finnmark Finnmárku	35,8	8,7	4,8	5,2	12,0	1,0	4,2

[1] Frå 2009 gjeld konserntal for fylkeskommunane.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå. Basert på Statistikkbanken, tabell 07799.

Tabell 1.2.2. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. Prosent

	Bibliotek	Museum	Kunst-formidling	Kunst-produksjon	Idrett	Andre kultur-aktivitetar
2006	13,3	26,3	30,1	5,4	9,8	15,0
2007	13,2	28,1	28,5	5,9	6,3	18,0
2008	12,2	24,9	25,7	6,5	9,2	21,6
2009[1]	12,4	30,0	27,5	5,8	-0,8	25,2
2010	11,7	28,1	28,8	6,2	5,4	19,8
2011	13,5	27,0	27,4	7,8	5,5	18,8
2012	11,3	28,2	29,1	7,5	6,6	17,4
2013	11,2	28,2	27,3	7,9	7,8	17,6
2014	9,3	24,3	25,2	7,3	15,8	18,1
2014						
Østfold	7,5	24,8	28,7	14,4	16,5	8,0
Akershus	13,0	18,0	20,7	3,6	17,0	27,8
Oslo	6,4	0,0	0,0	0,0	93,6	0,0
Hedmark	5,9	22,6	40,0	0,9	-8,9	39,5
Oppland	14,6	25,2	12,4	27,4	-2,1	22,5
Buskerud	13,9	36,3	25,2	0,3	10,3	13,9
Vestfold	13,4	50,2	16,0	3,6	-8,6	25,4
Telemark	20,7	35,0	24,9	13,1	-9,0	15,3
Aust-Agder	11,4	26,7	20,6	9,0	28,9	3,4
Vest-Agder	6,2	16,7	45,3	0,0	20,7	11,0
Rogaland	3,7	32,4	29,7	7,0	1,2	26,0
Hordaland	4,2	25,9	22,3	0,0	25,6	22,0
Sogn og Fjordane	7,6	20,6	10,3	13,1	33,8	14,5
Møre og Romsdal	13,3	35,0	51,9	0,0	-3,2	3,0
Sør-Trøndelag	8,0	24,5	40,6	0,0	13,1	13,9
Nord-Trøndelag	5,4	14,1	19,6	0,3	51,2	9,4
Nordland	12,8	23,3	25,7	9,0	2,6	26,5
Troms Romsa	9,2	11,9	6,7	25,6	33,3	13,4
Finnmark Finnmárku	24,3	13,3	14,6	33,4	2,7	11,8

[1] Frå 2009 gjeld konserntal for fylkeskommunane.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå. Basert på Statistikkbanken, tabell 07799 omrekna til prosent av totale netto utgifter til kulturformål.

Tabell 1.2.3. Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til kulturformål. Fylkeskommunar. Millionar kroner

	Netto driftsutgifter	Brutto driftsutgifter	Brutto investeringsutgifter
2003	781,7	1 639,3	38,4
2004	788,8	1 624,3	44,0
2005	735,1	1 625,5	56,7
2006	873,8	1 772,2	38,4
2007	943,7	1 856,9	15,5
2008	972,6	1 920,0	64,5
2009[1]	1 022,3	2 290,0	168,3
2010	1 127,2	2 271,0	64,3
2011	1 218,6	2 362,5	62,1
2012	1 257,5	2 477,1	114,2
2013	1 327,9	2 663,7	65,4
2014	1 587,2	3 056,8	25,0
Gjennomsnitt 2011-2014			
Heile landet	**1 390,9**	**2 732,5**	**68,2**
Østfold	65,6	143,3	2,8
Akershus	92,4	209,4	0,0
Oslo	-8,2	41,5	0,0
Hedmark	75,1	121,9	0,4
Oppland	51,4	103,8	0,5
Buskerud	61,9	124,0	0,0
Vestfold	66,9	122,2	8,8
Telemark	39,4	85,0	0,0
Aust-Agder	48,2	98,8	36,4
Vest-Agder	52,8	100,9	0,0
Rogaland	117,0	220,0	0,0
Hordaland	151,4	263,5	0,0
Sogn og Fjordane	62,1	109,6	7,5
Møre og Romsdal	69,9	150,3	0,0
Sør-Trøndelag	127,6	217,5	0,0
Nord-Trøndelag	74,2	133,9	0,1
Nordland	107,5	217,5	8,7
Troms Romsa	93,9	179,0	0,1
Finnmark Finnmárku	41,5	90,3	2,9

[1] Frå 2009 gjeld konserntal for fylkeskommunane.
Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå. Statistikkbanken, tabell 07799.

Tabell 1.2.4. Netto driftsutgifter til kulturformål i prosent av totale netto driftsutgifter. Fylkeskommunar

	2006	2007	2008	2009[1]	2010	2011	2012	2013	2014
Heile landet	**1,8**	**1,8**	**1,7**	**1,7**	**1,7**	**1,6**	**1,6**	**1,6**	**1,8**
Østfold	2,7	2,1	2,1	1,8	2,9	2,3	2,1	2,7	2,7
Akershus	2,0	1,9	1,8	2,0	0,0	2,1	1,6	1,4	2,3
Oslo	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Hedmark	3,1	3,2	3,0	3,1	2,9	3,1	3,5	3,8	3,4
Oppland	2,2	2,5	2,8	3,5	3,6	2,7	2,6	2,5	2,4
Buskerud	2,7	2,9	2,6	2,7	2,5	2,7	2,6	2,5	2,4
Vestfold	3,6	2,8	2,9	4,1	3,5	3,5	3,7	3,1	2,9
Telemark	2,5	2,3	2,5	1,3	3,0	3,2	3,1	2,0	1,7
Aust-Agder	2,6	3,8	4,4	2,3	3,4	3,9	3,6	4,2	4,4
Vest-Agder	8,1	5,0	2,2	2,4	3,1	2,9	3,3	1,8	3,3
Rogaland	3,3	3,6	3,7	3,1	2,6	2,8	2,7	2,7	2,6
Hordaland	2,9	3,3	2,7	2,8	2,8	2,2	2,5	2,7	3,2
Sogn og Fjordane	3,1	3,9	3,8	4,2	3,5	2,7	2,5	2,5	3,8
Møre og Romsdal	2,0	2,8	2,7	2,5	2,3	2,5	2,1	1,9	2,1
Sør-Trøndelag	3,3	3,5	3,7	3,4	3,3	2,9	3,5	4,6	3,5
Nord-Trøndelag	3,2	0,6	3,3	3,1	3,3	3,2	2,1	2,4	6,2
Nordland	2,7	3,6	2,6	3,3	2,7	2,2	2,6	2,7	2,9
Troms Romsa	3,2	3,7	3,5	3,1	3,4	3,2	3,1	3,0	4,5
Finnmark Finnmárku	3,5	3,4	4,4	3,9	3,7	4,1	4,5	2,5	2,7

[1] Frå 2009 gjeld konserntal for fylkeskommunane.
Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå. Statistikkbanken, tabell 07795.

Tabell 1.3.1. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur, etter fylke

	Netto driftsutgifter. Millionar kroner		Kroner per innbyggjar		Endring 2013/2014. Kroner per innbyggjar	Netto driftsutgifter til kultur i prosent av totale netto driftsutgifter. Prosent	
	2013	2014	2013	2014		2013	2014
I alt	9 814	10 378	1 921	2 009	88	3,7	3,8
Østfold	423	449	1 485	1 562	77	3,1	3,2
Akershus	1 025	1 165	1 780	1 991	211	3,9	4,2
Oslo	1 376	1 386	2 169	2 139	-30	3,9	3,8
Hedmark	322	360	1 658	1 844	186	3,2	3,5
Oppland	371	361	1 977	1 913	-64	3,7	3,5
Buskerud	448	474	1 644	1 727	83	3,4	3,5
Vestfold	353	375	1 467	1 543	76	3,2	3,2
Telemark	382	400	2 230	2 328	98	4,1	4,2
Aust-Agder	211	222	1 856	1 936	80	3,6	3,6
Vest-Agder	383	414	2 147	2 287	140	4,2	4,4
Rogaland	1 069	1 088	2 327	2 332	5	4,6	4,5
Hordaland	947	1 003	1 875	1 961	86	3,8	3,8
Sogn og Fjordane	208	218	1 912	1 995	83	3,3	3,3
Møre og Romsdal	437	457	1 672	1 732	60	3,2	3,2
Sør-Trøndelag	599	670	1 957	2 161	204	4,0	4,3
Nord-Trøndelag	251	261	1 855	1 922	67	3,5	3,6
Nordland	470	513	1 951	2 123	172	3,4	3,6
Troms Romsa	326	337	2 010	2 063	53	3,7	3,7
Finnmark Finnmárku	211	226	2 802	2 991	189	4,5	4,6

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3.2. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kulturformål, etter fylke. Millionar kroner

	Kultur i alt	Aktivitets-tilbod for barn og unge	Folke-bibliotek[1]	Kino	Museum	Kunst-formidling	Idrett[2]	Kultur- og musikk-skolar	Andre kultur-aktivitetar[3]
2008	7 452,0	861,1	1 177,5	60,6	273,0	423,2	2 035,5	1 022,7	1 598,4
2009	7 694,9	895,0	1 188,2	48,8	290,4	416,6	2 155,6	1 071,9	1 628,4
2010	8 517,1	948,9	1 237,9	77,7	299,1	422,9	2 598,1	1 105,5	1 827,0
2011	8 916,6	962,7	1 291,4	76,5	344,4	446,6	2 664,4	1 154,5	1 976,1
2012	9 393,8	983,2	1 364,5	49,8	383,1	510,6	2 864,0	1 241,7	1 996,8
2013	9 814,1	1 009,1	1 390,6	38,9	392,0	469,7	3 081,8	1 334,0	2 097,9
2014	10 377,5	1 027,7	1 424,0	65,1	379,1	494,5	3 249,3	1 424,1	2 313,8
2014									
Østfold	448,6	38,4	66,9	0,1	14,0	15,5	129,4	47,4	136,8
Akershus	1 164,8	125,8	155,9	-2,6	13,3	28,8	477,3	155,1	211,1
Oslo	1 385,5	273,0	169,2	0,0	94,7	6,2	465,8	58,7	318,0
Hedmark	359,9	29,9	56,4	6,5	5,3	14,3	89,7	59,5	98,4
Oppland	361,1	27,5	64,9	1,2	11,0	6,4	93,5	68,2	88,4
Buskerud	474,4	39,4	80,4	6,5	14,1	8,1	130,2	69,1	126,6
Vestfold	374,5	23,0	66,4	0,9	13,6	18,1	116,7	46,6	89,3
Telemark	400,3	25,3	57,0	4,8	7,1	12,3	108,3	65,3	120,1
Aust-Agder	222,2	14,5	32,8	2,3	13,6	3,5	58,8	27,5	69,1
Vest-Agder	413,7	36,4	53,8	3,1	20,2	51,4	106,4	45,5	97,0
Rogaland	1 087,6	94,6	125,5	3,5	47,9	71,0	357,0	156,5	231,6
Hordaland	1 002,9	90,0	132,8	4,9	34,9	114,0	307,2	140,1	179,0
Sogn og Fjordane	217,8	10,1	37,7	3,7	3,2	7,5	63,2	47,8	44,7
Møre og Romsdal	456,8	20,0	66,1	5,7	14,4	17,4	121,6	105,9	105,7
Sør-Trøndelag	670,1	71,7	71,8	2,7	18,0	58,6	231,7	110,7	104,9
Nord-Trøndelag	260,8	19,3	37,8	17,0	4,0	8,0	75,6	50,4	48,8
Nordland	513,1	42,8	65,7	3,1	25,0	23,8	140,6	86,4	125,8
Troms Romsa	337,2	29,7	47,4	-3,4	12,8	26,8	96,2	53,8	73,8
Finnmark Finnmárku	226,1	16,1	35,7	5,3	12,0	2,8	80,2	29,6	44,5

[1] Gjeld funksjon 370 Bibliotek. Folkebibliotek er den største utgifta totalt, men også andre typar bibliotek som er lovheimla blir inkluderte. Nokre kommunar har ansvar for fengselsbibliotek i kommunen. [2] Gjeld funksjonane 380 og 381. [3] Gjeld funksjonane 385 og 386.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3.3. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kulturformål. Prosent

	Aktivitets-tilbod for barn og unge	Folke-bibliotek[1]	Kino	Museum	Kunst-formidling	Idrett[2]	Kultur- og musikk-skolar	Andre kultur-aktivitetar[3]
2008	11,6	15,8	0,8	3,7	5,7	27,3	13,7	21,4
2009	11,6	15,4	0,6	3,8	5,4	28,0	13,9	21,2
2010	11,1	14,5	0,9	3,5	5,0	30,5	13,0	21,5
2011	10,8	14,5	0,9	3,9	5,0	29,9	12,9	22,1
2012	10,5	14,5	0,5	4,1	5,4	30,5	13,2	21,3
2013	10,3	14,2	0,4	4,0	4,8	31,4	13,6	21,4
2014	9,9	13,7	0,6	3,7	4,8	31,3	13,7	22,3
2014								
Østfold	8,6	14,9	0,0	3,1	3,5	28,9	10,6	30,5
Akershus	10,8	13,4	-0,2	1,1	2,5	41,0	13,3	18,1
Oslo	19,7	12,2	0,0	6,8	0,4	33,7	4,2	23,0
Hedmark	8,3	15,7	1,8	1,5	4,0	24,9	16,5	27,3
Oppland	7,6	18,0	0,3	3,0	1,8	25,9	18,9	24,4
Buskerud	8,3	16,9	1,4	3,0	1,7	27,5	14,6	26,7
Vestfold	6,1	17,7	0,2	3,6	4,8	31,1	12,4	23,8
Telemark	6,3	14,2	1,2	1,8	3,1	27,0	16,3	30,0
Aust-Agder	6,5	14,8	1,0	6,1	1,6	26,5	12,4	31,1
Vest-Agder	8,8	13,0	0,7	4,9	12,4	25,7	11,0	23,5
Rogaland	8,7	11,5	0,3	4,4	6,5	32,8	14,4	21,3
Hordaland	9,0	13,2	0,5	3,5	11,4	30,6	14,0	17,8
Sogn og Fjordane	4,6	17,3	1,7	1,5	3,4	29,0	21,9	20,5
Møre og Romsdal	4,4	14,5	1,2	3,1	3,8	26,7	23,2	23,2
Sør-Trøndelag	10,7	10,7	0,4	2,7	8,7	34,6	16,5	15,6
Nord-Trøndelag	7,4	14,5	6,5	1,5	3,1	29,0	19,3	18,8
Nordland	8,3	12,8	0,6	4,9	4,6	27,4	16,8	24,5
Troms Romsa	8,8	14,1	-1,0	3,8	8,0	28,5	15,9	21,9
Finnmark Finnmárku	7,1	15,8	2,3	5,3	1,2	35,5	13,1	19,7

[1] Gjeld funksjonen 370 Bibliotek. Folkebibliotek er største utgift totalt, men også andre typar bibliotek som er lovheimla blir inkludert. Nokre kommunar har ansvar for fengselsbibliotek i kommunen. [2] Gjeld funksjonane 380 og 381. [3] Gjeld funksjonane 385 og 386.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3.4. Brutto investeringsutgifter for kommunekonsern, etter rekneskapsfunksjon for kultur. 1 000 kroner

	Aktivitets-tilbod for barn og unge	Folke-bibliotek	Kino	Museum	Kunst-formidling	Idrett[1]	Kultur- og musikk-skolar	Andre kultur-aktivitetar[2]
2006	50 576	55 080	10 154	71 625	16 924	1 486 843	11 047	405 562
2007	87 958	75 997	35 821	99 715	28 723	2 038 808	11 421	852 732
2008	111 870	61 259	14 949	142 593	36 253	2 523 518	20 656	1 043 012
2009	35 202	72 654	11 286	115 625	79 462	3 308 660	7 610	1 695 872
2010	22 721	65 102	64 092	105 759	108 632	3 435 366	14 454	1 522 979
2011	24 657	64 242	71 346	95 042	123 158	3 124 642	18 521	1 384 456
2012	22 143	127 940	20 451	66 244	41 432	2 894 172	56 760	1 286 443
2013	21 361	166 598	38 217	55 869	27 664	2 671 739	67 959	1 499 223
2014	34 346	141 221	21 466	32 911	60 024	2 837 487	22 405	1 466 791
Gjennomsnitt 2012-2014	25 950	145 253	26 711	51 675	43 040	2 801 133	49 041	1 417 486
Østfold	991	1 128	630	259	2 391	119 649	87	25 434
Akershus	1 628	3 785	430	9 002	3 361	368 832	3 232	65 449
Oslo	3 862	4 166	3 316	675	18 172	228 629	-744	181 157
Hedmark	470	3 735	5 882	743	856	210 341	134	198 980
Oppland	1 466	1 060	127	13	444	61 742	3 892	83 131
Buskerud	5 365	1 984	1 166	167	117	62 306	2 052	24 452
Vestfold	219	1 048	20	956	1 079	45 914	27	18 248
Telemark	398	18 998	7 895	36	343	27 161	27 039	76 830
Aust-Agder	795	960	144	747	209	54 050	294	19 271
Vest-Agder	854	6 879	90	829	1 605	214 811	126	62 436
Rogaland	1 028	5 274	773	6 375	2 085	286 106	581	96 276
Hordaland	2 056	1 776	1 454	706	2 473	355 060	6 805	68 994
Sogn og Fjordane	713	439	1 640	1 523	7 544	64 651	322	22 733
Møre og Romsdal	1 153	645	1 283	7 770	39	195 517	310	32 037
Sør-Trøndelag	3 201	3 687	1 192	619	831	155 824	3 360	58 883
Nord-Trøndelag	5	2 072	647	848	81	49 377	750	15 155
Nordland	1 095	83 518	140	7 575	334	151 387	436	337 550
Troms Romsa	589	2 295	-458	0	830	61 185	227	21 953
Finnmark Finnmárku	64	1 802	341	12 832	245	88 591	113	8 517

[1] Gjeld funksjonane 380 og 381. [2] Gjeld funksjonane 385 og 386.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3.5. Frivillige lag og foreiningar som får driftstilskot frå kommunane. KOSTRA-skjema 17[1]

Lag/foreining	Talet på lag/ foreiningar						Samla driftstilskot. 1 000 kroner					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**20 481**	**21 099**	**21 255**	**20 155**	**19 614**	**19 344**	**582 606**	**615 959**	**586 890**	**676 573**	**643 889**	**965 492**
Frivillige barne- og ungdomsforeiningar	5 759	5 947	5 870	5 279	4 867	4 911	156 947	158 830	157 079	156 567	148 741	156 293
Idrettslag/skyttarlag	5 138	5 232	5 527	4 916	5 019	4 915	288 809	299 836	276 841	313 623	325 679	368 123
Andre foreiningar	9 584	9 830	9 858	9 960	9 728	9 518	136 850	157 293	152 970	206 383	169 469	171 076

[1] Barne- og ungdomstiltak og tilskot til frivillige lag og foreiningar.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

2. Privat forbruk av kulturgode

2.1. Nokre resultat

Fritidstenester toppar hushalda sitt konsum av kulturgode

Førebelse tal frå nasjonalrekneskapen for 2014 viser at dei norske hushalda til saman brukte vel 130 milliardar kroner til ulike typar kulturgode og fritidstenester. Dette er ein auke på 6,2 milliardar kroner frå 2013, noko som utgjer 5 prosent. Fritidstenester stod for den største delen med 64,3 milliardar kroner, og utgjorde nesten halvparten av det totale kulturkonsumet. Deretter kjem aviser, blomstrar og anna ikkjevarige fritidsvarer kor det blei brukt 25,4 milliardar kroner, og utgjorde dermed 20 prosent av kulturkonsumet, sjå figur 2.1 og tabell 2.1.

Figur 2.1. Konsum i hushald fordelt på type kulturgode. 2014. Prosent

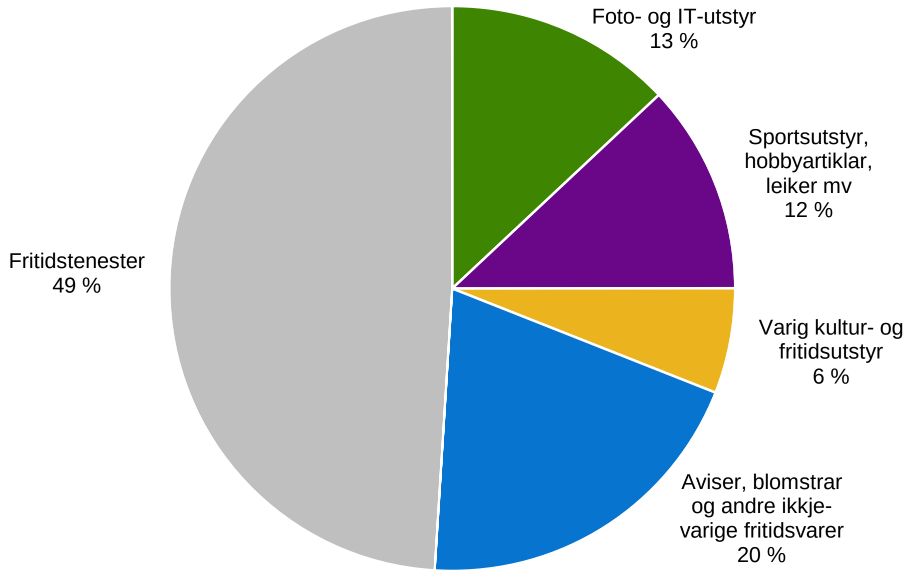

Kjelde: Nasjonalrekneskapen, Statistisk sentralbyrå.

Fritidstenester har over tid auka mest. Sidan 2000 har auken vore på over 32 milliardar kroner og dette er meir enn ei dobling i forbruk. Berre frå 2013 til 2014 var auken på 4,8 milliardar kroner, eller 8 prosent. Den lågaste auken er det for foto- og it-utstyr, som har auka med 24 prosent sidan 2000, sjå figur 2.2.

Figur 2.2. Konsum i hushald fordelt på type kulturgode, gjeldande prisar

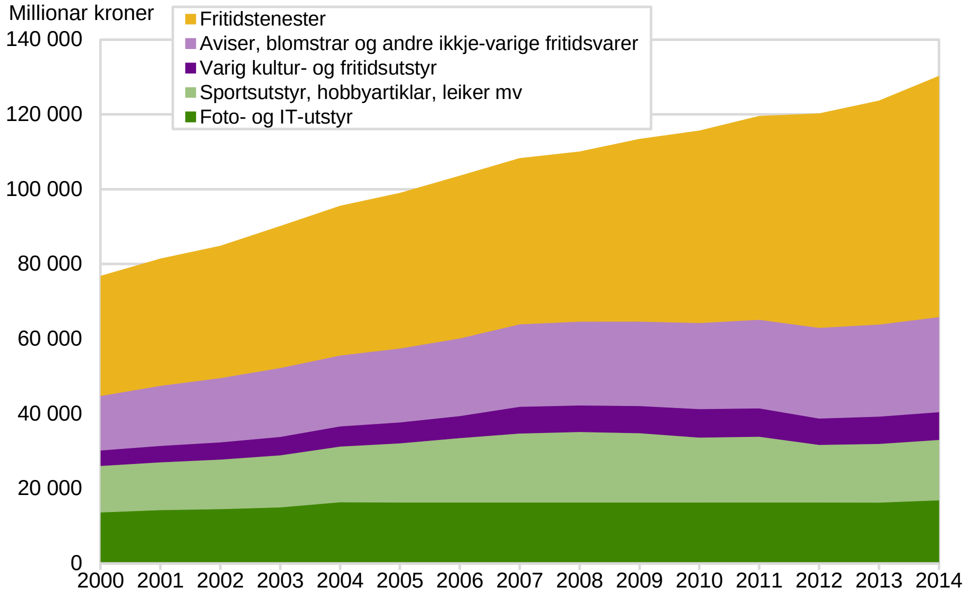

Kjelde: Nasjonalrekneskapen, Statistisk sentralbyrå.

Viss vi ser på underpostane til fritidstenester, ser vi at dei største postane er kulturelle tenester, underhaldning og pakketurar. For underpostane er tala for 2013 klare medan for hovudpostane ligg det føre tal for 2014. Tala for underpostane for 2013 viser at den største underposten til fritidstenester, kulturelle tenester og underhaldning, utgjorde 23 milliardar kroner og utgjer 39 prosent av fritidstenester. Konsumet av pakketurar er den nest største posten og utgjorde 29 prosent av det totale konsumet av fritidstenester. Dette konsumet utgjer 17 milliardar kroner totalt og er den nest største posten.

Figur 2.3. Konsum i hushald av fritidstenester, gjeldande prisar

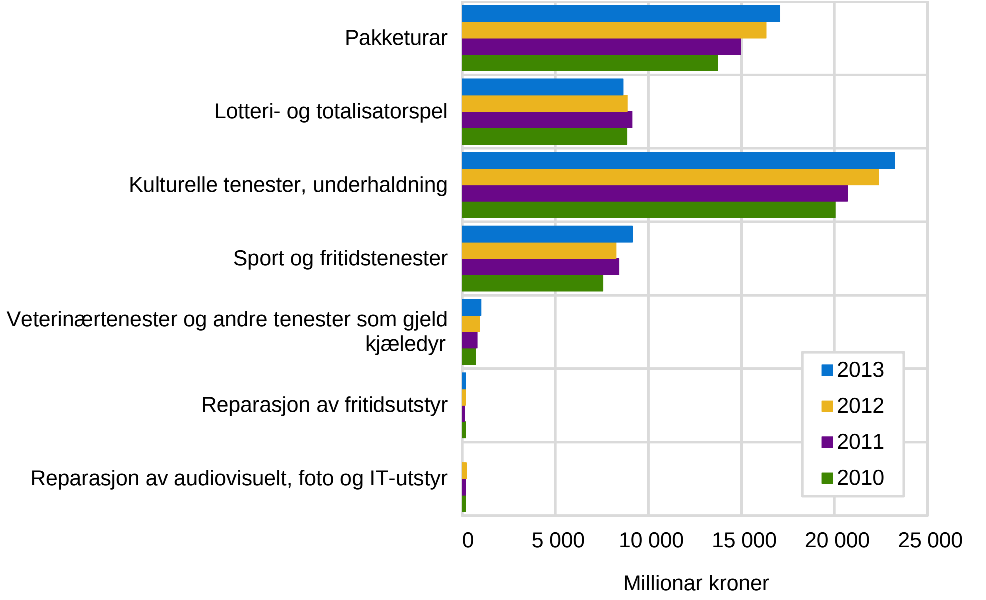

Kjelde: Nasjonalrekneskapen, Statistisk sentralbyrå

Forbruksundersøkinga

Statistisk sentralbyrås forbruksundersøking er lagt om frå å vere ei årleg til ei periodisk undersøking. Undersøkinga blei gjennomført i 2012 og blei omtalt i Kulturstatistikk 2013. Neste forbruksundersøking vil bli gjennomført i 2017.

2.2. Om statistikken – privat forbruk av kulturgode

Statistisk sentralbyrå (SSB) nyttar nasjonalrekneskapen og forbruksundersøkinga for å gjere greie for det private forbruket til ulike kulturgode og tenester i det norske samfunnet. Nasjonalrekneskapen er makrotal og viser det totale konsumet i hushalda i Noreg medan forbruksundersøkinga i 2012 er ei utvalsundersøking og baserast på eit representativt utval av norske hushald. Inndelinga i hovudgrupper er noko ulik i desse to kjeldene, men undergruppene er nær heilt like.

Nasjonalrekneskapen

Nasjonalrekneskapen viser utviklinga i norsk økonomi. Utviklinga blir målt ved bruttonasjonalproduktet og andre hovudstorleikar. Rekneskapen inneheld også mange tal for ulike delar av samfunnsøkonomien, mellom anna næringar, hushald, arbeidsmarknad og utanrikshandel. Nasjonalrekneskapen byggjer på tal frå dei fleste av SSBs økonomiske statistikkar. Det finst tal frå nasjonalrekneskapen heilt tilbake til 1865. Nasjonalrekneskapen er viktig for utforminga av den økonomiske politikken.

Forbruksundersøkinga

Statistisk sentralbyrås forbruksundersøking er lagt om frå å vere ei årleg til ei periodisk undersøking. Undersøkinga blei gjennomført i 2012 og blei omtalt i Kulturstatistikk 2013. Neste forbruksundersøking vil bli gjennomført i 2017.

Meir informasjon

Temaside - forbruket i hushalda. http://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk
Temaside – nasjonalrekneskap. http://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer.

Tabell 2.1. Konsum i hushald, gjeldande prisar. Millionar kroner

Type kulturgode	2005[1]	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014[2]
I alt	**98 942**	**106 681**	**111 620**	**113 532**	**114 842**	**117 173**	**120 125**	**120 175**	**124 007**	**130 196**
Foto- og IT-utstyr	**16 333**	**19 478**	**19 721**	**19 874**	**17 813**	**17 918**	**16 956**	**16 340**	**16 746**	**16 919**
Utstyr for mottaking, opptak og reproduksjon av lyd og bilete	9 339	10 737	10 853	10 330	8 956	8 413	7 749	6 967	7 093	...
Fotoutstyr, kikkertar mv.	962	1 020	1 121	1 158	1 220	1 698	1 860	1 688	1 690	...
IT-utstyr	6 930	7 721	7 747	8 386	7 637	7 807	7 347	7 685	7 963	...
Sportsutstyr, hobbyartiklar, leiker mv.	**15 822**	**17 222**	**18 445**	**18 853**	**18 527**	**17 349**	**17 581**	**15 392**	**15 677**	**16 147**
Film, CD, kassettar og liknande	4 135	4 617	4 425	4 344	3 579	2 593	2 533	1 457	1 416	...
Leiketøy og hobbyartiklar	3 782	3 989	4 556	4 971	5 560	5 001	5 104	3 476	3 568	...
Utstyr til sport og camping	3 305	3 805	4 209	4 242	4 430	4 607	4 700	5 784	5 936	...
Bøker	4 600	4 811	5 255	5 296	4 958	5 148	5 244	4 675	4 757	...
Varig kultur- og fritidsutstyr	**5 588**	**5 881**	**7 138**	**7 091**	**7 258**	**7 611**	**7 576**	**7 046**	**7 063**	**7 412**
Større gjenstandar for utandørs rekreasjon	4 846	5 094	6 301	6 216	6 343	6 537	6 462	5 813	5 830	...
Musikkinstrument, større gjenstandar for innandørs rekreasjon	742	787	837	875	915	1 074	1 114	1 233	1 233	...
Aviser, blomstrar og anna ikkje-varige fritidsvarer	**19 762**	**20 760**	**22 043**	**22 395**	**22 567**	**23 012**	**23 680**	**24 241**	**24 983**	**25 404**
Blomstrar og hage	7 043	7 348	8 007	7 952	7 611	7 567	7 593	7 731	7 948	...
Kjæledyr	1 827	2 042	2 226	2 331	2 919	3 360	3 548	3 612	3 709	...
Aviser, vekeblad og tidsskrift mv.	9 716	10 152	10 555	10 862	10 714	10 713	11 134	11 479	11 905	...
Papirvarer	1 176	1 218	1 255	1 250	1 323	1 372	1 405	1 419	1 421	...
Fritidstenester	**41 437**	**43 340**	**44 273**	**45 319**	**48 677**	**51 283**	**54 332**	**57 156**	**59 538**	**64 314**
Reparasjon av audiovisuelt, foto og IT-utstyr	267	227	200	201	207	187	183	222	221	...
Reparasjon av fritidsutstyr	205	186	174	193	182	187	136	170	191	...
Veterinærtenester og andre tenester som gjeld kjæledyr	469	516	532	692	738	712	812	917	1 006	...
Sport og fritidstenester	7 020	6 534	6 922	7 085	7 515	7 563	8 416	8 259	9 144	...
Kulturelle tenester, under haldning	11 067	12 656	15 177	15 730	18 919	20 054	20 695	22 382	23 249	...
Lotteri- og totalisatorspel	12 353	12 161	9 745	8 444	8 499	8 846	9 126	8 868	8 647	...
Pakketurar	10 056	11 060	11 523	12 974	12 617	13 734	14 964	16 338	17 080	...

[1] Tal sidan 2005 er korrigerte. [2] Førebelse tal.

Kjelde: Nasjonalrekneskapen, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.2. Utgift per hushald, etter type hushald og etter vare- og tenestegruppe. 2012. Kroner

09 Vare- og tenestegruppe	Alle hushald	Einperson-hushald	Par utan barn	Par med barn, yngste barn 0-6 år	Par med barn, yngste barn 7-19 år	Mor eller far med barn, yngste barn 0-19 år	Andre hushald
Forbruksutgift i alt	**435 507**	**295 397**	**486 844**	**569 989**	**671 907**	**387 937**	**493 542**
Kultur og fritid i alt	**43 347**	**26 614**	**50 823**	**56 821**	**76 159**	**36 384**	**40 883**
Personar per hushald	2,12	1,00	2,00	4,01	3,96	2,34	2,94
091 Audiovisuelt utstyr	7 515	5 502	6 688	10 956	12 653	7 406	8 154
Utstyr for mottaking, opptak og reprodu	3 364	2 513	3 197	5 191	5 147	2 854	3 201
Fotoutstyr, kikkertar mv.	805	576	974	1 050	1 138	886	461
IT-utstyr	2 496	1 615	2 000	3 502	5 144	2 690	3 414
Film, CD, kassettar og liknande	826	799	452	1 152	1 225	975	1 077
Reparasjon av audiovisuelt, foto- og IT-utstyr	24	..	65	62	..	..	..
092 Andre varer, kultur og fritid	3 888	2 852	4 446	5 771	7 280	201	699
Større gjenstandar for utandørs rekreasjon	3 291	2 710	3 630	4 691	5 665	44	572
Musikkinstrument, større gjenstandar for innandørs rekreasjon	382	50	453	914	1 107	78	98
Reparasjon av større gjenstandar for kultur og fritid	215	93	364	166	508	79	29
093 Anna utstyr, fritid og hage	8 570	3 686	9 402	14 634	17 739	8 109	9 154
Spel, leiker og hobby	1 591	418	1 220	5 587	2 422	2 468	1 136
Utstyr til sport og camping	1 890	415	1 796	4 196	4 929	977	2 651
Blomstrar og hage	2 965	1 776	4 217	3 490	4 178	2 208	2 991
Kjæledyr	2 124	1 076	2 169	1 361	6 210	2 456	2 376
094 Tenester, kultur og fritid	10 103	6 391	12 024	11 631	16 819	11 199	10 617
Sport og fritidstenester	2 896	1 150	2 743	4 247	7 330	4 501	3 071
Kulturelle tenester, underhaldning	4 933	3 147	5 744	6 354	7 525	5 732	5 391
Spel og lotteri	2 274	2 093	3 537	1 031	1 964	965	2 154
095 Aviser, bøker og skrivemateriell	4 884	3 184	6 503	5 078	7 289	3 357	5 810
Bøker	1 638	1 198	1 691	1 956	2 698	1 444	1 899
Aviser og tidsskrift	2 649	1 633	4 308	2 101	3 555	1 055	3 096
Diverse trykksaker	288	176	252	497	470	368	404
Papirvarer	309	177	252	524	566	490	411
096 Feriereiser, pakketurar	8 387	5 000	11 761	8 751	14 379	6 113	6 450

Kjelde: Forbruksundersøkinga, Statistisk sentralbyrå. Statistikkbanken, tabell 10236.

3. Nærings- og sysselsetjingsstatistikk

3.1. Nokre resultat

3 prosent av dei sysselsette i Noreg hadde hovudjobben sin i kulturnæringane

3 prosent av dei sysselsette i Noreg hadde i 2014 hovudjobben sin i kulturnæringane. Jobbane i kulturnæringane er geografisk ujamt fordelte. Meir enn halvdelen av alle jobbane i kulturnæringane er samla i Oslo, Bergen, Trondheim eller Stavanger. Oslo er klart størst med 39 prosent av alle sysselsette i kulturnæringane. 39 780 føretak i kulturnæringane var registrerte aktive per 1. januar 2014. Omsetnaden i kulturnæringane i 2013 var på 84 milliardar kroner.

3.2. Sysselsetjing

Nær 79 000 personar hadde hovudjobben sin i ei kulturnæring i 2014

I alt var det 78 790 sysselsette i kulturnæringane i 2014. Samanlikna med året før var det ein liten nedgang i talet på sysselsette, med 242 færre sysselsette, noko som svarar til ein nedgang på 0,3 prosent. I det same tidsrommet har det vore ein auke på 1,3 prosent i sysselsette i alle næringar. Det svarar til 31 000 sysselsette.

Tabell 3.1. Sysselsetjingsvekst i kulturnæring og alle næringar[1], 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kulturnæringar	76 165	75 361	75 983	78 557	79 035	78 793
Alle næringar	2 497 000	2 517 000	2 562 000	2 589 000	2 619 000	2 650 000

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I perioden 2009-2014 auka talet på sysselsette i kulturnæringane med meir enn 2 600 personar, eller 3,5 prosent. I den same perioden auka talet på sysselsette i alle næringar med 6 prosent. Sysselsetjinga i kulturnæringane har halde eit storleikstilhøve til sysselsetjing i alle næringar på om lag 3 prosent i heile perioden. I kulturnæringane var det auke i sysselsette alle år unntatt 2010 og 2014. Størst auke var det i perioden 2011-2012, med 3,4 prosent. Det er noko usikkerheit knytt til tala fordi det er mange sjølvstendige i kulturnæringane. Men over tid er det mogleg å stadfeste at det har vore vekst i kulturnæringane dei siste åra.

Tabell 3.2. Sysselsettingsvekst i kulturnæringar og alle næringar[1], 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal. Prosent

	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Kulturnæringar	-1,1	0,8	3,4	0,6	-0,3
Alle næringar	0,8	1,8	1,1	1,2	1,2

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Kulturnæringane er inndelte i åtte område for å kunne følgje ulike typar kulturnæringar, sjå figur 3.1, tabell 3.3 og Om statistikken for nærare forklaring.

Figur 3.1. Sysselsette i kulturnæring etter kulturområde , 15-74 år

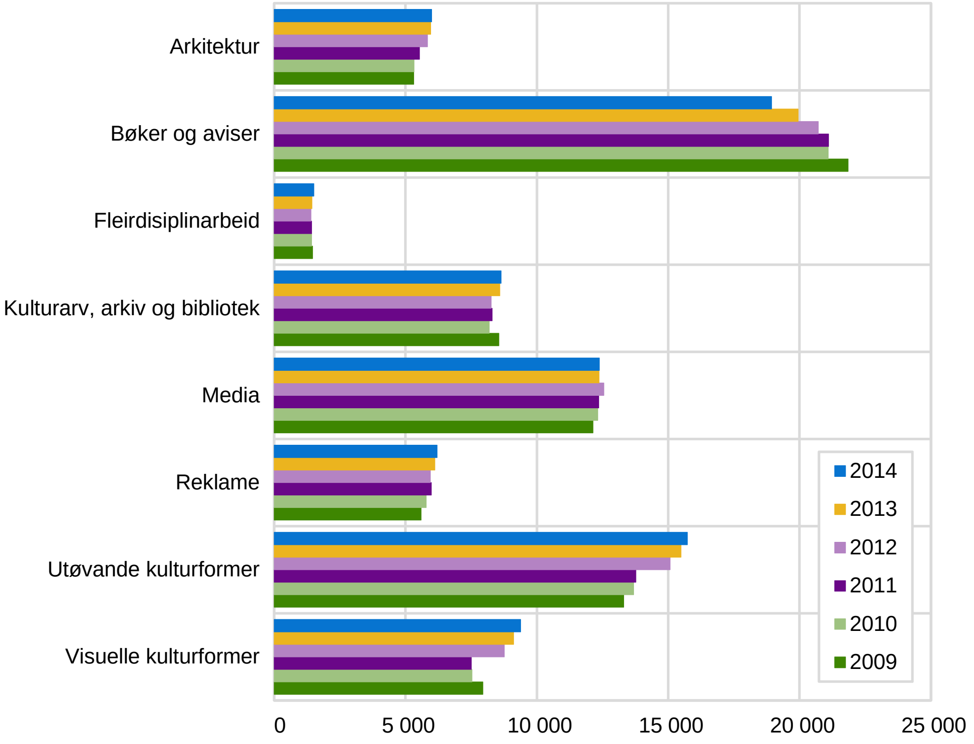

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Arkitektur er eit kulturområde som samlar næringar som er knytte til arkitektur, det kan vere føretak som driv med planlegging av byar eller landskap og teikning av bygg. I området arkitektur er tendensen frå 2009 at sysselsetjinga aukar. Det var 682 fleire sysselsette i 2014 samanlikna med 2009, ein auke på 13 prosent. I 2014 var nær 6 000 personar sysselsette innanfor arkitektur.

19 000 sysselsette i bøker og aviser

Området bøker og aviser omfattar føretak som gjev ut bøker, aviser eller blad av ulik art, samt butikkar som sel dei nemnde produkta. Området omfattar også sjølvstendige næringsdrivande forfattarar og nyheitsbyrå. Området er det største av kulturnæringane målt i talet på sysselsette, men også det området som har hatt størst nedgang sidan 2009. I perioden 2009-2014 hadde kulturområdet bøker og aviser ein tilbakegang på om lag 2 900 sysselsette, eller 13 prosent. Frå 2013 til 2014 fall sysselsetjinga for bøker og aviser med 1 000 personar, eller 5 prosent. Kombinasjonen global handel og digitale verktøy er ein bakgrunn som kan forklare fallet for bøker og aviser over tid. I 2014 var nær 19 000 personar sysselsette i området bøker og aviser.

Fleirdisiplinarbeid er ein kategori konstruert for næringar som går over mange ulike typar produkt. Her er berre ei næring; omsetjing- og tolketenester. Næringa kan inkludere både reine tolketenester av tale og omsetjing av tekst, som litteratur, nettsider eller brev, så vel som omsetjing av film og TV-program. Dei nemnde tenestane er vidt ulike typar produkt og difor blir omsetjings- og tolketenester rekna som fleirdisiplinarbeid. I området fleirdisiplinarbeid har det i perioden 2009-2014 vore ein auke på 53 sysselsette, eller 4 prosent. Det siste året auka talet på sysselsette med 5 prosent. I 2014 var 1 500 personar sysselsette på området fleirdisiplinarbeid.

Kulturarv, arkiv og bibliotek samlar ulike typar næringar som har til felles at dei alle er nært knytte til kulturarv. Her er museum, arkiv og ulike typar bibliotek som står registert som eigne føretak. Kulturarv, arkiv og bibliotek hadde også ein auke i sysselsetjinga i perioden 2009-2014. Området auka med 90 sysselsette i perioden, eller 1 prosent. I 2014 var meir enn 8 600 personar sysselsette i områda kulturarv, arkiv og bibliotek.

Media som kulturområde samlar kringkastarar av radio og fjernsyn, kinoar, produsentar av musikk, dataspel, film og fjernsynsprogram, og butikkar som sel dei nemnde produkta. Media har om lag 250 fleire sysselsette i 2014 samanlikna med 2009,ein oppgang på 2 prosent. Det siste året har det vore ein liten auke i talet på sysselsette på media. I 2014 var det nær 12 400 personar sysselsette i media.

Sysselsette innanfor området reklame høyrer til næringa reklamebyrå. Det er 600 fleire sysselsette i reklame i 2014 samanlikna med 2009. I 2014 var det 6 200 sysselsette i reklame.

15 700 sysselsette i utøvande kulturformer

I området utøvande kulturformer finn vi føretak som driv kommunale kulturskolar, og undervisning innanfor kunst og kultur. I tillegg kjem utøvande kunst og underhaldningsverksemd innanfor musikk og scenekunst. Utøvande kulturformer hadde i perioden 2009-2014 ein vekst på 2 400 sysselsette, eller 18 prosent, og var med det området med størst vekst i denne perioden. I 2014 var det 15 700 personar sysselsette i utøvande kulturformer.

I området visuelle kulturformer finn vi næringar som driv med grafisk design, fotografi, kunstproduksjon og liknande, inkludert kunstnarar med eiga verksemd. I perioden 2009-2014 auka talet på sysselsette med 1 400, eller 18 prosent. I 2014 var det nær 9 400 personar sysselsette på området visuelle kulturformer.

65 900 årsverk i kulturnæringane

Dei sysselsette i kulturnæringane utførte 65 900 årsverk i 2014, ein auke på 1 400 årsverk, eller 2,1 prosent sidan 2009. Sjå tabell 3.5. Auken er lågare i høve til talet sysselsette som voks med 2 600 personar, eller 3,5 prosent i same perioden.

39 prosent av sysselsette i kulturnæringane arbeider i Oslo

Dei som er sysselsette i kulturnæringane er ikkje jamt fordelte i landet. I Oslo arbeider 17 prosent av alle sysselsette i alle næringar i landet, medan heile 39 prosent av alle sysselsette i kulturnæringane arbeider der. I Oslo hadde 31 000 personar hovudarbeidet sitt i ei kulturnæring i 2014. Oslo, Akershus, Hordaland, Rogaland og Sør-Trøndelag hadde samla 68 prosent av dei sysselsette i kulturnæringane i 2014. Sjå figur 3.2.

Figur 3.2. Del av sysselsetjing i kulturnæringane, etter fylke

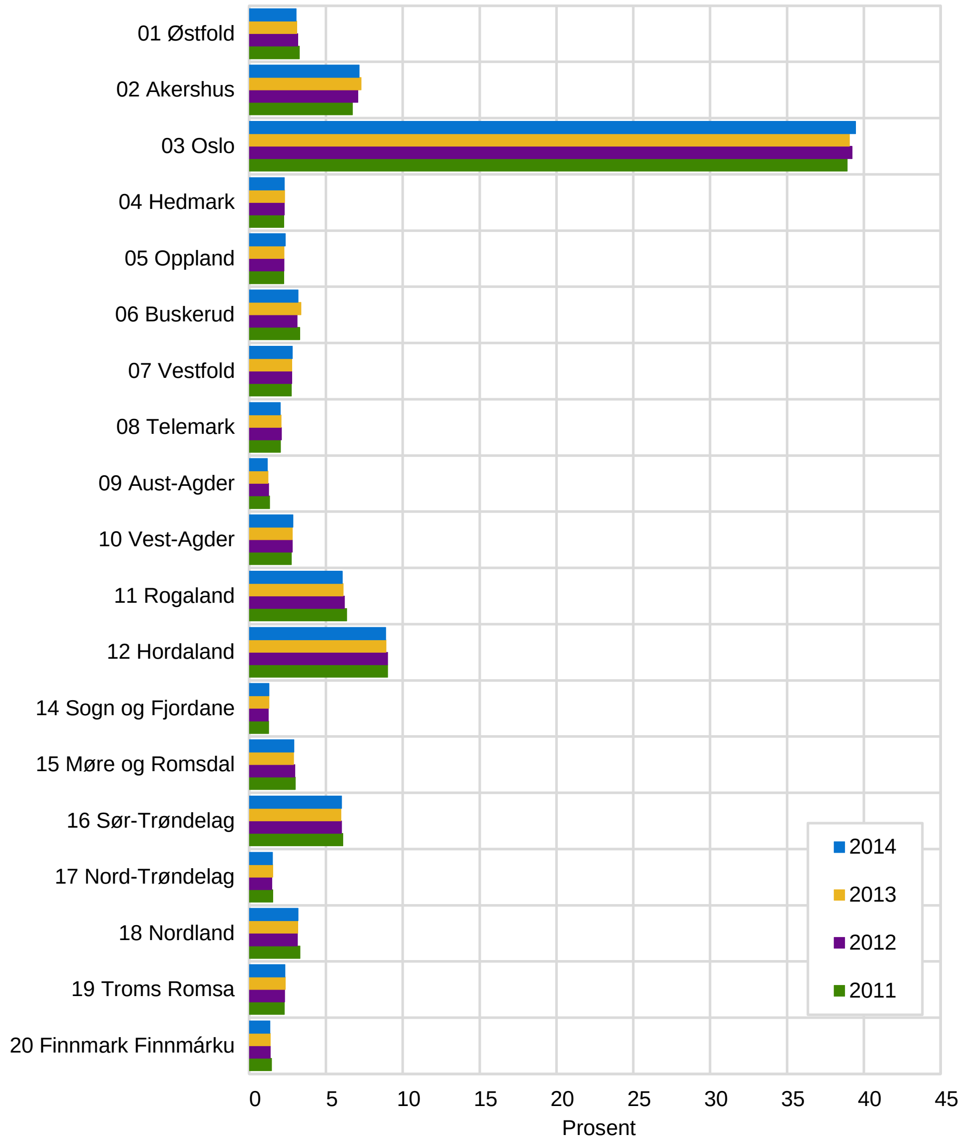

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

3 prosent av dei sysselsette i Noreg i 2014 hadde hovudjobben sin i kulturnæringane. Ved å samanlikne sysselsetjinga i kulturnæringane i fylket med omfanget av sysselsetjinga generelt i fylket får vi eit bilete på kulturen sin innverknad og omfang i dei enkelte fylka. I Oslo hadde 7 prosent av alle sysselsette hovudjobben sin i ei kulturnæring i 2014. I Sør-Trøndelag og Finnmark fylke utgjorde dei tilsette i kulturnæringane nær 3 prosent. I alle dei andre fylka var delen sysselsette i kulturnæringane lågare. Sjå figur 3.3.

Figur 3.3. Del av alle sysselsette i fylket sysselsett i kulturnæringane

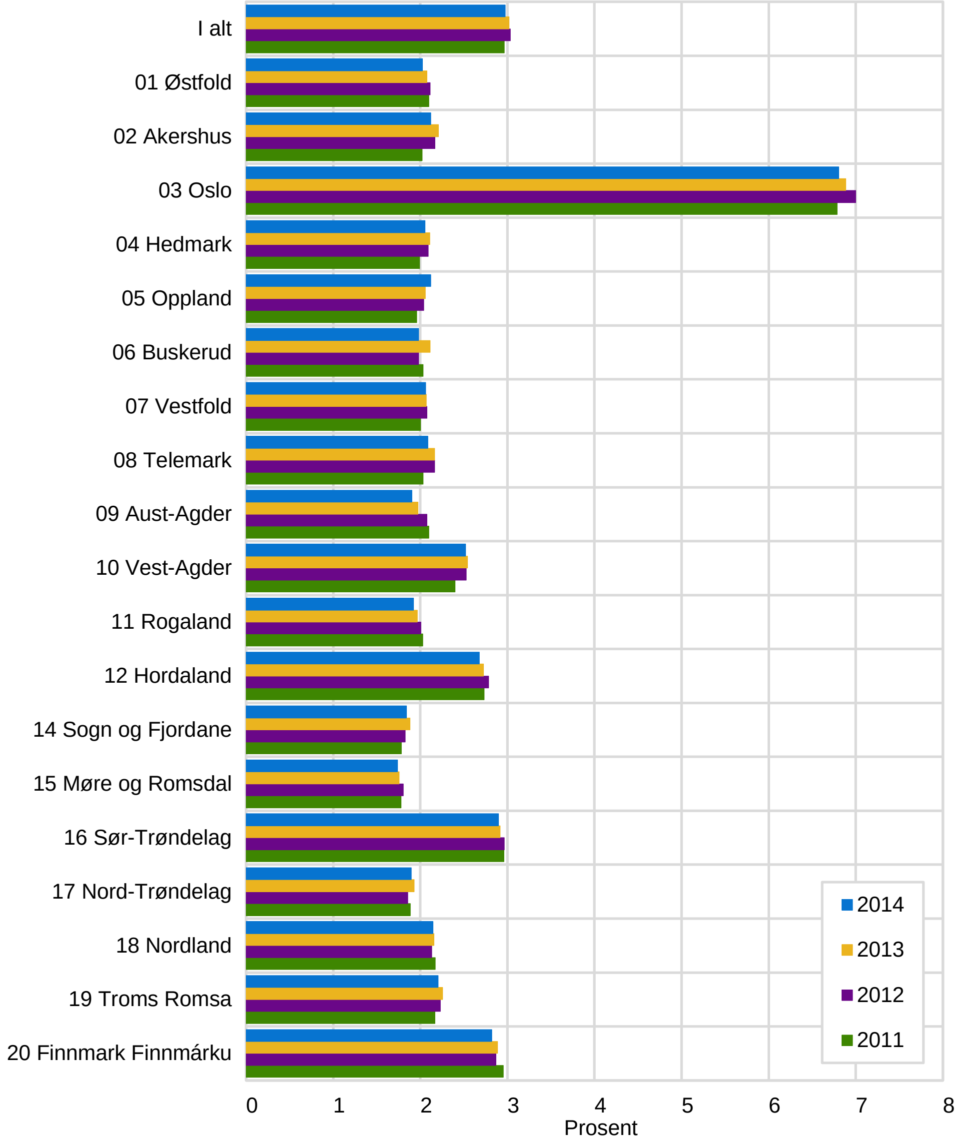

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Halvparten av dei sysselsette i kulturnæringane er kvinner

Halvparten av dei sysselsette med hovudjobb i kulturnæringane i 2014 var kvinner. Delen kvinner som arbeider i kulturnæringane har vore stabil sidan 2008. Det er store skilnader i kjønnsfordelinga i dei ulike kulturområda. Høgast del kvinner var det i kulturområda kulturarv, arkiv og bibliotek og fleirdisiplinarbeid med høvesvis 65 og 63 prosent kvinner. Lågast del kvinner var det i kulturområda reklame og media med høvesvis 40 og 41 prosent. Forskjellane mellom dei ulike områda er tydelege og stabile over tid.

Sjølv om halvparten av dei sysselsette i kulturnæringane var kvinner, stod kvinner berre for 46 prosent av alle årsverka. Menn stod for 35 500 årsverk, mot 30 400 årsverk for kvinner i 2014. I gjennomsnitt stod kvar sysselsett i kulturnæringane for 0,9 årsverk. Sjå tabellane 3.14 og 3.15 om kjønn i kulturnæring.

Innvandrarar i nokre utvalde kulturnæringar

I 2014 hadde 14 prosent av sysselsette i alle næringar innvandrarbakgrunn (SSB, 2015). Til samanlikning hadde om lag 9 prosent av dei sysselsette i utvalde kulturnæringar innvandrarbakgrunn i 2014 (norskfødde med innvandrarforeldre er inkludert her, sjå Om statistikken for nærare forklaring.)

Delen med innvandrarbakgrunn varierer i dei ulike næringsgruppene. Høgast del med innvandrarbakgrunn hadde næringa sjølvstendig kunstnarisk verksemd, med 11 prosent. Næringa radio- og fjernsynskringkasting hadde lågast del med

innvandrarbakgrunn, med 5 prosent. Sidan 2011 har delen med innvandrarbakgrunn gått noko opp i alle dei utvalde næringsgruppene.

Av dei sysselsette med innvandrarbakgrunn i utvalde kulturnæringar var 6 prosent frå landgruppe 1 (EU/EFTA, Nord-Amerika, Australia og New Zealand), og 3 prosent var frå landgruppe 2 (Europa utanom EU/EFTA. Asia inkludert Tyrkia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utanom Australia og New Zealand). Sjå tabell 3.16 og Om statistikken.

3.3. Føretak

39 700 kulturføretak

I alt var det 39 700 føretak i kulturnæringane per 1. januar 2014. Flest føretak var det i utøvande kulturformer og visuelle kulturformer med høvesvis 13 600 og 10 500 føretak. Innanfor området bøker og aviser var det 5 800 føretak og det var 3 600 føretak i media. Sjå tabell 3.18 og figur 3.4.

Figur 3.4. Talet på føretak i kulturnæringane

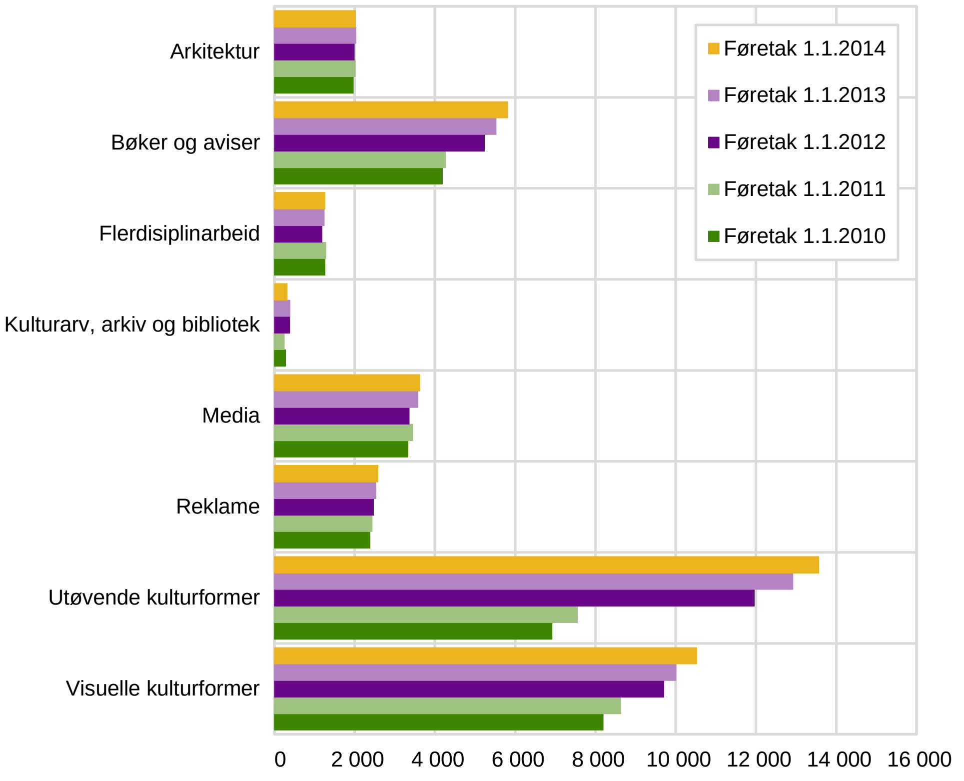

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Det blei etablert 8 300 nye føretak i 2014. Samanlikna med 2013 var det ein auke på 6 prosent i nye føretak. 64 prosent av alle nyetablerte kulturføretak var innanfor to område. I området utøvande kulturformer var det 2 800 nyetableringar i 2014 og i området visuelle kulturformer var det 2 500.

84 milliardar kroner i omsetnad 2013

Omsetnaden i kulturnæringane i 2013 var på 84 milliardar kroner, unntatt offentlege selskap som ikkje er med i føretaksstatistikken. Det er 5 milliardar lågare enn i 2012, då omsetnaden var 89 milliardar kroner. Meir enn halvdelen av omsetnaden i kulturnæringane, 44 milliardar, var i Oslo. Største omsetnad var det i området bøker og aviser, som omsette for nærare 32 milliardar i 2013, sjå tabellane 3.17 og 3.20.

3.4. Om statistikken – nærings- og sysselsetjingsstatistikk

Registerbasert sysselsetjingsstatistikk

Den registerbaserte sysselsetjingsstatistikken omfattar busette personar i alderen 15-74 år, som har utført arbeid som varer minst ein time i referanseveka.

Data for den registerbaserte sysselsetjingsstatistikken blir henta frå fleire kjelder. Dei viktigaste er NAV sitt Arbeidsgivar-/arbeidstakarregister (Aa-registeret), Løns- og trekkoppgaveregisteret (LTO), Sjølvmeldingsregisteret og Einingsregisteret. Måletidspunktet i sysselsetjingsstatistikken er 3. veka i november, og står oppført som 4. kvartal i Statistikkbanken.

Dokumentasjon av statistikken er å finne på www.ssb.no/regsys under feltet Om statistikken. Samanliknbare tabellar er å finne i Statistikkbanken. Tabellane 07984 og 03877 inneheld den same populasjonen som blir nytta for sysselsetjingstabellar for kulturnæringa. Totaltala for registerbasert sysselsetjing er avstemde mot arbeidskraftundersøkinga (AKU).

Føretak, omsetnad og sysselsetjing

Statistikken er avgrensa ut frå næringa, organisasjonsforma og sektorkoden til føretaka. Føretaksdemografien omfattar statistikk over talet på føretak per 1. januar, nye og nyetablerte føretak, avslutta og nedlagde føretak. Tabellane i denne publikasjonen omfattar føretak innanfor kulturnæringar unntatt offentleg forvalting. Tala per 1. januar i statistikkåret skal omfatte alle føretak med aktiv verksemd i Noreg det føregåande året. Som nyregistrering og nyetablering i statistikkåret blir berre føretak med opplysningar som tilseier at dei vil drive næringsverksemd, rekna. Det vil seie at enkelte organisasjonsformer blir haldne utanfor demografidelen av statistikken.

Årgangspopulasjonen er ein årleg strukturstatistikk med omsetnad og sysselsetjing for føretak i alle næringane unntatt offentleg forvalting.

Dei viktigaste kjeldene for denne statistikken er Einingsregisteret (ER) og Verksemd- og føretaksregisteret (VoF). Tal på tilsette blir henta frå Arbeidsgjevar-/arbeidstakarregisteret. Omsetnad og sysselsetjing er innhenta gjennom SSBs strukturundersøkingar og frå administrative kjelder. Dokumentasjon av statistikken er å finne på www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/statistikker/foretak/aar under feltet Om statistikken.

3.5. Omgrep og definisjonar

Næringsgruppering

Den norske standarden for næringsgrupper SN2007 baserer seg på den europeiske næringsklassifiseringa NACE rev. 2. Næringsstandarden gjeld frå og med statistikkåret 2008 (SSB, 2008). Hovudformålet med standarden er å gi reglar og retningslinjer for næringsklassifisering og eintydige definisjonar av dei statistiske einingane. Standarden er framfor alt ein statistisk standard. Han dannar grunnlag for koding av einingar etter viktigaste aktivitet i VoF og for einingar i ER. Han er ein av dei viktigaste standardane i økonomisk statistikk og gjer det mogleg å samanlikne og analysere statistiske opplysningar både nasjonalt/internasjonalt og over tid. Næringsstandardane finst på www.ssb.no/nace/.

Kulturområde og næring

Ein standard for kulturnæring kan nyttast til å sortere ut kultur frå annan økonomisk aktivitet i Noreg. Kulturnæringsstandarden tek utgangspunkt i eit allereie eksisterande system for næring. Systemet for kulturnæring er henta frå eit europeisk samarbeid for kulturstatistikk, Europeisk statistisk systemnettverk for kultur, ESSnett-Kultur (ESSnet-Culture, 2012). Kulturnæring er identifisert gjennom arbeid i næring kategorisert som kulturnæring etter SN2007 standard. Ein serie på den same standarden kan konstruerast tilbake til 2008. For 2007 og tidlegare må ei kulturnæring kategoriserast etter tidlegare næringsgruppestandard.

I Noreg blir det nytta åtte område for å identifisere kultur i økonomisk aktivitet:
1. Arkitektur
2. Bøker og aviser
3. Fleirdisiplinarbeid
4. Kulturarv, arkiv og bibliotek
5. Media

6. Reklame
7. Utøvande kulturformer og
8. Visuelle kulturformer.

Kulturnæringar inndelt etter kulturelle område.

1. Arkitektur
71.111 Plan- og reguleringsarbeid
71.112 Arkitekttenester i samband med byggverk
71.113 Landskapsarkitekttenester

2. Bøker og aviser
47.61 Butikkhandel med bøker. Omfattar alle typar bøker
47.62 Butikkhandel med aviser og papirvarer
58.11 Utgiving av bøker
58.13 Utgiving av aviser
58.14 Utgiving av blad og tidsskrift
63.91 Nyheitsbyrå
90.019 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd ikkje nemnde annan stad
90.034 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor litteratur
90.039 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd ikkje nemnd annan stad

3. Fleirdisiplinarbeid
74.30 Omsetjings- og tolkeverksemd

4. Kulturarv, arkiv og bibliotek
91.011 Drift av folkebibliotek
91.012 Drift av fag- og forskingsbibliotek
91.013 Drift av arkiv
91.021 Drift av kunst- og kunstindustrimuseum
91.022 Drift av kulturhistoriske museum
91.023 Drift av naturhistoriske museum
91.029 Drift av museum ikkje nemnd annan stad
91.03 Drift av historiske stader og bygningar og liknande som er sjåverdige

5. Media
47.63 Butikkhandel med innspelingar av musikk og video
58.21 Utgiving av programvare for dataspel
59.11 Produksjon av film, video og fjernsynsprogram
59.12 Etterarbeid i tilknyting til produksjon av film, video og fjernsynsprogram
59.13 Distribusjon av film, video og fjernsynsprogram
59.14 Filmframvising. Omfattar framvising av film eller videofilm i kinoar, i friluft eller andre stader for framvising. Omfattar også filmklubbverksemd
59.20 Produksjon og utgiving av musikk- og lydopptak
60.10 Radiokringkasting
60.20 Fjernsynskringkasting
77.22 Utleige av videofilm, DVD og liknande

6. Reklame
73.11 Reklamebyrå

7. Utøvande kulturformer
85.521 Kommunal kulturskoleundervisning
85.522 Undervisning i kunstfag
85.529 Anna undervisning innanfor kultur
90.011 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd innanfor musikk
90.012 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd innanfor scenekunst
90.02 Tenester i tilknyting til underhaldningsverksemd
90.032 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor musikk

90.033 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor scenekunst
90.04 Drift av lokale i tilknyting til kunstnarleg verksemd

8. Visuelle kulturformer
74.101 Industridesign, produktdesign og annan teknisk designverksemd
74.102 Grafisk og visuell kommunikasjonsdesign
74.103 Interiørarkitekt-, interiørdesign- og interiørkonsulentverksemd
74.20 Fotografverksemd
90.031 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor visuell kunst

Innvandrarar

Statistisk sentralbyrå nyttar denne standarden for innvandrargruppering :

A Fødd i Noreg med to norskfødde foreldre
B Innvandrarar: Utanlandsfødde med utanlandske foreldre (tidlegare «førstegongsinnvandrarar»)
C Norskfødde med innvandrarforeldre (tidlegare «etterkommarar»)
D Utanlandsfødde med ein utanlandsfødd forelder
E Fødd i Noreg med ein utanlandsfødd forelder
F Fødd i utlandet av norskfødde foreldre og utanlandsadopterte

SSBs Arbeidsmarkedsstatistikk for innvandrarar baserer seg i hovudsak på innvandrarar (kategori B), men i tabell 3.16 i denne publikasjonen inngår også norskfødde med innvandrarforeldre (kategori C).

For personar med innvandrarbakgrunn blir det nytta to kategoriar. I landgruppe 1 er dei frå EU-/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand. I landgruppe 2 er dei frå Europa utan EU/EFTA, Asia (med Tyrkia), Afrika, Sør og Mellom-Amerika og Oseania utan Australia og New Zealand. Innvandrarar blir plasserte i ei av desse to kategoriane. Dersom foreldra er frå forskjellige land, blir personen plassert i landgruppa for moras fødeland.

Referansar

Statistisk sentralbyrå (2. Oktober 2015): «Tre av fire sysselsatt i aksjeselskap». http://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/statistikker/foretak/aar/2015-10-02

Statistisk sentralbyrå (18. juni 2015) : «Fortsatt vekst blant sysselsatte innvandrere». http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/innvregsys

Statistisk sentralbyrå (2008): *Standard for næringsgruppering*, Norges offisielle statistikk D383. http://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/nace

ESSnet-Culture (2012): ESSnet -Culture Final Report 2012. ec.europa.eu/culture/library/reports/ess-net-report_en.pdf

Tabell 3.3. Sysselsette i kulturnæring, etter kulturområde[1], 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**76 165**	**75 361**	**75 983**	**78 557**	**79 035**	**78 793**
Arkitektur	5 311	5 325	5 539	5 843	5 959	5 993
Bøker og aviser	21 851	21 089	21 105	20 714	19 953	18 941
Fleirdisiplinarbeid	1 461	1 427	1 422	1 398	1 441	1 514
Kulturarv, arkiv og bibliotek	8 554	8 191	8 300	8 261	8 595	8 645
Media	12 134	12 316	12 354	12 547	12 370	12 382
Reklame	5 595	5 794	5 982	5 953	6 119	6 204
Utøvande kulturformer	13 312	13 686	13 769	15 079	15 487	15 730
Visuelle kulturformer	7 947	7 533	7 512	8 762	9 111	9 384

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.
Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.4. Sysselsetjingsvekst i kulturnæring, etter kulturområde[1], 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal. Prosent

	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
I alt	**-1,1**	**0,8**	**3,4**	**0,6**	**-0,3**
Arkitektur	0,3	4,0	5,5	2,0	0,6
Bøker og aviser	-3,5	0,1	-1,9	-3,7	-5,1
Fleirdisiplinarbeid	-2,3	-0,4	-1,7	3,1	5,1
Kulturarv, arkiv og bibliotek	-4,2	1,3	-0,5	4,0	0,6
Media	1,5	0,3	1,6	-1,4	0,1
Reklame	3,6	3,2	-0,5	2,8	1,4
Utøvande kulturformer	2,8	0,6	9,5	2,7	1,6
Visuelle kulturformer	-5,2	-0,3	16,6	4,0	3,0

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.
Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.5. Sysselsette, årsverk i kulturnæring, etter kulturområde[1], 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**64 527**	**63 084**	**62 884**	**65 522**	**65 424**	**65 900**
Arkitektur	4 940	4 925	5 177	5 502	5 605	5 661
Bøker og aviser	18 294	17 340	17 266	17 182	16 401	15 648
Fleirdisiplinarbeid	1 212	1 123	1 108	1 165	1 163	1 232
Kulturarv, arkiv og bibliotek	6 531	6 381	6 494	6 497	6 717	6 832
Media	10 247	10 307	10 392	10 670	10 566	10 756
Reklame	4 992	5 019	5 303	5 298	5 446	5 478
Utøvande kulturformer	11 102	11 191	10 615	11 764	11 897	12 334
Visuelle kulturformer	7 209	6 798	6 529	7 444	7 629	7 959

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.
Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.6. Sysselsette i kulturområdet arkitektur[1], 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**5 311**	**5 325**	**5 539**	**5 843**	**5 959**	**5 993**
Østfold	152	161	162	173	174	163
Akershus	283	263	273	294	310	314
Oslo	2 151	2 165	2 294	2 459	2 500	2 554
Hedmark	112	116	117	121	142	140
Oppland	90	86	101	103	103	121
Buskerud	166	166	170	179	185	188
Vestfold	158	160	162	177	178	188
Telemark	142	144	138	143	136	128
Aust-Agder	51	55	71	117	82	73
Vest-Agder	129	128	123	113	106	119
Rogaland	415	412	389	391	410	425
Hordaland	456	441	462	496	541	531
Sogn og Fjordane	89	93	87	87	88	93
Møre og Romsdal	173	189	204	206	206	192
Sør-Trøndelag	448	458	489	496	521	522
Nord-Trøndelag	74	78	78	75	80	76
Nordland	84	84	86	88	70	59
Troms Romsa	111	101	99	98	103	81
Finnmark Finnmárku	26	25	32	25	22	24

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.
Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.7. Sysselsette i kulturområdet bøker og aviser[1], 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**21 851**	**21 089**	**21 105**	**20 714**	**19 953**	**18 941**
Østfold	772	762	766	700	646	577
Akershus	1 330	1 272	1 261	1 287	1 292	1 249
Oslo	8 776	8 486	8 747	8 700	8 490	8 103
Hedmark	622	576	566	558	545	531
Oppland	459	502	499	491	451	474
Buskerud	660	664	674	612	644	539
Vestfold	625	565	527	532	517	449
Telemark	504	489	453	454	444	426
Aust-Agder	314	303	320	293	274	246
Vest-Agder	576	568	538	525	497	460
Rogaland	1 368	1 319	1 283	1 226	1 115	1 015
Hordaland	1 952	1 900	1 647	1 602	1 505	1 440
Sogn og Fjordane	300	296	287	288	255	250
Møre og Romsdal	697	656	673	663	638	629
Sør-Trøndelag	959	858	885	896	835	838
Nord-Trøndelag	364	363	368	365	341	324
Nordland	666	629	696	643	621	584
Troms Romsa	498	481	479	487	488	465
Finnmark Finnmárku	402	391	429	386	345	333

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.
Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.8. Sysselsette i kulturområdet fleirdisiplinarbeid[1], 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**1 461**	**1 427**	**1 422**	**1 398**	**1 441**	**1 514**
Østfold	63	59	68	64	67	80
Akershus	147	130	145	141	151	143
Oslo	535	534	556	569	562	611
Hedmark	13	13	9	12	11	14
Oppland	24	17	13	13	13	12
Buskerud	42	37	36	36	33	35
Vestfold	59	50	40	45	43	43
Telemark	35	27	13	13	11	13
Aust-Agder	13	13	10	9	13	9
Vest-Agder	67	91	78	63	80	111
Rogaland	79	88	86	83	88	70
Hordaland	143	124	134	126	125	127
Sogn og Fjordane	7	7	7	8	9	9
Møre og Romsdal	13	14	16	15	14	17
Sør-Trøndelag	82	59	61	56	58	53
Nord-Trøndelag	7	8	6	9	8	8
Nordland	95	120	108	98	113	118
Troms Romsa	27	26	27	26	27	28
Finnmark Finnmárku	10	10	8	11	14	12

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.
Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.9. Sysselsette i kulturområdet kulturarv, arkiv og bibliotek[1], 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**8 554**	**8 191**	**8 300**	**8 261**	**8 595**	**8 645**
Østfold	195	220	223	205	214	197
Akershus	459	449	465	481	516	537
Oslo	2 067	1 537	1 567	1 611	1 602	1 604
Hedmark	304	321	334	323	316	328
Oppland	353	387	388	377	403	424
Buskerud	307	303	311	309	307	323
Vestfold	217	224	241	242	243	247
Telemark	220	212	212	222	229	205
Aust-Agder	165	159	141	150	159	152
Vest-Agder	297	304	284	284	302	297
Rogaland	642	602	600	599	629	663
Hordaland	984	995	1 009	1 010	1 026	1 044
Sogn og Fjordane	175	167	165	156	224	196
Møre og Romsdal	298	289	292	282	291	311
Sør-Trøndelag	653	701	752	766	771	769
Nord-Trøndelag	171	195	176	181	204	206
Nordland	627	667	679	613	675	699
Troms Romsa	216	237	242	250	269	237
Finnmark Finnmárku	196	213	210	191	207	196

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.
Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.10. Sysselsette i kulturområdet media[1], 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**12 134**	**12 316**	**12 354**	**12 547**	**12 370**	**12 382**
Østfold	342	345	308	299	279	244
Akershus	514	542	510	510	484	481
Oslo	6 579	6 729	6 870	7 039	7 029	7 016
Hedmark	147	133	125	139	128	134
Oppland	220	211	199	205	214	205
Buskerud	284	287	305	305	295	269
Vestfold	187	225	212	206	188	189
Telemark	165	173	153	149	145	152
Aust-Agder	98	90	91	102	93	92
Vest-Agder	277	277	264	250	234	234
Rogaland	496	501	470	449	425	433
Hordaland	1 110	1 072	1 113	1 154	1 156	1 211
Sogn og Fjordane	105	111	102	105	104	95
Møre og Romsdal	237	220	210	221	192	185
Sør-Trøndelag	547	552	572	572	539	573
Nord-Trøndelag	120	118	111	93	105	99
Nordland	297	295	295	298	305	304
Troms Romsa	235	215	239	240	247	252
Finnmark Finnmárku	173	219	205	210	205	214

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.
Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.11. Sysselsette i kulturområdet reklame[1], 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**5 595**	**5 794**	**5 982**	**5 953**	**6 119**	**6 204**
Østfold	210	227	268	278	279	303
Akershus	545	525	587	633	653	649
Oslo	2 098	2 277	2 280	2 218	2 222	2 561
Hedmark	113	110	92	118	131	126
Oppland	77	77	52	70	73	77
Buskerud	187	189	191	199	304	270
Vestfold	223	233	260	260	258	226
Telemark	109	108	107	112	113	107
Aust-Agder	113	95	106	62	67	66
Vest-Agder	174	169	156	199	210	204
Rogaland	464	433	451	454	457	373
Hordaland	420	412	424	411	389	306
Sogn og Fjordane	39	34	34	37	40	39
Møre og Romsdal	160	183	188	192	193	193
Sør-Trøndelag	328	395	450	402	430	391
Nord-Trøndelag	67	74	84	83	89	96
Nordland	112	107	101	104	84	85
Troms Romsa	126	116	131	97	98	103
Finnmark Finnmárku	26	27	19	23	28	26

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.
Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.12. Sysselsette i kulturområdet utøvande kulturformer[1], 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**13 312**	**13 686**	**13 769**	**15 079**	**15 487**	**15 730**
Østfold	362	365	393	418	405	455
Akershus	1 034	1 050	1 017	1 175	1 285	1 243
Oslo	4 693	4 704	4 515	5 103	5 186	5 286
Hedmark	285	294	294	334	350	340
Oppland	299	309	309	334	353	365
Buskerud	397	415	472	500	519	522
Vestfold	383	405	386	400	431	451
Telemark	354	354	354	380	379	369
Aust-Agder	175	189	193	176	179	183
Vest-Agder	366	380	440	521	539	556
Rogaland	943	1 009	1 071	1 109	1 119	1 174
Hordaland	1 343	1 382	1 417	1 536	1 547	1 588
Sogn og Fjordane	207	213	209	215	211	219
Møre og Romsdal	451	481	480	516	511	511
Sør-Trøndelag	934	956	968	1 002	1 030	1 027
Nord-Trøndelag	203	224	248	262	282	265
Nordland	379	391	416	452	465	480
Troms Romsa	370	398	435	468	498	504
Finnmark Finnmárku	134	164	148	172	195	186

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.
Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.13. Sysselsette i kulturområdet visuelle kulturformer[1], etter fylke, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**7 947**	**7 533**	**7 512**	**8 762**	**9 111**	**9 384**
Østfold	313	306	291	359	392	395
Akershus	903	943	856	1 048	1 064	1 025
Oslo	2 915	2 737	2 750	3 130	3 288	3 367
Hedmark	148	151	167	199	199	187
Oppland	155	145	154	189	191	185
Buskerud	291	275	338	320	373	362
Vestfold	293	258	256	313	328	416
Telemark	145	143	130	185	198	192
Aust-Agder	84	74	78	99	99	112
Vest-Agder	177	200	206	248	263	272
Rogaland	463	442	480	559	596	625
Hordaland	730	667	649	751	746	755
Sogn og Fjordane	116	70	77	95	98	112
Møre og Romsdal	254	228	224	247	248	256
Sør-Trøndelag	542	504	459	541	537	573
Nord-Trøndelag	86	88	97	98	106	119
Nordland	153	128	144	171	174	188
Troms Romsa	130	117	97	145	139	163
Finnmark Finnmárku	48	54	56	64	71	79

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.
Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.14. Talet på sysselsette[1] i kulturområde fordelt på kjønn. Per 4. kvartal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Arkitektur						
Menn	2 988	2 977	3 082	3 232	3 254	3 279
Kvinner	2 323	2 348	2 457	2 611	2 705	2 714
Bøker og aviser						
Menn	10 413	9 957	9 803	9 641	9 274	8 788
Kvinner	11 438	11 132	11 302	11 073	10 679	10 153
Fleirdisiplinarbeid						
Menn	542	515	494	518	525	562
Kvinner	919	912	928	880	916	952
Kulturarv, arkiv og bibliotek						
Menn	2 834	2 831	2 887	2 882	2 989	3 057
Kvinner	5 720	5 360	5 413	5 379	5 606	5 588
Media						
Menn	7 072	7 132	7 170	7 387	7 390	7 325
Kvinner	5 062	5 184	5 184	5 160	4 980	5 057
Reklame						
Menn	3 236	3 418	3 567	3 607	3 680	3 727
Kvinner	2 359	2 376	2 415	2 346	2 439	2 477
Utøvande kulturformer						
Menn	7 162	7 368	7 366	8 024	8 200	8 416
Kvinner	6 150	6 318	6 403	7 055	7 287	7 314
Visuelle kulturformer						
Menn	3 922	3 826	3 800	4 315	4 507	4 620
Kvinner	4 025	3 707	3 712	4 447	4 604	4 764

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.
Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.15. Sysselsette[1] i kulturområde fordelt på kjønn, årsverk. Per 4. kvartal

	Årsverk					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Arkitektur						
Menn	2 874	2 829	2 963	3 113	3 131	3 162
Kvinner	2 066	2 097	2 215	2 389	2 474	2 499
Bøker og aviser						
Menn	9 297	8 716	8 513	8 460	8 173	7 776
Kvinner	8 998	8 624	8 753	8 722	8 228	7 872
Fleirdisiplinarbeid						
Menn	488	445	416	451	459	503
Kvinner	723	678	692	714	704	729
Kulturarv, arkiv og bibliotek						
Menn	2 305	2 310	2 365	2 376	2 456	2 526
Kvinner	4 225	4 071	4 129	4 121	4 260	4 307
Media						
Menn	6 207	6 184	6 233	6 476	6 491	6 542
Kvinner	4 040	4 123	4 159	4 194	4 075	4 214
Reklame						
Menn	2 992	3 067	3 271	3 293	3 350	3 358
Kvinner	2 001	1 952	2 032	2 004	2 096	2 120
Utøvande kulturformer						
Menn	6 537	6 627	6 209	6 761	6 960	7 269
Kvinner	4 565	4 564	4 406	5 003	4 937	5 065
Visuelle kulturformer						
Menn	3 858	3 719	3 609	3 987	4 211	4 333
Kvinner	3 351	3 079	2 920	3 456	3 418	3 626

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.16. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Ulike kulturnæringar. Arbeidstakarar[1], etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2014

	Næringsgruppe 59.1. Verksemd innanfor film, video og fjernsynsprogram			Næringsgruppe 60. Radio- og fjernsynskringkasting		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
	Absolutte tal					
I alt	**4 055**	**2 311**	**1 744**	**6 186**	**3 412**	**2 774**
Utan innvandringsbakgrunn	3 701	2 128	1 573	5 901	3 257	2 644
Innvandrarar frå landgruppe 1[2]	193	111	82	154	87	67
Innvandrarar frå landgruppe 2[3]	161	72	89	131	68	63
	Prosent					
I alt	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,00**	**100,00**	**100,00**
Utan innvandringsbakgrunn	91,3	92,1	90,2	95,4	95,5	95,3
Innvandrarar frå landgruppe 1[2]	4,8	4,8	4,7	2,5	2,6	2,4
Innvandrarar frå landgruppe 2[3]	4,0	3,1	5,1	2,1	2,0	2,3
	Næring 90.03. Sjølvstendig kunstnarisk verksemd			Næring 90.04. Drift av lokale knytte til kunstnarisk verksemd		
	Absolutte tal					
I alt	**5 358**	**2 517**	**2 841**	**918**	**453**	**465**
Utan innvandringsbakgrunn	4 749	2 226	2 523	818	403	415
Innvandrarar frå landgruppe 1[2]	464	210	254	65	33	32
Innvandrarar frå landgruppe 2[3]	145	81	64	35	17	18
	Prosent					
I alt	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Utan innvandringsbakgrunn	88,6	88,4	88,8	89,1	89,0	89,3
Innvandrarar frå landgruppe 1[2]	8,7	8,3	8,9	7,1	7,3	6,9
Innvandrarar frå landgruppe 2[3]	2,7	3,2	2,3	3,8	3,8	3,9
	Næring 91.01. Drift av bibliotek og arkiv			Næring 91.02. Drift av museum		
	Absolutte tal					
I alt	**3 955**	**1 057**	**2 898**	**3 901**	**1 630**	**2 271**
Utan innvandringsbakgrunn	3 628	960	2 668	3 484	1 465	2 019
Innvandrarar frå landgruppe 1[2]	204	51	153	292	118	174
Innvandrarar frå landgruppe 2[3]	123	46	77	125	47	78
	Prosent					
I alt	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Utan innvandringsbakgrunn	91,7	90,8	92,1	89,3	89,9	88,9
Innvandrarar frå landgruppe 1[2]	5,2	4,8	5,3	7,5	7,2	7,7
Innvandrarar frå landgruppe 2[3]	3,1	4,4	2,7	3,2	2,9	3,4

[1] Gjeld lønstakarar. [2] Innvandrarar frå EU-/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand. [3] Innvandrarar frå Europa utanom EU/EFTA, Asia, (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utanom Australia og New Zealand.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.17. Føretak, omsetnad og sysselsetjing. Kulturnæringane

	2011			2012			2013		
	Føretak i alt	Omsetnad. 1 000 kroner	Syssel-setjing	Føretak i alt	Omsetnad. 1 000 kroner	Syssel-setjing	Føretak i alt	Omsetnad. 1 000 kroner	Syssel-setjing
I alt	**32 920**	**82 901 180**	**65 909**	**34 299**	**89 275 720**	**66 213**	**34 414**	**84 039 005**	**60 648**
Arkitektur	1 912	5 882 978	5 532	1 922	6 321 295	5 727	1 918	6 596 980	5 925
Bøker og aviser	4 922	32 573 135	19 817	5 155	32 097 179	19 699	5 155	31 767 900	19 156
Fleirdisiplinarbeid	1 171	737 422	961	1 097	757 692	921	1 132	794 216	921
Kulturarv, arkiv og bibliotek	448	2 663 925	3 136	447	8 171 359	3 177	388	4 906 485	927
Media	3 083	19 940 719	11 668	3 217	19 401 042	11 440	3 234	20 076 008	10 933
Reklame	2 249	8 230 069	5 586	2 269	8 648 909	5 575	2 134	8 069 822	5 545
Utøvande kulturformer	10 587	6 928 919	11 654	11 504	7 703 407	12 201	11 514	5 385 801	9 712
Visuelle kulturformer	8 548	5 944 013	7 555	8 688	6 174 837	7 473	8 939	6 441 793	7 529

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.18. Føretak. Registrerte føretak, nyetableringar og nedleggingar. Kulturnæringane

	Føretak 1.1.2011	Nyetablerte føretak 2011	Nedlagde føretak 2011	Føretak 1.1.2012	Nyetablerte føretak 2012	Nedlagde føretak 2012	Føretak 1.1.2013	Nyetablerte føretak 2013	Nedlagde føretak 2013	Føretak 1.1.2014	Nyetablerte føretak 2014
I alt	**29 879**	**7 390**	**7 959**	**36 285**	**7 702**	**8 441**	**38 223**	**7 894**	**8 331**	**39 718**	**8 334**
Arkitektur	2 019	229	341	1 988	237	276	2 028	240	272	2 027	289
Bøker og aviser	4 266	830	1 035	5 229	903	1 088	5 522	1 010	1 092	5 816	1 037
Fleirdisiplinarbeid	1 282	253	353	1 190	265	287	1 244	243	290	1 260	283
Kulturarv, arkiv og bibliotek	249	8	13	387	12	10	394	5	17	320	11
Media	3 449	619	817	3 357	754	720	3 575	695	698	3 624	801
Reklame	2 439	470	514	2 470	507	487	2 531	536	534	2 577	555
Utøvande kulturformer	7 548	2 619	2 337	11 958	2 665	2 924	12 920	2 765	2 988	13 567	2 816
Visuelle kulturformer	8 627	2 362	2 549	9 706	2 359	2 649	10 009	2 400	2 440	10 527	2 542

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.19. Føretak. Talet på føretak i kulturområde, etter fylke

	Føretak totalt	Arkitektur	Bøker og aviser	Fleirdisiplinarbeid	Kulturarv, arkiv og bibliotek	Media	Reklame	Utøvande kulturformer	Visuelle kulturformer
2011	32 920	1 912	4 922	1 171	448	3 083	2 249	10 587	8 548
2012	34 299	1 922	5 155	1 097	447	3 217	2 269	11 504	8 688
2013	34 414	1 918	5 155	1 132	388	3 234	2 134	11 514	8 939
2013									
Østfold	1 395	82	200	42	18	105	129	436	383
Akershus	3 769	182	590	159	23	325	303	1 083	1 104
Oslo	11 937	629	1 925	415	42	1 332	623	4 035	2 936
Hedmark	814	55	121	18	13	67	57	285	198
Oppland	854	42	144	22	23	84	35	290	214
Buskerud	1 310	74	167	41	18	117	98	426	369
Vestfold	1 301	74	195	45	23	78	112	407	367
Telemark	818	57	111	21	15	71	45	291	207
Aust-Agder	453	37	77	21	12	39	30	137	100
Vest-Agder	1 011	62	122	37	15	105	80	328	262
Rogaland	2 038	150	265	65	22	158	151	660	567
Hordaland	2 947	154	397	118	48	252	149	1 081	748
Sogn og Fjordane	400	37	68	11	21	27	14	100	122
Møre og Romsdal	963	63	151	13	28	86	65	302	255
Sør-Trøndelag	1 899	115	235	41	20	150	122	750	466
Nord-Trøndelag	566	23	84	9	10	41	38	217	144
Nordland	832	40	123	21	25	71	36	287	229
Troms Romsa	775	34	118	16	8	78	34	307	180
Finnmark Finnmárku	325	8	61	16	3	47	13	92	85

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.20. Føretak. Omsetnad i kulturområde, etter fylke

	Sum omsetnad	Arkitektur	Bøker og aviser	Fleir-disiplin-arbeid	Kulturarv, arkiv og bibliotek	Media	Reklame	Utøvande kultur-former	Visuelle kultur-former
	1 000 kr								
2011	82 901 180	5 882 978	32 573 135	737 422	2 663 925	19 940 719	8 230 069	6 928 919	5 944 013
2012	89 275 720	6 321 295	32 097 179	757 692	8 171 359	19 401 042	8 648 909	7 703 407	6 174 837
2013	84 039 005	6 596 980	31 767 900	794 216	4 906 485	20 076 008	8 069 822	5 385 801	6 441 793
2013									
Østfold	1 687 852	156 681	721 360	39 746	11 486	74 041	284 809	119 918	279 811
Akershus	4 926 458	461 540	1 921 056	76 358	39 036	504 859	729 913	374 420	819 276
Oslo	44 338 825	3 110 760	18 207 069	332 044	193 277	13 458 024	4 283 065	2 216 267	2 538 319
Hedmark	1 235 117	135 100	676 396	6 791	18 543	101 570	74 876	86 312	135 529
Oppland	1 281 364	102 984	475 800	5 269	33 830	383 085	63 826	129 335	87 235
Buskerud	2 185 786	193 167	1 086 158	15 761	47 979	241 101	159 895	138 460	303 265
Vestfold	1 439 122	163 705	562 026	17 829	24 419	70 669	233 084	187 187	180 203
Telemark	1 016 403	99 570	431 174	5 926	60 293	78 558	56 449	144 133	140 300
Aust-Agder	566 459	45 753	251 823	4 107	11 794	49 403	65 198	106 555	31 826
Vest-Agder	1 408 697	103 101	556 723	33 312	13 944	153 466	272 113	135 932	140 106
Rogaland	3374676	379 693	1 375 580	58 852	48 173	334 341	419 294	270 980	487 763
Hordaland	8 188 494	566 327	1 918 993	90 896	55 559	4 069 402	433 258	542 430	511 629
Sogn og Fjordane	578 131	115 804	285 005	3 265	24 512	16 063	31 079	57 235	45 168
Møre og Romsdal	1 516 308	194 967	624 705	3 571	47 945	64 215	241 437	150 464	189 004
Sør-Trøndelag	2 766 805	499 508	948 362	20 661	30 388	256 013	446 232	260 990	304 651
Nord-Trøndelag	730 969	69 392	360 680	2 411	3 709	23 813	93 021	115 023	62 920
Nordland	5 329 108	57 442	617 217	61 668	4 203 155	63 325	80 592	161 097	84 612
Troms Romsa	1 046 260	126 768	496 284	10 069	35 314	76 837	82 659	145 284	73 045
Finnmark Finnmárku	404 855	14 718	245 955	5 172	2 786	46 535	19 022	43 779	26 888

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.21. Føretak. Sysselsetjing i kulturområde, etter fylke

	Tal sysselsette								
	Sum sysselsette	Arkitektur	Bøker og aviser	Fleir-disiplin-arbeid	Kulturarv, arkiv og bibliotek	Media	Reklame	Utøvande kultur-former	Visuelle kultur-former
2011	65 909	5 532	19 817	961	3 136	11 668	5 586	11 654	7 555
2012	66 213	5 727	19 699	921	3 177	11 440	5 575	12 201	7 473
2013	60 648	5 925	19 156	921	927	10 933	5 545	9 712	7 529
2013									
Østfold	1 780	159	522	32	5	107	243	358	354
Akershus	4 729	428	1 541	118	44	293	529	896	880
Oslo	28 194	2 497	8 785	358	227	7 507	2 453	3 725	2 642
Hedmark	1 241	141	516	15	17	108	77	213	154
Oppland	1 152	106	374	11	46	153	62	236	164
Buskerud	2 269	186	986	25	80	238	134	316	304
Vestfold	1 491	173	371	31	22	80	217	354	243
Telemark	1 078	126	344	12	69	89	51	243	144
Aust-Agder	576	59	202	11	14	61	55	110	64
Vest-Agder	1 334	107	412	27	13	157	172	232	214
Rogaland	3 139	361	928	62	46	290	360	520	572
Hordaland	5 243	498	1 373	103	62	1 303	331	939	634
Sogn og Fjordane	600	118	213	7	42	29	36	76	79
Møre og Romsdal	1 439	191	479	9	57	86	174	232	211
Sør-Trøndelag	2 801	505	610	33	60	198	383	564	448
Nord-Trøndelag	737	68	281	6	4	36	83	165	94
Nordland	1 207	72	493	40	73	79	76	230	144
Troms Romsa	1 077	106	391	11	40	81	80	240	128
Finnmark Finnmárku	550	24	329	9	4	36	29	63	56

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.22. Import og eksport av ulike kulturvarer[1]. Millionar kroner

	Import		Eksport	
	2013	2014	2013	2014
I alt	**2 794,2**	**2 911,5**	**957,2**	**850,0**
Arkitektur	2,6	3,1	1,3	3,8
Bøker og aviser	1 902,2	1 965,5	394,4	384,6
Kulturarv	55,6	57,0	27,2	49,3
Musikkinstrument, delar og tilbehøyr	317,3	336,7	8,7	7,4
Visuelle kulturformer	516,4	549,2	525,7	404,9

[1] Definisjon av kulturvarer er basert på ESSnet-Cultures forslag av hovudområde og varenummer. Varenummer er gruppert etter Tolltariffen/HS-nomenklaturen.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå, utenrikshandel med varer.

Tabell 3.23. Lønte og ulønte årsverk[1] i ideelle og frivillige organisasjonar, etter aktivitet

ICNPO-kategori[2]	2010		2011		2012		2013	
	Løntstakarar	Ulønte (frivillige)	Lønstakarar	Ulønte (frivillige)	Lønstakarar	Ulønte (frivillige)	Lønstakarar	Ulønte (frivillige)
I alt	**80 396**	**115 149**	**82 768**	**122 766**	**83 278**	**130 630**	**84 313**	**138 769**
Kultur og fritid	10 347	64 211	10 868	66 393	10 659	68 590	9 271	70 539
Utdanning og forsking	13 776	7 452	13 706	8 089	14 136	8 786	14 160	9 503
Helse	14 946	6 006	14 528	6 902	15 029	7 909	14 664	9 028
Sosiale tenester	21 179	3 551	22 316	4 331	22 003	5 265	24 339	6 378
Miljøvern	225	2 044	285	2 709	285	3 589	383	4 741
Lokalmiljø og bustad	1 201	12 907	1 310	12 742	1 304	12 894	949	13 026
Politiske organisasjonar og interesseorganisasjonar	5 441	4 605	6 065	5 306	6 021	5 031	6 439	5 534
Frivilligsentralar[3]	248	:	258	:	255	:	252	:
Internasjonale organisasjonar	1 894	3 410	1 638	4 111	1 694	4 678	1 483	4 246
Religion	2 924	7 396	3 207	8 344	3 433	9 404	3 732	10 555
Yrkes-, bransje-, og fagforeiningar	8 216	3 567	8 587	3 837	8 457	4 485	8 641	5 221

[1] I kjeldedataene er ulønte årsverk berre kartlagde for åra 2004, 2009 og 2014. For 2014 er det registrert 622 årsverk under restkategorien ICNPO 12 Andre. Desse årsverka er her fordelte på dei resterande elleve kategoriane. Det reknast konstant vekstrate mellom åra 2004 til 2010. Overslaget for frivillige årsverk i 2010 er ikkje endra. Ein konstant vekstrate blir lagt til grunn også for åra 2010-2014 basert på undersøkjinga fra 2014. [2] International Classification of Non-Profit Organisations. [3] Ulønt arbeid ved frivilligsentralar inngår i kategori 4 (sosiale tenester) og kan førebels, skiljast ut slik det er gjort for lønstakarar.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.24. Produksjon (sum driftskostnader) og bruttoprodukt i ideelle og frivillige organisasjonar, etter aktivitet. Millionar kroner

ICNPO-kategori[1]	2010		2011		2012		2013	
	ekskl. ulønt arbeid	inkl. ulønt arbeid	ekskl. ulønt arbeid	inkl. ulønt arbeid	ekskl. ulønt arbeid	inkl. ulønt arbeid	ekskl. ulønt arbeid	inkl. ulønt arbeid
Produksjon								
I alt	**81 663**	**141 307**	**86 821**	**149 787**	**90 510**	**160 449**	**97 122**	**173 980**
Kultur og fritid	15 569	48 972	16 524	48 699	17 059	51 651	16 254	54 022
Utdanning og forsking	12 329	16 594	12 914	17 936	13 545	19 144	14 339	20 360
Helse	7 777	10 567	8 821	11 909	9 260	12 907	9 579	13 938
Sosiale tenester	13 032	14 792	13 382	16 005	13 618	17 040	16 282	19 261
Miljøvern	338	1 601	385	1 952	398	2 543	555	3 491
Lokalmiljø og bustad	7 623	13 777	7 885	14 409	8 371	15 409	9 549	17 074
Politiske organisasjonar og interesseorganisasjonar	7 410	9 748	8 157	11 232	8 343	11 354	9 261	12 694
Frivilligsentralar[2]	126	126	136	136	140	140	145	145
Internasjonale organisasjonar	1 793	3 230	1 668	3 468	1 795	3 927	1 629	3 634
Religion	3 865	7 892	4 335	9 170	4 777	10 405	5 391	11 937
Yrkes-, bransje-, og fagforeiningar	11 801	14 009	12 614	14 872	13 205	15 930	14 138	17 426
Bruttoprodukt								
I alt	**42 125**	**101 435**	**45 890**	**108 456**	**47 674**	**117 044**	**50 881**	**127 740**
Kultur og fritid	6 223	39 626	6 813	38 988	6 848	41 440	6 669	44 437
Utdanning og forsking	8 316	12 581	8 875	13 897	9 241	14 840	9 860	15 881
Helse	5 824	8 613	6 972	10 060	7 317	10 964	7 525	11 884
Sosiale tenester	9 546	10 831	10 024	12 247	10 312	13 166	11 872	14 852
Miljøvern	141	1 390	196	1 763	210	2 355	293	3 229
Lokalmiljø og bustad	580	6 813	671	7 195	712	7 750	548	8 073
Politiske organisasjonar og interesseorganisasjonar	3 497	5 910	3 879	6 954	4 013	7 024	4 434	7 866
Frivilligsentralar[2]	106	106	114	114	117	117	122	122
Internasjonale organisasjonar	904	2 341	784	2 584	861	2 993	782	2 787
Religion	1 826	5 853	2 049	6 884	2 263	7 891	2 571	9 116
Yrkes-, bransje-, og fagforeiningar	5 163	7 371	5 513	7 771	5 779	8 505	6 205	9 493

[1] International Classification of Non-Profit Organisations. [2] Ulønt arbeid ved frivilligsentralar inngår i kategori 4 (sosiale tenester) og kan førebels, skiljast ut slik det er gjort for lønstakarar.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

4. Kunstpolitiske tiltak

4.1. Nokre resultat

Meir til scenekunst og visuell kunst

Norsk kulturfond har i heile perioden frå 2004 til 2014 auka årlege midlar til kunstpolitiske tiltak. I 2004 blei det løyva vel 254 millionar kroner, medan i 2014 blei det løyva over dobbelt så mykje, nesten 601 millionar kroner. Figur 4.1 viser at dei to største felta, litteratur og musikk, likevel fekk noko mindre i 2014 jamført med 2013, høvesvis om lag 9 og 10 millionar kroner. På desse to felta har det vore ein auke i tildelte midlar kvart år i heile tiårsperioden før 2014. Beløpa til scenekunst og visuell kunst var 17 og 11 millionar kroner høgare enn året før. Beløpet som blei overført til scenekunst var størst, men prosentvis auka beløpet til visuell kunst mest, høvesvis 16 og 32 prosent. Det er ifølgje proposisjonen til Stortinget (Kulturdepartementet, 2014) ei bevisst satsing på visuell kunst som eit ledd i å fremje den visuelle kunsten og å forbetre dei økonomiske vilkåra til kunstnarane. I proposisjonen til Stortinget blir det hevda at det visuelle kunstfeltet gjennom lang tid har vore lågt prioritert i norsk kulturpolitikk. På grunn av at det har skjedd store endringar på feltet dei seinaste åra, mellom anna ei utprega internasjonalisering, trengs det no ei prioritering av visuell kunst. Vidare blir prioriteringa grunngjeve med at kunstnarane på det visuelle feltet ikkje er tilsette ved institusjonane (Kulturdepartementet, 2014).

Figur 4.1. Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. Millionar kroner

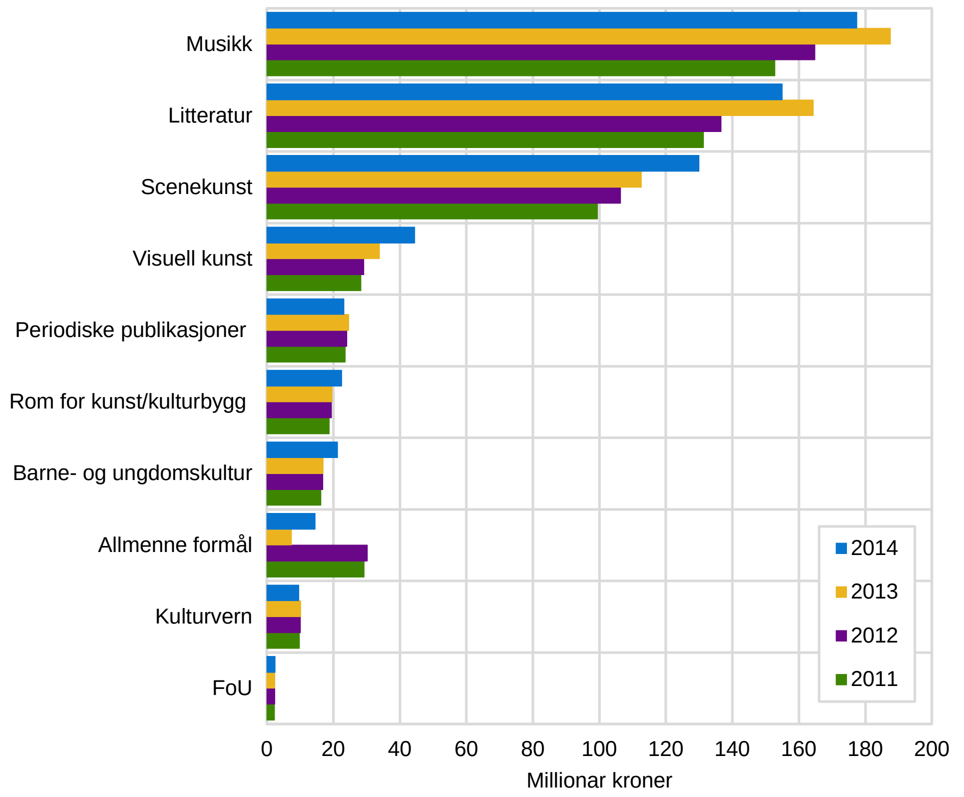

Kjelde: Norsk kulturråd.

Jamleg auka tilskot til scenekunst

Det var ein relativt stor auke i midlar avsette til scenekunstformål. Tilskotet til scenekunstformål frå Norsk kulturfond har auka kvart år sidan 2006, og i 2014 var det gjeve tilskot på til saman 130 millionar kroner jamfør beløpet i 2006 som var på 46 millionar kroner. Talet på tildelingar har også auka noko i desse åra. I 2006 var det totalt 295 tildelingar medan i 2014 var totalen på 342 tildelingar.

Innføring av nye støtteordningar og oppfølging av prioriterte område har prega arbeidet med scenekunst i Norsk kulturfond i 2014. Det blei etablert to nye støtteordningar på scenekunstområdet. Forprosjektordninga erstatta dei tidlegare ordningane Scenetekstutvikling og Koreografiutvikling. Ordninga har som formål å

stimulere til utvikling og utforsking av nye metodar, konsept og idear som kan føre til nye scenekunstprosjekt. Målsetjinga med ei breiare orientert ordning er å spisse satsinga på utforskande arbeid uavhengig av kunstproduksjon og famne forprosjekt som tidlegare fall utafor ordningane.

Den største posten under tilskot til scenekunstformål under Norsk kulturfond er basisfinansiering av frie scenekunstgrupper. Det blei sett av 37,5 millionar kroner i 2014 og er ei styrking på 34 prosent samanlikna med 2013 (sjå tabell 4.4). Heilt sidan den første tildelinga i 2010, har det kvart år funne stad ein betydeleg årleg auke i tildelinga. Kulturrådet seier i si årsmelding for 2014 at «…fleirårig støtte som ikkje er bunden til konkrete produksjonar, gjev kunstnarane fridom og føreseielegheit til å vidareutvikle og planleggje heilskapen i det kunstnariske arbeidet. Ved å styrke avsetjinga fekk fagutval og råd eit større økonomisk handlingsrom enn i tidlegare år…» (Norsk kulturråd 2014).

Arrangørstøtteordninga for dans blei utvida til å gjelde for alle sjangrar innanfor scenekunst. Ordninga har som formål å gje programmeringsmidlar til arrangørar som presenterer profesjonelle scenekunstproduksjonar av høg kunstnarisk kvalitet. Saman med formidlingsordninga er den nye ordninga for arrangørstøtte eit viktig verkemiddel i arbeidet med å styrkje formidlinga av scenekunsten i samtida. I 2014 lanserte Kulturrådet ei evaluering av Pilotprosjekt for utvikling av profesjonelle dansemiljø som blei starta opp i 2010. På grunnlag av evalueringsrapporten og på tilråding frå Fagleg utval for dans, vedtok rådet å vidareføre ordninga med namnet Regionale kompetansesenter for dans (sjå tabell 4.4).

Visuell kunst – ein del overførte tiltak

Det blei overført tiltak for 8,4 millionar kroner inn i 2014, noko som førte til at det visuelle kunstområdet hadde nesten 11 millionar kroner meir enn i 2013, eller 32 prosent meir samanlikna med året før. I dei siste åra har det ikkje blitt spesifisert så mykje kva midlane har gått til. I staden blir posten «ymse tiltak» brukt, og her har beløpa auka dei siste åra. Av dei ulike støtteordningane innanfor visuell kunst som er spesifiserte, var det ein auke i støtta til kunstfestivalar og utstillingsstøtte til kunstnarar i etableringsfasen på høvesvis 350 000 og 298 000 kroner, medan utstyrsstøtte til fellesverkstader fekk redusert si støtte med 340 000 kroner (sjå tabell 4.3).

Talet på innkjøpte titlar endra seg lite

Målet med Kulturrådet sine støtteordningar til litteratur er å sikre nyskaping, breidde og spreiing av norsk sakprosa og skjønnlitteratur. Løyvingane til innkjøpsordningane for litteratur utgjer om lag tre fjerdedelar av den samla løyvinga på litteraturområdet. Tabell 4.2 viser at talet på innkjøpte titlar under innkjøpsordningane for litteratur som heilskap auka med fire, sjølv om løyvinga frå Norsk kulturfond til litteratur gjekk ned. Talet på titlar under innkjøpsordningane for ny norsk skjønnlitteratur for vaksne, fagbøker for barn og unge og sakprosa gjekk ned medan dei for teikneseriar, ny norsk skjønnlitteratur for barn og unge og omsette bøker auka med 15 (sjå tabell 4.2).

Musikkformål

Musikkformål fekk 177,4 millionar kroner av Kulturrådet i 2014. Dette var ein reduksjon på 10,2 millionar kroner samanlikna med året før og utgjer vel 5 prosent. Tilskotsordninga for arrangørar og tilskotsordninga for kyrkjemusikk blei tildelt høvesvis 1,3 og 1,1 millionar kroner meir i 2014 enn i 2013. Den ordninga som fekk den største reduksjonen i 2014 frå året før, var tilskotsordninga for musikkensemble, som fekk 11,5 millionar mindre i 2014 enn i 2013 (sjå tabell 4.5).

Statens kunstnarstipend– 55 fleire stipend

I 2014 var det totalt 1 802 stipend og garantiinntekter i ordningane under Statens kunstnarstipend, totalt 55 fleire enn i 2013 (sjå tabell 4.8). Dei fleste ordningane fekk ein auke i talet frå 2013 til 2014, men ikkje garantiinntekta, stipend for eldre fortente kunstnarar og arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnarar. Garantiinntekta skal gi kunstnarar økonomisk tryggleik og gjere det mogleg å kunne ha kunstnarisk aktivitet som sitt hovudyrke. Ordninga utgjer ein fjerdedel av talet på stipend og garantiinntekter totalt (sjå figur 4.2), men blir fasa ut og erstatta

av nye stipendordningar; stipend for etablerte kunstnarar og seniorkunstnarar. I 2014 blei det tildelt 53 stipend under desse nye stipendordningane, 33 stipend for etablerte kunstnarar og 20 stipend for seniorkunstnarar. Difor blei det ikkje tildelt nye garantiinntekter i 2014. Kunstnarar som allereie er i ordninga beheld garanti-inntekta. Talet på kunstnarar i ordninga var 450 i 2014, og det blei utbetalt om lag 94 millionar kroner. Stipend for eldre fortente kunstnarar blir også fasa ut, og det blei dermed ikkje tildelt nye stipend i 2014. Det var 22 færre i ordninga i 2014 enn i 2013.

Arbeidsstipend for yngre nyetablerte kunstnarar skal gje yngre kunstnarar i etableringsfasen høve til å utvikle seg kunstnarisk og betre moglegheita til å leve som kunstnar. Stipenda blir gjevne for ein periode frå eitt til tre år. Også i 2014 var talet på stipend 167 og har vore det sidan 2006.

Stipend- og garantiinntektsordninga skal leggje til rette for at enkeltkunstnarar, gjennom direkte tilskot frå staten, skal kunne bidra til eit mangfaldig og nyskapande kunstliv. Ved tildeling skal det berre leggjast vekt på kunstnarisk kvalitet og aktivitet. I alt 24 ulike stipendkomitear innstiller til statens kunstnar-stipend. Utvalet tildeler etter stipendkomiteane si innstilling. Regelverket som ligg til grunn for stipendkomiteane sine innstillingar og tildelingane frå utvalet i 2014 er Forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnarar, fastsett av Kulturdepartementet i 1998. Stipend baserte på gjennomført kunstutdanning sluttar frå og med 1. januar 2015.

Figur 4.2. Talet på stipend[1] og garantiinntekter. 2014. Prosent

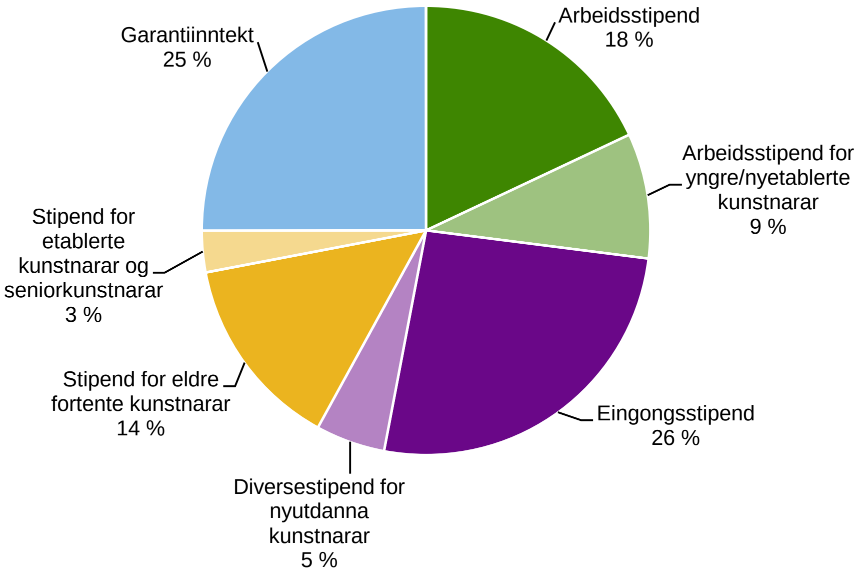

[1] Tala inkluderer stipend tildelte i 2014 og stipend tildelte tidlegare år som framleis var aktive i 2014. Det blei ikkje tildelt nye garantiinntekter eller nye stipend for eldre fortente kunstnarar i 2014.
Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Reduksjon i tildelingar frå Fond for lyd og bilete

Stortinget løyver midlar til Fond for lyd og bilete og desse midlane blir forvalta av Finansdepartementet. Fondet delte ut 34,1 millionar kroner i 2014, noko som er ein nedgang på 1 prosent frå året før (sjå tabell 4.6). I 2013 var det 555 tildelingar, medan i 2014 blei det 86 færre tildelingar, 469.

Innkravde vederlag auka 65 prosent siste ti åra

Over tid har storleiken på innkravde og utbetalte vederlag auka. I 2004 blei totalt 694 millionar kroner innkravd. I 2014 har denne summen auka til 1 148 millionar kroner, ein auke på om lag 65 prosent i tiårsperioden. Auken i innkravde vederlag betyr større summar til utbetaling til norske rettshavarar. Utbetalte vederlag i tabell 4.9 er begge til norske og utanlandske rettshavarar. I 2004 blei om lag 562 millionar kroner utbetalt, medan det i 2014 blei utbetalt 850 millionar kroner, ein auke på 51 prosent, sjølv om det var ein nedgang på 2 prosent frå 2013 til 2014.

Auka inntekter kan vere eit resultat av meir bruk, til dømes kan vekst i verksemdene som nyttar vederlaga, gi større vekst, fleire utdanningsinstitusjonar som kopierer, eller fleire kringkastarar som spelar musikk. Samstundes kan prisen ha vakse, det vil også gi høgare inntekter. Auken kan også vere ein konsekvens av meir rapportering av bruk. Den spesifikke veksten må vurderast for kvar enkelt type vederlag.

Vederlag blir utbetalt først etter at pengane er kravde inn av organisasjonen. Det kan i nokre tilfelle vere år mellom bruk av åndsverket og fullført innkrevjing, og difor avstand i tid mellom bruk av åndsverk og utbetaling av vederlag. Men tendensen verkar uansett å vere jamn auke i utbetalingane over tid. Kor mykje det betyr for dei norske rettshavarane, varierer avhengig av type åndsverk. TONO krev vederlag ved framføring av musikkverk og i 2014 utbetalte TONO 363 millionar i vederlag.

Den kulturelle skolesekken

Frå statleg side blir overskotet frå speleverksemda til Norsk Tipping AS mellom anna nytta til Den kulturelle skolesekken (DKS). 15 prosent av overskotet blei nytta til kulturformål utanom statsbudsjettet i 2014. Av desse midlane på 495 millionar kroner, går 198 millionar kroner til DKS, noko som utgjer om lag 40 prosent. Av desse midlane går 141 millionar til DKS i grunnskolen og om lag 55 millionar til DKS i vidaregåande skole.

Desse midlane blir utbetalte til fylka som igjen fordeler beløpa etter ein fordelingsnøkkel. I tillegg til tippemidlar legg dei ulike fylka og kommunane til eigne midlar, slik at totalkostnaden er høgare enn tippemidlane.

Både kommunar og fylke organiserer DKS-arrangement for grunnskolar, medan berre fylke arrangerer for vidaregåande opplæring. Av det kommunale tilbodet i grunnskolen er det flest deltakarar på kulturarvarrangement, nær 177 000 elevar i 2014. Fleire tal er å finne i tabell 4.10. Fylkeskommunale tilbod for grunnskole har størst deltakartal på musikkområdet, totalt 1,1 millionar elevar. Sjå tabell 4.11. DKS i vidaregåande opplæring er arrangert av fylka. Flest deltakarar har scenekunstområdet, nær 90 000, sjå tabell 4.12.

4.2. Om dei ulike organisasjonane og ordningane

Norsk kulturråd

I paragraf 1 i lov om Norsk kulturråd: "Norsk kulturråd har som formål å stimulere samtidens mangfoldige kunst- og kulturuttrykk og bidra til at kunst og kultur skapes, bevares, dokumenteres og gjøres tilgjengelig for flest mulig." Stortinget løyver kvart år ein sum til Norsk kulturfond og det er Norsk kulturråd som forvaltar desse midlane. Norsk kulturråd forvaltar Norsk kulturfond og tar vare på forvaltningsoppgåver delegerte frå Kulturdepartementet. Norsk kulturråd er også eit rådgivande organ for staten og det offentlege i kulturspørsmål. Data er henta frå Norsk kulturråd, inkludert Årsmelding 2014.

Kulturfondet gir i første rekkje tilskot til enkelttiltak og til prøveverksemd på kunst- og kulturområdet. Prioritering av tiltaka skjer ut frå kunst- og kulturfagleg skjønn og dei økonomiske rammene for Kulturfondet (Norsk kulturråd).

Statens kunstnarstipend

Statens kunstnarstipend er eit av statens sentrale verkemiddel for å fremje eit mangfaldig og nyskapande kunstliv. Stipend- og garantiinntektsordninga skal leggje til rette for at einskildkunstnarar gjennom å ta imot direkte tilskot frå staten skal kunne bidra til eit mangfaldig og nyskapande kunstliv.

Fond for lyd og bilete

Fond for lyd og bilete skal fremje produksjon og formidling av innspelingar av lyd- og filmopptak, og blir fordelte til beste for rettshavarane innanfor musikk, scene og film. Fondet er i tillegg oppretta for å gi rimeleg godtgjering til rettshavarar for den lovlege kopieringa av verka deira til privat bruk (Kulturdepartementet, 2014). Ny forskrift for fond for lyd og bilete tredde i kraft i januar 2010. Det stod i fondet si

årsmelding for 2010 at forskrifta stramma noko inn og gjorde det tydelegare kven som har rett til støtte.

Vederlagsorganisasjonar

- BONO forvaltar opphavsretten til norske og utanlandske visuelle kunstnarar sine verk i Noreg. Organisasjonen legg til rette for å gi lisens på opphavsrettar og sørgjer for at kunstnarar og rettshavarar tek imot vederlag når verka deira blir nytta. BONO administrerer også følgjeretten i Noreg, og sikrar at kunstnarar og rettshavarar får vederlag når verka deira blir selde vidare.
- FONO representerer norske plateprodusentar, og inngår avtaler med riksdekkjande fjernsyn om kopiering og lydfesting av verna musikkverk.
- Gramo representerer produsentar og utøvande kunstnarar, og krev inn vederlag på vegner av dei når lydopptaka deira blir kringkasta. Gramo kan også krevje inn, forvalte og fordele andre typar vederlag på vegner av dei same rettshavarane.
- Kopinor representerer 22 norske rettshavarorganisasjonar av opphavsmenn eller utgivarar, og utanlandske rettshavarar. Vederlag blir kravde inn frå kopiering av materiale som er gitt ut i bøker, tidsskrift, aviser, notar med vidare, og på Internett. Kopinor inngår avtaler om fotokopiering og digital kopiering til bruk i utdanningsinstitusjonar, offentleg administrasjon, og organisasjons- og næringsliv.
- Norwaco gir lisensar for bruk av lyd og levande bilete. Norwaco representerer 34 norske rettshavarorganisasjonar av opphavsmenn, utøvande kunstnarar, fotografar og produsentar. Organisasjonen inngår avtaler om rett til vidaresending av radio- og fjernsynskanalar, om rett til bruk av musikk, radio- og fjernsynsprogram til undervisnings- og informasjonsformål, bruk av NRK-arkivet og annan bruk i arkiv, bibliotek og museum. Norwaco fordeler også statleg kompensasjon for privatkopiering. Vederlaga som blir kravde inn, blir fordelte til medlemsorganisasjonane som utbetaler til rettshavarar.
- TONO forvaltar rettar/krav til komponistar, tekstforfattarar og musikkforlag, og inngår avtaler om offentleg framføring og lydfesting av musikk.

Den kulturelle skolesekken

Den kulturelle skolesekken (DKS) organiserer kunst- og kulturopplevingar for elevar i grunnskolen og i vidaregåande opplæring. DKS er ei nasjonal satsing og formålet er at elevane skal oppleve og bli kjent med ulike kunst- og kulturuttrykk i ung alder. Opplæringssektoren har ansvaret for å leggje føre- og etterarbeid pedagogisk til rette for elevane, medan kultursektoren har ansvaret for kulturinnhaldet i DKS. Sekretariatet for DKS ligg i Norsk kulturråd. Tala i tabellane 4.10, 4.11 og 4.12 baserer seg på rapportering til sekretariatet for Den kulturelle skolesekken. Frå og med 2013 følgjer rapporteringa kalenderåret, og dette kan gjere at tal frå skoleåret 2011/2012, som blei brukte i rapporteringa for førre og dette året, ikkje er heilt samanliknbare.

Åndsverkloven § 1

I åndsverkloven § 1 står det følgjande:
«Den som skaper et åndsverk, har opphavsrett til verket (Lovdata). Med åndsverk forståes i denne lov litterære, vitenskapelige eller kunstneriske verk av enhver art og uansett uttrykksmåte og uttrykksform, så som

1) skrifter av alle slag,
2) muntlige foredrag,
3) sceneverk, så vel dramatiske og musikkdramatiske som koreografiske verk og pantomimer, samt hørespill,
4) musikkverk, med eller uten tekst,
5) filmverk,
6) fotografiske verk,
7) malerier, tegninger, grafikk og lignende billedkunst,
8) skulptur av alle slag,
9) bygningskunst, så vel tegninger og modeller som selve byggverket,

10) billedvev og gjenstander av kunsthåndverk og kunstindustri, så vel forbildet som selve verket,
11) kart, samt tegninger og grafiske og plastiske avbildninger av vitenskapelig eller teknisk art,
12) datamaskinprogrammer,
13) oversettelser og bearbeidelser av verk som er nevnt foran.

For fotografiske bilder som ikke er åndsverk gjelder § 43a.»

Referansar

Informasjonssentral for opphavsrett og klarering, Clara. http://www.clara.no/

Norsk kulturråd (2014): Årsmelding 2014, Kulturrådet. Lasta ned 18.8.2015. http://www.norskkulturrad.no/

Kulturdepartementet (2014): For budsjettåret 2015 — Utgiftskapitler: 300–342 Inntektskapitler: 3300–3342 og 5568 (Prop. 1 S KUD 2014-2015). https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Prop-1-S-20142015/id2005438/

Lovdata: LOV 1961-05-12 nr 02: Lov om opphavsrett til åndsverk (åndsverkloven) https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1961-05-12-2
Nedlasta 26.10.2015.

Lovdata: LOV-2013-06-07-31: Lov om Norsk kulturråd (kulturrådsloven) https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2013-06-07-31
Nedlasta 26.10.2015.

Tabell 4.1. Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. Millionar kroner

Område	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**254,3**	**264,2**	**287,0**	**300,1**	**340,4**	**386,5**	**430,8**	**512,0**	**540,0**	**577,0**	**600,5**
Litteratur	77,9	86,4	90,8	96,8	105,0	116,5	126,2	131,3	136,6	164,3	155,0
Periodiske publikasjonar[1]	2,8	2,8	2,8	3,8	20,2	22,7	23,7	23,6	24,1	24,6	23,2
Musikk	63,6	68,4	77,3	86,8	93,7	115,0	126,3	152,8	164,8	187,5	177,4
Visuell kunst	14,3	14,6	16,3	14,4	16,1	19,8	24,6	28,3	29,2	33,8	44,5
Kulturvern	15,2	15,5	15,8	8,5	8,8	11,2	9,5	9,8	10,1	10,2	9,6
Barne- og ungdomskultur	9,0	8,7	9,3	11,3	13,8	14,8	15,8	16,3	16,8	17,0	21,3
Rom for kunst/kulturbygg	12,5	12,7	13,0	13,6	15,2	16,2	18,2	18,8	19,4	19,6	22,5
Scenekunst[2]	37,2	37,9	45,5	48,2	56,9	61,5	77,4	99,4	106,4	112,6	130,0
FoU (forsking og utvikling)	-	-	-	-	-	2,2	2,2	2,3	2,4	2,4	2,5
Allmenne formål	21,8	17,3	16,2	16,7	10,7	6,8	7,0	29,3	30,2	7,4	14,5

[1]T.o.m. 2007 inkluderte denne kategorien berre tidsskrift. F.o.m. 2008 er ymse publikasjonar inkluderte. [2]Før 2004 var tildelingane til scenekunst delt i frie sceniske grupper og scenekunst, andre tiltak.

Kjelde: Norsk kulturråd.

Tabell 4.2. Innkjøpsordningane for litteratur under Norsk kulturfond. Innkjøpte titlar

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur, vaksne	216	205	218	228	198	123	[1] 233	250	246
Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur for barn/unge	121	128	134	135	127	119	141	128	133
Innkjøpsordninga, omsette bøker	74	42	93	100	117	122	133	126	129
Innkjøpsordninga for sakprosa	49	49	46	65	69	74	84	82	79
Innkjøpsordninga, fagbøker/barn/unge	18	20	25	29	25	27	24	24	20
Teikneseriar[2]	-	-	-	-	-	-	14	11	18

[1]Under innkjøpsordninga for vaksne blei det i 2012 som ei prøveordning kjøpt inn 970 papirbøker og 30 e-bøker. [2]Innkjøpsordning for nye norske teikneseriar oppretta 2012.

Kjelde: Norsk kulturråd.

Tabell 4.3. Støtteordningar for visuell kunst under Norsk kulturfond. Avsette midlar. 1 000 kroner

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**14 300**	**14 571**	**16 333**	**14 454**	**16 076**	**19 829**	**24 579**	**28 300**	**[1]29 200**	**33 852**	**44 519**
Ymse tiltak	-	-	-	-	-	-	-	21 500	22 200	26 680	28 599
Kunst og ny teknologi	2 400	2 258	2 500	2 550	2 550	2 600	2 683	2 600	2 700	2 680	2 680
Kunstfestivalar	-	-	-	-	-	1 000	1 032	1 500	1 500	1 650	2 000
Utstillingsstøtte til kunstnarar i etableringsfasen	138	817	644	780	900	1 400	1 445	1 400	1 400	1 502	1800
Utstyrsstøtte til fellesverkstader	440	750	430	780	780	1 280	1 321	1 300	1 300	1 340	1 000
Prosjektstøtte til visuell kunst[2]	7 263	7 226	9 242	8 944	9 446	11 149	15 621	-	-	-	-
Statens utstillingsstipend	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	-	-	-	-
Kulturelle endringsprosesser og samtidskunsten	1 300	1 170	1 057	1 400	2 400	2 400	2 477	-	-	-	-
Innkjøpsordninga for samtidskunst	2 300	2 350	2 460	-	-	-	-	-	-	-	-
Overførte tiltak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8 440
Debutantstøtte og utstyrsstøtte-visuell kunst	459	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

[1]Avrundingar gjer at sum av tala ikkje stemmer over eins med oppgitt total. [2]Prosjektstøtte til visuell kunst er det same som ymse tiltak frå og med 2011.

Kjelde: Norsk kulturråd.

Tabell 4.4. Tilskot til scenekunstformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp

	2010		2011		2012		2013		2014	
	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar
I alt	**77 419**	**305**	**99 351**	**335**	**[1]106 400**	**324**	**112 580**	**308**	**130 019**	**342**
Fri scenekunst, teater	27 611	56	27 000	77	24 000	44	25 163	31	29 000	52
Fri scenekunst, dans	21 313	37	24 313	44	22 000	45	21 917	33	23 500	48
Ny norsk dramatikk og anna scenetekst	1 446	..	500	5	-	[2]-	-	-	-	-
Basisfinansiering av frie sceniske grupper	15 000	5	18 000	14	25 000	8	28 000	9	37 500	11
Regionale kompetansesenter for dans[4]	..	..	2 100	6	3 100	5	4 100	14	4 100	10
Forprosjekt koreografiutvikling	..	..	1 700	49	1 700	45	1 700	50	..	..
Forprosjekt scenetekstutvikling	..	..	1 446	35	1 700	32	1 700	36	..	..
Forprosjekt scenekunst[5]	..	..	..	..	..	..	..	..	5 000	77
Gjestespel	5 108	90	5 110	73	7 100	91	[3]7 100	82	7 487	88
Fleirårige tiltak	..	..	15 532	4	16 000	8	16 000	8	12 632	6
Andre scenekunsttiltak[1]	6 941	..	3 650	28	3 900	51	3 900	36	3 800	39
Arrangørstøtte	-	-	-	-	2 000	3	3 000	9	7 000	11

[1] Avrundingar gjer at sum av tala ikkje stemmer over eins med oppgjeve total. [2] Ordninga scenekunst og ny teknologi gjeld ikkje lenger. [3] For 2012 inkluderer beløpet 1 million kroner til formidling av dans. [4]Nytt namn på kategorien 2014.[5]Ny frå 2014.
Kjelde: Norsk kulturråd.

Tabell 4.5. Tilskot til musikkformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp

	2010		2011		2012		2013		2014	
	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar
I alt	**126 277**	**1 179**	**152 844**	**1 284**	**164 751**	**1 278**	**187 546**	**1 442**	**177 397**	**1 140**
Tilskotsordning for musikkfestivalar	30 562	103	31 500	99	42 340	98	45 340	106	45 000	90
Tilskotsordning for arrangørar	12 000	184	17 000	312	21 700	320	26 700	365	28 000	214
Tilskotsordning for musikkensemble	22 189	84	21 000	89	31 160	76	40 284	69	28 793	60
Tilskotsordning for kyrkjemusikk	6 562	73	6 800	67	6 970	71	6 970	79	8 020	63
Tilskotsordning for musikarar	12 000	221	12 400	288	15 670	290	15 670	256	16 300	221
Publiseringsstøtte for musikkinnspelingar[1]	18 912	204	19 500	152	20 100	265	22 100	250	22 100	247
Andre formål musikk	24 052	310	44 800	277	26 811	158	30 482	[2]317	29 184	245

[1] Tidlegare innkjøpsordninga for musikk, frå 2012 publiseringsstøtte for musikkinnspelingar. [2]Talet er endra sidan førre utgåve.
Kjelde: Norsk kulturråd.

Tabell 4.6. Fond for lyd og bilete. Tildelingar, etter fagutval. 1 000 kroner

	Talet på tildelingar	Beløp
2001	585	31 064
2002	529	26 623
2003	632	27 143
2004	621	26 724
2005	566	21 089
2006	572	23 604
2007	546	26 634
2008	607	28 465
2009	582	29 171
2010	511	30 522
2011	523	32 265
2012	517	32 980
2013	555	34 525
2014	469	34 128

Kjelde: Fond for lyd og bilete.

Tabell 4.7. Statens kunstnarstipend. Beløp, etter stipendtype og kunstnargruppe. 1 000 kroner

	Totalt beløp	Arbeidsstipend[1]			Eingongs-stipend. Totalt beløp	Diverse-stipend for nyutdanna kunstnarar	Stipend for eldre fortente kunstnarar[1]	Stipend for etablerte kunstnarar og seniorkunstnarar	Garanti-inntekt[2]
		Beløp i alt	Arbeids-stipend	Arbeids-stipend for yngre/ny-etablerte kunstnarar					
2000	127 637	49 590	..	..	9 275	..	5 620	..	63 152
2001	135 780	51 475	..	..	11 375	..	5 620	..	67 310
2002	132 342	51 800	..	..	11 509	..	5 620	..	63 413
2003	140 373	57 196	..	..	12 564	..	5 620	..	64 993
2004	148 812	58 776	..	..	11 351	..	5 620	..	73 065
2005	155 691	62 457	..	..	11 786	..	5 620	..	75 828
2006	159 060	63 111	35 807	27 305	12 136	..	5 620	..	78 193
2007	165 834	65 378	37 239	28 140	12 493	..	5 620	..	82 343
2008	175 987	68 288	38 896	29 392	13 092	..	5 620	..	88 987
2009	186 013	74 958	43 896	31 062	13 801	..	5 560	..	91 694
2010	192 542	78 678	47 616	31 062	14 437	..	5 620	..	93 807
2011	200 839	81 510	49 780	31 730	14 577	..	5 620	..	99 132
2012	209 152	88 788	56 056	32 732	14 655	..	5 590	..	100 119
2013	218 556	96 758	63 024	33 734	14 670	4 356	5 190	..	97 582
2014	237 351	101 270	67 035	34 235	18 150	7 021	4 810	12 276	93 825
2014									
Biletkunstnarar	94 884	27 060	15 990	11 070	5 004	3 299	400	5 096	54 026
Kunsthandverkarar	35 996	12 710	7 380	5 330	1 880	620	380	2 548	17 858
Skjønnlitterære forfattarar	21 396	11 890	8 815	3 075	1 451	-	320	1 390	6 345
Barne- og ungdomslitterære forfattarar	5 319	2 460	1 845	615	528	-	230	695	1 406
Dramatikarar	3 354	2 255	1 640	615	425	-	260	-	414
Skjønnlitterære omsetjarar	2 254	1 230	820	410	381	-	220	-	423
Faglitterære forfattarar og omsetjarar	1 336	615	615	-	178	-	80	232	232
Musikarar, songerar og dirigentar	14 430	7 995	5 535	2 460	1 829	435	320	1 158	2 693
Komponistar	6 935	3 280	2 460	820	506	514	220	-	2 415
Skodespelarar og dokkespelarar	8 742	5 535	3 895	1 640	1 110	415	320	232	1 131
Sceneinstruktørar	2 517	1 435	1 025	410	304	90	250	-	438
Scenografar og kostymeteiknarar	2 070	1 230	820	410	225	180	160	-	275
Teatermedarbeidarar	51	-	-	-	51	-	-	-	-
Dansekunstnarar	12 401	6 970	3 690	3 280	1 200	1 010	340	232	2 649
Kritikarar	1 222	1 025	1 025	-	97	-	100	-	-
Journalistar	58	-	-	-	58	-	-	-	-
Fotografar	7 157	4 100	3 280	820	738	398	40	232	1 650
Filmkunstnarar	5 513	3 690	2 665	1 025	954	60	250	232	327
Arkitektar	205	-	-	-	65	-	140	-	-
Interiørarkitektar	180	-	-	-	-	-	180	-	-
Andre kunstnargrupper	4 945	2 870	2 050	820	351	-	180	232	1 312
Folkekunstnarar	1 634	1 230	820	410	204	-	200	-	-
Populærkomponistar	4 753	3 690	2 665	1 025	611	-	220	-	232

[1] Beløpa inkluderer stipend tildelte i 2014 og stipend tildelte tidlegare år som framleis var aktive i 2014. [2] Garantiordninga blei ikkje vidareført i 2014. Tala her gjeld dei som allereie er i ordninga frå tidlegare.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Tabell 4.8. Statens kunstnarstipend. Tal på stipend, etter stipendtype og kunstnargruppe

	I alt	Arbeidsstipend[1]			Eingongsstipend	Diverse stipend for nyutdanna kunstnarar	Stipend for eldre fortente kunstnarar[1]	Stipend for etablerte kunstnarar og seniorkunstnarar	Garantiinntekt[2]
		Arbeidsstipend i alt	Arbeidsstipend	Arbeidsstipend, yngre/nyetablerte kunstnarar					
2000	1 531	342	..	..	363	..	281	..	545
2001	1 601	355	..	..	420	..	281	..	545
2002	1 594	350	..	..	419	..	281	..	544
2003	1 606	362	..	..	426	..	281	..	537
2004	1 560	372	..	..	393	..	281	..	514
2005	1 582	382	..	..	412	..	281	..	507
2006	1 608	386	219	167	434	..	281	..	507
2007	1 598	388	221	167	424	..	281	..	505
2008	1 608	388	221	167	432	..	281	..	507
2009	1 609	403	236	167	422	..	281	..	503
2010	1 651	423	256	167	444	..	281	..	503
2011	1 656	434	267	167	442	..	281	..	499
2012	1 689	453	286	167	466	..	281	..	489
2013	1 747	479	312	167	441	74	265	..	488
2014	1 802	494	327	167	474	88	243	53	450
2014									
Biletkunstnarar	552	132	78	54	89	42	20	22	247
Kunsthandverkarar	220	62	36	26	35	7	19	11	86
Skjønnlitterære forfattarar	147	58	43	15	36	-	16	6	31
Barne- og ungdomslitterære forfattarar	43	12	9	3	9	-	12	3	7
Dramatikarar	40	11	8	3	13	-	14	-	2
Skjønnlitterære omsetjarar	38	6	4	2	19	-	11	-	2
Faglitterære forfattarar og omsetjarar	16	3	3	-	7	-	4	1	1
Musikarar, songarar og dirigentar	156	39	27	12	77	5	16	5	14
Komponistar	63	16	12	4	17	7	11	-	12
Skodespelarar og dokkespelarar	92	27	19	8	37	5	16	1	6
Sceneinstruktørar	33	7	5	2	10	1	13	-	2
Scenografar og kostymeteiknarar	26	6	4	2	8	2	8	-	2
Teatermedarbeidarar	3	-	-	-	3	-	-	-	-
Dansekunstnarar	112	34	18	16	28	12	17	1	20
Kritikarar	16	5	5	-	6	-	5	-	-
Journalistar	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Fotografar	53	20	16	4	17	5	2	1	8
Filmkunstnarar	59	18	13	5	23	2	13	1	2
Arkitektar	9	-	-	-	2	-	7	-	-
Interiørarkitektar	9	-	-	-	-	-	9	-	-
Andre kunstnargrupper	42	14	10	4	11	-	9	1	7
Folkekunstnarar	26	6	4	2	10	-	10	-	-
Populærkomponistar	46	18	13	5	16	-	11	-	1

1 Tala inkluderer stipend tildelte i 2014 og stipend tildelte tidlegare år som framleis var aktive i 2014. 2 Garantiordninga blei ikkje vidareført i 2014. Tala her gjeld dei som allereie er i ordninga frå tidlegare.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Tabell 4.9. Opphavsrett. Innkravde og utbetalte vederlag, etter organisasjon. 1 000 kroner

	I alt	BONO	TONO[2]	Kopinor[1]	Norwaco[1,5]	Gramo[1]	FONO	LINO[4]
Innkravde vederlag								
2002	631 589	4 886	223 010	204 638	112 312	83 462	1 257	2 025
2003	666 087	4 315	245 761	194 622	115 236	101 653	1 315	3 186
2004	694 219	7 561	258 025	197 502	117 575	109 452	1 334	2 770
2005	717 496	6 581	266 619	194 809	143 411	101 885	1 421	2 770
2006	734 815	6 029	282 493	173 051	150 140	119 646	1 456	2 000
2007	820 836	[3]12 798	291 601	222 686	162 508	127 368	1 622	2 253
2008	853 399	11 488	304 728	222 046	178 650	130 700	1 959	3 828
2009	963 471	10 424	359 152	233 994	221 251	135 200	1 883	1 567
2010	1 002 331	9 349	385 806	238 540	228 258	138 460	1 918	-
2011	995 057	10 545	409 574	240 823	184 823	146 661	2 631	-
2012	1 053 527	10 591	429 991	275 326	196 361	139 005	2 253	-
2013	1 102 590	11 848	464 087	288 761	188 441	146 265	3 188	-
2014	1 148 433	12 454	490 955	290 244	193 072	158 492	3 216	-
Utbetalte vederlag								
2002	574 710	3 811	184 532	215 295	119 266	48 880	1 006	1 920
2003	569 939	3 285	186 408	177 647	124 229	74 414	1 052	2 904
2004	561 585	5 524	219 497	182 882	113 072	36 984	1 067	2 559
2005	593 899	4 921	210 229	183 223	106 042	85 862	1 065	2 557
2006	581 667	4 482	240 981	142 996	123 927	66 390	1 091	1 800
2007	681 138	[3]9 218	247 642	174 154	164 881	81 834	1 298	2 111
2008	733 153	8 193	247 400	207 454	162 920	102 000	1 567	3 619
2009	760 334	7 607	257 144	204 770	188 305	99 600	1 507	1 401
2010	866 588	6 783	313 080	203 188	195 503	146 500	1 534	-
2011	859 472	7 343	342 524	204 951	172 244	130 305	2 105	-
2012	810 265	7 421	357 312	207 191	119 976	116 875	1 802	-
2013	867 573	8 155	360 750	262 188	131 107	102 823	2 550	-
2014	850 254	8 792	362 821	255 125	103 920	117 026	2 570	-

[1] I summane er utlandet medrekna. [2] Innkravde vederlag er eksklusive finansinntekter og mekaniske rettskrav, men medrekna 2 prosent komponistfond og utland. [3] Auken frå 2006 til 2007 kjem av at BONO f.o.m. 2007 forvaltar den såkalla følgjerettsordninga i Noreg; eit prosentvis vederlag som blir betalt når opphavsrettsleg verna kunst blir vidareselt, til dømes gjennom auksjonshus og galleri. [4] Med verknad frå november 2009 blei LINOs og Kopinors verksemd samordna, slik at storparten av vederlaget for 2009 er kanalisert via sistnemnde. Slik vil det også vere for komande år. [5] Norwaco sender midlar til TONO, difor er ikkje summen av innkravde vederlag summen av organisasjonanes innkravde vederlag. Det same gjeld utbetalte vederlag. Andre mindre transaksjonar mellom Norwaco og TONO dei tre siste åra er også korrigerte for i den grad dei er kjende.

Kjelde: Dei enkelte organisasjonane.

Tabell 4.10. Den kulturelle skolesekken i grunnskolen. Kommunale tilbod

	Talet på produksjonar		Talet på enkeltarrangement		Deltakarar totalt		Deltakarar per enkeltarrangement	
	2013[1]	2014	2013[1]	2014	2013[1]	2014	2013[1]	2014
Totalt	**3 361**	**3 486**	**29 015**	**23 892**	**780 622**	**813 512**	**26,9**	**34,0**
Sjanger								
Film	220	202	1 395	1 298	70 224	69 521	50,3	53,6
Litteratur	341	366	2 641	2 772	78 502	92 990	29,7	33,5
Kulturarv	961	972	6 263	5 454	159 989	176 601	25,5	32,4
Visuell kunst	527	612	4 850	4 765	98 894	123 095	20,4	25,8
Scenekunst	488	507	3 647	2 802	140 312	122 251	38,5	43,6
Musikk	351	348	3 596	3 257	111 641	96 899	31,0	29,8
Kunstartar i samspel	298	295	2 122	2 063	83 314	80 101	39,3	38,8
Ikkje fordelt sjanger	175	184	4 501	1 481	37 746	52 054	8,4	35,1

[1] Frå og med 2013 er referanseperioden kalenderåret. Det kan vere noko underrapportering av tal.

Kjelde: Den kulturelle skolesekken, Norsk kulturråd.

Tabell 4.11. Den kulturelle skolesekken i grunnskolen. Fylkeskommunale tilbod

	Talet på produksjonar		Talet på enkeltarrangement		Deltakarar totalt		Deltakarar per enkeltarrangement	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Totalt	**1 089**	**1 253**	**26 995**	**28 488**	**1 988 478**	**2 058 383**	**73,7**	**72,3**
Sjanger								
Film	83	100	1 758	1 861	75 042	71 030	42,7	38,2
Litteratur	158	203	3 805	4 215	136 008	154 913	35,7	36,8
Kulturarv	74	86	2 067	2 160	69 996	60 964	33,9	28,2
Visuell kunst	163	216	5 305	6 153	151 190	205 440	28,5	33,4
Scenekunst	182	189	4 017	4 051	376 685	357 276	93,8	88,2
Musikk	347	384	8 484	8 715	1 089 066	1 115 936	128,4	128,0
Kunstartar i samspel	74	74	1 481	1 326	85 459	92 524	57,7	69,8
Ikkje fordelt sjanger	8	1	78	7	5 032	300	64,5	42,9

Kjelde: Den kulturelle skolesekken, Norsk kulturråd.

Tabell 4.12. Den kulturelle skolesekken i VGS. Fylkeskommunale tilbod

	Talet på produksjonar		Talet på enkeltarrangement		Deltakarar totalt		Deltakarar per enkeltarrangement	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Totalt	**395**	**386**	**3697**	**3718**	**321413**	**275196**	**86,9**	**74,0**
Sjanger								
Film	78	54	631	448	59 371	38 988	94	87
Litteratur	66	69	895	706	43 454	32 554	49	46
Kulturarv	40	38	375	567	15 773	18 844	42	33
Visuell kunst	57	52	630	530	27 127	19 146	43	36
Scenekunst	87	90	657	799	89 099	88 984	136	111
Musikk	47	56	362	398	69 519	56 777	192	143
Kunstartar i samspel	20	26	147	249	17 070	19 343	116	78
Ikkje fordelt sjanger	-	1	-	21	-	560	-	27

Kjelde: Den kulturelle skolesekken, Norsk kulturråd.

Tabell 4.13 Den kulturelle skolesekken i grunnskolen[1] og vidaregåande skole. Inntekter og utgifter. 2010/11-2014[2]. 1 000 kroner

	Grunnskolen				Videregåande skole		Felles grunnskolen og videregåande skole	
	2010/11	2011/12	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Inntekter totalt	**232 401**	**238 211**	**221 017**	**236 842**	**55 408**	**77 774**	**74 344**	**78 843**
Spelemidlar	122 300	122 503	137 429	134 449	47 523	69 171	9 723	21 855
Eigne midlar/eigeninnsats	44 979	47 149	16 223	27 283	4 709	7 539	47 928	44 907
Refusjonar[3]	48 067	51 662	49 915	58 591	793	467	5 512	5 415
Eigendelar frå kommunane	12 807	13 119	13 612	14 028	-	-	192	1 487
Anna[4]	4 248	3 775	3 838	2 490	2 383	597	10 989	5 179
Utgifter totalt	**209 596**	**210 029**	**170 584**	**229 805**	**42 920**	**36 481**	**85 221**	**104 024**
Formidling/innhald	101 716	98 824	84 995	133 049	35 867	28 546	19 841	54 622
Administrasjon	41 926	46 910	21 225	24 859	4 802	6 197	46 230	42 274
Nettverk og kompetanseutvikling	3 788	3 794	1 236	2 680	815	811	2 819	1 319
Overføringar til kommunane	58 400	55 139	60 619	63 783	-	-	3 736	3 600
Anna	3 766	2 567	2 706	2 755	1 436	116	12 595	891

[1] Basert på rapportar frå fylkeskommunane. Tal frå kommunane er ikkje med. [2] Frå 2013 blir tal for rekneskapsåret samla med nytt skjema. Kolonnen for felles utgifter og inntekter er frå 2013 med i tabellen her for å sikre ei total oversikt over midlane for DKS. [3] Frå Rikskonsertene og Norsk scenekunstbruk. [4] Inkludert renteinntekter.

Kjelde: Den kulturelle skolesekken, Norsk kulturråd.

5. Scenekunst

5.1. Nokre resultat

2,5 millionar på teater-, opera- og denseframsyningar

Teater, opera og dans er framleis attraktive tilbod innanfor scenekunstfeltet. I 2014 var det til saman 2,5 millionar tilskodarar ved teater, opera og dans. Dette var ein auke på 7 prosent frå året før.

Auke i totaltalet på tilskodarar kjem framfor alt av ein betrakteleg auke i talet på besøk ved frie grupper innanfor teater og dans. Det var 196 000, tilsvarande 37 prosent, fleire tilskodarar ved frie grupper innanfor teater og dans i 2014 enn året før. Samanlikna med ti år attende (2004), var talet på besøk ved frie grupper innanfor teater og dans nesten dobbelt så mange i 2014. Sjå figur 5.1.

Figur 5.1. Tilskodarar ved framsyningar ved teater og opera og frie grupper innanfor teater og dans

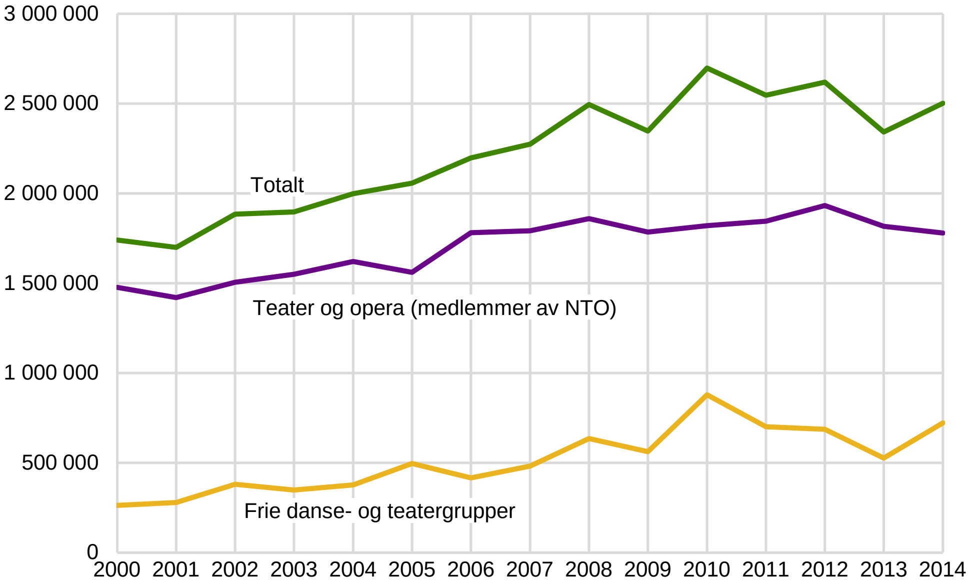

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening og Danse- og teatersentrum.

Svak nedgang i talet på tilskodarar ved NTO-organisasjonane

Medlemsorganisasjonar i Norsk teater- og orkesterforening (NTO) hadde til saman nær 1,8 millionar tilskodarar på scenekunstfeltet. Talet inkluderer tal frå Den kulturelle skolesekken (DKS) som utgjer nær 140 000 besøk i 2014. Etter ein oppgang i publikumsoppslutninga i 2012 har besøkstala hatt svak nedgang dei to siste åra. Sjå tabell 5.1.

Figur 5.2 syner besøkstala i einskilde scenekunstinstitusjonar i åra 2012-2014. Den Norske Opera & Ballet toppa talet på besøk med 312 900 tilskodarar i 2014. Norske Opera & Ballet toppa òg talet på besøk med 309 300 tilskodarar i gjennomsnitt per år i perioden 2012–2014. Nationaltheatret og Det Norske Teatret hadde i gjennomsnitt høvesvis 213 600 og 212 600 tilskodarar per år i same treårs-periode. I 2014 hadde desse institusjonane høvesvis 214 300 og 205 700 tilskodarar.

Figur 5.2. Tilskodarar ved teater og opera. Tal i 1 000

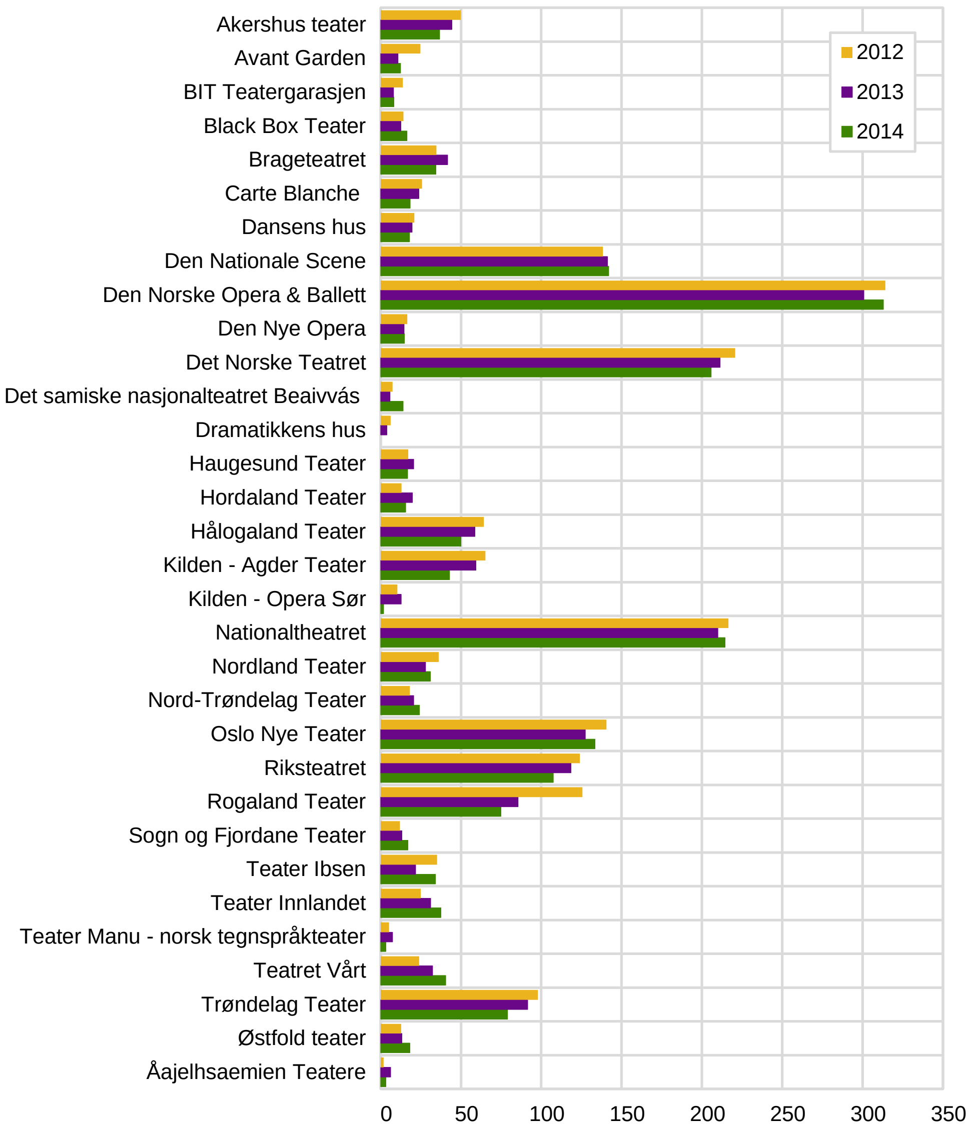

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening.

Dei totale tilskodartala på 2,5 millionar inkluderer også publikumstalet på framsyningar retta mot barn og unge siste året. I 2014 var det godt over 500 000 tilskodarar på framsyningar mot barn og unge. Vi gjer merksam på at besøkstalet ikkje seier noko om kor mange barn og unge eller vaksne som var tilskodarar. Sjå tabell 5.1.

10 300 framsyningar

Tabell 5.1 syner også talet på framsyningar ved medlemsorganisasjonane i NTO. I 2014 hadde desse organisasjonane, 10 300 framsyningar, 102 færre framsyningar enn året før. Reduksjonen i talet på framsyningar kjem i hovudsak av færre oppsetjingar for barn og unge. I 2014 var det 124 færre framsyningar for barn og unge enn året før. I alt var blei det sett opp 3 770 oppsetjingar for barn og unge i 2014.

Etter ein auke i tilskodarar i gjennomsnitt per framsyning frå 2011 til 2012, syner tala for dei to siste åra ein nedgang, til 174 og 172 tilskodarar i gjennomsnitt per framsyning høvesvis i 2013 og 2014.

1,5 milliardar statleg tilskot

Tabell 5.2 syner økonomiske nøkkeltal, og viser at det totale tilskotet frå Kulturdepartementet (KUD) til tilskotsinstitusjonane utgjorde 1,5 milliardar kroner i 2014. Dette var ein auke på 68 millionar kroner frå året før. Talet inkluderer 18 av de 32 scenekunstinstitusjonane som er medlemmer i NTO, samt Peer Gynt-stemnet

som blir rekna som knutepunktinstitusjon. Talet inkluderer ikkje bevillingane til Riksteatret da denne som statsinstitusjon har eigne utgifts- og inntektsposter under scenekunstkapitlet (kap. 324, postene 01/21 og kap 3324, postene 01/02). Beaivvás Sámi Teáhter tek imot statstilskot gjennom Sametinget, og er heller ikkje inkludert.

Dei økonomiske nøkkeltala syner at dei 19 institusjonane til saman hadde inntekter på drygt 2 184 millionar kroner i 2014. 69 prosent av inntektene var tilskot frå staten, 10 prosent var regionale driftstilskot, og 21 prosent var andre inntekter. Det er om lag same fordelinga som tidlegare år. Desse institusjonane hadde til saman 2 198 millionar i driftskostander.

I 2014 blei det utført 2 043 årsverk ved desse 19 tilskotsinstitusjonane. Tilskotsinstitusjonane er både knutepunktsinstitusjon og nasjonale - og regionale institusjonar. Figur 5.3 viser fordelinga av dei statlege, regionale og andre tilskota for desse institusjonane.

Figur 5.3. Teater og opera. Inntekter for tilskotsteatra, etter type inntekt

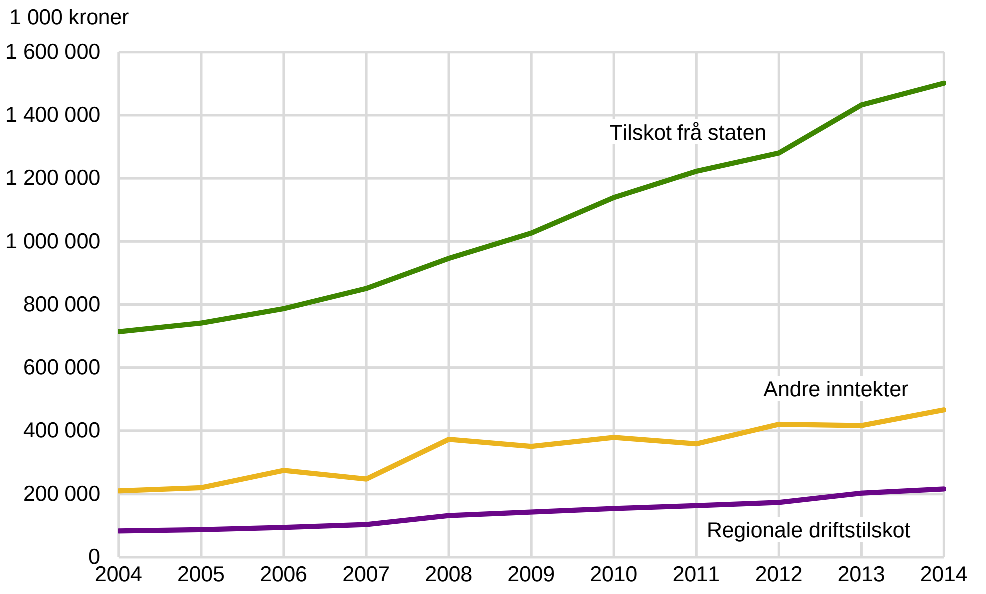

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 5.3 syner tal for den frie scenekunsten rapportert gjennom Danse- og teatersentrum. 117 frie teater- og dansegrupper har rapportert tal for 2014, åtte fleire enn i 2013. Grunna endringar i rapporteringa, veit vi ikkje kor mange av desse som er teatergrupper og kor mange som er dansegrupper.

196 000 fleire tilskodarar

Etter ein nedgang i besøkstalet ved frie teater- og dansegrupper i 2013, tok talet seg kraftig opp i 2014. Om lag 722 000 besøkte arrangementa i regi av frie teater- og dansegrupper i året som gjekk. Som nemnt tidlegare var det 196 000 fleire tilskodarar i 2014 enn året før. Dette svarar til ein auke i besøkstalet på 37 prosent. Det var rapportert drygt 6 300 framsyningar, dei aller fleste – om lag 5 300 – framsyningar var for barn. Det var i gjennomsnitt 114 besøk per framsyning. Det bør nemnast at tala for det frie scenekunstfeltet gir tal for framsyningar i Noreg, inkludert framsyningar i DKS-ordninga og internasjonale framsyningar. Det er rapportert 455 internasjonale framsyningar med om lag 108 000 tilskodarar.

8 500 færre tilskodarar

Norsk scenekunstbruk formidlar fri profesjonell scenekunst og er også den nasjonale aktøren i formidlinga av scenekunst i Den kulturelle skolesekken. Scenekunstbruket hadde 243 000 tilskodarar på produksjonane i speleplanen sin i 2014. Det tyder 8 500 færre tilskodarar i 2014 enn i 2013 og 29 000 færre tilskodarar samanlikna med 2012. Det blei formidla 64 produksjonar gjennom nettverket til Norsk scenekunstbruk, 8 fleire enn i året før. Desse 64 produksjonane hadde til

saman over 2 400 framsyningar. Talet på framsyningar i 2014 representerer ein svak nedgang samanlikna med 2013, men sidan år 2000 har talet på framsyningar likevel blitt nær firedobla, og tilskodarar på framsyningane til Norsk scenekunstbruk er meir enn tredobla. Sjå tabell 5.4.

51 prosent i alderen 16-79 år på teater, musikal eller revy i 2013

Tal frå SSBs Levekårsundersøking 2013 som blei publisert i 2015, viser at interessa for teater-, opera- og ballettframsyningar var nesten like stor i 2013 som den var i 2007. 51 prosent av befolkninga i alderen 16-79 år hadde vore på teater, musikal og eller revy i 2013. Tala syner at det var lågare interesse for opera-/operette- og ballett-/danseframsyningar enn for teater, musikal og eller revy. Berre ein av ti nordmenn hadde vore på eit slikt arrangement.

Delen blant kvinner som hadde vore på teater-/musikal-/revy-/opera-/operette- og ballett-/danseframsyningar var høgare enn blant menn. Det var dobbel så mange kvinner enn menn som hadde vore på slike arrangement. Sjå figur 5.4.

Figur 5.4. Personar som har vore på teater-/musikal-/revy-/opera-/operette-, og ballett-/ danseframsyningar dei siste tolv månadene, etter kjønn, alder og utdanning. 2013

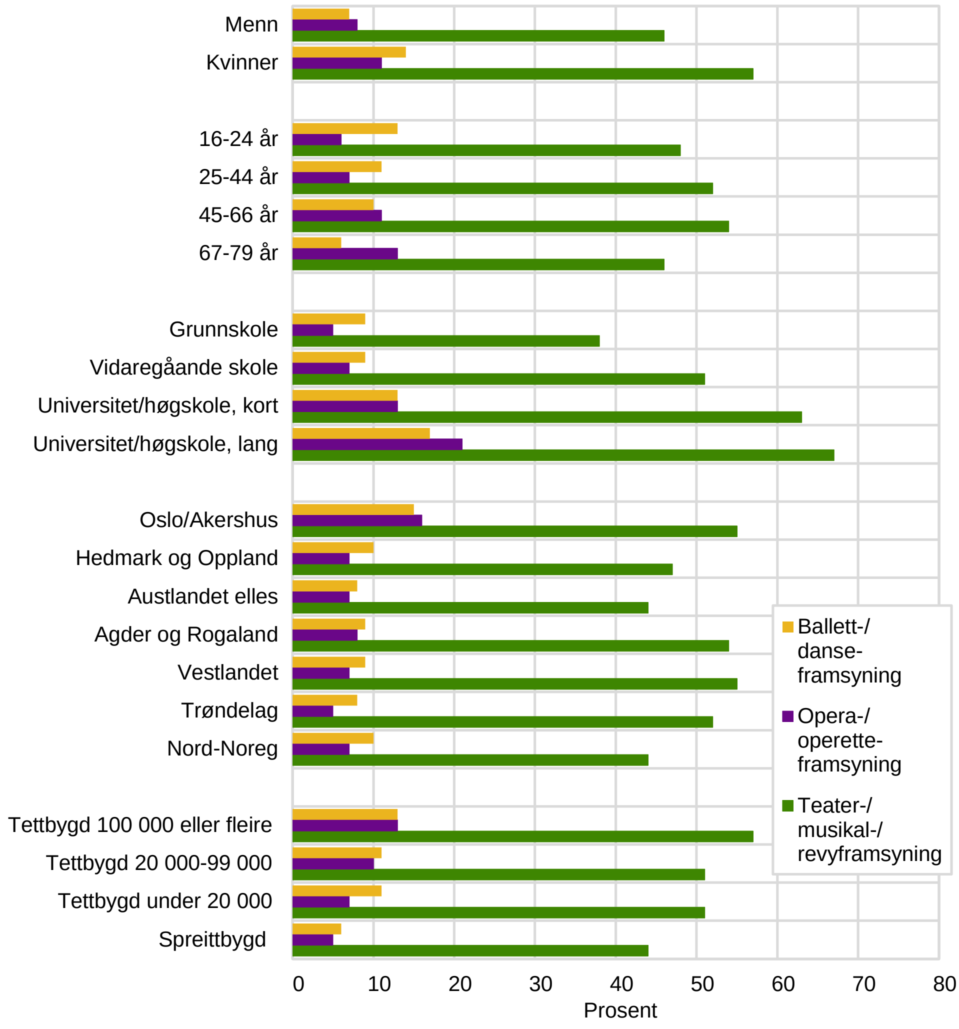

Kjelde: Levekårsundersøkinga, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.4 syner at det er nokre forskjellar mellom ulike grupper når det gjeld bruk av ulike kulturelle tilbod. Vi registrerer at forskjellane er størst med omsyn til utdanning. Sjå også tabell 5.5.

5.2. Om statistikken og dei ulike scenekunst-organisasjonane

Norsk teater- og orkesterforening

Norsk teater- og orkesterforening (NTO) er ein arbeidsgivar- og interesse-organisasjon for profesjonell musikk og scenekunst. NTO har 43 medlemmer innanfor teater, dans, opera, kor og orkester- og folkemusikk. Medlemmene består av nasjonale og regionale institusjonar innanfor teater, opera, orkester og dans og offentleg støtta programmerande teater, produserande teater og scener, profesjonelle kor, ensemble og orkester. Som arbeidsgivarorganisasjon sluttar NTO avtaler med og/eller hjelper medlemmene sine i forhandlingar med ei rekkje arbeidstakar-organisasjonar (NTO).

Tala som blir presenterte i tabellar og figurar, kan ikkje heilt samanliknast frå år til år, men siste året har medlemstalet i NTO vore stabilt. Tala frå NTO inkluderer besøk frå DKS.

Frie teater- og dansegrupper

Tala som er rapporterte i tabell 5.3, gjeld både medlemmer av Danse- og teater-sentrum (DTS) og ikkje-medlemmer. DTS er eit kompetansesenter som fremjar profesjonell scenekunst nasjonalt og internasjonalt. DTS arbeider primært med fri scenekunst i Noreg. Organisasjonen blei etablert som interesseorganisasjon i 1977 på initiativ frå kunstnarar i det frie scenekunstfeltet. Hovudmålet var å få etablert ei støtteordning for scenekunstgrupper som arbeidde utanfor institusjonane.

Norsk scenekunstbruk

Norsk scenekunstbruk AS er den største og viktigaste landsdekkjande formidlaren av scenekunst for aldersgruppa 0-20 år. Norsk scenekunstbruk er også den nasjonale aktøren i formidling av scenekunst i DKS. Norsk scenekunstbruk har eit medlemsnettverk av fylkeskommunar og deira lokale arrangørar. Det blir lagt stor vekt på aktive og medverkande arrangørar for å auke kompetansen og interessa for scenekunst lokalt. Nettverket omfatta i 2014 alle fylka og alle kommunane. Frå 2009 er forvaltninga av produksjonsmidlane til scenekunst for barn og unge innanfor DKS flytta frå Norsk kulturråd til Norsk scenekunstbruk AS.

Levekårsundersøkingane

Statistisk sentralbyrå har gjennomført levekårsundersøkingar sidan 1973. Utvalet i Levekårsundersøkinga 2013 bestod av 21 707 personar i alderen 18-66 år. Netto-utvalet bestod av om lag 20 500 personar, og svarprosenten var på 53 prosent.

Referansar

Norsk scenekunstbruk, om oss: http://www.scenekunstbruket.no

NTO - Norsk teater- og orkesterforening, om oss: http://www.nto.no

Statistisk sentralbyrå *(2015): Fritidsaktiviteter 1997-2014. Resultater frå Levekårsundersøkelsene,* Statistiske analyser 2015/25, http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/_attachment/229040?_ts=14d901926c8

DTS - Danse- og teatersentrum, om oss: http://www.danseogteatersentrum.no/

Meir informasjon

Statistisk sentralbyrå (2014): *Kulturstatistikk 2013*, Statistiske analysar 142. http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/kulturstatistikk-2013

Tabell 5.1. Framsyningar og tilskodarar ved teater[1] og opera

	Framsyningar			Tilskodarar				Tilskodarar per framsyning	
	I alt	Av total; framsyningar retta mot barn og ungdom	Av total; turné-framsyningar[2]	I alt	Av total: på framsyningar retta mot barn og ungdom	Av total: tilskodarar på DKS framsyningar	Av total: Tilskodarar på turné-framsyningar[2]	I alt	Av dette på framsyningar retta mot barn og ungdom
2003	7 522	3 304	2 339	1 549 064	663 119	..	414 486	206	201
2004	8 149	3 455	2 668	1 621 290	670 996	..	448 377	198	194
2005	8 677	4 065	2 901	1 561 253	687 328	..	421 860	180	169
2006	9 624	3 884	3 346	1 781 755	651 160	..	461 115	185	168
2007	9 268	3 664	3 119	1 792 395	663 901	..	459 295	193	181
2008	9 803	4 198	3 125	1 858 855	717 027	..	452 732	190	171
2009	9 721	4 254	3 277	1 785 255	646 920	..	432 205	184	152
2010	9 683	3 408	2 890	1 820 370	584 779	..	388 533	188	172
2011	[7]10 676	4 264	3 951	[7]1 845 231	659 773	..	510 200	173	155
2012	10 209	3 775	2 339	1 932 846	683 218	154 202	339 360	189	181
2013	10 428	3 890	2 493	[8]1 816 378	[8]591 590	170 357	337 866	174	152
2014	10 326	3 766	1 968	1 779 633	534 014	139 789	276 540	172	142
2014									
Akershus teater	271	179	34	36 696	25 114	25 461	2 250	135	140
Avant Garden	239	161	-	12 493	9 434	7 392	-	52	59
Bergen Nasjonale Opera	32	8	9	14 888	1 506	1 730	1 746	465	188
BIT Teatergarasjen	206	83	-	8 170	1 719	73	-	40	21
Black Box Teater	236	77	-	16 475	6 511	-	-	70	85
Brageteatret	427	391	33	34 426	32 434	29 742	1 125	81	83
Carte Blanche Norges nasjonale kompani for samtidsdans	76	16	28	18 486	5 041	5 420	10 163	243	315
Dansens hus	144	82	-	18 044	8 508	2 968	-	125	104
Den Nationale Scene	799	269	34	141 941	41 231	1 387	10 409	178	153
Den Norske Opera & Ballett	595	210	36	312 878	55 585	3 433	12 111	526	265
Det Norske Teatret	1 093	166	18	205 696	43 870	2 624	5 544	188	264
Det samiske nasjonalteatret Beaivvás	169	32	142	14 014	3 587	880	11 584	83	112
Dramatikkens hus[3]	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Haugesund Teater	133	128	10	16 816	15 975	1 581	2 137	126	125
Hordaland Teater	181	151	51	15 549	12 714	3 853	3 952	86	84
Hålogaland Teater	409	178	67	49 957	18 896	1 033	9 888	122	106
Kilden - Agder Teater	242	140	-	42 967	13 462	13 385	-	178	96
Kilden - Opera Sør	10	1	4	1 786	153	-	503	179	153
Nationaltheatret	989	91	75	214 332	39 556	-	11 782	217	435
Nordland Teater	313	140	102	30 944	14 764	3 324	9 108	99	105
Nord-Trøndelag Teater	219	137	99	24 202	14 287	8 628	8 110	111	104
Oslo Nye Teater[4]	590	-	-	133 319	-	-	-	226	-
Riksteatret	488	183	427	107 489	43 365	59	97 011	220	237
Rogaland Teater	577	150	16	74 879	29 101	832	864	130	194
Sogn og Fjordane Teater	122	44	81	17 054	6 465	5 222	8 559	140	147
Teater Ibsen	264	85	189	34 152	9 637	413	23 340	129	113
Teater Innlandet[5]	417	186	290	37 573	12 916	6 816	21 648	90	69
Teater Manu - norsk tegnspråkteater	39	1	33	3 316	90	-	2 311	85	90
Teatret Vårt	470	214	99	40 550	20 731	5 490	6 889	86	97
Trøndelag Teater	419	178	5	79 052	40 696	3 033	439	189	229
Østfold teater	112	62	46	18 147	4 787	5 010	11 857	162	77
Åajelhsaemien Teatere[6]	45	23	40	3 342	1 879	-	3 210	74	82

[1] Gjeld dei teatra som er medlemmer i NTO. [2] Medrekna turnéar i utlandet. [3] Frå 1. januar 2010 inngår Det Åpne Teater i Dramatikkens Hus. [4] Tala er henta inn frå Oslo Nye Teater. [5] Endra namn frå Hedmark teater til Teater Innlandet i 2009. [6] Nytt teater frå 2011. [7] Tala er korrigerte for samarbeidsproduksjonar, i alt 27 produksjonar over 211 framsyningar med 37 401 tilskodarar. Vidare var det 185 936 besøk på framsyningar for den kulturelle skolesekken. [8] Tala er korrigerte sidan førre utgåve.

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening, dei enkelte teatra samt Kulturdepartementet.

Tabell 5.2. Økonomiske nøkkeltal for tilskotsteatra. 1 000 kroner

	Tilskot frå staten	Regionale driftstilskot	Andre inntekter	Drifts-kostnader	Årsverk
2003	676 677	79 247	190 493	928 878	1 492
2004	713 929	83 109	210 210	997 988	1 536
2005	741 239	86 885	220 121	1 041 651	1 594
2006	787 079	94 119	274 664	1 144 229	1 636
2007	851 288	103 411	247 350	1 198 479	1 671
2008	946 586	131 709	373 110	1 473 136	1 791
2009	1 026 506	142 884	350 556	1 467 137	1 810
2010	1 139 253	153 463	379 659	1 619 602	1 849
2011	1 221 786	163 542	359 039	1 718 851	1 848
2012	1 280 222	173 141	420 610	1 895 309	1 911
2013[1]	1 432 444	202 199	416 460	2 053 391	2 046
2014	1 500 752	216 232	466 717	2 197 966	2 043
2014					
Brageteatret	12 722	7 800	4 146	24 799	23
Carte Blanche A/S	24 000	10 284	3 178	36 508	40
Den Nationale Scene[2]	110 808	-	30 428	129 656	140
Den Norske Opera og Ballett	576 969	-	151 373	743 130	609
Det Norske Teatret	160 214	-	52 747	209 714	227
Haugesund Teater	10 692	4 583	2 033	17 711	16
Hordaland Teater	11 242	5 343	1 370	19 168	21
Hålogaland Teater	47 432	20 328	5 059	74 989	72
Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet[1]	108 721	55 905	58 378	250 635	181
Nationaltheatret	181 921	-	61 546	239 169	249
Nordland Teater[4]	25 465	10 913	5 441	40 645	34
Nord-Trøndelag Teater	13 936	5 979	2 705	21 628	16
Peer Gynt-stemnet	3 991	2 432	13 793	19 013	34
Rogaland Teater[5]	54 326	24 250	20 644	93 301	108
Sogn og Fjordane Teater	17 913	7 676	2 883	27 649	26
Teater Ibsen[6]	24 747	10 606	11 071	46 506	34
Teater Innlandet[7]	22 238	10 081	9 737	41 831	26
Teatret Vårt[8]	26 594	11 415	13 971	52 569	47
Trøndelag Teater	66 821	28 637	16 214	109 345	138

[1] Frå 2013 er ikkje Beaivvás Sámi Teéather inkludert i desse tala, da dei får fast årleg driftstilskot frå Sametinget og Kautokeino kommune. [2] Den Nationale Scene fekk i 2014 eit ordinært driftstilskot på 112,8 millionar kroner. Av dette er 2 millionar kroner ikkje inntektsført, men avsett som kortsiktig gjeld ettersom igangsetjinga av KVU-prosess blei utsett til 2015.[3] Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet er Agder Teater, Opera Sør og Kristiansand Symfoniorkester. Rekneskapstal for Kilden Teater- og Konserthus er samla for orkester, teater, opera og kulturhusdrifta. [4] Nordland Teater fikk i tillegg til ordinært driftstilskot 2,232 millionar kroner i husleigetilskot frå staten, jf. andre inntekter. [5] Rogaland Teater fekk i 2014 eit ordinært driftstilskot på 55 426 millionar kroner. Av dette er 1,1 millionar kroner ikkje inntektsført i rekneskapen for 2014, men avsett som kortsiktig gjeld til dekning av kostnader knytt til ny scenerigg sidan arbeidet vil starte i 2015. [6]Teater Ibsen: 1,765 millionar kroner (stat) og kr 752 000 (Skien kommune) er tilskot til Ibsen Awards, jf. andre inntekter. [7]Teater Innlandet fikk i tillegg til ordinært driftstilskot 5,432 millionar kroner i husleigetilskot frå staten, jf. andre inntekter. [8]Teatret Vårt fekk i tillegg til ordinært driftstilskot 2,412 millionar kroner i husleigetilskot frå staten, jf. andre inntekter.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 5.3. Frie teater- og dansegrupper

	Grupper i alt	Teatergrupper	Dansegrupper	Medlemmer i alt	Nye produksjonar i alt	Framsyningar			Besøk			Besøk per framsyning
						I alt	Av dette for barn	Av dette internasjonalt	I alt	Av dette, besøk på DKS	Av dette besøk internasjonalt	
1993	31	28	3	111	78	2 153	2 177	..	202 478	-	..	94
1994	37	33	4	119	65	1 998	1 278	..	208 141	-	..	104
1995	35	31	4	101	42	1 686	1 270	..	163 189	-	..	97
1996	34	29	6	101	42	1 914	1 285	..	203 664	-	..	106
1997	34	23	11	..	..	1 777	869	..	221 080	-	..	124
1998	38	33	5	110	45	1 356	869	..	177 259	-	..	131
1999	51	42	9	..	37	1 928	900	..	227 186	-	..	118
2000	56	46	10	109	35	1 591	861	..	263 130	-	..	165
2001	59	48	11	142	40	2 366	1 318	..	279 550	..	..	118
2002	79	66	13	254	59	2 865	1 859	..	379 960	..	..	133
2003[2]	81	64	17	227	40	3 167	2 482	..	348 658	..	..	110
2004[1]	84	65	19	243	37	3 422	2 511	..	376 575	..	..	110
2005[3]	72	55	17	199	75	3 862	2 781	..	496 070	..	..	128
2006[4]	95	69	26	231	67	3 649	2 948	..	415 597	..	..	113
2007[5]	98	74	24	247	52	3 938	3 202	..	481 990	..	..	122
2008[6]	86	66	20	312	35	5 648	3 407	..	635 729	..	..	113
2009	110	61	49	..	..	5 392	3 831	..	561 762	..	..	104
2010[7]	106	82	24	..	..	6 057	4 012	..	878 002	..	..	145
2011[8]	132	100	32	..	..	6 645	5 956	..	700 731	..	..	105
2012[9]	124	75	49	..	..	5 947	4 585	696	686 960	339 986	101 121	116
2013[10]	109	67	42	..	..	4 899	3 503	638	525 779	..	103 354	107
2014[11]	117	..	..	..	..	6 335	5 291	455	721 728	..	107 684	114

[1] Tala inkluderer rapport frå 65 av 65 medlemmer, dessutan rapport frå 18 ikkje-medlemmer. [2] Tala inkluderer rapport frå 70 av 70 medlemmer, dessutan rapport frå 11 ikkje-medlemmer gjennom talmateriale frå Norsk scenekunstbruk. [3] Tala inkluderer rapport frå 51 av 77 medlemmer, dessutan rapport frå 21 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. [4] Tala inkluderer rapport frå 82 av 83 medlemmer, dessutan rapport frå 13 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. [5] Tala inkluderer rapport frå 81 av 83 medlemmer, dessutan rapport frå 17 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. [6] Tala inkluderer rapport frå 60 av 88 medlemmer, dessutan rapport frå 26 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. [7] Tala inkluderer rapport frå 56 av 97 medlemmer, dessutan rapport frå 49 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. [8] Tala inkluderer rapport frå 41 av 88 medlemmer, dessutan rapport frå 91 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. [9] Tala inkluderer rapport frå 51 av 92 medlemmer, dessutan rapport frå 73 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk og UD si reisestøtteordning STIKK. [10] Tala inkluderer rapport frå 51 av 92 medlemmer, dessutan rapport frå ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk og UD si reisestøtteordning STIKK. [11] Tala inkluderer rapport frå 54 av 106 medlemmer, dessutan rapport frå 64 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk og UD si reisestøtteordning STIKK.

Kjelde: Danse- og teatersentrum.

Tabell 5.4. Norsk scenekunstbruk. Produksjonar i deira speleplan. Framsyningar og tilskodarar, etter aldersgrupper

	Produksjonar	Framsyningar			Tilskodarar		
		I alt	Barn/unge 0-14 år	Ungdom/ vaksne 15 år og over	I alt	Barn/unge 0-14 år	Ungdom/ vaksne 15 år og over
2000	..	695	430	265	76 443	47 056	29 387
2001	..	983	795	188	103 774	85 223	18 551
2002	..	902	727	175	87 258	66 818	20 440
2003	..	1 384	1 280	104	135 834	119 980	15 854
2004	53	1 946	1 782	164	190 519	175 471	15 048
2005	53	2 148	2 088	60	222 834	213 502	9 332
2006	57	2 350	2 223	127	228 383	212 637	15 746
2007	68	2 191	1 960	231	211 434	190 028	21 406
2008	65	2 649	2 213	436	243 159	197 869	45 290
2009	56	2 556	2 382	174	239 214	217 803	21 411
2010	64	2 911	2 533	378	269 518	222 582	46 936
2011	62	2 636	2 154	482	263 898	201 766	62 132
2012	68	2 887	2 330	557	272 202	206 582	65 620
2013	56	2 462	1 752	710	251 623	179 700	71 923
2014	64	2 444	..	..	243 169	..	..

Kjelde: Norsk scenekunstbruk.

Tabell 5.5. Personar som har vore på teater/musikal/revy, opera, operette eller ballett/dans dei siste 12 månedane, etter kjønn, alder, utdanning, bustadstrok og landsdel. Prosent

	Teater-/musikal-/ revyframsyning		Opera-/operette- framsyning		Ballett-/danse- framsyning	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Alle personar	**53**	**51**	**7**	**9**	**11**	**10**
Kjønn						
Menn	46	46	5	8	7	7
Kvinner	60	57	9	11	15	14
Alder						
16-24 år	51	48	5	6	16	13
25-44 år	53	52	5	7	11	11
45-66 år	58	54	10	11	9	10
67-79 år	42	46	11	13	9	6
Utdanning						
Grunnskole	38	38	4	5	9	9
Vidaregåande skole	54	51	6	7	9	9
Universitet/høgskole, kort	71	63	14	13	16	13
Universitet/høgskole, lang	70	67	19	21	18	17
Bustadstrøk						
Tettbygd 100 000 eller fleire	58	57	11	13	14	13
Tettbygd 20 000-99 000	57	51	7	10	12	11
Tettbygd under 20 000	51	51	6	7	10	11
Spreittbygd	47	44	6	5	8	6
Landsdel						
Oslo/Akershus	59	55	12	16	15	15
Hedmark og Oppland	52	47	7	7	13	10
Austlandet elles	51	44	6	7	11	8
Agder og Rogaland	49	54	6	8	8	9
Vestlandet	52	55	6	7	11	9
Trøndelag	54	52	8	5	9	8
Nord-Noreg	49	44	3	7	8	10

Kjelde: Levekårsundersøkinga, Statistisk sentralbyrå.

6. Musikk

6.1. Nokre resultat

1,1 milliardar kroner frå staten til musikk

Tabell 6.1 viser dei statlege utgiftene til musikkformål. Beløpet har auka i heile perioden sidan 2009. I 2014 utgjorde dei statlege utgiftene til musikk til saman nesten 1,1 milliardar kroner. Det er ein auke på drygt 42 millionar kroner, eller 4 prosent frå 2013. Statlege tilskot til ulike musikkformål blir også løyva over andre budsjettkapittel. Dette gjeld framfor alt opera, men også enkelttiltak som Kristiansand Symfoniorkester som får bevilling si gjennom tilskotet til Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet. Tabell 6.2 gir ei meir detaljert oversikt over dei statlege utgiftene til dei ulike orkestra og institusjonane. Rikskonsertane er den institusjonen som fekk tildelt mest pengar i 2014, med 165 millionar kroner, sjå tabell 6.1.

Nesten kvar femte konsert for barn og unge

Medlemmer i Norsk teater- og orkesterforening (NTO) gav 1 376 konsertar i 2014, sjå tabell 6.3. Nesten kvar femte konsert var for barn og unge, og om lag kvar femte konsert blei gitt på turné. I talet på turnékonsertar er medrekna konsertar i utlandet. I gjennomsnitt heldt dei elleve medlemmene 125 konsertar kvar. Størst tal på tilhøyrarar har Oslo-Filharmonien med nesten 117 000 tilhøyrarar på sine 148 konsertar.

Færre tilhøyrarar per konsert

Det årlege talet på konsertar har auka kraftig dei tolv åra tabell 6.3 dekkjer. I 2003 var det i alt 568 konsertar medan i 2014 hadde talet auka til 1 376, noko som tilsvarar ein auke på 142 prosent. Dette førte til at talet på tilhøyrarar også auka. Ei av årsakene til at talet på konsertar auka, kan vere at det var fleire orkester og kor i 2014. I 2003 var besøkstalet på vel 333 000 og i 2014 hadde det auka til 517 000, noko som svarar til ein auke på 55 prosent. Delen konsertar har altså auka mykje meir enn delen tilhøyrarar. Delen tilhøyrarar per konsert har dermed gått ned. I 2003 var det 586 tilhøyrarar per konsert, medan i 2014 var det 376. Også talet på konsertar for barn og unge auka meir enn talet på tilhøyrarar. I 2003 blei det arrangert 134 konsertar retta mot barn og unge, eit tal som var auka til 266 i 2014. Talet på tilhøyrarar per konsert retta mot barn og unge gikk ned frå 531 i 2003 til 331 i 2014.

I 2003 blei det arrangert 103 turnekonsertar samanlikna med 305 i 2014. Talet på tilhøyrarar på turnekonsertar har variert noko i åra frå 2003, men tendensen sidan 2011 ser ut til å vere at talet på tilhøyrarar på turnekonsertar er aukande. Også det gjennomsnittlege talet på tilhøyrarar per konsert auka i perioden 2011 til 2014, frå 328 til 385 per konsert.

I gjennomsnitt produserte dei elleve musikkmedlemmene i NTO 24 konsertar for barn og unge i 2014. Variasjonen var stor, frå Stavanger Symfoniorkester som heldt 84 konsertar, til Det Norske Solistkor med fire konsertar retta mot barn og unge. Stavanger Symfoniorkester heldt kvar tredje av alle konsertar som medlemmane av foreininga gav til barn og unge. I gjennomsnitt produserte medlemmene 28 turnékonsertar.

Oslo-Filharmonien flest tilhøyrarar

Dei elleve kora og orkestera hadde gjennomsnittleg 376 tilhøyrarar kvar på konsertane dei heldt i 2014. Det varierte frå gjennomsnittleg 789 tilhøyrarar på dei 148 konsertane til Oslo-Filharmonien, til gjennomsnittleg 114 på dei 173 konsertane til Riksscenen. Når vi ser på talet på tilhøyrarar, ser vi av figur 6.1 at det kan variere mykje frå år til år. Kristiansand Symfoniorkester til dømes, hadde over 800 tilhøyrarar i 2013 medan i året før og året etter var talet på tilhøyrarar langt mindre. Andre har hatt ein nedgang i tilhøyrarar begge åra slik som Det Norske Kammerorkester, medan andre har fått fleire tilhøyrarar slik som Nordnorsk Opera og Symfoniorkester til dømes.

Figur 6.1. Orkester. Tilhøyrarar per konsert

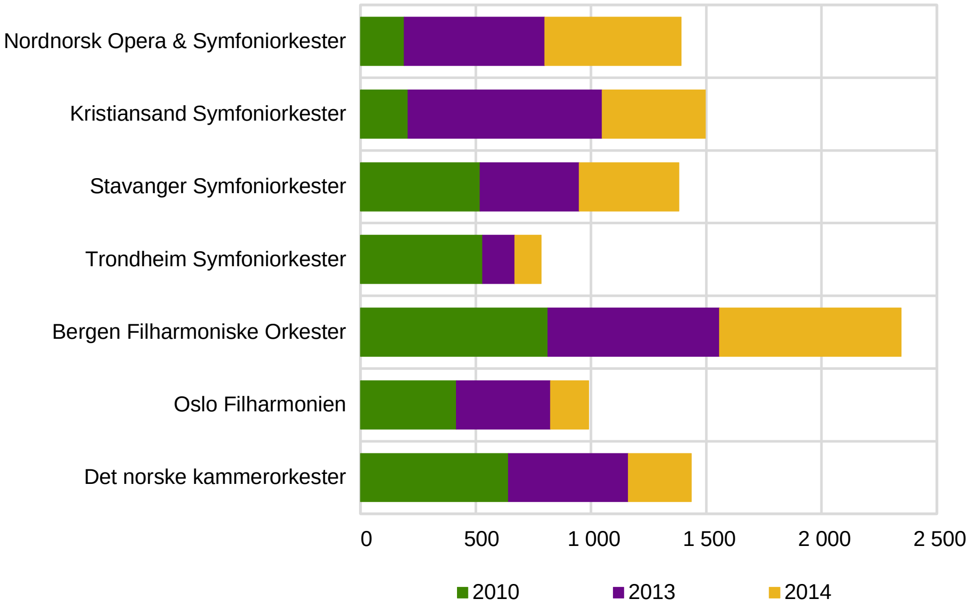

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening.

Bergen Filharmoniske Orkester samla flest barn og unge til konsert

Dei elleve NTO-medlemmene hadde i 2014 gjennomsnittleg 8 015 tilhøyrarar på konsertane sine for barn og unge. Talet varierte frå over 23 000 på dei 37 konsertane til Bergen Filharmoniske Orkester, til 749 tilhøyrarar på dei fire konsertane til Det Norske Solistkor. I gjennomsnitt var det 331 tilhøyrarar på konsertane for barn og unge. Flest var det i gjennomsnitt på dei ti konsertane til Oslo-Filharmonien, med 1 013, færrast på dei 16 konsertane til Riksscenen med 64. Tabell 6.3 viser elles at talet på barne- og ungdomskonsertar har variert mykje sidan 2003. Det har også talet på tilhøyrarar. Den kulturelle skolesekken har derimot hatt ein eintydig nedgang sidan 2011. I 2014 var talet tilhøyrarar mindre enn halvparten av talet i 2011 da nesten 58 000 besøkte konsertar for barn og unge.

Delen turnékonsertar auka frå 18 til 23 prosent siste året

Knappe 118 000, eller 23 prosent, av det samla tilhøyrartalet i 2014 var turnépublikum. Det gir eit gjennomsnitt på 385 tilhøyrarar per konsert. Det gjennomsnittlege turnépublikummet per kor eller orkester var 10 685 tilhøyrarar. Variasjonen her var også stor, frå 48 164 på dei 18 turnékonsertane til Oslo-Filharmonien (2 676 per konsert), til 364 på dei tre konsertane til BIT20-ensemblet (121 per konsert).

Tre firedelar av inntektene til orkestra er statstilskot

Tabell 6.4 viser orkestera sine inntekter og utgifter, og korleis inntektene er samansette. Av tala kan vi rekne ut at i 2014 var gjennomsnittleg 74,4 prosent av inntektene statstilskot og 14,7 prosent regionale tilskot, mens andre inntektskjelder bidrog med 10,9 prosent av dei samla inntektene. Samanliknar vi årgangane 2003-2009 med dei siste åra, ser vi at inntektene frå andre kjelder utgjer ein mindre del av inntekter i alt enn tidlegare. I 2007 utgjorde til dømes andre inntekter 18,4 prosent av inntekter i alt, medan i 2014 var delen 10,9 prosent. Einskilde orkester har ein noko høgare del statstilskot enn gjennomsnittet. Av inntektene til Bergen Filharmoniske Orkester og Oslo Filharmonien er høvesvis 88,3 og 85,8 prosent statstilskot.

Rikskonsertane samla meir enn 1,2 millionar tilhøyrarar

Talet på konsertar i 2014 arrangert i regi av Rikskonsertane var det same som i 2013, om lag 10 300 konsertar, sjå tabell 6.5. Ni av ti av desse konsertane var skolekonsertar, noko som utgjør om lag 9 200 konsertar siste år. 802 konsertar var for barnehagebarn, og desse hadde om lag 32 700 tilhøyrarar. Dei tidlegare arbeidsplasskonsertane, blei gjennomført for siste gong i høstsesongen 2013. Det blir heller ikkje arrangert offentlege konsertar meir.

Totalt var det 1 230 000 tilhøyrarar på konsertane til Rikskonsertane i 2014. Sjølv om talet på konsertar helt seg stabilt, gjekk det totale tilhøyrartalet ned med om lag 1 prosent frå 2013 til 2014. Det var litt færre som deltok på dei ulike konserttypane i regi av Rikskonsertane i 2014 enn i 2013. Både skolekonsertar, barnehagekonsertar og Barnas verdensdagar hadde færre tilhøyrarar i 2014 samanlikna med 2013.

Det var flest tilhøyrarar i fylka Akershus, Rogaland og Oslo jamført med Aust-Agder og Finnmark. I Akershus var det 151 000 tilhøyrarar på konsertar i regi av Rikskonsertane i 2014. I Akershus var det 171 tilhøyrarar i gjennomsnitt per konsert, det nest høgaste talet. Berre i Vestfold var det fleire tilhøyrarar per konsert, med eit gjennomsnitt på 201 tilhøyrarar. Færrast tilhøyrarar per konsert var det på konsertane i Oppland med 71 i snitt. Tabellane 6.5 og 6.6 gir fleire tal for verksemda til Rikskonsertane.

Færre skolekorps

Talet på skolekorps har halde seg på det same nivået dei to siste åra, sjølv om den langsiktige trenden har vore at talet har gått jamt og trutt nedover sidan 1999 som er den perioden denne statistikken dekkjer, sjå tabell 6.7. I 2014 var det 106 færre skolekorps enn i 1999.

Figur 6.2 gir ei grafisk framstilling av utøvande og andre medlemmer av skole- og amatørkorps. Den mest utslagsgjevande endringa er reduksjonen i talet på utøvande medlemmer av skolekorps.

Figur 6.2. Medlemmer i Norges Musikkorps Forbund

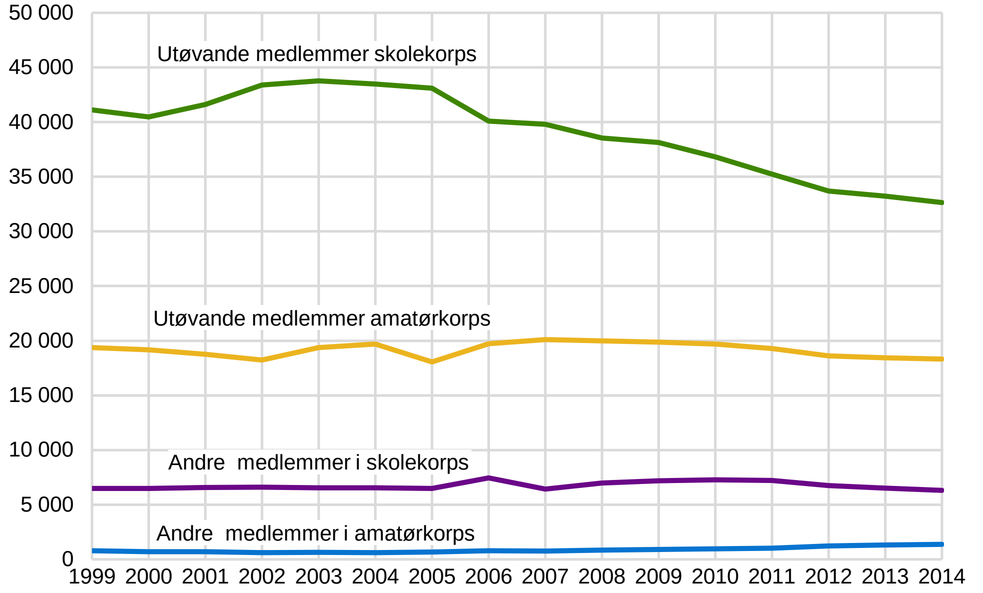

Kjelde: Norges Musikkorps Forbund.

Talet på utøvande medlemmer følgjer talet på korps, og har gått ned med over 11 000 frå toppåret 2003 (nær 43 800) til botnåret 2014 (nesten 32 700). Talet på medlemmer per skolekorps har variert mellom 45 og 37 i perioden sidan 1999. I 2002 og 2003 var det gjennomsnittleg 45 medlemmer per korps, medan i 2014 var storleiken på gjennomsnittleg 37 medlemmer. Talet på andre medlemmer av skolekorpsa har variert i desse åra, og er ganske lik i 2014 og i 1999. Medan det fram til 2009 var seks utøvarar for kvart medlem som ikkje spelte, har det sidan i gjennomsnitt vore om lag fem.

Den langsiktige trenden for amatørkorpsa har òg vore i retning færre korps. Flest korps var det i 1999 med 613 amatørkorps og i 2014 var talet redusert til 579. Talet var rett nok litt større i 2014 enn i 2013, ti fleire, men det står att å sjå om dette fortset eller om det bare er ein forbigåande auke. Flest medlemmer i alt hadde amatørkorpsa i 2007 da talet på medlemmer var i underkant av 21 000. Storleiken

på amatørkorpsa har ikkje variert veldig mykje sidan 1999. I 1999 var det gjennomsnittleg 33 utøvarar per korps medan i 2014 var det 34.

For medlemmer i amatørkorps, har talet på utøvande medlemmer gått ned sidan 2010 medan talet på andre medlemmer har auka i denne perioden. Talet på utøvande medlemmer gjekk ikkje så mykje ned som talet på utøvande medlemmer i skolekorps. I 1999 var det 770 andre medlemmer, medan i botnåret 2004 var det 607 og 1 380 i 2014.

Kommunale musikk- og kulturskolar – 103 000 elevar

Det totale talet på elevar i kommunale musikk- og kulturskolar var 103 000 i 2014, vel 6 000 mindre enn i 2012. 2011 var året da dei kommunale musikk- og kulturskolane hadde flest elevar. Dette året hadde desse skolane meir enn 110 000 elevar, og hadde det høgaste talet sidan 2006 dei åra tabell 6.8 dekkjer. 14,1 prosent av 6-15-åringane i kommunane gjekk i kultur- og musikkskolen i 2014, ein nedgang på nesten 3,5 prosent frå 2013.

I 2014 varierte delen elevar som går på kommunale musikk- og kulturskolar på fylkesnivå. Den største delen var 21,4 prosent i Nord-Trøndelag og minst del hadde Østfold kor 6,9 prosent gjekk på musikk- og kulturskolar. Tabell 6.9 viser at talet på elevplassar gjekk ned med vel 3 300 frå skoleåret 2013/14 til skoleåret 2014/15, og utgjorde dette året om lag 121 200. Toppåret var 2011/12 med 125 000 elevplassar. Ser vi på utviklinga i talet dei tre siste åra, ser vi at i Oslo har talet auka mest jamført med 2012 og 2013, sjå figur 6.3. I 2012 gjekk 6 500 elevar i kommunale musikk- og kulturskolar, medan i 2014 hadde talet auka til 7 600. I Troms var situasjonen motsett, her gjekk talet ned frå 5 200 til 4 100. I dei andre fylka var det mindre endringar desse åra.

I skoleåret 2014/15 var to av tre elevplassar i musikkskolen, men skoleåret 2010/11 gjaldt det for over 70 prosent av elevplassane. I Sogn og Fjordane hadde tre av fire elevar musikkundervisning. I alle fylka er det flest som får musikkundervisning. For dei andre retningane varierer det meir kor stor del av elevane som får undervisning. Til dømes har ein høgare del av elevane i Troms (28 prosent) og Møre og Romsdal (26 prosent) undervisning i dans enn i dei andre fylka. I Vest-Agder på den andre sida, får 7 prosent av elevane undervisning i dans og ligg dermed lågt i del som får slik undervisning jamført med dei andre fylka.

Jentene dominerer på kommunale musikk- og kulturskolar. For barn under grunnskolealder, var 72 prosent jenter i skoleåret 2014/15. Også for dei i og over grunnskolealder, var det jentedominans, med høvesvis 67 og 64 prosent jenter, sjå tabell 6.10.

Figur 6.3. Elevar i kommunale musikk- og kulturskolar, etter fylke

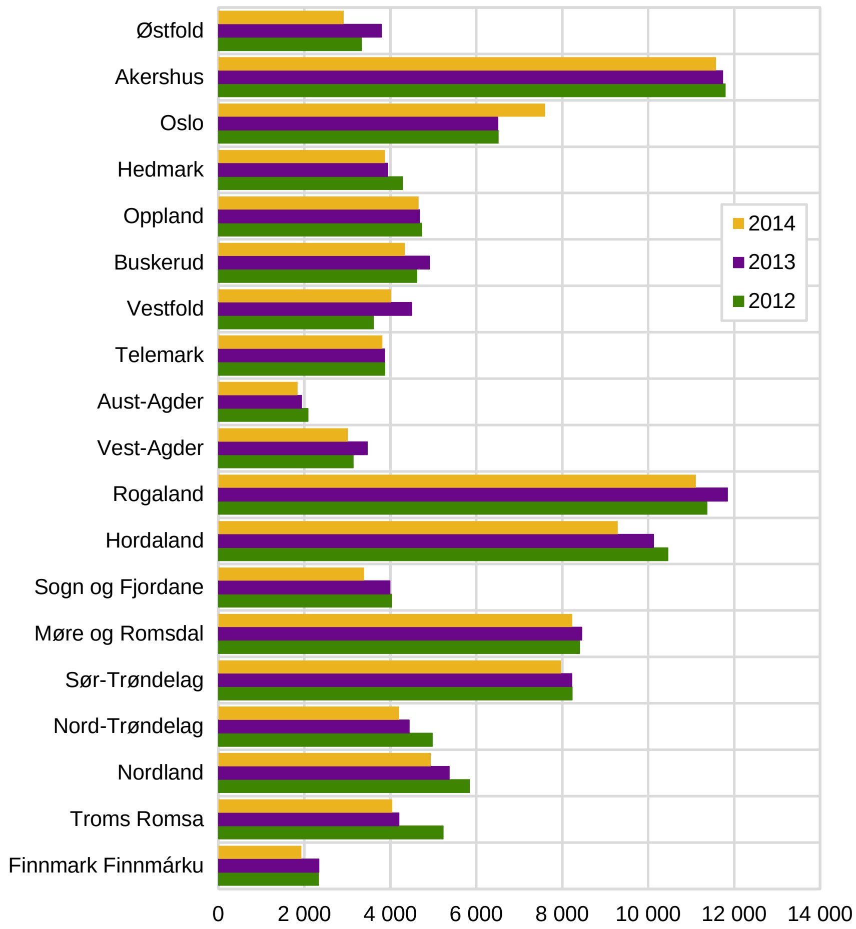

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

6.2. Om statistikken – ulike organisasjonar i musikklivet

Norsk teater- og orkesterforening (NTO)

NTO, jf. avsnitt 5.2, er ein arbeidsgivar- og interesseorganisasjon for profesjonell musikk- og scenekunst. NTO hadde 43 medlemmer innanfor teater, dans, opera, kor og musikkensembler.

I 2014 var det elleve medlemmer innanfor musikk. Medlemmene representerer nasjonale institusjonar, regions-/landsdelsinstitusjonar og produserande musikk-ensemble. Som arbeidsgivarorganisasjon sluttar NTO avtaler med og/eller hjelper medlemmene sine i forhandlingar med ei rekkje arbeidstakarorganisasjonar.

Tala kan ikkje heilt samanliknast frå år til år da medlemstalet i NTO har auka over tid, og nokre institusjonar ikkje alltid har rapportert fullstendig. Til samanlikning med byrjinga på tidsserien i tabell 6.3, i 2003, har det kome til fleire institusjonar, Det Norske kammerorkester, Det Norske Solistkor og Riksscenen. Nordnorsk Opera og Symfoniorkester blei etablert i 2009 gjennom ei samanslutning av Nordnorsk Opera og Symfoniorkester og den tidlegare NTO-medlemmen Tromsø Symfoniorkester og Bodø Sinfonietta, Opera Nord og Musikkteatret i Bodø.

Rikskonsertane

Rikskonsertane skal gjere levande musikk av høg kunstnarleg kvalitet tilgjengeleg for flest mogeleg. Rikskonsertane skal fremje kunstnarleg utvikling og fornying. Skolekonsertane er deira hovudverksemd, og barn og unge er deira målgruppe. Skolekonsertane blir produsert i samarbeid med alle fylka i landet, og er ein del av Den kulturelle skolesekken (DKS). Ved sida av skolekonsertar arbeider Rikskonsertane internasjonalt med fokus på kompetanse og utvikling. Barnehagekonsertar er eit tredje virkefelt, med konsertbesøk i barnehagar rundt om i landet. Barnas verdsdagar er eit fjerde felt og blir arrangert rundt om i landet som

ein internasjonal familiefestival. Rikskonsertane er både produsent og leverandør av konsertar innanfor alle musikksjangrar til konsertarrangørar over heile landet.

Norges Musikkorps Forbund

Norges Musikkorps Forbund (NMF) blei stifta i 1918. NMF er ein landsomfattande, demokratisk musikkorganisasjon for musikantar og andre interesserte som er tekne opp som medlemmer gjennom musikk- og drillkorps. NMF er inndelt i regionar og krinsar. Denne inndelinga følgjer dei grensene som landsmøtet vedtek. I 2008 blei krinsane slegne saman til større regionar.

Norges Korforbund

Norges Korforbund er ein landsomfattande interesseorganisasjon for kor og kordirigentar med om lag 1 000 kor. Verksemda til Norges Korforbund er tufta på frivillig medverknad. Det overordna målet til Norges Korforbund er å gjere korsangen meir kjend og auke kvaliteten. Gjennom Norges Korforbund har kora tilgang på ei rekkje opplæringstilbod, både for koristar, dirigentar og tillitsvalde. Tal for 2013 var ikkje tilgjengelege.

Musikk- og kulturskolar

Dei kommunale musikk- og kulturskolane er eit tenestetilbod innanfor kultursektoren som er fastsett ved lov. Kommunar som ikkje har eigen musikk- og kulturskole, tek del i interkommunale musikkskolar eller samarbeider med andre kommunar. Aktiviteten til musikk- og kulturskolane blir rapportert gjennom GSI (Grunnskolenes Informasjonssystem), og tala blir publisererte på ssb.no via KOSTRA.

Norsk kulturfond - musikkfestivalar

Norsk kulturråd forvaltar gjennom tilskotsordninga midlar til musikkfestivalar. Tilskot blir gitt til musikkfestivalar som blir arrangerte årleg eller annakvart år, som går over minst to dagar, og som får offentleg tilskot frå eigen region. Tilskotsordninga har som formål å halde i gang og vidareutvikle festivalar på eit høgt kunstnarisk og profesjonelt nivå, gjere sitt til at musikk kan bli tilgjengeleg for eit breitt publikum, stimulere til kunstnarisk fornying, fremje bruken av samtidsmusikk og formidle musikk til barn og unge (Norsk kulturråd).

Norske Festivaler

Norske Festivaler er ein sjangerovergripande paraply- og nettverksorganisasjon for norske kunst- og kulturfestivalar og festspel. Organisasjonen ønskjer å vere ei samlande eining for alle kulturfestivalane i Noreg, også for dei festivalane som ikkje har sin eigen sjangerspesifikke organisasjon. Norske Festivaler gjennomfører kvart år ei undersøking blant medlemsorganisasjonane sine. Ein kan ikkje seie om det er dei same organisasjonane som rapporterer år for år. Ein bør difor vere varsam med for bastante samanlikningar frå år til år.

Referansar

Den kulturelle skolesekken: http://denkulturelleskolesekken.no/om/

Kulturdepartementet (2014): For budsjettåret 2015 — Utgiftskapitler: 300–342 Inntektskapitler: 3300–3342 og 5568 (Prop. 1 S KUD 2014-2015). https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Prop-1-S-20142015/id2005438/

Norsk kulturråd: http://www.kulturradet.no

Norske Festivaler: http://www.norwayfestivals.com

Norsk musikkråd 2014: http://www.musikk.no

NMF - Norges Musikkorps Forbund, om NMF og vedtekter: http://www.spilleglede.no/

Norges Korforbund: http://www.kor.no

NTO - Norsk teater- og orkesterforening, om oss: http://www.nto.no

Rikskonsertane: Årsrapport 2014. http://www.rikskonsertene.no

Meir informasjon

Statistisk sentralbyrå (2014): Kulturstatistikk 2013, Statistiske analysar 142 http://www.ssb.no/publikasjoner/

Vaage, Odd Frank (2013): Norsk kulturbarometer 2012, Statistiske analyser 135, Statistisk sentralbyrå

Tabell 6.1. Statlege utgifter til musikkformål. Rekneskap. 1 000 kroner

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**811 465**	**904 311**	**959 815**	**1 027 027**	**1 014 892**	**1 056 980**
Driftsutgifter (Rikskonsertene)	161 337	161 926	163 450	166 525	159 729	165 425
Norsk kulturfond - eittårig prosjekttilskot	114 969	126 277	133 192	144 490	156 117	154 905
Norsk kulturfond - fleirårig prosjekttilskot	-	-	19 652	20 261	31 429	22 492
Nasjonale institusjonar	199 394	221 259	235 018	242 304	253 675	265 154
Region-/landsdelsinstitusjonar	174 992	219 154	231 311	257 203	216 684	227 668
Knutepunktinstitusjonar	60 795	64 409	66 906	72 344	76 917	80 909
Landsdelsmusikere i Nord-Noreg	16 163	17 163	17 695	18 244	18 846	19 606
Ymse faste tiltak	83 815	94 123	92 591	105 656	101 495	120 821

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 6.2. Statlege utgifter til orkester- og musikkinstitusjonar. Rekneskap. 1 000 kroner

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**446 974**	**504 822**	**533 235**	**571 851**	**547 276**	**573 731**
Nasjonale institusjonar	**199 394**	**221 259**	**235 018**	**242 304**	**253 675**	**265 154**
Oslo-Filharmonien	107 921	117 921	128 477	132 460	137 831	143 855
Bergen Filharmoniske Orkester	91 473	103 338	106 541	109 844	115 844	121 299
Region-/landsdelsinsitusjonar	**176 477**	**219 154**	**231 311**	**257 203**	**216 684**	**227 668**
Trondheim Symfoniorkester[1]	57 961	65 250	67 273	70 358	73 479	77 951
Stavanger Symfoniorkester	53 199	59 815	61 669	67 081	74 081	76 674
Kristiansand Symfoniorkester	36 463	38 280	42 830	54 356	[4]-	[4]-
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester[2]	10 668	36 323	39 449	43 726	46 726	49 861
Det Norske Blåseensemble	18 186	19 486	20 090	21 682	22 398	23 182
Knutepunktinstitusjonar	**61 056**	**64 409**	**66 906**	**72 344**	**76 917**	**80 909**
Festspillene i Bergen	17 030	17 575	18 120	18 682	19 297	19 973
Festspillene i Nord-Norge	11 335	11 698	12 061	12 435	12 845	13 295
Molde International Jazz Festival	5 067	5 229	5 391	6 048	6 588	6 819
Førde Internasjonale Folkemusikkfestival	4 000	4 128	4 756	4 903	5 465	6 556
Olavsfestdagene i Trondheim	7 809	8 309	8 567	9 167	9 470	9 801
Ultima - Oslo Contemporary Music Festival	4 289	4 789	4 937	5 090	5 258	5 442
Festspillene i Elverum	2 000	2 064	2 128	2 194	2 266	2 645
Notodden Blues Festival	2 326	2 315	2 387	2 461	2 542	2 631
Øyafestivalen	1 700	1 754	1 808	1 864	1 926	2 093
Stiftelsen Horisont/Mela[3]	4 000	5 000	5 155	6 655	7 475	7 737
Riddu Ruddu Festivala	1 500	1 548	1 596	1 645	2 145	2 220
Norsk Country Treff	-	-	-	1 200	1 640	1 697

[1] Musikkteater i Trondheim og operasatsinga i Trondheim er nå ein del av Trondheim Symfoniorkesters verksemd. I 2009 fekk musikkteaterverksemda eit statleg tilskot på 4,2 millionar kroner. [2] Nordnorsk Opera og Symfoniorkester AS blei etablert i 2009 basert på at Tromsø Symfoniorkester, Bodø Sinfionetta, Opera Nord og Musikkteater i Bodø gjekk inn i selskapet. For Tromsø Symfoniorkester er det rapportert for perioden frå 1. januar til 30. september 2009. Statens tilskot til Tromsø Symfoniorkester for 2009 var 13,3 millionar kroner. For Nordnorsk Opera og Symfoniorkester er det rapportert for perioden frå 1. oktober til 31. desember 2009, inkludert symfoniorkesteret, einingane Bodø Sinfonietta og Tromsø Kammerorkester og operaverksemd. [3] 0,6 millionar kroner er knytt til grunnlovsjubileet. [4] Kristiansand Symfoniorkester, Agder Teater og Opera Sør er fusjonert til Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet. Denne eininga får tilskot samla frå kapittel 324 post 71.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 6.3. Kor og orkester i NTO. Konsertar, turnékonsertar og tilhøyrarar

Orkester	Konsertar			Tilhøyrarar på konsert				Tilhøyrarar per konsert	
	I alt	Av dette for barn og unge	Av dette turné-konsertar[1]	I alt	Av dette for barn og unge	Av dette den kulturelle skolesekken	Av dette tilhøyrarar på turné-konsertar[1]	I alt	Av dette på konsertar for barn og unge
2003	568	134	103	333 103	71 197	..	57 269	586	531
2004	696	179	192	368 159	96 099	..	67 727	529	537
2005[2]	692	151	200	509 873	84 879	..	111 713	737	562
2006	717	154	144	400 790	78 260	..	58 351	559	508
2007	770	175	155	455 156	101 905	..	105 566	591	582
2008	759	216	100	389 572	89 282	..	63 846	513	413
2009	842	269	215	433 370	79 574	..	58 513	515	296
2010	1 087	405	256	414 552	103 561	..	75 794	381	256
2011	1 203	282	218	493 914	107 991	57 931	71 547	411	383
2012	1 097	281	189	475 896	88 344	30 701	86 330	434	314
2013	1 189	257	259	511 457	84 981	29 264	93 120	430	331
2014	1 376	266	305	517 358	88 168	28 640	117 534	376	331
2014									
Bit20 ensemble	18	6	3	2 355	816	726	364	131	136
Det Norske Blåseensemble	95	29	47	30 946	9 147	9 154	16 916	326	315
Det Norske kammerorkester	47	21	35	12 902	1 925	-	4 640	275	92
Det Norske Solistkor	30	4	20	14 597	749	-	9 755	487	187
Kristiansand Symfoniorkester	168	14	7	28 033	2 672	-	829	167	191
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester[4]	148	21	16	31 521	3 640	778	3 327	213	173
Oslo-Filharmonien	148	10	18	116 730	10 126	7 393	48 164	789	1 013
Riksscenen[3]	173	16	-	19 767	1 016	-	-	114	64
Stavanger Symfoniorkester	204	84	125	88 313	21 988	4 527	17 245	433	262
Bergen Filharmoniske Orkester	221	37	14	98 838	23 026	3 032	4 265	447	622
Trondheim Symfoniorkester[5]	124	24	20	73 356	13 061	3 030	12 029	592	544

[1] Medrekna konsertar i utlandet. [2] Publikum på billetterte arrangement i Oslo-Filharmonien var 87 275 i 2005. [3] Ny i statistikken frå og med 2008. [4] Ny i statistikken frå 2009. Frå 1. oktober 2009 er denne slått saman med Tromsø Symfoniorkester. [5] Musikkteater i Trondheim og operasatsinga i Trondheim inngår nå som ein del av Trondheim Symfoniorkesters verksemd.

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening.

Tabell 6.4. Orkester. Inntekter og utgifter. 1 000 kroner

Orkester	Inntekter i alt	Stats-tilskot	Regionale tilskot	Andre inntekter	Andre inntekter i prosent av inntekter i alt	Drifts-utgifter
2003	347 867	254 485	48 146	45 236	13,0	-
2004	363 912	262 200	47 414	54 298	14,9	-
2005	398 860	285 795	54 337	58 728	14,7	-
2006[1]	429 999	302 088	59 063	68 848	16,0	-
2007[4]	469 416	321 050	62 139	86 288	18,4	477 288
2008[4]	494 418	347 665	67 588	79 165	16,0	493 438
2009	544 294	385 918	80 904	77 472	14,2	541 707
2010	595 835	440 413	93 923	61 499	10,3	560 318
2011	636 896	466 329	100 126	70 441	11,1	631 379
2012	691 040	499 507	110 280	81 253	11,8	693 441
2013	631 027	470 359	92 865	67 803	10,7	633 700
2014	665 602	494 895	98 002	72 705	10,9	630 546
2014						
Det norske Blåseensemble [3]	35 527	23 182	9 936	2 409	6,8	35 545
Kristiansand Symfoniorkester [3, 7]	-	-	-	-	-	-
Oslo Filharmonien[2]	167 734	143 855	-	23 879	14,2	143 317
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester[5]	77 728	50 861	21 798	5 069	6,5	77 291
Stavanger Symfoniorkester	123 351	77 124	32 860	13 367	10,8	122 921
Bergen Filharmoniske Orkester	137 391	121 299	-	16 092	11,7	127 485
Trondheim Symfoniorkester[6]	123 871	78 574	33 408	11 889	9,6	123 987

[1] To nye orkester. [2] Inkl. både Stiftelsen Oslo-Filharmonien og Støttefondet for Filharmonien. [3] Inkl. tilskot til drift frå Forsvarsdepartementet. [4] Eit orkester har ikkje levert tal og er ikkje med i oversikta. [5] Ny i statistikken frå 2009. Frå 1. oktober 2009 er denne slått saman med Tromsø Symfoniorkester. [6] Musikkteater i Trondheim og operasatsinga i Trondheim inngår no som ein del av Trondheim Symfoniorkesters verksemd. [7] Frå 2013 er tilskotet til Kristiansand Symfoniorkester gitt som ein del av tilskotet til Kilden Teater- og Konserthus.

Kjelde: Kulturdepartementet og dei enkelte orkestra.

Tabell 6.5. Rikskonsertane. Talet på konsertar og tilhøyrarar, etter konserttype og fylke

	Konsertar	Tilhøyrarar	Tilhøyrarar i gjennomsnitt per konsert
2000	7 177	766 577	107
2001	7 720	818 093	106
2002	7 606	816 582	107
2003	7 727	835 641	108
2004	8 911	1 002 982	113
2005	9 436	1 175 453	125
2006	9 624	1 305 479	136
2007	10 114	1 306 335	129
2008	10 209	1 291 561	127
2009	10 011	1 298 824	130
2010	10 131	1 294 282	128
2011	9 619	1 297 143	135
2012	9 635	1 297 201	135
2013[1]	10 307	1 265 180	123
2014	10 307	1 229 860	119
Konserttype			
Skolekonsertar	9 186	1 166 138	127
Barnehagekonsertar	802	32 656	41
Offentlege konsertar	-	-	-
Arbeidsplasskonsertar[1, 2]	-	-	-
Barnas verdensdager[1]	319	31 066	97
Østfold	496	68 780	139
Akershus	879	150 549	171
Oslo	873	116 664	134
Hedmark	402	43 896	109
Oppland	717	50 820	71
Buskerud	622	71 659	115
Vestfold	290	58 380	201
Telemark	386	45 636	118
Aust-Agder	257	30 064	117
Vest-Agder	359	45 712	127
Rogaland	822	119 861	146
Hordaland	963	102 272	106
Sogn og Fjordane	345	31 656	92
Møre og Romsdal	822	68 560	83
Sør-Trøndelag	498	71 876	144
Nord-Trøndelag	331	37 562	113
Nordland	575	56 480	98
Troms Romsa	442	39 630	90
Finnmark Finnmárku	225	19 329	86
Svalbard	3	474	158

[1] Nye kategoriar inkluderte i 2012. [2] Arbeidsplasskonsertar blei gjennomførte siste gong haustsesongen 2013.

Kjelde: Rikskonsertane.

Tabell 6.6. Rikskonsertane. Tilhøyrarar, etter konserttype og fylke

	Tilhøyrarar i alt	Skole-konsertar	Barnehage-konsertar	Offentlege konsertar[2]	Arbeids-plass-konsertar	Barnas verdens-dagar
Heile landet						
2009	1 298 824	1 196 982	26 640	65 152	-	10 050
2010	1 294 282	1 197 522	27 818	50 939	-	18 003
2011	1 297 143	1 206 136	27 500	41 607	-	21 900
2012[1]	1 297 201	1 202 164	28 457	25 636	5 625	35 319
2013[3]	1 265 180	1 186 830	32 760	-	9 154	36 436
2014	1 229 860	1 166 138	32 656	-	-	31 066
2014						
Østfold	68 780	65 166	1 872	-	-	1 742
Akershus	150 549	145 432	-	-	-	5 117
Oslo	116 664	111 964	-	-	-	4 700
Hedmark	43 896	41 964	832	-	-	1 100
Oppland	50 820	43 434	6 406	-	-	980
Buskerud	71 659	65 542	5 117	-	-	1 000
Vestfold	58 380	56 880	-	-	-	1 500
Telemark	45 636	39 260	4 576	-	-	1 800
Aust-Agder	30 064	28 116	998	-	-	950
Vest-Agder	45 712	44 880	832	-	-	-
Rogaland	119 861	115 114	1 747	-	-	3 000
Hordaland	102 272	101 172	-	-	-	1 100
Sogn og Fjordane	31 656	26 360	2 496	-	-	2 800
Møre og Romsdal	68 560	63 942	4 618	-	-	-
Sør-Trøndelag	71 876	69 826	-	-	-	2 050
Nord-Trøndelag	37 562	34 032	2 330	-	-	1 200
Nordland	56 480	56 480	-	-	-	-
Troms Romsa	39 630	38 038	832	-	-	760
Finnmark Finnmárku	19 329	18 062	-	-	-	1 267
Svalbard	474	474	-	-	-	-

[1] For offentlege konsertar er det ei endring i at Oslo World Music Festival i 2012 er skilt ut frå Rikskonsertane og etablert som eigen stiftelse. [2] Frå august 2012 er den offentlege verksemda for Rikskonsertane avslutta, dette etter politisk vedtak frå 2011. [3]Arbeidsplasskonsertar blei gjennomførte siste gong haustsesongen 2013.

Kjelde: Rikskonsertane.

Tabell 6.7. Norges Musikkorps Forbund. Korps og medlemmer, etter region

Region	Skolekorps/generasjonskorps				Amatørkorps			
	Talet på korps	Talet på med-lemmer i alt	Utøvande med-lemmer	Andre med-lemmer	Talet på korps	Talet på med-lemmer i alt	Utøvande med-lemmer	Andre med-lemmer
1999	1 150	47 612	41 119	6 493	613	20 146	19 376	770
2000	1 132	46 949	40 475	6 474	607	19 881	19 180	701
2001	1 131	48 173	41 610	6 563	586	19 446	18 764	682
2002	1 119	49 997	43 392	6 605	584	18 851	18 234	617
2003	1 128	50 311	43 783	6 528	584	20 007	19 366	641
2004	1 128	50 003	43 476	6 527	583	20 304	19 697	607
2005	1 117	49 579	43 101	6 478	583	18 726	18 054	672
2006	1 118	47 522	40 090	7 432	585	20 511	19 723	788
2007	1 115	46 235	39 819	6 416	590	20 883	20 118	765
2008	1 107	45 542	38 553	6 989	589	20 813	19 977	836
2009	1 076	45 342	38 151	7 191	583	20 773	19 875	898
2010	1 068	44 092	36 819	7 273	581	20 643	19 686	957
2011	1 049	42 451	35 243	7 208	567	20 310	19 299	1 011
2012	1 047	40 445	33 695	6 750	565	19 830	18 608	1 222
2013	1 044	39 725	33 225	6 500	569	19 731	18 423	1 308
2014	1 044	38 960	32 655	6 305	579	19 696	18 316	1 380

Kjelde: Norges Musikkorps Forbund.

Tabell 6.8. Kommunale musikk- og kulturskolar. Elevar, etter fylke

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Del elevar i musikk- og kulturskolar, av kommunen sine innbyggjarar 6-15 år. 2014
Totalt	**105 313**	**107 238**	**109 150**	**109 326**	**109 375**	**110 314**	**108 800**	**108 370**	**102 784**	**14,1**
Østfold	2 862	2 961	3 040	3 037	3 156	3 226	3 334	3 796	2 912	6,9
Akershus	10 563	10 813	10 838	11 106	11 071	11 310	11 795	11 739	11 579	12,3
Oslo	4 145	4 312	5 639	5 891	5 784	6 766	6 516	6 504	7 598	10,5
Hedmark	4 379	4 269	4 464	4 657	4 572	4 540	4 287	3 944	3 877	15,3
Oppland	5 061	5 254	5 009	5 037	5 076	4 624	4 735	4 681	4 657	18,4
Buskerud	4 032	4 010	3 985	4 002	4 282	4 128	4 620	4 912	4 337	11,1
Vestfold	4 614	4 209	4 376	4 512	3 804	4 010	3 608	4 503	4 016	8,6
Telemark	4 630	4 658	4 722	4 623	4 524	4 580	3 875	3 867	3 819	16,4
Aust-Agder	2 395	2 124	2 267	2 269	2 419	2 290	2 086	1 940	1 841	11,2
Vest-Agder	3 125	3 086	3 162	3 206	3 226	3 224	3 142	3 466	3 015	12,0
Rogaland	10 462	10 995	11 334	11 545	11 900	11 656	11 372	11 850	11 106	15,9
Hordaland	9 751	11 738	11 943	9 944	10 146	10 475	10 464	10 129	9 291	13,0
Sogn og Fjordane	4 056	4 129	3 715	4 200	4 198	4 186	4 031	3 997	3 392	20,4
Møre og Romsdal	8 174	8 354	8 502	8 786	8 678	9 118	8 407	8 461	8 236	21,2
Sør-Trøndelag	8 118	8 409	8 144	8 127	8 184	8 190	8 233	8 224	7 975	19,6
Nord-Trøndelag	4 671	4 840	4 649	4 739	4 840	4 994	4 979	4 445	4 207	21,4
Nordland	5 918	6 391	6 186	6 149	6 225	5 907	5 840	5 372	4 944	14,6
Troms Romsa	6 165	4 610	4 914	5 030	4 920	4 902	5 140	4 201	4 051	17,0
Finnmark Finnmárku	2 192	2 076	2 125	2 339	2 259	2 188	2 336	2 339	1 931	17,5
Svalbard	..	..	136	127	111	..	..	..	..	..

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.9. Kommunale musikk- og kulturskolar. Elevplassar, etter fagområde og fylke

	Elevplassar i alt	Musikk-undervisning	Visuelle kunstfag	Teater	Dans	Andre kunst- og kulturuttrykk[1]
2010/11	122 501	86 443	7 367	7 571	17 077	4 043
2011/12	125 031	85 621	7 444	7 981	17 688	6 297
2012/13	123 441	83 126	7 545	8 201	18 355	6 214
2013/14	124 542	82 947	7 675	7 700	17 999	8 221
2014/15	121 212	81 209	7 087	7 871	18 521	6 524
Skoleåret 2014/15						
Østfold	3 441	1 916	142	515	659	209
Akershus	14 684	9 699	649	824	1 280	2 232
Oslo	8 134	6 003	363	620	1 148	-
Hedmark	4 265	2 765	333	333	650	184
Oppland	5 547	3 718	407	480	797	145
Buskerud	5 192	3 635	343	338	661	215
Vestfold	4 374	2 457	356	305	39	1 217
Telemark	4 830	3 177	321	323	957	52
Aust-Agder	2 133	1 593	216	78	236	10
Vest-Agder	3 487	2 295	392	355	248	197
Rogaland	13 181	8 397	603	1 047	2 689	445
Hordaland	10 472	7 537	548	604	1 538	245
Sogn og Fjordane	3 852	2 976	401	21	445	9
Møre og Romsdal	10 102	6 391	529	454	2 641	87
Sør-Trøndelag	9 346	7 056	558	390	840	502
Nord-Trøndelag	4 948	3 309	197	159	1 223	60
Nordland	5 762	4 440	370	286	537	129
Troms Romsa	5 296	2 665	170	492	1 483	486
Finnmark Finnmárku	2 166	1 180	189	247	450	100

[1] Frå 2012/13 er skapande skriving teke ut som eigen kategori, og tidlegare årgangar er difor inkluderte her.
Kjelde: Grunnskolens Informasjonssystem (GSI), Utdanningsdirektoratet.

Tabell 6.10. Kommunale musikk- og kulturskolar. Elevar etter skolealder og kjønn

	Under grunnskolealder		Grunnskolealder		Over grunnskolealder	
	Gutar	Jenter	Gutar	Jenter	Gutar	Jenter
Skoleåret 2011/12	1 930	3 660	32 836	60 176	4 521	7 309
Skoleåret 2012/13	1 884	3 630	32 797	58 722	4 661	7 195
Skoleåret 2013/14	1 307	3 394	30 255	61 837	4 287	7 393
Skoleåret 2014/15	1 376	3 489	28 379	58 885	3 882	6 896

Kjelde: Grunnskolenes Informasjonssystem (GSI), Utdanningsdirektoratet.

Tabell 6.11. Knutepunktfestivalar. Tal på arrangement og publikum på billetterte arrangement[1]

	Arrangement					Tal på publikum på billetterte arrangement				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**1 533**	**1 359**	**1 572**	**1 481**	**1 642**	**244 242**	**231 379**	**253 166**	**279 846**	**273 240**
Festspillene i Bergen	130	166	148	194	177	35 559	32 770	32 153	38 384	39 213
Festspillene i Elverum	48	43	38	42	44	8 500	7 500	7 324	7 271	7 044
Festspillene i Nord-Norge	311	232	316	244	282	24 999	19 299	23 268	21 855	25 534
Førde Internasjonale Folkemusikkfestival	86	81	101	108	117	14 000	13 980	14 600	14 600	17 800
Molde International Jazz Festival	75	66	77	90	97	27 812	29 743	25 653	22 195	21 320
Notodden Blues Festival	95	93	89	87	92	15 300	17 500	22 592	21 000	15 875
Olavsfestdagene i Trondheim	189	258	237	210	228	42 400	36 818	40 760	35 334	33 731
Riddu Riddu Festivala	97	73	65	51	88	1 478	1 246	2 100	2 668	2 255
Mela/Stiftelsen Horisont[2]	132	17	133	79	78	-	-	-	-	-
Ultima - Oslo Contemporary Music Festival	78	62	65	72	83	5 268	3 999	6 407	11 215	6 700
Øyafestivalen	292	268	272	269	313	68 926	68 524	68 409	95 324	94 118
Norsk Country Treff	-	-	31	35	43	-	-	9 900	10 000	9 650

[1] For einskilde institusjonar kan talet inkludere formidling i samarbeid med andre kulturaktørar. [2] Alle arrangementa under Melafestivalen var gratis for publikum. Totalt tal på publikum i 2008 var stipulert til om lag 350 000, i 2009 og 2010 var talet på publikum stipulert til om lag 300 000. I 2011 blei dei fleste arrangementa avlyste på grunn av terrorhandlingane 22. juli. Totalt publikum på den delen som blei gjennomført er stipulert til 80 000.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 6.12. Utdelingar til musikkfestivalar, etter kategori. Talet på festivalar og tilskot

	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Talet på festivalar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festivalar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festivalar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festivalar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festivalar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festivalar	Tilskot, 1 000 kr
I alt	**98**	**30 012**	**103**	**31 550**	**99**	**32 750**	**98**	**43 540**	**103**	**46 924**	**90**	**45 550**
Festspel	3	3 150	3	3 350	3	3 450	4	6 400	4	7 150	7	8 600
Folkemusikk	12	3 850	16	4 500	16	5 200	15	5 450	15	5 575	11	4 435
Jazz	18	9 300	17	9 450	20	9 900	17	9 850	18	10 750	18	11 025
Klassisk/ kammermusikk	10	2 300	9	2 300	8	2 450	13	9 790	15	9 999	9	8 391
Kyrkjemusikk	4	1 700	3	1 650	3	1 750	3	1 950	2	1 800	1	1 600
Populærmusikk	41	7 250	45	7 650	41	7 650	40	8 000	42	9 475	33	7 175
Samtidsmusikk	4	1 650	6	1 900	4	1 700	3	1 600	3	1 600	6	3 124
Festspel utan klar sjangertilknyting	6	812	4	750	4	650	3	500	4	575	5	1 200

Kjelde: Norsk kulturråd.

Tabell 6.13. Norges Korforbund. Talet på kor[1] og medlemmer

	Talet på kor	Kormedlemmer[2]
2001	1 037	31 962
2002	930	27 501
2003	937	28 914
2004	950	29 037
2005	949	28 133
2006	963	28 039
2007	986	28 367
2008	971	28 552
2009	989	28 773
2010	998	29 387
2011	992	30 931
2012	1 014	30 460
2014	1 003	29 090

2014	I alt[2]	Blanda-kor	Dame-kor	Manns-kor	Barne- og ungdomskor	Vokal-grupper
Talet på kor	1 003	668	140	163	5	27
Kormedlemmer	29 090	20 910	3 236	4 661	40	243

[1] Enkelte årgangar manglar på grunn av manglande data. [2] Dirigentar ikkje medrekna.

Kjelde: Norges Korforbund

7. Museum og samlingar

7.1. Nokre resultat

10,9 millionar museumsbesøk

I 2014 var det totalt 10,9 millionar besøk i musea i Noreg. Det er ein nedgang på 80 000 besøk siste året. Sjølv om besøkstala har gått ned det siste året, har det vore auke det siste tiåret. Frå 2005 til 2014 har talet på museumsbesøk auka med 1,8 millionar, eller 20 prosent. Besøkstala har auka nesten kvart år i denne perioden.

I perioden 2005-2014 var det stadig fleire som kom på enkeltbesøk. Talet på enkeltbesøk auka med 30 prosent. I 2014 var det 8,3 millionar enkeltbesøk. Gruppebesøka har blitt noko færre over tid, og hadde ein nedgang på 5 prosent i same tidsrommet. Frå 2013 til 2014 gjekk gruppebesøka ned med 151 000. Totalt var det 2,6 millionar besøk i grupper i 2014 (figur 7.1 og tabell 7.2).

Figur 7.1 Besøk i norske museum

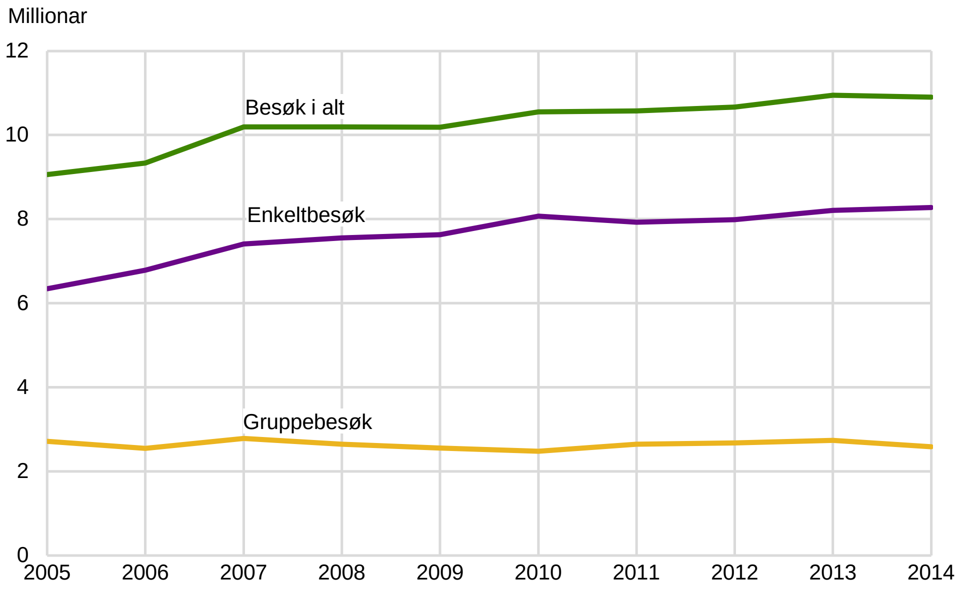

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Musea i Oslo hadde 4,3 millionar besøk i 2014. Sjølv om Oslo-musea hadde 2 prosent nedgang i besøka det siste året, stod dei for 39 prosent av alle museumsbesøka i Noreg i 2014. 19 prosent (23 museum) av alle musea ligg i Oslo.

Ti fylke hadde auke i museumsbesøka i 2014 (figur 7.2). Musea i Hedmark hadde den største auken i besøk det siste året, med 37 prosent eller 78 000 fleire besøk samanlikna med året før. Musea i Hedmark hadde 3 prosent av alle museumsbesøka i 2014. Musea i Troms og Nord-Trøndelag hadde også auke i museumsbesøka, med høvesvis 21 og 18 prosent. Størst prosentvis nedgang var det i Vestfold som hadde 21 prosent nedgang i besøka frå året før. Museumsbesøka i Vestfold utgjorde 1 prosent av alle museumsbesøka i 2014. Størst nedgang målt i talet på besøk var det i Sør-Trøndelag som hadde 111 000 færre besøk ved musea samanlikna med året før. Sør-Trøndelag stod for 10 prosent av alle museumsbesøka i 2014.

Dersom ein ser på perioden 2009-2014, auka museumsbesøka totalt med 7 prosent. Musea i Møre og Romsdal og Troms hadde den høgaste auken i prosent frå 2009 til 2014, med høvesvis 63 og 61 prosent. I Oslo som har den største delen av museumsbesøka, gjekk besøka opp med 12 prosent eller 455 000 frå 2009 til 2014. I same perioden gjekk besøkstala ved musea i Aust-Agder og Østfold ned med høvesvis 53 og 40 prosent. Sjå tabell 7.2 og figur 7.2.

Figur 7.2 Besøk i norske museum. Fylke, etter endringar i prosent i talet på besøk det siste året og dei siste fem åra

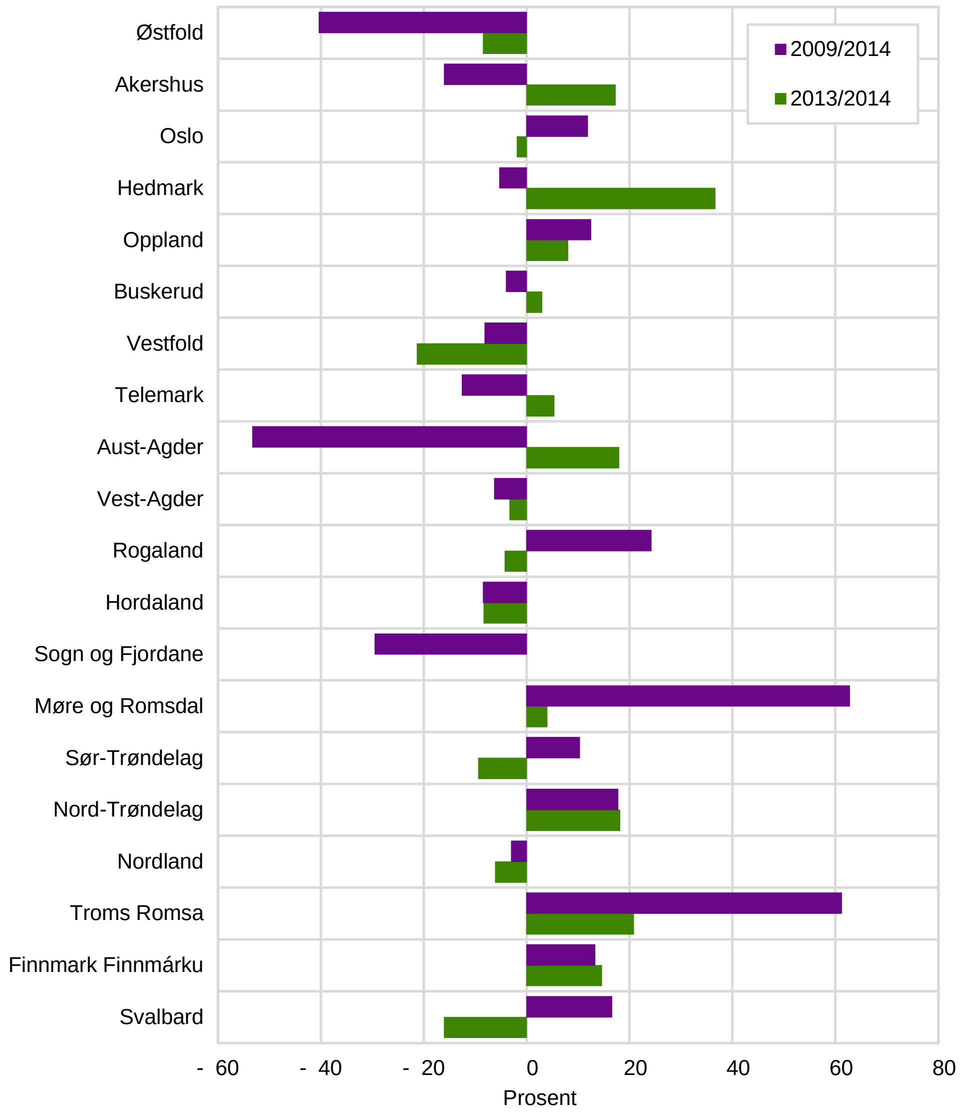

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Meir enn halvparten av besøka er betalte

Talet på betalande besøk var 5,9 millionar i 2014, noko som svarar til ein auke på 10 prosent frå 2013. I perioden 2005-2014 auka talet på betalande besøk med 25 prosent.
Meir enn halvparten, 54 prosent av alle museumsbesøka var betalte besøk i 2014. Det er 5 prosentpoeng høgare enn året før. Sidan 2002 har prosentdelen betalande variert mellom 46 og 54 prosent. Skilnadene mellom musea og mellom fylka er store når ein ser på delen av betalande besøk. Noko av dette kjem av at ikkje alle musea tek betaling. Musea på Svalbard hadde størst prosentdel betalande i 2014, med høvesvis 93 prosent betalande av det totale besøket. Aust-Agder og Nord-Trøndelag hadde lågast del betalande besøk i 2014, kvar med 22 prosent.

Kvar nordmann var i gjennomsnitt 2,1 gonger på besøk på eit museum i 2014. Sidan 2005 har dette gjennomsnittet variert mellom 2,0-2,2. Fire fylke skil seg ut med høgare besøk per innbyggjar enn gjennomsnittet. Oslo hadde 6,7 museumsbesøk per innbyggjar, Sør-Trøndelag 3,5, Oppland 2,5 og Troms 2,2. I den andre enden hadde Aust-Agder, Østfold, Akershus og Vestfold alle rundt eit halvt museumsbesøk per innbyggjar (figur 7.3).

Figur 7.3. Besøk i alt per innbyggjar, etter fylke. 2014. Prosent

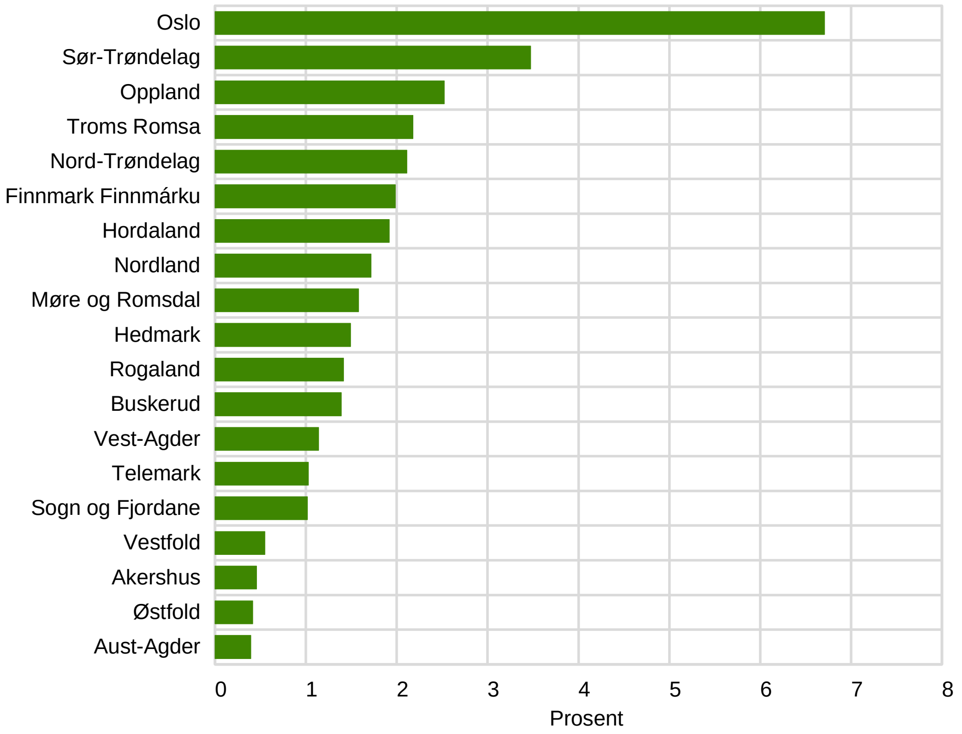

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

53 millionar gjenstandar eller objekt i dei norske musea

Samlingane i dei norske musea er ein viktig dokumentasjon av den norske kulturarven. Talet på registrerte gjenstandar har auka jamt i heile det siste tiåret. Samlingane utgjorde totalt om lag 53 millionar gjenstandar eller objekt i 2014. Siste året auka talet på registrerte objekt med meir enn 2 millionar, eller 5 prosent. Størst auke var det i dei arkeologiske gjenstandane, med 23 prosent. Frå år til år kan noko av endringa i storleik ha si årsak i registreringa. Generelt reknar ein med at det er betring i registreringa av samlingane over tid. Difor er lengre tidsseriar betre eigna for å vurdere utviklinga i samlinga. Sidan 2010 har talet på registrerte gjenstandar og objekt auka med 10 millionar frå 43 til 53 millionar.

Figur 7.4. Samlingar i norske museum som var opne for publikum. 1 000

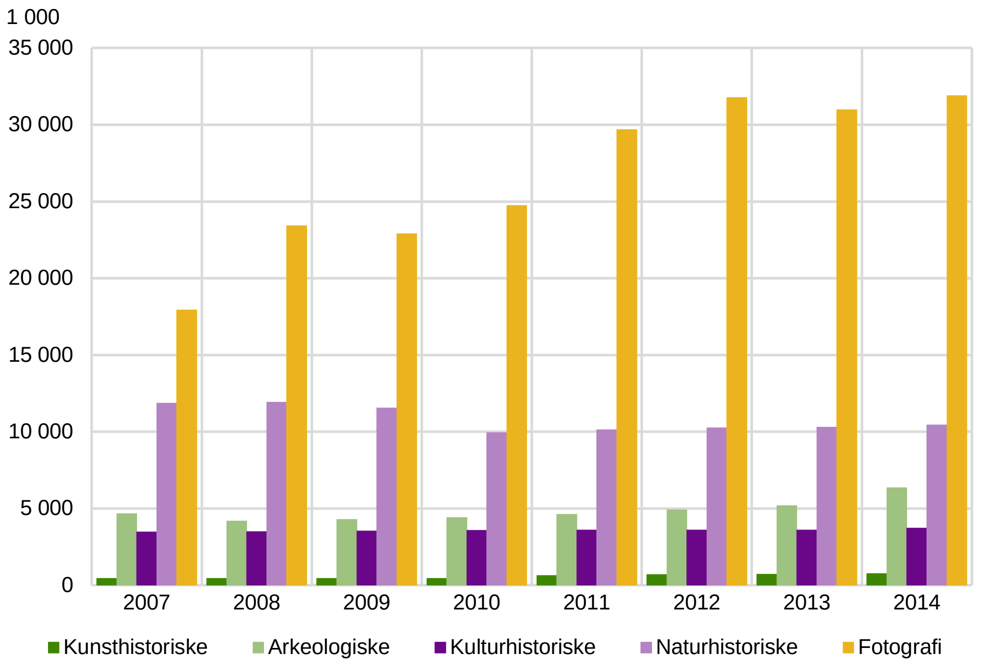

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Det var meir enn 760 000 kunsthistoriske gjenstandar i musea i 2014. Talet auka med nær 45 000, eller 6 prosent, frå året før. Frå 2010 til 2011 var det ein stor auke i dei kunsthistoriske gjenstandane, men over halvparten av den auken kjem på grunn av betra rapportering frå Nasjonalmuseet for kunst. Dei naturhistoriske gjenstandane auka med 1 prosent det siste året, og i 2014 var det 10,4 millionar naturhistoriske gjenstandar. Dei naturhistoriske gjenstandane utgjer 20 prosent av museumssamlingane, mens fotografia utgjer 60 prosent. I 2014 var det nær 32 millionar fotografi i musea. Det var 6,3 millionar arkeologiske gjenstandar i musea i 2014, ein auke på 23 prosent frå 2013. Talet på kulturhistoriske gjenstandar var 3,7 millionar i 2014, ein auke på 3 prosent frå året før. Om lag 33 prosent av samlingane var elektronisk registrert i 2014. Det er ein auke på 6 prosent frå året før. Sjå tabell 7.1 og figur 7.4.

Fleire vandreutstillingar

Dei 10,9 millionar besøkande i norske museum i 2014 kunne velje mellom totalt meir enn 3 000 utstillingar. Det siste året var det 130 fleire utstillingar samanlikna med året før. Sidan 2004 har talet på utstillingar auka med 23 prosent. Dei to siste åra har det vore nedgang i talet på basisutstillingar. Basisutstillingane utgjorde om lag halvparten av alle utstillingane i musea i 2014. Talet på temporære utstillingar og eigenproduserte vandreutstillingar i drift gjekk opp det siste året. Talet på eigenproduserte vandreutstillingar auka med 74 prosent samanlikna med året før. Ei forklaring på den store auken i eigenproduserte vandreutstillingar det siste året kan vere utstillingar i samanheng med grunnlovsjubileet.

Figur 7.5 syner oversikt over talet på utstillingar frå 2002 til 2014. Nærare detaljar om dei ulike utstillingskategoriane fordelt på fylke finn ein i tabell 7.3.

Figur 7.5. Utstillingar i norske museum

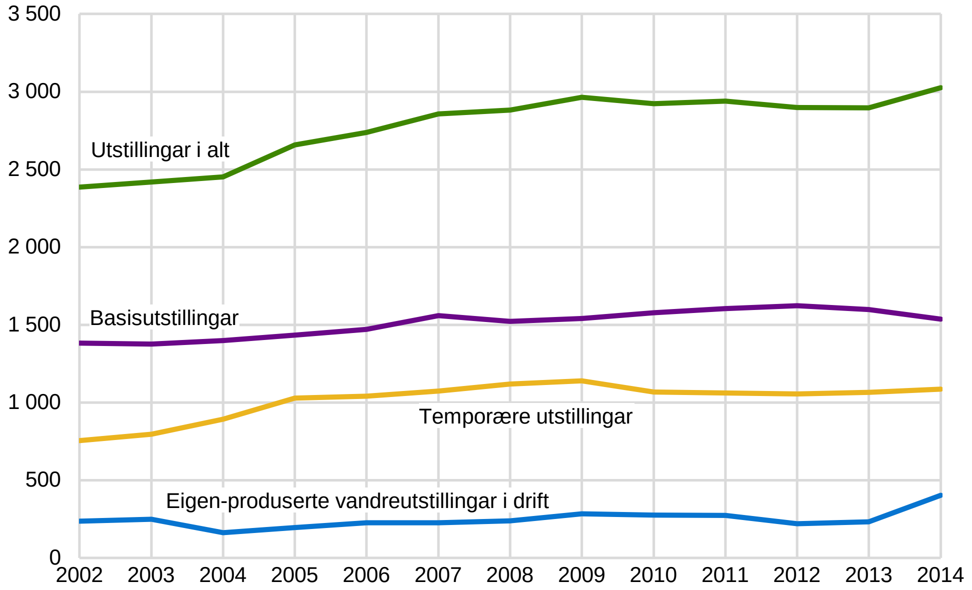

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Musea i Noreg forvaltar om lag 4 900 kulturhistoriske bygningar, og meir enn 2 800 av desse var opne for publikum i 2014. Det siste året har det blitt 11 færre kulturhistoriske bygningar. Dersom ein går tilbake til 2006 har det blitt 21 fleire kulturhistoriske bygningar. Sjå tabell 7.4. I tillegg til gjenstandar og bygningar forvaltar musea også farkostar. I 2014 hadde musea 1 900 farkostar, dei fleste av desse var farkostar på land.

Andre aktivitetar i musea – nær 6 000 opne møte

Musea har utstrekt tilbod om ope møte, foredrag, seminar og liknande. Tabell 7.8 syner at i 2014 blei nær 6 000 slike arrangement haldne i musea. Det blei også halde meir enn 1 600 konsertar, 300 ulike teateroppsettingar, med til saman 1 900 framsyningar.

Universell utforming – 75 prosent tilrettelagt

Sidan 2010 har musea svara på spørsmål om universell utforming når det gjeld lokala og formidlinga. I 2014 var 75 prosent av musea lagde til rette for funksjonshemma, 68 prosent av musea hadde formidlinga si lagd til rette for funksjonshemma og 39 prosent av musea sine heimesider følgjer WAI-standarden. Dette er ein standard for universelt tilgjengelege nettstadar. Sjå tabell 7.9.

Eigeninntektene auka mest i 2014

Driftsresultatet totalt for musea i 2014 utgjorde 73 millionar kroner. Dette resultatet er ein nedgang på 34 prosent i høve til driftsresultatet i 2013. Dei totale driftsinntektene for musea i Noreg låg på 4,4 milliardar kroner i 2014. Dette er ein auke i driftsinntektene frå 2013 på 231 millionar kroner, eller 5 prosent. Dei offentlege løyvingane utgjorde 3,1 milliardar kroner, eller 71 prosent av driftsinntektene. Veksten for dei offentlege løyvingane var 101 millionar kroner, eller drygt 3 prosent. Eigeninntektene utgjorde i 2014 nær 1,3 milliardar kroner, og 29 prosent av driftsinntektene. Eigeninntektene auka med 130 millionar kroner, eller 11 prosent samanlikna med året før. Driftskostnadene for musea utgjorde 4,3 milliardar kroner. Løns- og pensjonskostnader utgjorde største delen av driftskostnadene, med 54 prosent. Sjå tabell 7.5 og figurane 7.6 og 7.7.

Figur 7.6. Driftsinntekter, etter inntektstype. Prosent

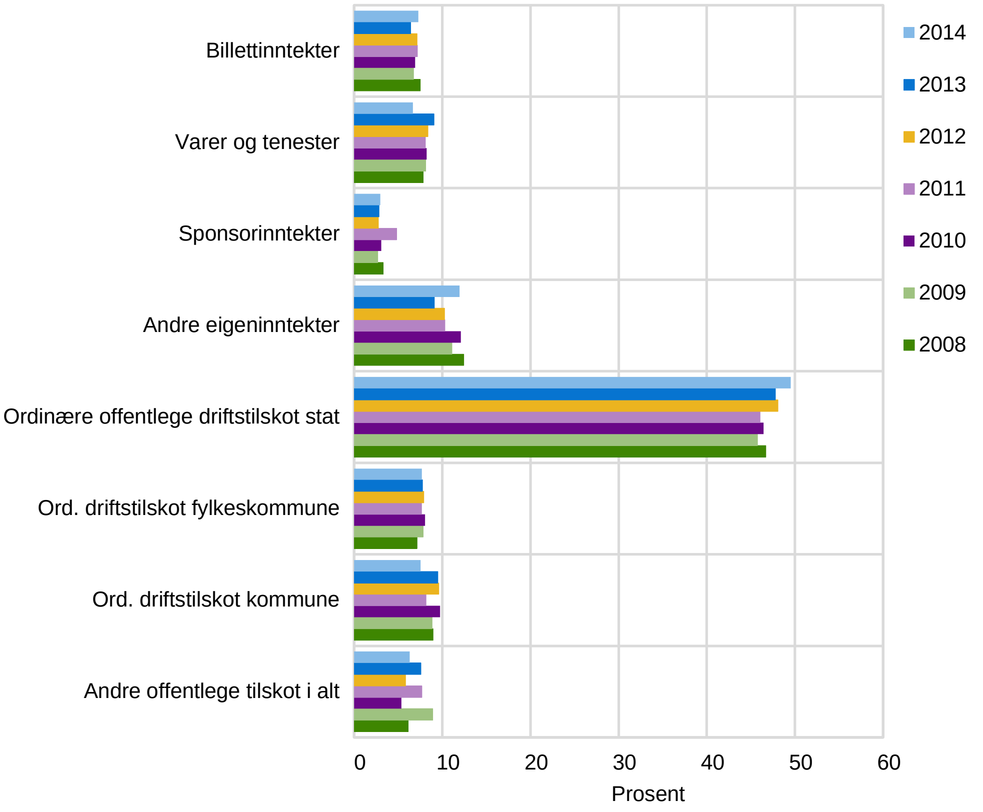

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.7. Driftsutgifter, etter kostnadstype. Prosent

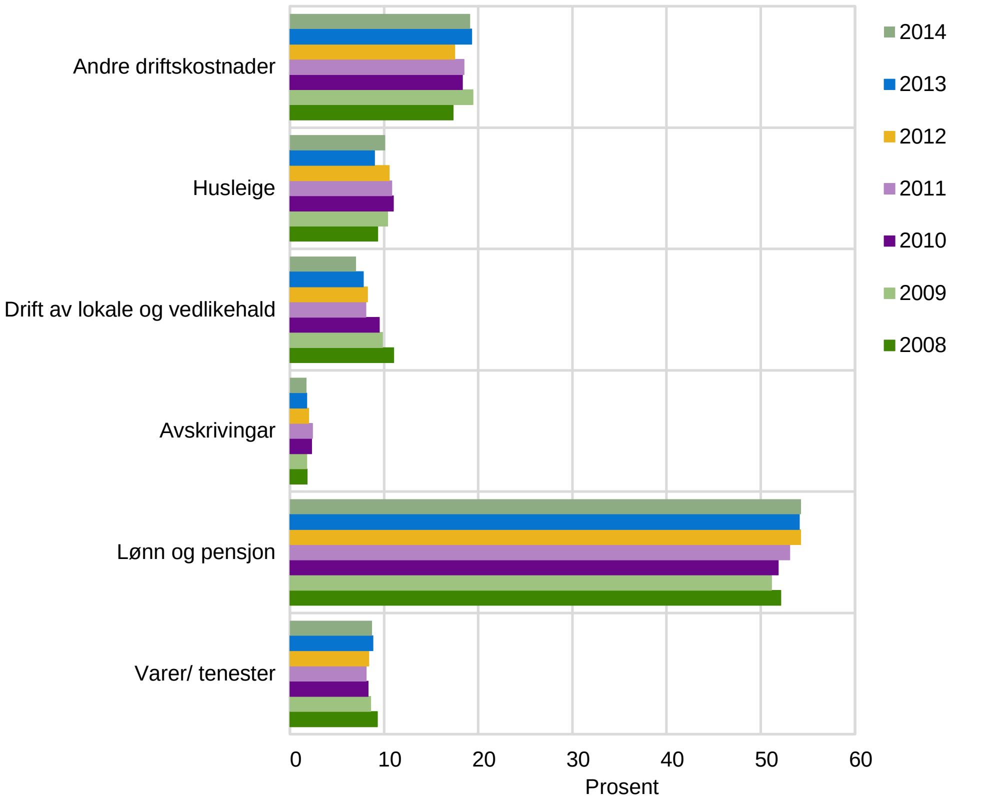

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

4 150 årsverk i 2014

Det blei utført om lag 4 150 årsverk i musea i 2014, nær 100 fleire enn førre året. Frå 2005 til 2014 auka talet på årsverk totalt, med 17 prosent. Om lag 3 900 årsverk var lønte i 2014, og dette utgjer 93 prosent av dei totale årsverka.

Kvinnedelen i dei lønte årsverka var 55 prosent i 2014, 1 prosentpoeng høgare enn året før. Frå 2006 har delen kvinnelege årsverk variert lite, mellom 52 og 55 prosent. Sjå tabell 7.6.

Meir enn halvparten av dei lønte årsverka var vitskapleg kunst- og kulturfagleg personale, med 55 prosent av dei tilsette. Teknisk personale utgjorde 22 prosent, administrativt personale 20 prosent og dagleg leiar utgjorde 4 prosent av dei tilsette. Sjå tabell 7.7.

Talet på dei norske musea har gått ned frå 188 i 2005 til 118 administrative einingar i 2014. Nedgangen har si årsak i ein konsolideringsprosess der museum slår seg saman og dannar større organisasjonar. Samanlikna med 2013 var det ein nedgang på ni administrative einingar, året før var nedgangen ein.

Høgt utdanna besøker i større grad museum

Tal frå Levekårsundersøkinga i 2013 syner at 37 prosent av befolkninga hadde vore på eit museum dei siste tolv månadene. I 2007 var prosenten 39. Delen som har vore på museum varierer mykje dersom ein tek i betraktning kjønn, alder, utdanning, bustadstrok og landsdel. Til dømes hadde 58 prosent av dei med lang høgare utdanning vore på museum dei siste tolv månadene. Til samanlikning hadde berre 27 prosent av dei som hadde grunnskole som høgaste utdanning gjort det same. På same måten vil også landsdelen den einskilde kjem frå spele inn på kor ofte ein går på museum. I Oslo/Akershus hadde 46 prosent av dei spurde vore på museum dei siste tolv månadene, mens i Nord-Noreg hadde 30 prosent gjort det same. Fleire unge enn eldre besøker musea. I aldersgruppa 25-44 svarte 41 prosent at dei hadde vore på museum det siste året, mens i aldersgruppa 67-79 hadde berre 31 prosent gjort det same. For kjønna var ikkje skilnaden veldig stor, 38 prosent av

alle mennene og 36 prosent av alle kvinnene hadde vore på museum det siste året. Sjå tabell 7.10 og figur 7.8.

Figur 7.8. Personar som har vore på museum dei siste 12 månadene, etter landsdel. 2013

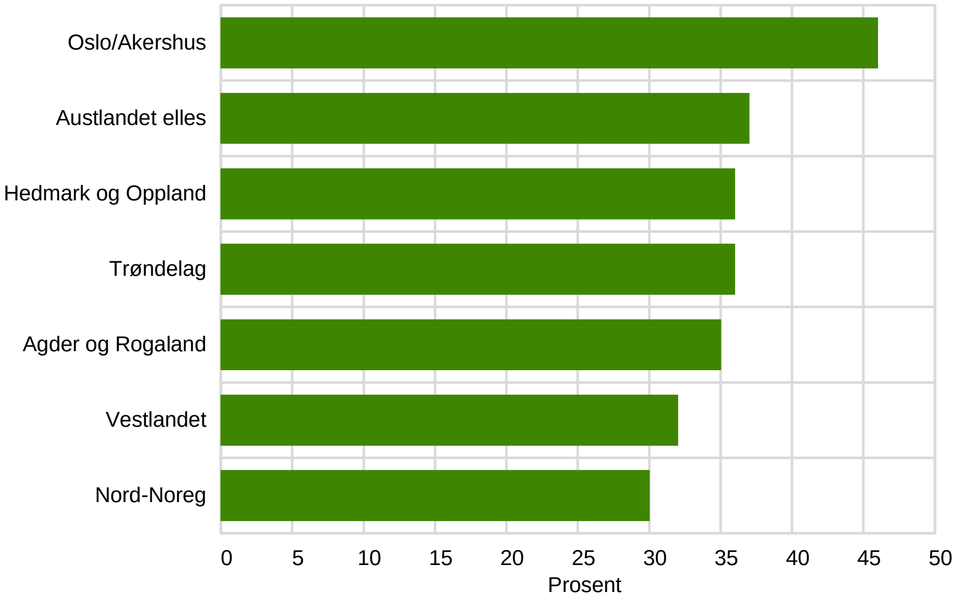

Kjelde: Levekårsundersøkingane, Statistisk sentralbyrå.

7.2. Om museumsstatistikken

Museum og samlingar er ein årleg statistikk som blir publisert av Statistisk sentralbyrå (SSB). Formålet med museumsstatistikken er å gi ei årleg oversikt over aktiviteten på området. Statistikken gir også nødvendig informasjon for stat, fylke, kommune og andre som er involverte i drifta eller finansieringa av musea. SSB har publisert statistikken årleg sidan 1983, med unntak av åra 1984 og 1990. Statistikken har vore publisert i samarbeid med Statens museumsråd, Norsk Museumsutvikling (NMU) og ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum og frå statistikkrapporteringa i 2011, i samarbeid med Norsk kulturråd.

Omfang og publisering

Til og med 2001-statistikken var det slik at alle samlingar som var opne for publikum, kunne vere inkluderte i museumsstatistikken. Frå og med statistikkåret 2002 består museumsstatistikken i SSB av ein delpopulasjon av dei norske musea. I tillegg til at musea skal vere opne for publikum, har vi avgrensa populasjonen til å gjelde berre dei musea som har minst eitt fast lønt årsverk. Ein har slik fått ein meir stabil populasjon å halde seg til. Av same grunn kan populasjonen derfor i nokre år avvike frå populasjonen i museumsstatistikken til Norsk kulturråd.

Dei siste åra har museumssektoren vore gjennom ei stor reform. Museum over heile landet er gjennom regionale konsolideringsprosessar slegne saman til sterkare faglege einingar. Dette har ført til at talet på einingar som rapporterer statistikk, er reduserte dei seinare åra. Likevel representerer desse einingane i hovudsak det same landskapet og populasjonen som tidlegare, i høve til gjenstandar, bygningar, utstillingar, tilsette, økonomi og så vidare.

Museumsstatistikken i SSB blir publisert her: http://www.ssb.no/museer/.

Tal frå kultur- og mediebruksundersøkingane blir publiserte i Norsk kulturbarometer: http://www.ssb.no/kulturbar/.

Datakjelder og datainnsamling

Norsk kulturråd har ansvaret for å samle inn data frå dei enkelte museumseiningane. Fram til 2004 blei data rapporterte på skjema. SSB stod for

registrering, revidering, kvalitetssikring og publisering av data. Dei siste åra har datainnsamlinga gått føre seg elektronisk, og SSB får ei samla elektronisk datafil for heile populasjonen via Norsk kulturråd. Fila dannar grunnlaget for publisering frå SSB.

Omgrep og definisjonar

Museum

I hovudsak byggjer definisjonen av museum seg på International Council of Museums' (ICOM) definisjon:

> *«Et museum er en permanent institusjon, ikke basert på profitt, som skal tjene samfunnet og dets utvikling og være åpent for publikum; som samler inn, bevarer/konserverer, forsker i, formidler og stiller ut materielle og immatrielle vitnesbyrd om mennesker og deres omgivelser i studie-, utdannings- og underholdningsøyemed.» (ICOM, 2007).*

Type museum

Frå statistikkåret 2011 blir ikkje musea lenger delte inn i museumstypar. I statistikkane frå 2007 til 2010 blei musea delte inn i fem museumstypar: kunst- og kunstindustrimuseum, kulturhistorisk museum, naturhistorisk museum, blanda kultur- og naturhistorisk museum og blanda kunst- og kulturhistorisk museum. Denne inndelinga er ikkje lenger formålstenleg på grunn av at fleire museum har slege seg saman og danna større organisasjonar.

Besøk i museumsstatistikken

Besøk er besøk av ein eller fleire personar som kjem til museet for å sjå på og bruke utstillingar og formidlingstenester i museet. Besøk på friluftsmuseum er besøk medan museet er ope for bruk av formidlingstenestene. Personar på museet i samband med arrangement blir ikkje rekna med. Besøk på nettsider blir heller ikkje rekna med.

Universell utforming – nedsett funksjonsevne

Universell utforming er tilrettelegging av lokale eller formidling for alle besøkande. Å leggje til rette kan vere merking med blindeskrift, teiknspråk, teleslynge, heis, rullestolrampe, storskrift og lettlese informasjon. For nettsider er det ein standard for universell utforming, WAI-standarden. Nærare informasjon om WAI på http://www.w3.org/WAI/. *Nedsett funksjonsevne* eller funksjonshemming blir av Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon beskrive som ein konflikt mellom føresetnadene individet har, og krava som miljøet og samfunnet har til funksjon på område som er vesentlege for å etablere og halde oppe sjølvstendet og det sosiale tilveret til enkeltmennesket.

Andre omgrep

Inntekter totalt inkluderer offentlege løyvingar, billettinntekter, gåver og andre inntekter.

Lønte årsverk i alt omfattar faste stillingar, mellombels engasjerte (ikkje på arbeidsmarknadstiltak), engasjerte gjennom arbeidsmarknadstiltak, lærlingar og sivilarbeidarar.

Utgifter i alt inkluderer løn, sosiale utgifter, andre driftsutgifter og investeringar.

Gjenstandar/objekt kan vere kunsthistoriske, kulturhistoriske, naturhistoriske, arkeologiske og fotografi. Kategorien arkeologiske gjenstandar blei innført i statistikken 2007. Desse gjenstandane har hovudsakleg tidlegare vore rapporterte i kategorien kulturhistoriske gjenstandar (ABM, 2008).

Basisutstilling er fast utstilling som er ein del av det faste opplegget til museet når det gjeld formidling. Eit museum kan ha fleire basisutstillingar. Eit tun eller friluftsmuseum med fleire bygningar blir rekna som éi basisutstilling.

Vandreutstilling er utstilling som er laga for å kunne bli transportert og vist på fleire stader.

Temporær utstilling er utstilling som er montert, og som skal bli vist ei avgrensa tid. Visingstida kan variere frå nokre få dagar og inntil eit år.

Kulturhistoriske bygningar er bygningar som har kunnskaps- og kjeldeverdi ved at dei vitnar om lokal kunnskap, estetikk, tradisjonar, levesett, arkitektur og økonomiske føresetnader. Bygningane kan vere ein sjølvstendig del av utstillingane til museet og formidling, men også kulturhistorisk viktige bygningar som rommar utstillingar, skal ein telje her.

Omgrepet «*kulturhistoriske bygningar*» bruker ein her både for bygningar som er freda eller blir vurderte som verneverdige.

Farkostar er ei nemning på opne båtar/fartøy/skip som er ein del av samlingane til museet. Farkostar omfattar både farkostar på vatn og på land og som er ein del av utstillingane til museet. Det er inga øvre eller nedre grense for storleiken på farkosten så lenge han kan bli kategorisert som båt/fartøy/skip. (Statistikkskjema for norske museum og samlingar for året 2013).

Feilkjelder og uvisse
Det kan oppstå feil ved utfylling av skjema i dei enkelte musea. Dei fleste slike feil blir funne og retta ved maskinelle og manuelle kontrollar. Dei siste åra er kvaliteten i museumsstatistikken blitt betre grunna betre kontrollsystem.

Samanlikningar
Fordi populasjonen ikkje har vore eintydig, og på grunn av svært varierande svarprosent frå år til år, har det vore vanskeleg å samanlikne aktiviteten over tid. Frå og med statistikkåret 2002 er populasjonen meir eintydig, og samanlikningar vil difor kunne gjerast frå og med 2002. Med avgrensinga av populasjonen er museumsstatistikken også blitt enklare å samanlikne med statistikken til dei andre nordiske landa.

Kulturbruksundersøkingane
Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk kulturbarometer 2012. Sjå også Kulturstatistikk 2013.

Referansar
ICOM (2007): ICOMs statutter, artikkel 3, paragraf 1
http://www.icom-norway.org/definisjon.html

ABM (2008): Museumsstatistikk 2007
https://www.nb.no/content/download/837/15205/file/abm-skrift-49.pdf

Meir informasjon
Kulturrådet: (http://www.kulturradet.no/museum/statistikk)

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn: (http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/kultur-og-mediebruk-blant-personer-med-innvandrerbakgrunn)

Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå: (http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/museer/aar/2015-05-28)

Norsk kulturbarometer 2012: (http://www.ssb.no/kulturbar)
Fritidsaktiviteter 1997-2014: (http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/fritidsaktiviteter-1997-2014)

Tabell 7.1. Museum[1] og samlingar. Storleik på samlingane

	Gjenstandar/objekt						
	I alt	Kunst-historiske	Arkeologiske	Kultur-historiske	Natur-historiske	Fotografi	Del av materialet som er elektronisk registrert
2002	26 775 867	551 165	-	5 137 055	11 225 769	9 861 878	-
2003	26 925 141	560 179	-	4 883 866	11 284 219	10 196 877	-
2004	32 097 587	314 231	-	5 350 045	11 545 829	14 887 482	-
2005	34 297 470	470 768	-	6 141 348	11 639 872	16 045 482	-
2006	35 103 293	505 181	-	6 287 267	11 220 116	17 090 729	8 450 955
2007	38 377 510	452 661	4 658 042	3 469 430	11 855 590	17 941 787	8 700 386
2008	43 484 229	450 762	4 191 631	3 489 294	11 921 261	23 431 281	9 230 788
2009	42 732 026	453 305	4 279 451	3 542 745	11 542 271	22 914 254	[2]8 375 725
2010	43 129 650	451 895	4 404 473	3 588 710	9 953 467	24 731 105	11 265 530
2011	48 665 033	643 083	4 611 748	3 590 089	10 138 478	29 681 635	12 693 367
2012	51 233 399	692 136	4 922 274	3 594 999	10 250 112	31 773 878	13 586 282
2013	50 766 409	715 755	5 176 241	3 605 988	10 293 705	30 974 720	13 812 278
2014	53 179 860	760 428	6 346 950	3 728 075	10 437 053	31 907 354	17 709 344
2014							
Østfold	905 932	4 989	314	90 792	1 047	808 790	157 262
Akershus	4 521 545	3 819	0	86 210	265	4 431 251	449 951
Oslo	15 869 709	580 111	1 800 490	808 934	6 192 830	6 487 344	5 019 510
Hedmark	4 861 770	4 715	7 384	205 610	1 861	4 642 200	424 492
Oppland	2 046 276	1 643	389	179 220	3 099	1 861 925	1 501 164
Buskerud	540 720	5 322	0	224 904	9 192	301 302	174 571
Vestfold	1 656 977	6 224	804	114 020	968	1 534 961	542 268
Telemark	2 859 742	8 004	1 133	169 433	800	2 680 372	270 244
Aust-Agder	139 652	47	0	43 851	8 720	87 034	28 451
Vest-Agder	411 390	2 526	206	68 537	104 672	235 449	134 173
Rogaland	2 900 263	15 332	1 051 758	332 681	35 206	1 465 286	1 741 670
Hordaland	4 547 305	52 285	1 522 949	409 846	2 026 061	536 164	2 189 412
Sogn og Fjordane	183 595	4 337	2	109 871	7 466	61 919	71 061
Møre og Romsdal	1 842 751	1 706	0	219 599	694	1 620 752	264 369
Sør-Trøndelag	5 213 106	31 124	1 619 879	191 665	1 309 079	2 061 359	2 954 615
Nord-Trøndelag	741 515	3 298	852	98 179	47	639 139	78 176
Nordland	1 574 505	4 179	4 509	229 791	20 628	1 315 398	521 690
Troms Romsa	2 089 638	29 175	298 017	84 936	712 283	965 227	1 083 500
Finnmark Finnmárku	212 440	1 546	234	55 114	1 812	153 734	77 839
Svalbard	61 029	46	38 030	4 882	323	17 748	24 926

[1] Tala i tabellen omfattar dei opne musea. [2] På grunn av endring i spørjeskjemaet for 2009, kan dette talet vere misvisande.
Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.2. Museum[1] og samlingar. Besøk

	Einingar i alt	Besøk		Betalte besøk	Besøk i alt per innbyggjar[2]
		I alt	Av desse som enkeltbesøk		
		1 000			
2002	274	8 336	4 128	3 872	1,8
2003	263	8 523	4 592	4 119	1,9
2004	234	8 553	5 681	4 564	1,9
2005	188	9 061	6 344	4 732	2,0
2006	175	9 331	6 786	4 462	2,0
2007	173	10 194	7 409	5 387	2,2
2008	166	10 196	7 553	5 055	2,2
2009	148	10 184	7 633	4 870	2,1
2010	137	10 548	8 070	5 142	2,2
2011	134	10 574	7 925	5 703	2,1
2012	128	10 666	7 990	5 727	2,1
2013	127	10 945	8 207	5 369	2,2
2014	118	10 865	8 278	5 918	2,1
2014					
Østfold	2	119	80	30	0,4
Akershus	3	265	190	84	0,5
Oslo	23	4 301	3 455	2 580	6,7
Hedmark	3	291	204	158	1,5
Oppland	9	473	355	274	2,5
Buskerud	4	380	316	153	1,4
Vestfold	2	133	83	55	0,6
Telemark	3	177	147	77	1,0
Aust-Agder	3	46	29	10	0,4
Vest-Agder	6	206	153	55	1,1
Rogaland	9	655	419	339	1,4
Hordaland	12	973	648	713	1,9
Sogn og Fjordane	3	112	60	74	1,0
Møre og Romsdal	6	416	270	263	1,6
Sør-Trøndelag	6	1 070	937	457	3,5
Nord-Trøndelag	4	287	234	63	2,1
Nordland	6	416	313	278	1,7
Troms Romsa	7	354	260	135	2,2
Finnmark Finnmárku	6	149	102	81	2,0
Svalbard	1	42	23	39	-

[1] Tala i tabellen omfattar dei opne musea. [2] Frå og med 2010 er innbyggjartala baserte på middelfolkemengde og ikkje på tal per 1. januar.
Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.3. Utstillingar i norske museum[1]

	Einingar i alt	Utstillingar i alt	Basis-utstillingar	Temporære utstillingar	Eigenproduserte vandreutstillingar i drift
2002	274	2 387	1 383	754	237
2003	263	2 420	1 377	795	248
2004	234	2 452	1 398	892	162
2005	188	2 658	1 434	1 028	196
2006	175	2 737	1 471	1 040	226
2007	173	2 858	1 559	1 073	226
2008	166	2 881	1 523	1 119	239
2009	148	2 964	1 541	1 139	284
2010	137	2 922	1 578	1 068	276
2011	134	2 939	1 605	1 061	273
2012	128	2 899	1 622	1 056	221
2013	127	2 896	1 598	1 066	232
2014	118	3 026	1 536	1 086	404
2014					
Østfold	2	46	17	27	2
Akershus	3	155	99	52	4
Oslo	23	414	177	181	56
Hedmark	3	111	58	45	8
Oppland	9	189	88	73	28
Buskerud	4	141	91	44	6
Vestfold	2	78	13	26	39
Telemark	3	117	91	23	3
Aust-Agder	3	39	34	3	2
Vest-Agder	6	111	63	43	5
Rogaland	9	185	130	49	6
Hordaland	12	243	146	86	11
Sogn og Fjordane	3	126	43	24	59
Møre og Romsdal	6	166	100	28	38
Sør-Trøndelag	6	148	71	66	11
Nord-Trøndelag	4	82	25	51	6
Nordland	6	344	171	138	35
Troms Romsa	7	207	70	62	75
Finnmark Finnmárku	6	122	48	64	10
Svalbard	1	2	1	1	0

[1] Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.4. Kulturhistoriske bygningar. Farkostar

	Einingar i alt[1]	Kulturhistoriske bygningar	Opne kulturhistoriske bygningar	Flytande farkostar	Farkostar på land
2006	175	4 894	2 942	-	-
2007	173	4 785	2 971	-	-
2008	166	4 782	2 918	-	-
2009	148	4 866	2 970	-	-
2010	137	4 974	2 862	-	-
2011	134	4 982	2 925	-	-
2012	128	5 019	2 877	-	-
2013	127	4 926	2 855	222	1 644
2014	118	4 915	2 824	219	1 681
2014					
Østfold	2	78	47	4	57
Akershus	3	214	134	15	129
Oslo	23	195	71	9	168
Hedmark	3	642	289	3	74
Oppland	9	589	292	8	45
Buskerud	4	376	225	2	1
Vestfold	2	28	30	2	19
Telemark	3	259	154	9	9
Aust-Agder	3	82	52	0	0
Vest-Agder	6	119	73	6	23
Rogaland	9	229	157	19	61
Hordaland	12	500	260	14	140
Sogn og Fjordane	3	183	106	2	141
Møre og Romsdal	6	321	194	37	212
Sør-Trøndelag	6	232	70	16	104
Nord-Trøndelag	4	150	116	2	82
Nordland	6	402	325	26	257
Troms Romsa	7	198	170	40	75
Finnmark Finnmárku	6	116	58	5	80
Svalbard	1	2	1	0	4

[1] Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.5. Museum og samlingar. Driftsinntekter og driftskostnader. Millionar kroner

	I alt 2013	I alt 2014
Driftsresultat	110,3	73,1
Totale driftsinntekter	**4 185,5**	**4 416,9**
Totale eigeninntekter	1 147,3	1277,9
Billettinntekter	268,6	322,6
Varer og tenester	379,6	295,0
Sponsorinntekter	118,4	131,9
Andre eigeninntekter	380,7	528,5
Totalt ordinært offentleg driftstilskot	2 721,5	2 859,9
Ordinært driftstilskot staten	1 999,0	2 186,7
Ordinært driftstilskot fylkeskommune	325,0	340,2
Ordinært driftstilskot kommune	397,5	333,0
Totalt andre offentlege tilskot	316,6	279,2
Andre offentlege tilskot, staten	186,6	154,0
Andre offentlege tilskot, fylke	105,1	109,5
Andre offentlege tilskot, kommune	24,9	15,7
Totale driftskostnader	**4 075,2**	**4 343,8**
Varer/ tenester	360,2	379,3
Lønn	2 020,0	2 154,4
Pensjon	184,9	202,8
Avskrivingar	71,9	76,8
Drift lokale	157,3	162,5
Vedlikehald lokale	161,9	142,5
Husleige	367,6	439,6
Andre driftskostnader	787,1	832,1
- Offentlege refusjonar	35,7	46,2

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.6. Årsverk ved museum og samlingar

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Årsverk i alt	**3 559,9**	**3 578,6**	**3 768,1**	**3 842,0**	**3 840,8**	**3 934,2**	**3 977,8**	**3 972,7**	**4 064,8**	**4 152,1**
Årsverk, lønt personale	3 384,0	3 397,1	3 568,2	3 638,6	3 633,5	3 726,9	3 782,4	3 778,1	3 862,9	3 864,6
Av dette										
Årsverk, faste stillingar	2 419,9	2 517,2	2 656,6	2 674,9	2 715,6	2 792,3	2 844,0	2 868,1	2 952,4	2 998,7
Frivillige årsverk	176,0	181,5	199,9	203,4	207,3	207,4	195,4	194,6	201,7	287,8
Årsverk, lønt personale, kjønn[1]										
Kvinner	.	1 800,9	1 921,9	1 908,5	1 921,7	1 946,3	2 006,4	2 032,9	2 078,2	2 110,6
Menn	.	1 773,2	1 846,2	1 730,1	1 711,8	1 778,9	1 776,0	1 745,2	1 784,2	1 753,2

[1] Frå 2008 er frivillige årsverk ikkje medrekna.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.7. Årsverk, etter type stilling

	Dagleg leiar	Vitskapleg kunst- og kulturfagleg personale	Administrativt personale	Teknisk personale
2012	153,7	1 960,6	709,9	914,7
2013	151,22	2 036,28	680,2	852,97
2014	148,87	2 033,19	734,83	804,29
2014				
Østfold	2	43,5	15,3	11
Akershus	3	68,19	22,17	33,72
Oslo	25,8	545,7	235,69	183,5
Hedmark	3	77,92	38,3	33,93
Oppland	10,2	83,4	28,83	64,34
Buskerud	4	55,18	20,02	22,41
Vestfold	7	55,51	16,5	10,46
Telemark	3	41,82	13,9	22,99
Aust-Agder	3	14,8	1	1,9
Vest-Agder	9,25	40,4	12,59	21,45
Rogaland	8,2	140,33	53,53	74,05
Hordaland	11,92	205,77	90,54	143,92
Sogn og Fjordane	3	16,4	15,05	15,05
Møre og Romsdal	9	71,15	20,31	18,85
Sør-Trøndelag	15	255,85	47,16	64,21
Nord-Trøndelag	4	61	19,12	20,94
Nordland	6	100,7	43,99	36,39
Troms Romsa	8	107,27	22,58	9,78
Finnmark Finnmárku	12,5	46,3	17,25	11,4
Svalbard	1	2	1	4

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.8. Museum og samlingar. Ulike aktivitetar i musea, etter type aktivitet og fylke

	Museums-einingar i alt[1]	Tal på ope møte, foredrag, seminar o.l.	Tal på konsertar	Tal på oppsetjingar (skodespel, teater)	Tal på framføringar (skodespel, teater)
2013	127	5 536	1 613	250	3 116
2014	118	5 910	1 653	300	1 940
2014					
Østfold	2	114	13	1	13
Akershus	3	323	77	11	19
Oslo	23	1 061	165	15	57
Hedmark	3	230	70	15	53
Oppland	9	352	108	12	25
Buskerud	4	161	75	9	45
Vestfold	2	86	12	10	13
Telemark	3	289	39	7	21
Aust-Agder	3	231	2	3	4
Vest-Agder	6	111	19	2	24
Rogaland	9	529	69	10	18
Hordaland	12	683	569	24	528
Sogn og Fjordane	3	106	18	1	2
Møre og Romsdal	6	402	47	2	305
Sør-Trøndelag	6	306	173	57	127
Nord-Trøndelag	4	109	44	14	160
Nordland	6	419	108	98	469
Troms Romsa	7	222	25	9	57
Finnmark Finnmárku	6	159	20	-	-
Svalbard	1	17	-	-	-

[1] Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.9. Museum som er lagde til rette for funksjonshemma

	Talet på museum[1]	Er museets lokale lagde til rette for funksjonshemma?		Er museets formidling lagd til rette for funksjonshemma?		Følgjer museets heimesider WAI-standarden?	
		Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
2010	137	102	35	76	61	.	.
2011	134	97	37	70	64	.	.
2012	128	94	34	82	46	55	73
2013	127	93	34	82	45	60	67
2014	118	88	30	80	38	46	72

[1] Tala i tabellen omfattar dei opne musea.
Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.10. Personar som har vore på museum dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, bustadstrok og landsdel. 2007 og 2013. Prosent

	2007	2013
Alle personar	**39**	**37**
Kjønn		
Menn	38	38
Kvinner	40	36
Alder		
16-24 år	36	38
25-44 år	40	41
45-66 år	41	36
67-79 år	32	31
Utdanning		
Grunnskole	30	27
Vidaregåande skole	34	33
Universitet/høgskole, kort	54	48
Universitet/høgskole, lang	61	58
Bustadstrok		
Tettbygd 100 000 eller fleire	44	44
Tettbygd 20 000-99 000	39	39
Tettbygd under 20 000	38	33
Spreittbygd	36	31
Landsdel		
Oslo/Akershus	47	46
Hedmark og Oppland	43	36
Austlandet elles	38	37
Agder og Rogaland	34	35
Vestlandet	32	32
Trøndelag	37	36
Nord-Noreg	40	30

Kjelde: Levekårsundersøkingane, Statistisk sentralbyrå.

8. Bibliotek

8.1. Nokre resultat

23,2 mill. utlån av bøker og andre medium

Det totale utlånet av bøker og andre medium frå folkebiblioteka gikk ned frå 23,8 millionar utlån i 2013 til 23,2 millionar utlån i 2014. Av det totale utlånet i 2014 var 16,8 millionar utlån av bøker, inkludert fornyingar, og 6,5 millionar utlån av andre medium. I gjennomsnitt var det 4,5 utlånte bøker og andre medium per innbyggjar.

Talet på utlån av bøker i 2014 var nesten på same nivå som året før, men utlånet av andre medium var over 0,5 million lågare i 2014 enn i 2013. Utlånet av bøker utgjorde i gjennomsnitt 3,3 bøker per innbyggjar. Det var inga endring samanlikna med året før, men talet var lågare samanlikna med dei siste 10-15 åra. I 1999 lånte kvar innbyggjar 4,2 bøker i gjennomsnitt, medan i første halvdel av 2000-åra var talet på 4,0 bøker per innbyggjar i gjennomsnitt. Talet på utlån av andre medium i same periode har vore varierande. Talet steig frå 1,0 lånt medium per innbyggjar i 1999 til 1,6 medium per innbyggjar i 2008 og heldt seg stabilt fram til 2011. Sidan har talet gått ned med 0,1 prosentpoeng frå år til år. Sjå tabell 8.1 og figur 8.1.

Figur 8.1. Folkebibliotek. Utlån av bøker og andre medium per innbyggjar. 1999–2014

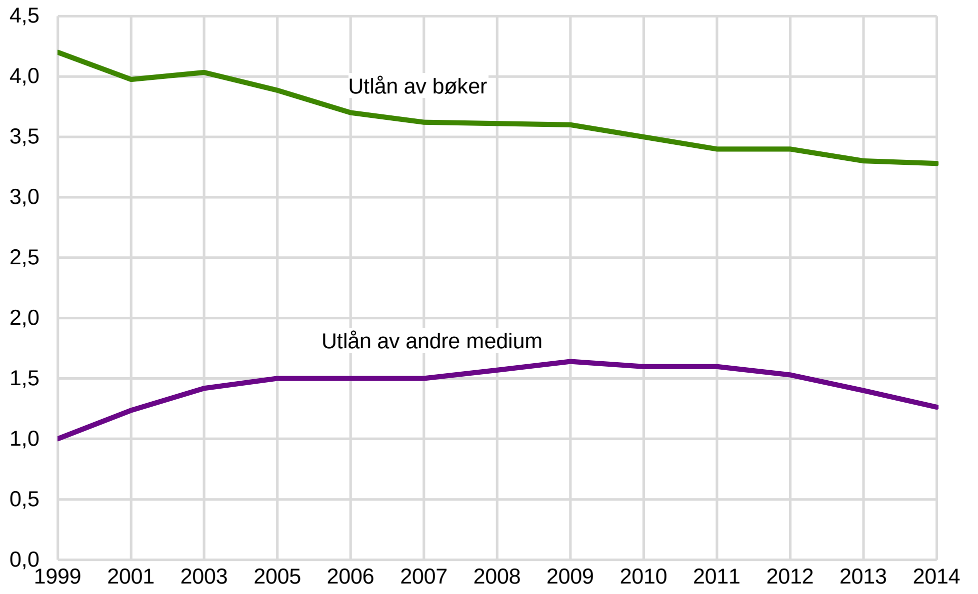

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Fleire utlån av barnelitteratur

Etter ein oppgang i 2012, har talet på utlån av bøker for vaksne gått ned dei to siste åra med nær 400 000. Folkebiblioteka lånte ut 8,7 millionar bøker for vaksne i 2012, medan talet på utlån av bøker for vaksne i 2013 og 2014 var på høvesvis 8,5 og 8,3 millionar. Utlånet av faglitteratur for vaksne gjekk ned med 3,4 prosent, medan reduksjonen i utlånet av skjønnlitteratur for vaksne var på 0,5 prosent frå 2013 til 2014. Utlånet av barnelitteratur steig med 1,3 prosent i 2014 samanlikna med året før. Utlånet av skjønnlitteratur for barn steig med 1,6 prosent, medan utlånet av faglitteratur for barn hadde ein svak nedgang. Sjå tabell 8.1.

Utlånet av andre medium totalt gjekk ned med 7,8 prosent, eller nær 550 000 utlån i høve til 2013. Nedgangen var på heile 15 prosent, eller over 1,1 millionar færre utlån samanlikna med 2012. Det var størst nedgang, 18,4 prosent, på talet i utlån av musikk frå 2013 til 2014. Talet på utlån av film gjekk ned med 9,6 prosent, medan reduksjonen i talet på utlån av lydbøker var på 3,5 prosent i same periode. Tabell 8.2 syner totalt utlån av andre medium i biblioteka i perioden 1999-2014.

4,2 besøk i gjennomsnitt per innbyggjar i folkebiblioteka

Etter nedgangen frå 2011 til 2012, opplevde folkebiblioteka ein auke i talet på besøk for andre år på rad i 2014. Det var 186 000 fleire besøk på folkebiblioteka i

2013 enn i 2012, medan det var nær 1 million fleire besøk i 2014 samanlikna med året før. Besøkstalet på folkebiblioteka på landsbasis auka frå 20,5 millionar i 2013 til 21,4 millionar i 2014, ein auke på 4,8 prosent. Dermed auka òg talet på besøk i gjennomsnitt per innbyggjar frå 4,1 i 2013 til 4,2 i 2014.

Fylkesvise tal synar at det framfor alt var auken i besøkstalet i Akershus, Rogaland og Hedmark som bidrog til auken i besøkstalet på landsbasis. I Akershus og Rogaland steig besøkstalet med 22 prosent, medan talet på besøk auka med 18 prosent i Hedmark. Nord-Trøndelag og Østfold opplevde derimot ein nedgang på høvesvis 11 og 9 prosent i talet på besøk frå 2013 til 2014. Sjå tabell 8.3.

Som nemnd over hadde besøkstala for folkebiblioteka ein svak auke frå 4,1 i 2013 til 4,2 besøk per innbyggjar på landsbasis, og dei fleste fylka opplevde ein svak ned-/oppgang i talet på besøk per innbyggjar. Biblioteka i Rogaland hadde størst auke, frå 4,9 besøk per innbyggjar i 2013 til 5,9 i 2014. Biblioteka i Vest-Agder hadde det høgaste besøkstalet per innbyggjar med 6,3 besøk per innbyggjar i 2014 (sjå figur 8.2). Tabell 8.3 syner nærare detaljar.

Figur 8.2. Folkebibliotek. Besøk per innbyggjar, etter fylke. 2014

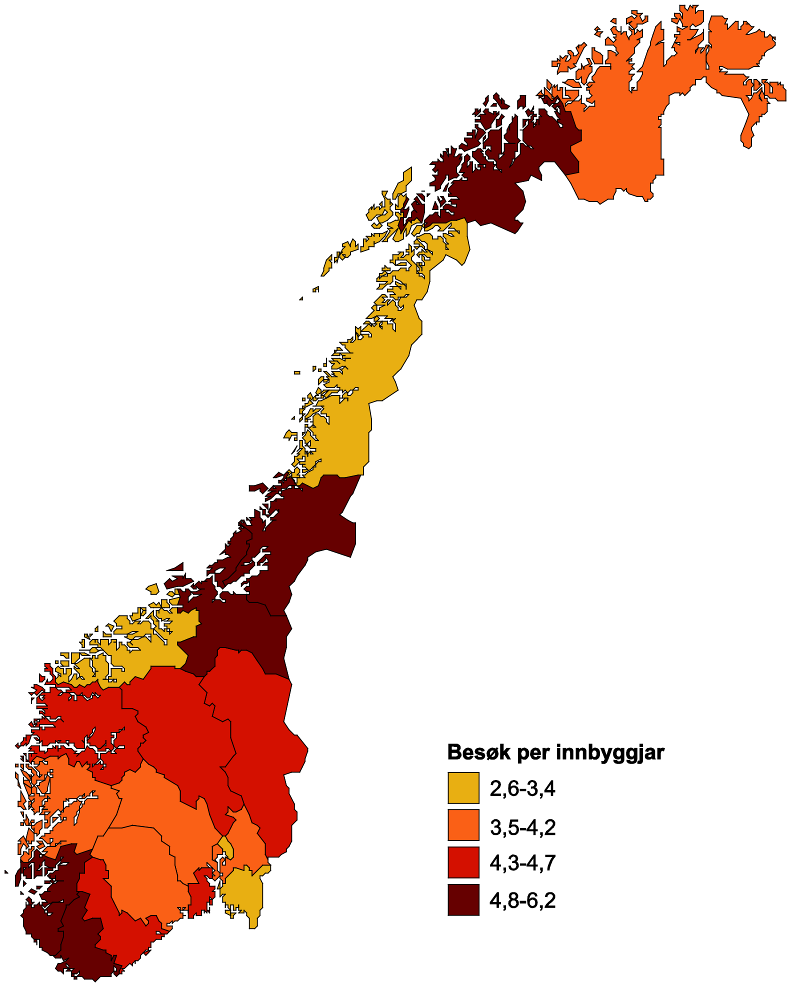

Kjelde: Nasjonal biblioteket

Nær 20 millionar bøker og anna materiale i folkebiblioteka

Det var innlevert statistikk frå 686 folkebibliotek i 2014, ein nedgang på 31 bibliotek frå 2013. Talet på bokbestand syner at det var 19,8 millionar bøker og anna materiale i folkebiblioteka. Bokbestanden var på 17,1 millionar.

Bestanden av musikk gjekk ned med over 34 000, medan bestanden av lydbøker og film auka med høvesvis 20 000 og 40 000 sidan 2013. Sjå tabell 8.4 og figur 8.3.

Figur 8.3. Folkebibliotek. Bokbestand per 31. desember

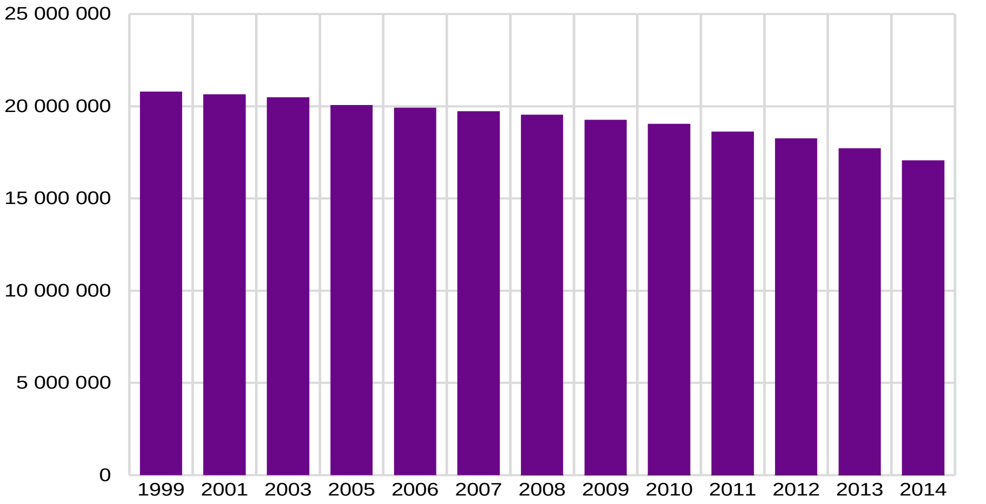

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Fylkesbiblioteka. 407 000 utlån i 2014

Tala i tabell 8.9 syner at fylkesbiblioteka hadde eit samla utlån på 407 000 i 2014, 255 000 direkte utlån og 152 000 fjernlån frå eigne og primærbiblioteka sine samlingar. 193 000, eller 47 prosent, av samla utlån i 2014 var frå mobile einingar. Dei siste åra har det vore nedgang i samla utlån frå fylkesbiblioteka kvart år. Året 2014 var ikkje noko unnatak. Samanlikna med 2013, var det totalt 41 000 færre utlån i 2014. Talet på direkte utlån gjekk ned med 28 000, medan talet på fjernlån gjekk ned med 13 000 utlån. Oversikta frå fylkesbiblioteka (sjå tabell 8.9) syner at fylkesbiblioteka hadde i underkant av 150 millionar kroner i brutto driftsutgifter i 2014, om lag 6 millionar kroner meir enn året før.

11,6 millionar bøker og tidsskrift i biblioteka ved universitet og høgskolar

Fag- og forskingsbiblioteka hadde nær 29,6 millionar fysiske einingar i 2014. Av desse var det over 18 millionar bøker og periodika som utgjorde 62 prosent av dei totale fysiske einingane. Som tidlegare år, fanst dei største samlingane av bøker og tidsskrift seg ved universitet og høgskolar med den største delen av denne bestanden. Desse biblioteka hadde 11,6 millionar, eller 63 prosent, medan Nasjonalbiblioteket hadde 3,6 millionar bøker og tidsskrift, eller 20 prosent av totalen (jf. figur 8.4).

Figur 8.4. Fag- og forskingsbiblioteka. Bøker og tidsskrift, etter bibliotektype. 2013. Prosent

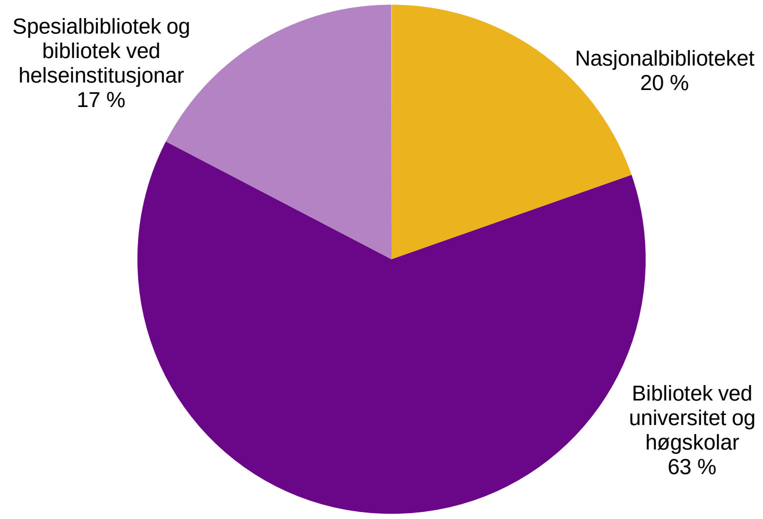

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 8.9 syner tal for bestand og aktivitet i fag- og forskingsbiblioteka. Talet på utlån (gjelder førstegongslån) var på nær 2 millionar i 2014, derav 1,7 millionar

utlån frå eiga samlingar og 300 000 fjernutlån. Biblioteka ved universitet og høgskolar stod for 1,6 millionar, eller 83 prosent av det totale utlånet.

Det var i alt 2 061 tilsette ved fag- og forskingsbiblioteka som til saman utførte 1 637 årsverk i 2014. 1 874, eller 91 prosent, av stillingane var bibliotekfaglege stillingar. Fag- og forskingsbiblioteka hadde over 1,9 milliardar kroner i utgifter i 2014. 24 prosent av dei totale utgiftene blei brukt til innkjøp av materiale til samlingane. Spesialbibliotek og bibliotek ved helseinstitusjonar brukte størst del, 43 prosent, av deira utgifter på innkjøp av materiale. Biblioteka ved universitet og høgskolar brukte 30 prosent, medan Nasjonalbiblioteket brukte berre 2 prosent av sine utgifter til same formål.

5,2 milliardar pliktavleveringa

I tillegg til bibliotekfaglege oppgåver, er Nasjonalbiblioteket òg ansvarleg for registrering av pliktavlevert materiale i Noreg. I alt var det 5,2 milliardar avleveringar av materiale til Nasjonalbiblioteket i 2014. Vevdokumenta utgjorde nesten 100 prosent av dei 5,2 milliardar avleveringane, for det var berre 268 000 andre avleveringar. Talet på vevdokumenta i 2014 var det høgaste sidan 2005 då innhaustinga av nettsider på det norske internettdomenet (-.no) blei sett i operativ drift. Sjå tabell 8.10.

Det var nær 34 000 fleire andre avleverte materiale enn vevdokumenta i 2014 samanlikna med 2013. Høgast auke var i avleveringar av digital radio (talet på filer) då det var 33 000 fleire avleveringar i 2014. På den andre sida, var det størst nedgang i talet på avleverte digital fjernsyn (talet på filer). Det blei levert nær 2 100 færre filer digital fjernsyn i 2014 enn i 2013.

Talet på pliktavleverte bøker gjekk ned frå over 10 200 bøker i 2013 til 10 100 avleverte bøker i 2014. Derimot auka talet på pliktavleverte nettmonografiar, E-bøker, for sjette år på rad. I 2014 blei det levert nær 4 700 nettmonografiar, E-bøker, det vil seie 2 640 fleire nettmonografiar, enn i 2013.

Talet på avleverte lydbøker har hatt ein fallande tendens sidan 2008 sjølv om det i 2010 blei registrert ein liten oppgang. I 2014 gjekk talet på avleverte lydbøker ned nok ein gong, i og med at det blei levert 13 færre lydbøker. Óg talet på videoar gjekk ned. I 2014 blei det levert 245 færre videoar enn året før.

Det har ikkje vore nye kulturbruksundersøkingar sidan 2012. Detaljerte tal frå tidlegare undersøkingar er presenterte i Kulturstatistikk 2012 og Norsk kulturbarometer 2012.

Figurane 8.5 og 8.6 gir eit bilete av kor mange prosent, etter høvesvis kjønn og alder, som hadde vore på eit folkebibliotek siste 12 månader i åra 1997, 2000, 2004, 2008 og 2012.

Figur 8.5. Personar som har vore på folkebibliotek dei siste 12 månadene, etter kjønn

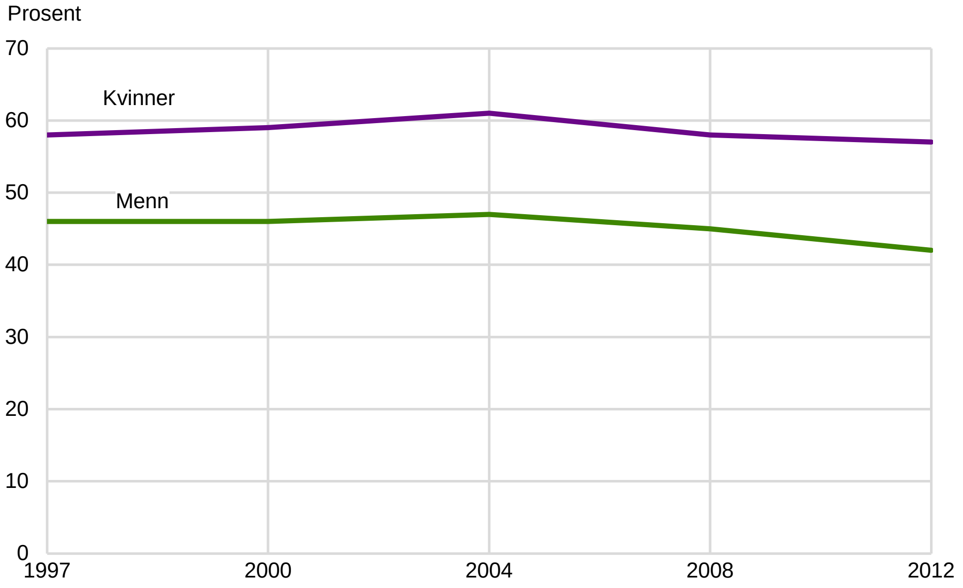

Kjelde: SSB, Kulturbarometer 2012.

Figur 8.6. Personar som har vore på folkebibliotek dei siste 12 månadene, etter alder. Prosent

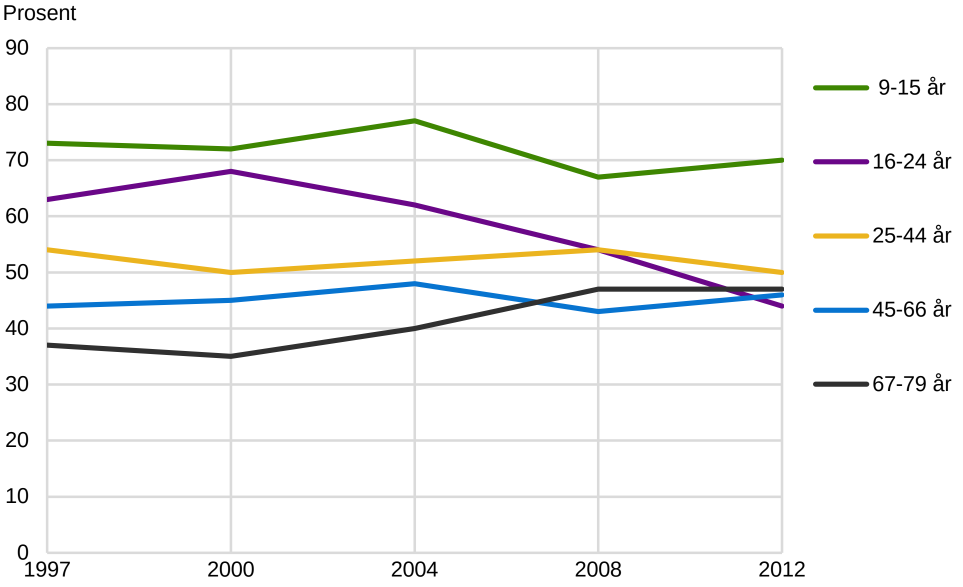

Kjelde: SSB, Kulturbarometer 2012.

8.2. Om bibliotekstatistikken

Nasjonalbiblioteket er ansvarleg for innsamling av statistikk for dei ulike biblioteka; folkebiblioteka, fylkesbiblioteka, skulebiblioteka, fengselsbiblioteka og mobile einingar, samt frå fag- og forskingsbiblioteka. Statistikken for folkebibliotek er heimla i folkebiblioteklova (Lov om folkebibliotek 1985-12-20-108). Statistikken for fag- og forskingsbibliotek viser verksemda til biblioteka, mellom anna om bok- og mediebestand, utlån, besøk og kostnader.

All statistikk om biblioteka si verksemd har vore ein del av kulturstatistikken i Statistisk sentralbyrå (SSB) sidan 1982.

På grunn av manglande tal frå skulebiblioteka er tilhøyrande tabellar ikkje blitt oppdaterte i 2014. Vi legg til at grunna endringar i datainnsamlinga, er tal frå fag- og forskingsbiblioteka for 2014 ikkje samanliknbare med tidlegare år.

8.2.1. Omfang og publisering

Folkebibliotek

Alle folkebiblioteka er med i folkebibliotekstatistikken. For 2014 var det til saman 686 folkebibliotekavdelingar (hovudbibliotek og filialar til saman). Hovudbiblioteket i kommunen er rapporterande eining. Det hender frå år til år at nokre kommunar ikkje leverer statistikk, medan nokre kommunar leverer ufullstendig statistikk. Delar av folkebibliotekstatistikken blir publiserte på SSB sine Internettsider gjennom KOSTRA, førebelse tal 15. mars og endelege tal 15. juni.

Skolebibliotek

Skolebibliotekstatistikken omfattar bibliotek ved offentlege og private (offentleg godkjende) vidaregåande skolar og bibliotek i grunnskolen. Tal på skolebibliotek er ikkje oppdaterte sidan 2012 (jf. Kulturstatistikk 2012), tabellane for desse er difor ikkje tekne med i denne publikasjonen.

Fag- og forskingsbiblioteka

Det enkelte bibliotek er kjelde for sine data. Men ein har prøvd å lage statistikkskjemaet med tanke på at data skal vere tilgjengelege i dei bibliotekfaglege systema, f.eks. BIBSYS. Undersøkinga er meint å dekkje heile sektoren. Fag- og forskingsbibliotek blir publisert i SSB – http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/ffbibl/aar/2015-06-04#content omkring veke 20.

8.2.2. Datakjelder og datainnsamling

Det er Nasjonalbiblioteket som i det store og heile handsamar og kvalitetssikrar folkebibliotekstatistikken, medan SSB er engasjert i dette arbeidet når det gjeld statistikken for fag- og forskingsbiblioteka. SSB får ei elektronisk fil frå Nasjonalbiblioteket og går gjennom kvaliteten ein gong til før data blir publiserte.

8.2.3. Omgrep og definisjonar

Besøk

- *Folkebibliotekstatistikken* – Eit bibliotekbesøk vil seie at ein person går inn i lokala til folkebiblioteket for å nytte tilbodet til biblioteket. Rutinane til folkebiblioteka for registrering/teljing av besøk kan variere noko. Det er to måtar å telje besøk i folkebiblioteka på:

  a) Manuell teljing to veker i året (stikkprøveteljing). Frå denne teljinga bereknar ein det årlege talet på besøk etter ein gitt formel forklart i rettleiinga.
  b) Mekanisk/automatisk teljing. Tala kan vere noko usikre og manuell teljing kan nyttast for å korrigere eventuelle feilkjelder. Ein reknar likevel med at tala på besøk er truverdige.

- *Fag- og forskingsbibliotekstatistikken*: Eit besøk blir definert som ein person som kjem til biblioteket for å nytte samlingane eller tenestene (ISO 2.2.40). Talet på registrerte besøk baserer seg på teljeapparat. Kvar bibliotekeining rapporterer registrerte besøk. Dersom trafikken til biblioteket berre blir registrert på veg inn eller ut, gir ein opp det registrerte talet utan omrekningsfaktor. Det registrerte talet for trafikk både ut og inn delast på to (Rettleiing til statistikk om fag- og forskingsbibliotek 2013).

Utlån

- *Folkebibliotekstatistikken*: Ein tel utlån av medium frå den faste bestanden ved avdelinga og frå sirkulasjons- eller depotsamlingar. Dette inkluderer utlån til andre bibliotek ved fjernlån. I bibliotek med fotomekanisk utlånssystem eller som ikkje fører ein spesifisert utlånsstatistikk, kan spesifisering av utlån til barn/vaksne og på dei einskilde medium gjerast ved stikkprøveundersøkingar (Rettleiing til statistikk om folkebibliotek 2013).

- *Fag- og forskingsbibliotekstatistikken*: Lån frå eiga samling er utlån til enkeltpersoner og institusjonar (ikkje bibliotek). Lån til andre avdelingar (hushaldslån) blir ikkje talde. Lokale kopia blir heller ikkje talde . Det blir skilt mellom førstegongslån og fornying. Fjernlån er lån/*kopi til* eit anna bibliotek under anna administrativ eining, medan innlån er lån frå eit anna bibliotek under anna administrativ eining (Rettleiing til statistikk om fag- og forskingsbibliotek 2013).

8.3. Pliktavlevering

Tal på pliktavlevering i dette kapitlet blir innhenta frå Nasjonalbiblioteket som er ansvarleg for registrering av pliktavlert materiale i Noreg.

Pliktavlevert materiale til Nasjonalbiblioteket er regulert i eiga lov, Lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument av 6. september 1989. Denne lova avløyste den gamle pliktavleveringslova frå 1939. Alle dokumenta som er laga for spreiing ut over ein privat krins, er avleveringspliktige uavhengig av medietype. Formålet med lov om pliktavlevering er å tryggje avleveringa av dokument med allmenn tilgjengeleg informasjon til nasjonale samlingar, slik at det blir mogleg å ta vare på desse vitnemåla om norsk kultur og samfunnsliv og gjere dei tilgjengelege som kjeldemateriale for forsking og dokumentasjon (Nasjonalbiblioteket, 2013).

Småtrykk i statistikken for det pliktavleverte materialet er den typen materiale som går inn i den såkalla Småtrykksamlinga. I denne samlinga blir dokumenta grupperte etter utgivar, og dei einskilde dokumenta blir ikkje gitt ei bibliografisk forklaring.

Avlevering av kringkasting

Etter pliktavleveringslova skal Nasjonalbiblioteket ta imot alt Norsk rikskringkasting (NRK) sender, både rikssendingar og lokalsendingar. Nasjonalbiblioteket kan krevje avlevering frå andre kanalar som har konsesjon i Noreg. Førebels blir det kravd inn riksdekkjande sendingar, dvs. TV2, TVNorge, P4 og Kanal 24. Lokal-TV leverer inn fem veker i året; dei med vekenummer som endar på 0. Dokumenta skal avleverast utan vederlag. Nasjonalbiblioteket tek imot pliktavleverte opptak frå norske kringkastarar, arkiverer dei og gjer kopiar tilgjengelege for forsking og dokumentasjon innanfor rammene av pliktavleveringslova og dei opphavsrettslege reglane som gjeld til kvar tid (Nasjonalbiblioteket).

8.4. Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publiserte i Norsk Kulturbarometer 2012.

Referansar:

Nasjonalbiblioteket, http://www.nb.no

Meir informasjon:

Kulturstatistikk 2013:
http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/kulturstatistikk-2013

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:
http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929

Levkårsundersøkinga: http://www.ssb.no/emner/00/02/levstat

Norsk Kulturbarometer 2012: http://www.ssb.no/kulturbar

Statistikk fag- og forskingsbibliotek: http://www.ssb.no/emner/07/01/40/ffbibl

Undersøking om bibliotekbruk: http://www.ssb.no/emner/07/02/30/rapp_200614

Undersøkelse om bibliotekbruk 2015: http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/undersokelse-om-bibliotekbruk-2015

Tabell 8.1. Folkebibliotek. Utlån av bøker, etter fylke

	Utlån (førstegongslån og fornying) i alt	Per innbyggjar	Utlån bøker for vaksne			Utlån bøker for barn		
			I alt	Fag-litteratur	Skjønn-litteratur	I alt	Fag-litteratur	Skjønn-litteratur
1999	18 522 095	4,2	10 875 116	5 220 853	5 654 263	7 646 979	1 439 765	6 207 214
2001	17 898 878	4,0	10 868 812	4 987 725	5 699 087	7 212 066	1 343 978	5 868 088
2003	18 361 942	4,0	10 766 452	4 977 985	5 788 467	7 595 490	1 435 071	6 160 419
2005	17 897 958	3,9	10 065 467	4 617 521	5 447 946	7 832 491	1 394 038	6 438 453
2006	17 238 496	3,7	9 637 697	4 254 801	5 382 896	7 600 799	1 317 497	6 283 302
2007	16 954 660	3,6	9 410 966	4 059 449	5 351 517	7 543 694	1 271 162	6 272 532
2008[1]	17 107 927	3,6	9 387 638	4 002 438	5 385 200	7 720 289	1 278 465	6 441 824
2009[2]	17 283 494	3,6	9 451 331	3 945 724	5 505 607	7 832 163	1 273 357	6 558 806
2010	17 184 397	3,5	9 190 205	3 786 090	5 404 115	7 994 192	1 275 745	6 718 447
2011[3]	17 085 783	3,4	8 941 477	3 651 508	5 289 969	8 144 306	1 270 437	6 873 869
2012[4]	16 944 281	3,4	8 724 891	3 471 590	5 253 301	8 219 390	1 293 586	6 925 804
2013	16 787 344	3,3	8 460 890	3 408 396	5 052 494	8 326 454	1 281 385	7 045 069
2014[5]	16 755 804	3,3	8 318 458	3 291 230	5 027 228	8 437 346	1 278 094	7 159 252
2014								
Østfold	857 782	3,0	453 499	154 340	299 159	404 283	63 141	341 142
Akershus	1 907 114	3,3	947 294	414 088	533 206	959 820	123 767	836 053
Oslo	1 996 886	3,1	1 015 414	515 375	500 039	981 472	152 515	828 957
Hedmark	680 478	3,5	336 057	127 707	208 350	344 421	50 485	293 936
Oppland	680 069	3,6	363 474	136 163	227 311	316 595	49 731	266 864
Buskerud	792 511	2,9	403 539	136 918	266 621	388 972	58 377	330 595
Vestfold	1 048 811	4,4	522 046	206 783	315 263	526 765	80 094	446 671
Telemark	603 488	3,5	323 564	112 938	210 626	279 924	38 793	241 131
Aust-Agder	355 007	3,1	170 440	57 119	113 321	184 567	25 977	158 590
Vest-Agder	732 105	4,1	343 486	117 126	226 360	388 619	49 954	338 665
Rogaland	1 671 644	3,6	729 843	282 225	447 618	941 801	143 912	797 889
Hordaland	1 526 047	3,0	777 097	331 222	445 875	748 950	120 987	627 963
Sogn og Fjordane	361 583	3,3	161 496	50 651	110 845	200 087	31 752	168 335
Møre og Romsdal	706 836	2,7	368 820	111 039	257 781	338 016	54 065	283 951
Sør-Trøndelag	1 078 312	3,5	517 456	211 944	305 512	560 856	82 130	478 726
Nord-Trøndelag	455 788	3,4	232 357	72 976	159 381	223 431	43 736	179 695
Nordland	592 567	2,5	316 009	105 474	210 535	276 558	47 075	229 483
Troms Romsa	510 391	3,1	223 139	101 338	121 801	287 252	47 429	239 823
Finnmark Finnmárku	191 679	2,5	110 135	44 142	65 993	81 544	13 733	67 811
Svalbard	6 706	3,2	3 293	1 662	1 631	3 413	441	2 972

[1] To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008. [2] Tre bibliotek har ikkje levert tal for utlån, eitt bibliotek har ikkje utlånstal fordelt på medietypar. [3] Eitt bibliotek manglar tal for utlån. Innbyggjartal byggjer på tal 1. januar 2011, 4 920 305. Utlån inkluderer fornying. [4] Tre bibliotek har ikkje levert statistikk, og eitt bibliotek manglar tal for utlån. [5] To bibliotek har ikkje levert statistikk, og eitt bibliotek manglar tal for utlån.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 8.2. Folkebibliotek. Utlån av andre medium[2], etter fylke

	I alt	Per innbyggjar	Fonogram		Film	Andre medium[3]
			Musikk	Lydbøker		
1999	4 477 201	1,0	745 571	1 015 203	2 132 970	576 455
2001	5 568 788	1,2	978 990	1 253 371	2 713 974	622 453
2003	6 465 431	1,4	1 150 141	1 494 525	3 151 803	668 962
2005	7 002 832	1,5	1 184 262	1 764 900	3 421 881	631 789
2006	6 874 530	1,5	1 070 173	1 848 534	3 415 736	540 053
2007	7 022 368	1,5	1 048 595	2 038 320	3 384 657	550 796
2008[1]	7 438 085	1,6	1 075 837	2 146 986	3 626 035	589 227
2009[4]	7 878 858	1,6	1 041 721	2 188 815	4 077 536	570 786
2010	7 710 201	1,6	851 344	2 118 988	4 078 056	661 813
2011[5]	7 891 603	1,6	811 901	2 057 138	4 235 024	787 540
2012[6]	7 605 321	1,5	696 595	1 962 031	4 081 565	865 130
2013	7 006 637	1,4	574 135	1 879 823	3 702 220	850 459
2014[7]	6 458 827	1,3	468 760	1 813 286	3 347 058	829 723
2014						
Østfold	349 322	1,2	14 099	94 554	178 753	61 916
Akershus	815 529	1,4	41 984	248 179	430 857	94 509
Oslo	746 850	1,2	127 399	142 609	420 696	56 146
Hedmark	229 150	1,2	11 866	70 883	112 458	33 943
Oppland	239 905	1,3	6 049	78 562	126 013	29 281
Buskerud	299 507	1,1	18 438	97 078	150 932	33 059
Vestfold	373 757	1,6	20 985	124 966	198 021	29 785
Telemark	228 701	1,3	10 846	70 252	125 111	22 492
Aust-Agder	139 843	1,2	4 140	42 805	60 269	32 629
Vest-Agder	281 576	1,6	4 602	82 391	153 969	40 614
Rogaland	715 951	1,6	53 169	159 474	405 428	97 880
Hordaland	593 777	1,2	74 917	154 575	287 944	76 341
Sogn og Fjordane	108 346	1,0	2 962	33 141	48 458	23 785
Møre og Romsdal	250 904	1,0	6 986	80 174	114 935	48 809
Sør-Trøndelag	440 945	1,4	47 492	128 196	219 817	45 440
Nord-Trøndelag	160 422	1,2	5 153	53 805	75 222	26 242
Nordland	233 637	1,0	5 587	81 458	121 062	25 530
Troms Romsa	176 424	1,1	9 486	46 145	87 056	33 737
Finnmark Finnmárku	65 552	0,9	2 596	22 999	27 439	12 518
Svalbard	8 729	4,2	4	1 040	2 618	5 067

[1] To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008. [2] Ikkje registrert ved alle biblioteka. [3] Notar, foto, mikroformer, multimediesett, grafikk, dias-seriar. Einingar som blir utlånt sjølvstendig, blir rekna som eitt utlån. [4] Tre bibliotek har ikkje levert tal for utlån, eitt bibliotek har ikkje utlånstal fordelt på medietypar. [5] Eitt bibliotek har ikkje levert tal for utlån. [6] Tre bibliotek har ikkje levert statistikk, og eitt bibliotek har ikkje utlånstal. [7] To bibliotek har ikkje levert statistikk, og eitt bibliotek manglar tal for utlån.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 8.3. Folkebibliotek. Besøk totalt og besøk per innbyggjar, etter fylke

	Besøk totalt					Besøk per innbyggjar				
	[1]2010	[2]2011	[3]2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Totalt	**21 471 237**	**21 811 532**	**20 276 931**	**20 463 274**	**21 448 024**	**4,4**	**4,4**	**4,1**	**4,1**	**4,2**
Østfold	824 716	932 886	923 113	876 061	795 095	3,0	3,4	3,3	3,1	2,8
Akershus	2 508 079	2 418 782	2 045 230	2 008 383	2 445 606	4,7	4,4	3,7	3,5	4,2
Oslo	2 405 552	2 225 286	2 109 269	2 097 515	2 150 078	4,1	3,7	3,4	3,4	3,4
Hedmark	711 134	725 280	886 057	837 150	986 467	3,7	3,8	4,6	4,3	5,1
Oppland	717 040	790 291	753 826	872 635	865 015	3,9	4,2	4,0	4,7	4,6
Buskerud	1 128 378	1 099 216	1 087 510	1 090 912	1 067 667	4,4	4,2	4,1	4,1	3,9
Vestfold	1 055 316	1 020 733	996 094	1 023 999	1 015 807	4,6	4,4	4,2	4,3	4,2
Telemark	817 373	797 148	525 628	713 372	752 523	4,9	4,7	3,1	4,2	4,4
Aust-Agder	527 264	565 717	531 819	496 067	512 793	4,9	5,1	4,8	4,4	4,5
Vest-Agder	927 927	995 553	1 028 333	1 095 938	1 130 530	5,5	5,8	5,9	6,2	6,3
Rogaland	2 223 327	2 331 373	2 095 152	2 233 080	2 724 128	5,2	5,3	4,7	4,9	5,9
Hordaland	2 098 625	2 178 246	2 045 095	1 896 812	1 982 418	4,4	4,5	4,2	3,8	3,9
Sogn og Fjordane	491 985	509 984	499 650	473 642	459 011	4,6	4,7	4,6	4,4	4,2
Møre og Romsdal	768 110	820 284	702 890	823 367	820 431	3,1	3,2	2,7	3,2	3,1
Sør-Trøndelag	1 520 362	1 570 945	1 481 713	1 504 105	1 416 702	5,2	5,3	5,0	5,0	4,6
Nord-Trøndelag	651 119	719 982	696 651	647 673	574 572	5,0	5,4	5,2	4,8	4,3
Nordland	887 002	869 061	673 945	612 547	595 895	3,8	3,7	2,8	2,6	2,5
Troms Romsa	861 272	895 841	874 564	854 643	861 123	5,5	5,7	5,5	5,3	5,3
Finnmark Finnmárku	329 306	327 294	304 184	287 674	272 518	4,5	4,5	4,1	3,9	3,6
Svalbard	17 350	17 630	16 208	17 699	19 645	8,5	8,7	7,7	8,2	9,35

[1] 38 bibliotek manglar tal for besøk. [2] 27 bibliotek har ikkje rapportert tal på besøk. Om tal frå andre år fyller ut manglande tal, blir imputert besøkstall 22,2 millionar. [3] Tre bibliotek har ikkje levert statistikk, og 26 bibliotek har ikkje rapportert tal på besøk. Om tal frå andre år fyller ut manglande tal, blir imputert besøkstall 21,4 millionar. Utan imputeringane for 2012 og 2011 er nedgangen i besøk 7 prosent, med imputeringane er nedgangen 3,6 prosent. Nedgangen på 3,6 prosent er ei betre attgjeving av endringa og blir brukt i dette kapitlet. Det at små bibliotek ikkje rapporterer har ikkje så mykje å seie, men i 2012 var det fleire store bibliotek som ikkje hadde besøkstal, difor er tala imputert.Bibliotek som ikkje hadde besøkstal, difor er tala imputerte i fotnoten her og brukt i teksta.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 8.4. Folkebibliotek. Bøker og anna materiale, etter fylke

	Bibliotek i alt[1]	Bokbestand per 31.12. i alt	Aviser og tidsskrift	Fonogram		Film	Andre medium
				Musikk	Lydbøker		
1999	1 047	20 787 772	45 232	299 443	233 172	181 733	463 046
2001	974	20 642 273	42 093	330 268	285 627	240 526	478 852
2003	892	20 488 405	40 751	371 837	359 769	309 222	451 843
2005	832	20 060 340	36 158	447 621	448 245	407 827	478 966
2006	815	19 923 195	34 866	470 286	489 429	460 442	481 253
2007	807	19 738 178	34 447	508 922	536 492	500 752	469 114
2008[2]	798	19 538 744	32 382	548 014	575 931	538 221	500 990
2009[3]	784	19 266 727	32 402	594 101	603 236	576 088	511 416
2010	768	19 051 387	29 646	644 644	630 330	614 773	491 058
2011[4]	744	18 618 559	29 619	675 697	654 793	659 061	504 353
2012[5]	742	18 256 014	28 011	678 683	687 012	708 818	554 585
2013	715	17 721 712	27 784	650 328	712 412	760 002	544 580
2014	686	17 074 620	27 859	616 220	732 305	800 201	518 163
2014							
Østfold	21	698 093	1 026	18 414	32 419	34 957	16 175
Akershus	33	1 137 913	2 055	53 432	69 726	72 024	35 176
Oslo	19	1 122 917	750	58 684	29 870	54 360	38 041
Hedmark	29	867 263	6 229	24 091	33 468	33 469	52 697
Oppland	40	985 421	1 374	16 365	40 593	35 982	13 374
Buskerud	38	756 554	1 055	28 267	37 772	40 103	28 297
Vestfold	16	682 985	862	22 568	32 247	33 752	22 903
Telemark	30	796 490	1 111	28 091	29 391	33 975	21 146
Aust-Agder	20	409 386	797	11 050	17 413	17 769	10 900
Vest-Agder	31	660 206	800	13 972	27 616	31 941	11 746
Rogaland	50	1 423 058	1 719	91 895	67 427	85 340	51 157
Hordaland	61	1 456 815	1 736	75 948	61 690	69 149	73 122
Sogn og Fjordane	52	816 368	907	20 878	27 782	33 400	14 432
Møre og Romsdal	52	1 181 132	1 392	25 321	48 624	44 213	22 631
Sør-Trøndelag	40	1 010 023	832	39 328	56 358	49 597	33 932
Nord-Trøndelag	33	629 562	852	18 437	28 895	28 247	16 508
Nordland	63	1 228 395	2 408	32 798	51 189	51 743	24 909
Troms Romsa	34	678 643	1 075	18 288	21 521	30 848	20 997
Finnmark Finnmárku	23	514 061	831	18 384	17 028	17 471	9 780
Svalbard	1	19 335	48	9	1 276	1 861	240

[1] Inkludert hovudbibliotek. [2] To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008. [3] Fem bibliotek manglar tal for tilvekst, og tre bibliotek manglar tal for bestand.
[4] To bibliotek manglar tal for tilvekst, og eitt bibliotek manglar tal for bestand. [5] Tre bibliotek har ikkje levert statistikk, og eitt bibliotek manglar tal for tilvekst og bestand bøker.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 8.5. Folkebibliotek. Bøker for vaksne og barn, etter fylke

	Bøker for vaksne[1]			Bøker for barn[1]		
	I alt	Faglitteratur	Skjønnlitteratur	I alt	Faglitteratur	Skjønnlitteratur
1999	14 892 045	6 815 455	8 076 590	5 895 727	1 210 673	4 685 054
2001	14 694 512	6 849 363	7 845 149	5 947 761	1 248 998	4 698 763
2003	14 395 902	6 697 422	7 698 480	6 092 503	1 317 898	4 774 605
2005	13 935 928	6 537 282	7 398 646	6 124 412	1 339 501	4 784 911
2006	13 746 458	6 416 206	7 330 252	6 176 737	1 350 669	4 826 068
2007	13 531 279	6 299 185	7 232 094	6 206 899	1 353 134	4 853 765
2008[2]	13 327 904	6 196 286	7 131 618	6 210 840	1 349 917	4 860 923
2009[3]	13 009 085	6 084 397	6 924 688	6 257 642	1 368 108	4 889 534
2010	12 762 393	5 910 589	6 851 804	6 288 994	1 389 986	4 899 008
2011[4]	12 353 439	5 738 075	6 615 364	6 265 120	1 388 711	4 876 409
2012[5]	11 988 046	5 624 978	6 363 068	6 267 968	1 380 441	4 887 527
2013	11 445 884	5 367 714	6 078 170	6 275 828	1 358 231	4 917 597
2014[4]	11 063 887	5 234 055	5 829 832	6 010 733	1 314 210	4 696 523
2014						
Østfold	463 551	232 140	231 411	234 542	53 809	180 733
Akershus	729 227	363 063	366 164	408 686	89 050	319 636
Oslo	702 646	412 929	289 717	420 271	93 092	327 179
Hedmark	596 853	285 231	311 622	270 410	63 928	206 482
Oppland	652 884	301 610	351 274	332 537	73 995	258 542
Buskerud	479 496	213 246	266 250	277 058	62 788	214 270
Vestfold	457 169	242 547	214 622	225 816	50 305	175 511
Telemark	545 729	264 357	281 372	250 761	53 969	196 792
Aust-Agder	263 890	113 616	150 274	145 496	32 055	113 441
Vest-Agder	410 575	188 220	222 355	249 631	52 420	197 211
Rogaland	871 774	423 498	448 276	551 284	119 110	432 174
Hordaland	946 996	479 070	467 926	509 819	114 467	395 352
Sogn og Fjordane	514 842	199 165	315 677	301 526	60 281	241 245
Møre og Romsdal	793 121	335 383	457 738	388 011	83 002	305 009
Sør-Trøndelag	604 524	269 472	335 052	405 499	83 881	321 618
Nord-Trøndelag	401 743	183 272	218 471	227 819	52 597	175 222
Nordland	840 250	356 905	483 345	388 145	81 075	307 070
Troms Romsa	421 437	207 252	214 185	257 206	58 421	198 785
Finnmark Finnmárku	354 838	156 577	198 261	159 223	34 504	124 719
Svalbard	12 342	6 502	5 840	6 993	1 461	5 532

[1] Nokre bibliotek skil ikkje mellom bøker for vaksne og bøker for barn, og heller ikkje mellom faglitteratur og skjønnlitteratur. [2] To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008. [3] Fem bibliotek manglar tal for tilvekst, og tre bibliotek manglar tal for bestand. [4] To bibliotek manglar tal for tilvekst, og eitt bibliotek manglar tal for bestand. [5] Tre bibliotek har ikkje levert statistikk, og eitt bibliotek manglar tal for tilvekst og bestand bøker. [6] To kommunar har ikkje rapportert statistikk.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 8.6. Folkebibliotek. Driftsutgifter, etter fylke

	Lønn og sosiale utgifter	Utgifter til bøker, aviser og anna materiell		
		I alt	Bøker, aviser og tidsskrift	Andre medium
I alt	**1 072 352**	**135 568**	**122 373**	**13 195**
Østfold	51 905	6 271	5 799	472
Akershus	123 571	13 818	13 140	678
Oslo	134 556	8 734	7 575	1 159
Hedmark	43 004	6 254	5 584	670
Oppland	41 502	7 333	6 701	632
Buskerud	58 408	6 337	5 798	539
Vestfold	53 798	7 094	6 393	701
Telemark	41 288	4 844	4 590	254
Aust-Agder	23 870	3 269	3 077	192
Vest-Agder	41 722	5 829	5 084	745
Rogaland	107 517	13 476	11 747	1 729
Hordaland	100 914	11 737	10 441	1 296
Sogn og Fjordane	26 793	4 478	4 099	379
Møre og Romsdal	44 820	7 174	6 665	509
Sør-Trøndelag	50 307	10 177	8 872	1 306
Nord-Trøndelag	25 441	3 851	3 290	560
Nordland	46 490	7 088	6 293	795
Troms Romsa	33 048	4 723	4 396	327
Finnmark Finnmárku	22 296	2 865	2 610	255
Svalbard	1 100	217	217	0

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 8.7. Fylkesbibliotek. Utlån og rekneskap

	Utlån				Rekneskap	
	Samla utlån (fjernlån og direkte utlån)	Fjernlån frå eigne og primær-biblioteka sine samlingar	Direkte utlån, totalt [6]	Av dette utlån frå mobile einingar	Brutto driftsutgifter	Utgifter til bøker og anna materiell
					1 000 kroner	
2000	824 147	224 560	-	432 009	95 884	11 667
2001	808 578	220 743	-	430 857	101 510	12 335
2002	823 574	220 124	-	449 789	104 001	11 274
2003[1]	821 513	208 193	-	471 764	112 094	10 391
2004[2]	755 857	200 326	-	427 073	113 264	10 167
2005	707 471	195 042	-	366 328	111 429	9 823
2006[3,4]	651 419	176 082	-	348 016	105 383	9 924
2007	638 897	175 932	-	343 484	121 793	10 456
2008	633 249	188 822	-	342 137	119 501	9 197
2009	603 752	177 549	426 203	305 305	126 918	8 988
2010	543 548	198 709	344 839	233 119	126 924	8 261
2011	502 468	188 529	313 939	215 585	[5] 134 590	7 952
2012	463 430	161 337	302 093	206 744	137 827	7 553
2013	448 738	165 203	283 535	184 874	143 743	9 975
2014	407 289	151 823	255 466	192 707	149 886	8 307
2014						
Østfold	8 254	378	7 876		7 751	452
Akershus	166 497	55 351	111 146	83 276	14 805	1 004
Hedmark	-	-	-	-	4 426	103
Oppland	14 850	-	14 850	14 850	6 355	125
Buskerud	4 112	4 112	-	-	9 421	374
Vestfold	2	2	-	-	7 184	107
Telemark	5 944	4 340	1 604	-	6 144	191
Aust-Agder	-	-	-	-	5 482	218
Vest-Agder	-	-	-	-	3 643	0
Rogaland	-	-	-	-	5 094	570
Hordaland	25 340	-	25 340	23 548	6 695	537
Sogn og Fjordane	23 681	-	23 681	16 901	9 433	535
Møre og Romsdal	17 359	15 086	2 273	-	8 530	494
Sør-Trøndelag	61 341	21 780	39 561	31 108	12 045	379
Nord-Trøndelag	12 318	8 490	3 828	-	6 493	316
Nordland	36 547	29 481	7 066	6 937	16 899	1 515
Troms Romsa	19 929	3 419	16 510	16 087	11 034	1 086
Finnmark Finnmárku	11 115	9 384	1 731	-	8 451	300

[1] Utlånstal for Rogaland er ikkje med i totaltala. [2] Rogaland har sett bort utlånsverksemda til Stavanger bibliotek. [3] Eitt bibliotek har ikkje levert tal. [4] Nokre fylkesbibliotek har heilt eller delvis sett bort utlån/ fjernlån til eit folkebibliotek. [5] Talet er litt høgare enn summen av delsummane pga. forhøgingar. [6] Inkluderer utlån av klassesett, depotutlån, utlån frå mobile einingar, til institusjonar og fengsel.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 8.8. Fengselsbibliotek[1]. Bestand og utlån

	Fengsels-bibliotek, i alt	Bøker og AV-medium i alt	Utlån				
			I alt	Fag-litteratur	Skjønn-litteratur	AV-medium	Per innsett[2]
2001	14	74 299	129 658	67 888	42 081	19 689	89,2
2002	15	76 998	136 630	66 355	50 931	19 344	86,4
2003	15	77 966	139 460	65 493	47 799	26 168	86,7
2004	15	80 466	158 573	72 985	49 477	36 111	100,1
2005	13	80 785	144 711	59 536	38 508	46 667	87,3
2006	15	88 128	141 895	61 441	34 476	45 978	77,4
2007	15	95 713	166 412	67 817	37 715	60 880	[3]92,3
2008	22	117 323	200 301	60 551	40 370	99 380	[4]86,4
2009	23	123 914	241 318	66 997	46 895	127 426	100,2
2010	27	141 020	256 583	60 132	50 351	146 100	97,8
2011	36	173 857	330 432	57 390	54 581	218 461	104,9
2012	40	190 918	365 745	67 277	50 889	247 579	111,6
2013	40	199 126	370 401	63 685	54 632	252 084	113,9
2014[1]	40	196 174	407 077	59 546	52 941	294 590	121,2

[1] Berre bibliotek som var i drift per 1.januar, er tekne med. Eitt fengsel nyttar medium som blir deponerte av folkebibliotek. [2] Utlån per innsett blir rekna ut på bakgrunn av talet på innsette per 1. januar. [3] Endringa i utlån per innsett er ikkje reell, då ein for 2007 berre hadde tal for oktober til desember, og såleis for låge utlånstal i 2007. [4] Endringar i talet på innsette gav eit for høgt utlån per innsett i 2007. Nedgangen i talet på utlån per innsett er derfor ikkje reell.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 8.9. Fag- og forskingsbibliotek. Hovudtabell. 2014

	I alt	Nasjonal-biblioteket	Bibliotek ved universitet og høgskolar[1, 2]	Spesialbibliotek og bibliotek ved helseinstitusjonar
Bibliotek i alt[3]	**179**	**1**	**50**	**128**
Samlingar				
Fysiske einingar	**29 587 843**	**11 860 258**	**14 227 044**	**3 500 541**
Bøker og periodika, tal på bind i alt	18 356 012	3 603 019	11 568 220	3 184 773
Av dette				
Brutto tilvekst	302 167	102 363	152 710	47 094
Manuskript	97 977	:	32 242	65 735
Musikalar	273 395	78 784	184 810	9 801
AV-dokument	3 344 183	3 082 053	213 455	48 675
Anna bibliotekmateriale	7 516 276	5 096 402	2 228 317	191 557
Løpande periodikatitlar				
Tidsskrift, trykte	40 595	10 853	18 868	10 874
Aviser, trykte	1 687	253	880	554
Utlån				
Effektuerte utlån, frå eiga samling	1 652 410	78 206	1 444 480	129 724
Effektuerte utlån, fjernlån	304 997	105 608	185 149	14 240
Fjernlån, fornying	253 972	82 929	163 652	7 391
Fornying frå eiga samling	1 808 949	3 234	1 750 838	54 877
Innlån				
Utsende tingingar	170 933	2 630	141 172	27 131
Innlån i alt, fysiske einingar	166 130	1 572	129 344	35 214
Personale				
Talet på tilsette i alt	**2 061**	**474**	**1 241**	**346**
Av dette				
Bibliotekfagleg stilling	1 874	474	1 146	254
Anna stilling	187	-	95	92
Utførte årsverk i alt	**1 637**	**427**	**948**	**262**
Av dette				
Bibliotekfagleg stilling	1 479	427	870	182
Anna stilling	159	-	78	81
Økonomi				
Utgifter, i alt (i 1 000 kr)	**1 941 091**	**538 931**	**1 181 631**	**220 529**
Av dette				
Innkjøp av materiale til samlingane	462 421	10 142	356 928	95 351
Inntekter, i alt (i 1 000 kr)	1 691 722	492 105	1 114 982	84 635

[1] Medrekna bibliotek ved universitet, vitskapelege høgskolar og andre høgskolar. [2] Frå 1. oktober 2009 er Høgskolen i Tromsø Biblioteket fusjonert med Universitetsbiblioteket i Tromsø. [3] Instituttbiblioteka vedNMBU er ikkje rekna som eigne einingar, då desse berre delvis er med i statistikken.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 8.10. Pliktavlevering av materiale til Nasjonalbiblioteket

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**485 126 420**	**20 189 366**	**17 255 859**	**49 240 328**	**3 272 228 911**	**964 633 802**	**5 213 805 757**
Periodika, løpande	12 216	11 962	11 605	11 011	10 674	10 480	10 053
Bøker	10 710	10 458	9 869	10 039	10 286	10 238	10 100
Nettmonografiar, E-bøker	2	19	27	48	313	2 048	4 688
Videoar	289	325	496	561	520	439	194
Film[1]	105	110	169	166	124	253	238
Kombidokument	48	14	6	..	..	..	..
Lydbøker	513	451	502	473	364	347	334
Småtrykk	24 750	21 478	21 668	17 231	21 188	16 740	16 505
Postkort	3 694	2 420	1 721	2 291	666	1 006	1 413
Plakatar	1 432	2 176	1 643	1 620	1 380	1 418	1 836
Kringkasta materiale	13 313	7 774	3 838	2 080	99	0	0
Digital radio, talet på filar	46 055	53 904	88 600	96 010	85 641	87 490	120 679
Digital fjernsyn, talet på filar	11 088	75 000	112 587	95 901	95 000	101 009	98 935
Notetrykk	440	467	388	386	308	204	423
Kart	268	325	541	534	434	233	161
Innspela musikk	1 218	2 210	1 915	1 723	1 662	1 643	1 755
CD-Rom og diskettar	23	19	32	..	..	..	..
Aviser	256	254	252	254	252	254	256
Norske vevdokument	485 000 000	20 000 000	17 000 000	49 000 000	3 272 000 000	964 400 000	5 213 538 187

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

9. Arkiv

9.1. Nokre resultat

505 000 hyllemeter arkivmateriale

Dei 191 arkivinstitusjonane som er med i oversikta for 2014, oppbevarte 505 000 hyllemeter med papirbasert arkivmateriale. Bestanden i Arkivverket (Riksarkivet, åtte statsarkiv og Samisk arkiv), Nasjonalbiblioteket og Stortingsarkivet til saman utgjorde 272 000 hyllemeter. Dette svara til 54 prosent av det totale papirbaserte arkivmaterialet. Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar oppbevarte over 180 000 hyllemeter (36 prosent), medan museum og bibliotek bevarte til saman 36 900 hyllemeter (7 prosent) av det totale papirbaserte arkivmaterialet i 2014. Attverande papirbasert arkivmateriale blei oppbevarte av andre arkivinstitusjonar (sjå tabell 9.1 og figur 9.1).

Figur 9.1. Papirbasert bestand i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum. Hyllemeter. 2014

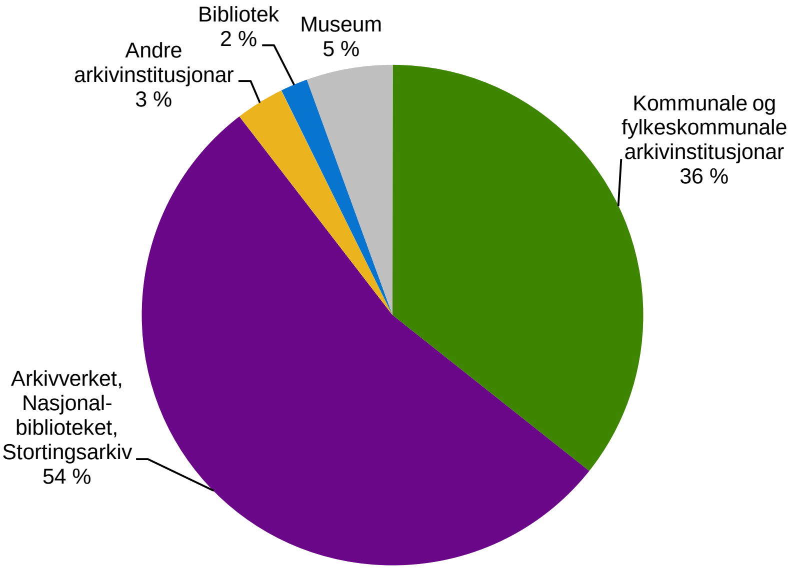

Kjelde: Arkivverket.

I 2014 fekk arkivinstitusjonane samla sett avlevert 29 000 hyllemeter papirbasert arkiv for bevaring. Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar stod for 57 prosent av tilveksten. 367 900 hyllemeter av papirbasert bestand i 2014 var ordna. Tilvekst ordna bestand var på 13 200 hyllemeter og utgjorde 46 prosent av den totale tilveksten.

I 2013 var det registrert nær 15 millionar fotografi i arkiva, ikkje medrekna museum og bibliotek. I 2014 var talet nær 19,7 millionar fotografi, ein auke på 31 prosent frå året før (sjå tabell 9.1). I tillegg hadde biblioteka og musea rapportert høvesvis 470 000 og 10,9 millionar fotografi til Arkivverket. Fotografibestanden inkludert tal frå bibliotek og musea var dermed over 31 millionar. Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar hadde over 6,8 millionar, medan Arkivverket og Stortingsarkivet eigde til saman 6,4 millionar fotografi i 2014.

Arkivinstitusjonar eigde til saman over 62 000 timar film og videoopptak. Musea oppbevarte 60 prosent av alle arkiverte film og videoopptak. Det var rapportert 1,9 millionar arkiverte teikningar i 2014, over 883 000 fleire teikningar enn året før. Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar oppbevarte 70 prosent av teikningane, medan musea oppbevarte 25 prosent av dei arkiverte teikningane.

Halvparten av dei arkiverte karta var eigd av statlege arkivinstitusjonar, det vil seie Arkivverket og Nasjonalbiblioteket, medan andre arkivinstitusjonar eigde størst del, 74 prosent, av lydfestingane (sjå tabell 9.1).

56 millionar digitalisert papirbasert arkivmateriale

Digitalisert papirbasert materiale gjeld digitalisering av skriftlege papirdokument frå protokollar, kyrkjebøker, saksmapper osv. Det var registrert over 56 millionar sider digitalisert papirbasert arkivmateriale i 2014. 94 prosent av dette var registrert i Arkivverket (i all hovudsak) og Stortingsarkivet. Tal på digitaliserte papirdokument frå Nasjonalbiblioteket er ikkje oppgitt. Sjå tabell 9.2.

Figur 9.2. Arkivinstitusjonar. Digitalisering av papirdokumenter og ulike medier. Prosent. 2014

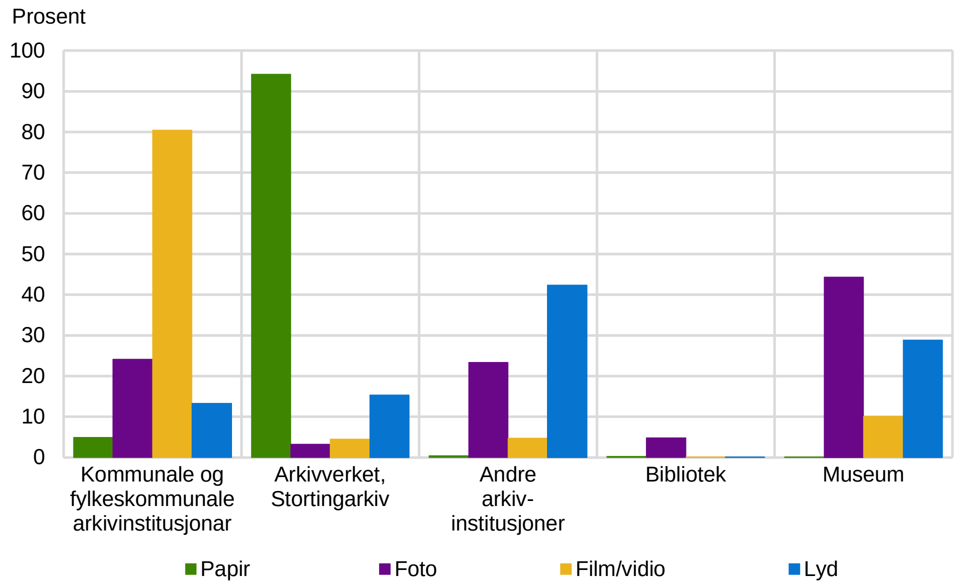

Kjelde: Arkivverket.

Arkivinstitusjonar oppbevarte nær 2,5 millionar digitaliserte foto, 43 800 digitaliserte film- og videoopptak målt i mengd opptak, samt 67 800 digitaliserte lydfestingar òg målt i talet på opptak. Musea hadde flest digitaliserte foto, kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar hadde flest digitaliserte film- og videoopptak, medan andre arkivinstitusjonar hadde flest digitaliserte lydfestingar. Sjå figur 9.2.

18 800 besøkte lesesalane ved arkivinstitusjonane

I 2014 blei det totalt registrert 31 500 lesesalbesøk på statlege, kommunale, fylkeskommunale og andre arkivinstitusjonar. Talet er ikkje samanliknbart med tidlegare år på grunn av ulik populasjon. Dei statlege arkivinstitusjonane hadde flest lesesalbesøk med over 18 800 besøkande. Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar hadde nær dobbelt så mange lesesalbesøk som andre arkivinstitusjonar, 8 300 mot 4 400 besøkande. Sjå tabell 9.3.

Arkivinstitusjonane rapporterte over 170 millionar besøk på deira nettsider i 2014. Den statlege arkivinstitusjonen Arkivverket med Digitalarkivet stod for 99 prosent av talet på besøkande på nettsider. Vi gjer lesaren merksam på at talet for besøk på nettsider for 2014 ikkje kan samanliknast med tal frå tidlegare år, på grunn av ulik populasjon.

Det var nær 80 800 førespurnader om innsyn og bruk frå publikum. 39 300 av desse førespurnadene blei retta til kommunale og fylkeskommunale, og 38 800 blei tekne i mot av statlege arkivinstitusjonar. Det blei utført 917 årsverk av tilsette ved arkivinstitusjonane i 2014. Dessutan blei 35 og 45 årsverk utført av arkivfaglege stillingar i høvesvis bibliotek og museum.

Det er framleis høg interesse for digitalisert arkivmateriale. I 2014 blei det registrert nær 171 millionar nedlasta sider frå databasar og skanna kjelder, ikkje medrekna bibliotek og museum. Talet på søk av skanna kyrkjebøker var på 96 millionar, medan det blei rapportert 6,5 millionar søk av skanna tinglysingsdokument. Sjå tabell 9.4.

9.2. Om statistikken – arkivstatistikk

Arkivstatistikken omfattar arkivinstitusjonar som tek vare på arkiv. Desse er både reine arkivfaglege institusjonar, museum (69), bibliotek (66) og andre som tek vare på historiske arkiv. 191 arkivbevarande institusjonar inngår i arkivstatistikken for 2014.

Statlege arkivinstitusjonar

Arkivverket omfattar Riksarkivet, åtte statsarkiv og Samisk arkiv. Arkivverket, Nasjonalbiblioteket og Stortingsarkivet blir omtalt som «statlege arkivinstitusjonar» i denne statistikken.

Arkivmateriale

Eit arkiv (enkeltarkiv) er dokument som er resultat av verksemda til arkivskaparen. Dokumenta i arkivet er lagd av, har kome inn til eller er samla av ein enkelt arkivskapar som ledd i denne si verksemd. Offentlege verksemder skaper offentlege arkiv, medan privatarkiv blir skapte av private verksemder, som til dømes ei bedrift, ein organisasjon (foreining, lag), person eller privat institusjon. Eit arkiv kan omfatte ulike materialtypar og dokument i ulike format, til dømes papir, lydband, videoband, foto eller datauttrekk lagra på magnetband, CD eller på harddisk. Arkivet kan innehalde til dømes møtebøker, protokollar, inngåande og utgåande korrespondanse, rekneskap, medlemslister og manuskript. Papirbasert arkivbestand blir målt i hyllemeter. I tillegg kjem elektronisk materiale, som blir målt i uttrekk. Kjelde: (Arkivverket).

Arkivstykke

Arkivstykke er ei fysisk eining i arkiv, t.d. eske, protokollbind

Arkivstatistikk

Alle tala for 2014 er innhenta frå Arkivverket. Tala for 2013 i tabell 9.1 er både frå Arkivverket og frå Norsk kulturråd (bibliotek, fag- og forskingsbibliotek og museum). I 2008 og 2009 var tala henta frå arkivstatistikken i ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum som publiserte denne statistikken. Frå og med 2009 omfatta arkivstatistikken alle arkivbevarande institusjonar, både reine arkivfaglege institusjonar, bibliotek, museum og andre som tek vare på arkiv. Frå 2010 blei ansvaret for arkivstatistikken flytta til Norsk kulturråd. Frå 2013 var det Arkivverket som har ansvaret for det meste av arkivsstatistikken, mens arkivstatistikken for bibliotek, fag- og forskingsbibliotek og museum framleis var tillagt Norsk kulturråd. Frå og med 2015 har all innsamling av arkivstatistikk blitt overført til Riksarkivet.

Referansar

Arkivverket: *Statistikk for arkivinstitusjoner og arkiv i bibliotek og museum* (http://www.arkivverket.no/arkivverket/Arkivutvikling/Arkivstatistikk/Arkivinstitusjoner-og-arkiv-i-bibliotek-og-museum)

Digitalarkivet: (http://www.arkivverket.no/arkivverket/Digitalarkivet)

Arkivverket: *Arkivstatistikk 2014* (https://arkivverket.no/arkivverket/Arkivutvikling/Arkivstatistikk)

Kulturrådet: *Statistikk for arkiv 2013* (http://www.kulturradet.no/vis-publikasjon/-/statistikk-for-arkiv-2013)

Tabell 9.1. Arkivbestand i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum

	Arkiv-institu-sjonar i alt	Papir-basert bestand i hyllemeter	Tilvekst papirbasar bestand i hyllemeter	Ordna bestand	Tilvekst ordna bestand	Kart	Teik-ningar	Foto[1]	Film/ video-opptak[2]	Lyd-fest-ingar[2]
2008	130	374 179	13 261	..	..	333 283	672 187	8 206 428	18 841	159 500
2009	135	392 620	19 857	..	..	347 500	657 657	8 864 752	64 873	250 150
2010	142	414 221	11 489	..	..	417 024	690 872	13 324 156	177 235	269 050
2011[3]	213	451 875	10 321	255 874	5 167	213 231	934 578	13 285 519	92 618	319 646
2012	216	478 848	17 288	265 673	6 722	429 545	905 036	13 788 937	147 703	195 470
2013	208	493 175	20 568	348 420	12 215	387 025	1 030 110	14 980 169	140 391	342 761
2014	191	504 925	28 987	367 854	13 207	360 070	1 913 560	19 688 693	62 430	295 594
Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar	23	180 125	16 487	100 821	5 354	89 409	1 332 935	6 839 078	9 499	9 743
Arkivverket, Nasjonalbiblioteket, Stortingsarkivet	13	272 080	10 767	189 565	5 884	176 835	55 265	6 420 200	3 640	14 292
Andre arkivinstitusjonar	20	15 854	629	12 209	847	3 426	13 896	6 429 415	6 528	218 957
Bibliotek	66	8 887	337	5 518	144	47 983	23 511	-	5 582	7 570
Museum	69	27 979	767	15 123	978	42 417	487 953	-	37 181	45 032

[1] Tal på foto i bibliotek og museum er ikkje inkludert i arkivstatistikken. Sjå eigne kapittel. [2] Film, video og lyd blei talde i timar i 2014. Arkivverket og seks andre institusjonar gav talet i fysiske einingar i 2013. [3] Frå 2011 er arkivpopulasjonen utvida med bibliotek med arkivfunksjonar.

Kjelde: Norsk kulturråd og Arkivverket.

Tabell 9.2. Arkivinstitusjonar. Digitalisering av papirdokumenter og ulike medier. 2014

	Papir	Foto	Film/video	Lyd
Arkivinstitusjonar i alt	56 245 241	2 492 830	43 815	67 783
Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar	2 770 823	603 171	35 250	9 030
Arkivverket, Stortingarkiv	53 001 950	82 362	1 996	10 408
Andre arkivinstitusjonar	270 028	582 627	2 072	28 710
Bibliotek	148 159	119 928	66	69
Museum	54 281	1 104 742	4 431	19 566

Kjelde: Arkivverket.

Tabell 9.3. Arkivinstitusjonar. Besøk, formidling, årsverk og økonomital. 2010-2014[1]

	Arkiv-institu-sjonar i alt	Besøk lesesal[2]	Besøk på nettsider	Føre-spurnader frå publi-kum[3]	Opne arrange-ment	Årsverk, totalt[4]	Drifts-inntekter	Drifts-kostnader
2010	59	87 936	1 378 649	75 871	298	623	484 667	516 288
2011	68	77 768	1 894 284	77 030	271	700	530 152	557 343
2012	68	82 963	3 124 872	77 700	285	1 561	1 553 444	1 593 593
2013	69	87 916	13 199 666	83 536	349	1 601	1 619 272	1 737 207
2014	56	31 504	170 008 034	80 877	357	917	666 044	675 076
Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar	23	8 311	856 326	39 284	98	317	208 836	231 789
Arkivverket, Nasjonalbiblioteket (kun besøk lesesal), Stortingsarkivet	13	18 820	168 994 283	38 763	158	473	435 355	421 542
Andre arkivinstitusjonar	20	4 373	157 425	2 830	101	127	21 853	21 745

[1] Tal for 2010 - 2014 inkluderer bibliotek og musea. [2] Besøkstala for 2010 og 2011 skil seg frå tala frå Norsk kulturråd sidan SSB har gjort imputeringar av manglande data. [3] Skriftlege førespurnader som gjeld saker om innsyn i og bruk av arkiv. [4] Inkluderer faste og mellombelse stillingar.

Kjelde: Norsk kulturråd og Arkivverket.

Tabell 9.4. Digitalarkivet. Talet på søk/nedlastingar

	Totalt tal på nedlasta sider frå databasar og skanna kjelder	Talet på søk (nedlastingar) frå Digitalarkivet	Søk av skanna kyrkjebøker. Talet på nedlasta sider	Søk av skanna tinglysingsdokument. Talet på nedlasta sider[1]	Søk i skanna skifteprotokollar	Søk i skanna rettargangsmateriale	Søk i alle transkriberte data[2]	Trafikk i debattfora[3]	Diverse kjeldemateriale
2000 ……..	23,7	23,7	..	..	..	..	..	..	..
2001 ……..	37,5	37,5	..	..	..	..	..	..	..
2002 ……..	38,8	38,8	..	..	..	..	..	..	..
2003 ……..	47,5	47,5	..	..	..	..	..	..	..
2004 ……..	50,8	50,8	..	..	..	..	..	..	..
2005 ……..	42,8	42,8	..	..	..	..	..	..	..
2006 ……..	80,0	45,0	35,0	..	..	..	..	..	..
2007 ……..	145,1	56,2	88,9	..	..	..	..	..	..
2008 ……..	179,3	72,9	104,0	2,4	..	..	..	..	..
2009 ……..	180,5	68,7	102,4	8,9	..	..	..	..	..
2010 ……..	179,6	68,9	110,7	..	..	..	..	..	..
2011 ……..	227,6	91,9	109,5	6,4	3,7	0,8	15,3	..	..
2012 ……..	196,3	62,4	99,8	7,2	3,8	0,7	13,5	4,0	4,8
2013 ……..	249,2	64,5	135,6	8,0	3,9	0,9	27,4	4,6	4,3
2014 ……..	170,8	53,5	96,3	6,5	3,2	0,7	36,2	3,1	7,3

[1] Starta våren 2008. [2] For 2011 "Søk i Folketeljinga 1910". Tala inngår i kolonnen Talet på søk. [3] Ny frå 2012.

Kjelde: Digitalarkivet.

10. Bøker

10.1. Nokre resultat

11 500 bøker i nasjonalbibliografien

I 2014 blei det totalt utgitt om lag 11 500 bøker som utgjer ein auke på vel 1 prosent samanlikna med året før. Av dette er det om lag 8 900 norske utgivingar og 2 600 originalt utanlandske bøker i omsetjingar utgitt i Noreg. Talet for utgitte bøker inkluderer litteratur som kan inndelast etter emne, men som ikkje er klassifisert.

Ser vi på dei bøkene som er klassifiserte etter emne, vist i tabell 10.3, ser vi at dei litterære boktitlane var i fleirtal, med meir enn 3 500 registrerte titlar av 9 200 som er emneinndelte. Om lag 1 400 titlar var samfunnsvitskap, og vel 1 300 var anvend vitskap.

Figur 10.1. Utgitte bøker, etter emne[1]

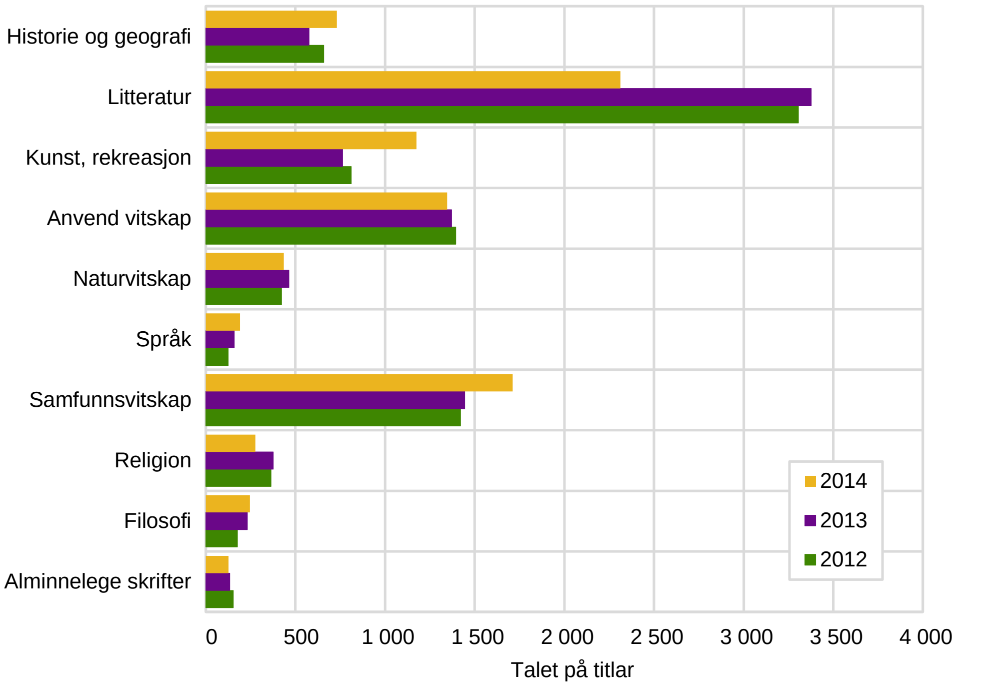

[1] Datagrunnlaget er produsert frå BIBSYS-databasen.
Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Når ein vurderer språk i bøker som er gitt ut, tek vi ikkje med bøker som er publiserte i andre land, og som deretter blir importert til Noreg som ferdig produkt. Difor vil talet på bøker som er tilgjengeleg for kundar i bokhandelen, vere høgare enn talet for publiserte bøker i Noreg. Fordelinga av språk vil i handel vere annleis fordi det der vil vere fleire bøker på internasjonalt store språk, spesielt vil engelske bøker bli direkte importert. Fordelinga av språk fordelt på emne indikerer prioriteringar og vurderingar gjort av norske bokutgivarar.

Frå tabell 10.4 ser vi at nesten 7 200 av dei emneinndelte boktitlane inneheldt tekst på bokmål, nær 700 inneheldt tekst på nynorsk og 1 600 inneheldt engelsk tekst. Ei bok kan innehalde fleire emne og vere på fleire språk.

Innanfor skjønnlitteratur inneheldt 3 200 av 3 500 emneinndelte bøker tekst på bokmål, det utgjer 91 prosent av alle skjønnlitterære bøker som blei klassifiserte og publiserte i Noreg i 2014. I berekninga av prosent blir det henta tal på emneinndelte bøker frå tabell 10.3 og tal på fordeling av språk frå tabell 10.4.

Emnekategoriane litteratur og filosofi har også størst del bøker på bokmål, høvesvis 89 og 85 prosent. Av kategoriane i tabell 10.4 har språk den høgaste delen

på nynorsk, 19 prosent. Innanfor historie og geografi er kvar tiande bok på nynorsk, og er kategorien med nest mest på nynorsk, medan den lågaste delen finn vi for filosofi der under 2 prosent er på nynorsk. I kategorien naturvitskap, er 60 prosent av bøkene på engelsk og er dermed den kategorien med høgast del med engelsk som utgivarspråk. Innanfor bruksretta vitskap er det 48 prosent engelske bøker.

Blant dei registrerte bøkene i 2014 inneheldt 71 bøker samisk, om lag det same som året før, sjå tabellane 10.3 og 10.4.

Uavhengig av språk var det i 2014 om lag 2 100 romanar og om lag 1 100 barne- og ungdomsbøker blant dei 3 600 skjønnlitterære boktitlane. I kategoriane drama og dikt var det høvesvis 140 og over 200 titlar. 52 prosent av dei skjønnlitterære boktitlane var norske, medan 48 prosent var utanlandske, jamfør tabell 10.5.

Av dei registrerte boktitlane var det meir enn 2 600 omsette bøker i 2014, om lag på same nivå som i 2013. Fleirtalet av titlane er omsette frå engelsk (65 prosent). Delen omsette bøker frå engelsk har halde seg på dette nivået i dei fleste åra på 2000-talet, med unntak av åra 2000, 2001 og2009 kor delen var litt høgare. Nest størst er svensk, med 12 prosent av alle omsette bøker. Sjå tabell 10.6 for tal på omsette bøker etter originalspråk.

Over 1 700 titlar med barne- og ungdomslitteratur

Det blei utgitt 1 700 titlar innanfor barne- og ungdomslitteratur i 2014, som er 80 færre titlar enn i 2013. Om lag 1 100 titlar var skjønnlitteratur, medan 680 var faktabøker. Av alle skjønnlitterære utgivingar og faktautgivingar for barn og ungdom inneheldt 86 prosent av bøkene bokmål, 13 nynorsk, 3 prosent samisk, 4 prosent engelsk og 1 prosent inneheldt andre språk. Ei bok kan innehalde fleire språk, difor kan ikkje desse prosentdelane leggjast saman til 100 prosent, sjå tabell 10.8.

Det var registrert 11 200 opphavspersonar til originale norske utgivingar i 2014. Av dette var 42 prosent kvinner, som er om lag det same som året før. Kvinner er i eit knapt fleirtal, med 52 prosent, blant dei om lag 1 200 opphavspersonane til barnebøker, sjå tabell 10.1.

Tabell 10.1. Norske opphavspersonar[1] av originale norske utgivingar[2], fordelt på kjønn

	2010[3]	2011	2012	2013	2014
Talet på titlar i alt	**..**	**..**	**..**	**8 650**	**8 676**
Opphavspersonar i alt	7 177	8 049	8 009	11 023	11 186
Menn	4 378	4 790	4 711	6 321	6 453
Kvinner	2 799	3 259	3 298	4 702	4 733
Av dette					
Barnebøker, titlar totalt	**..**	**..**	**..**	**870**	**696**
Opphavspersonar i alt	1 038	1 086	953	1 538	1 224
Menn	495	496	442	688	583
Kvinner	543	590	511	850	641

[1] Opphavspersonar er her forfattarar, medforfattarar, redaktørar, illustratørar (når meir enn halvparten av boka er illustrert), gjendiktarar (av poesi) og andre medarbeidarar som har hatt eit større ansvar for verket. Verk der både menn og kvinner er opphavsmenn, tel kvar person med i statistikken. [2] Utan omsyn til språk. [3] Datagrunnlaget frå 2010 og etter er produsert frå BIBSYS-databasen. Talet på titlar var ikkje med i systemet før 2013.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Av emneinndelte bøker er kategorien historie og geografi den kategorien med lågast del kvinner, 27 prosent er kvinner, medan innanfor språklitteratur finn ein 63 prosent kvinner i 2014, sjå tabellane 10.1 og 10.9.

Nedgang i total bokomsetnad

2014-tala frå Den norske Forleggerforening viser at den totale omsetnaden av bøker var på drygt 5,5 milliardar kroner målt i utsalsprisar. Dette var ein nedgang på 0,6 prosent frå 2013. Medlemsforlaga i Den norske Forleggerforening hadde ein omsetnad på nesten 4,3 milliardar kroner, og hadde i motsetnad til dei andre forlaga ein større omsetnad i 2014 enn i 2013. Forlaga i Den norske Forleggerforening hadde ein auke i omsetnaden på 3,6 prosent, medan dei andre

forlaga, bokklubbane og importørane hadde ein nedgang på mellom 11 og 21 prosent. Bokimportørane hadde 43 millionar kroner mindre i omsetnad i 2014 enn i 2013, ein reduksjon på 21 prosent. Bokklubbforlaga og andre forlag, hadde ein nedgang i omsetnaden samanlikna med 2013 på mellom 11 og 12 prosent. Sjå figur 10.2 og tabell 10.10.

Figur 10.2. Bokomsetnad

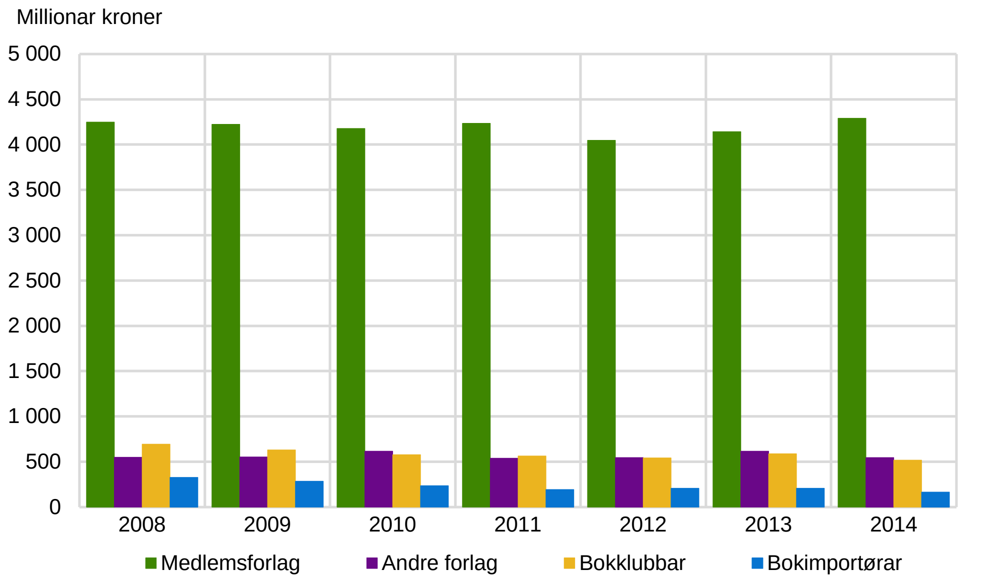

Kjelde: Den norske Forleggerforening.

I 2014 selde medlemsforlaga 23,5 millionar bøker, ein auke på 2,2 prosent frå 2013. Blant desse er den største marknaden for bøker norsk sakprosa for vaksne og billegbøker som hadde ein brutto omsetnad på høvesvis 597 og 556 millionar kroner. (Alle tal for omsetnad er brutto omsetnad og blir heretter omtalt som omsetnad.) Også bøker for grunnskole og vidaregåande skole utgjer ein stor del av marknaden, og begge hadde auka omsetnad. Særleg auka omsetnaden for bøker for vidaregåande skole. Her var veksten i omsetnad på 21 prosent frå 2013 til 2014, sjå figur 10.3 og tabell 10.11.

Marknaden for e-bøker er ikkje stor samanlikna med marknaden for dei andre gruppene, men omsetnaden her auka betrakteleg. Spesielt var det ein auke i talet på selde eksemplar av e-bøker for undervisnings- og profesjonsformål på 141 prosent. Også sal av e-bøker for allmennmarknaden auka betydeleg, med ein auke på 60 prosent frå 2013 til 2014. Berekna pris for e-bøker gjekk ned frå 2013 til 2014, slik at auken i omsetnad var noko mindre. Berekna pris per eksemplar for e-bøker til undervisnings- og profesjonsformål gjekk ned frå 333 kroner i 2013 til 187 kroner i 2014, men det var likevel ein auke i omsetnad på e-bøker for undervisnings- og profesjonsformål på 100 prosent.

Det blei selt om lag 1,36 millionar opphavleg norske skjønnlitterære bøker for barn i 2013 medan i 2014 auka talet til 1,45 millionar, ein auke på 6,6 prosent. Omsette skjønnlitterære barnebøker var om lag på same nivå begge åra med 1,67 millionar selde eksemplar. Totalt gjekk talet på selde eksemplar av skjønnlitterære barnebøker opp medan skjønnlitterære vaksenbøker gjekk ned. For vaksne gjekk talet på selde eksemplar av omsett skjønnlitteratur meir ned enn norsk skjønnlitteratur, høvesvis 12 og 1 prosent.

Når det gjeld sakprosa for barn, gjekk talet på selde eksemplar av omsett sakprosa opp med 59 prosent, medan talet på norsk sakprosa gjekk opp med 6,5 prosent.

Figur 10.3. Bruttoomsetnad[1], fordelt på bokgruppe

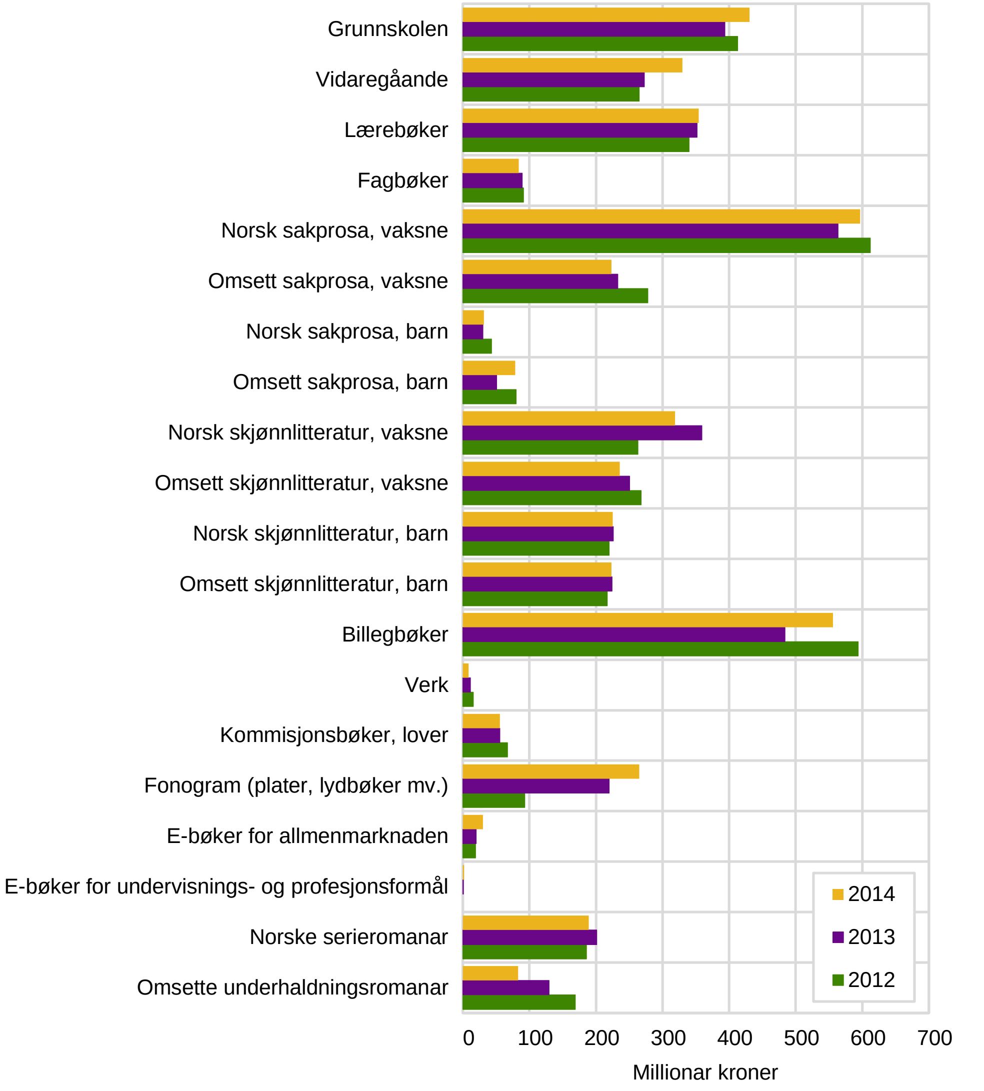

[1] Bruttoomsetnaden er estimert på bakgrunn av nettoomsetnaden.
Kjelde: Den norske Forleggerforening.

25 prosent les trykte bøker ein gjennomsnittsdag

Tal frå Norsk mediebarometer 2014 viser at kvar nordmann i gjennomsnitt brukte 11 minutt på boklesing på fritida per dag. Det var 25 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år som las ei bok på fritida ein gjennomsnittsdag.

Det er fleire tendensar som har vore stabile dei siste åra. Det var som vanleg fleire kvinner enn menn som las bøker på fritida i 2014, 31 prosent kvinner og 18 prosent menn. Dei som les mest er barn i alderen 9-15 år. Blant desse les 38 prosent på ein gjennomsnittsdag. Dei med høg utdanning les også i stor grad bøker, 35 prosent av dei med høgaste utdanningsnivå les bøker ein gjennomsnittsdag, mot 22 prosent av dei med vidaregåande utdanning. Sjå tabellane 10.12-10.14.

10.2. Om bokstatistikken

Nasjonalbiblioteket

Bokstatistikken er utarbeidd for å kunne gi eit bilete av kva som er kome inn til Nasjonalbiblioteket av norske pliktavleverte monografiske dokument. Ei bok er eit monografisk dokument. Monografisk er det som ikkje blir publisert i serie, slik som tidsskrift.

Frå og med 2010 skil ikkje statistikken mellom bøker og det som i tidlegare statistikk blei kalla småtrykk. Bøker under 49 sider blei før kalla småtrykk. Skolebøker for grunnskole og vidaregåande skole er frå og med 2010 inkluderte i statistikken.

Tilvekststatistikken frå Nasjonalbiblioteket omfattar alt som er kome inn i statistikkåret, medan bokstatistikken er basert på det som er avlevert og registrert i Norbok, nasjonalbibliografien for bøker, og som er utgitt i statistikkåret og utan omsyn til avleveringstidspunkt. Statistikken blir produsert frå BIBSYS når ein reknar med at alt som er utgitt året før, er avlevert og registrert. Produksjonen skjer normalt i mai året etter statistikkåret. Ein del bøker er ikkje klassifiserte, og ulike emne, ulike språk og fleire forfattarar kan finnast i same bok. Tabellane er framfor alt meint for å kunne danne seg eit hovudinntrykk av bokmangfaldet.

Den norske Forleggerforening

Talet på bokomsetnader og talet på selde bøker er henta frå den årlege bransjestatistikken til Den norske Forleggerforening. Tala for bokomsetnad byggjer på opplysningar henta inn frå medlemsforlag, bokklubbar og andre aktørar i bokmarknaden. Omsetnaden til forlag som ikkje er medlemmer av foreininga, byggjer dels på innrapporterte tal og dels på skjønn. Elles omfattar bransjestatistikken berre forlag som er medlemmer av foreininga. Tala i tabellane er henta frå bransjestatistikken 2014.

Mediebruksundersøkingane

Tala som tek for seg bruk og lesevanar av bøker, er henta frå Norsk mediebarometer 2014. Hushaldsinntektene er delt inn i kvartilar. Kvartilar angir ei firedeling av eit datamateriale som er sortert etter storleiken på ein variabel, som her er hushaldsinntekta. Den første kvartilen er da den fjerdedelen som har lågast hushaldsinntekt, medan den fjerde kvartilen er dei med høgast hushaldsinntekt.

Andre kjennemerke som er nytta i tabellane er yrkesstatus og utdanning.

Yrkesstatus
Grupperinga for yrke byggjer på Standard for yrkesklassifisering (NOS C 521).

Yrkesgruppe 1-2:	Administrative leiarar og politikarar, akademiske yrke
Yrkesgruppe 3:	Yrke med kortare høgskole- og universitetsutdanning og teknikarar
Yrkesgruppe 4-5:	Kontor- og kundeserviceyrke, sals-, service- og omsorgsyrke
Yrkesgruppe 6-9:	Yrke innanfor jordbruk, skogbruk og fiske, handverkarar o.l., prosess- og maskinoperatørar og transportarbeidarar o.l., yrke utan krav til utdanning

Yrkesgruppe 0, militære yrke og uoppgitte blir koda om på denne måten: Meinige og uoppgitte blir plasserte i yrkesgruppe 9, befal 1 i yrkesgruppe 3, og befal 2 i yrkesgruppe 1-2.

Utdanning
Utdanning er gruppert etter Norsk standard for utdanningsgruppering, NUS2000. Sjå Norsk mediebarometer 2014 eller Befolkningens utdanningsnivå for fleire forklaringar.

Vidaregåande utdanning:
Dette er nivået mellom grunnskole og universitet og høgskole. I standarden blir nivået ”påbygging til vidaregåande utdanning” inkludert, noko som omfattar utdanninger som byggjer på vidaregåande skole, men som ikkje er godkjent som høgare utdanning.

Universitet og høgskole, kort:
Dette er universitets- og høgskoleutdanningar på lågare nivå og er i statistikken definert til å vere utdanningar som tek fire år eller mindre. Bachelorgrader kjem inn under denne kategorien.

Universitet og høgskole, lang:
Dette er universitets- og høgskoleutdanningar på høgare nivå og er utdanningar som tek meir enn fire år, til dømes mastergrader. Forskarutdanningar kjem også inn under lang høgare utdanning.

10.3. Feilkjelder og uvisse

På grunn av restansar i registreringa av bøker i Norbok bakover i tid vil ikkje alle tala stemme med det som faktisk er gitt ut. Statistikken er oppdatert frå 2004 til i dag, men frå 2003 og bakover er det framleis materiale som ikkje er registrert.

Endelege tal frå 2010

Inntil 2009 var tala frå Nasjonalbiblioteket rekna som førebelse, og tala frå tidlegare år kunne dermed bli oppdaterte kvart år. Frå 2010 er tala frå Nasjonalbiblioteket endelege. Tala frå pliktavleveringa kan likevel vere litt forskjellige frå nasjonalbibliografien (Norbok). Ein grunn til dette kan vere at statistikken gjeld det året som bøker er gitt ut, og fell ikkje alltid saman med når bøkene er registrerte ved Nasjonalbiblioteket.

Referansar

Den norske Forleggerforening: *Bransjestatistikk 2014.* Nedlasta den 31.8.2015. http://www.forleggerforeningen.no/filemanager/download_file/file/785173.pdf/Bransjestatistikk_2014.pdf

Nasjonalbiblioteket: http://www.nb.no

Lovdata: LOV 1989-06-09-32: Lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument (pliktavleveringslova). https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1989-06-09-32

SSB (2015): Norsk mediebarometer, 2014. Flere leser nettaviser enn papiraviser. Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/medie

Tabell 10.2. Utgitte bøker. Talet på titlar

	Bøker			
	I alt[1]	Av dette førsteutgåver	Utgitte på originalspråket	Omsette[2]
2000	6 477	5 524	4 443	2 034
2001	6 377	5 462	4 340	2 037
2002	6 864	5 745	4 670	2 194
2003	7 446	6 306	5 160	2 286
2004	7 164	5 984	4 747	2 417
2005	8 431	7 032	5 696	2 735
2006	8 477	7 123	5 696	2 781
2007	8 442	7 038	5 814	2 628
2008	8 835	7 483	6 288	2 547
2009	7 919	6 606	5 361	2 558
2010[3]	11 690	..	[4]9 128	[4]2 562
2011	11 929	..	[4]9 031	[4]2 898
2012	11 281	..	8 469	2 812
2013	11 399	..	8 792	2 607
2014	11 535	..	8 903	2 632

[1] I alt er sum av originalt norske utgivingar og originalt utanlandske bøker i omsetjingar utgitt i Noreg. [2] Gjeld ikkje omsetjingar mellom norske språk (bokmål, nynorsk, samisk m.m.). [3] Datagrunnlaget frå 2010 og etter er produsert frå BIBSYS. [4] Tala er korrigerte etter 2011.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 10.3. Utgitte klassifiserte bøker, etter emne. Talet på titlar. 2014

	Bøker[1]		
	Klassifiserte bøker	Originalt norske utgivingar	Originalt utanlandske bøker i omsetjingar utgitt i Noreg
I alt	**9 151**	**6 638**	**2 513**
Alminnelege skrifter	138	109	29
Filosofi	244	176	68
Religion	335	222	113
Samfunnsvitskap	1 416	1 317	99
Språk	130	119	11
Naturvitskap	457	405	52
Bruksretta vitskap	1 334	1 155	179
Kunst, rekreasjon	895	700	195
Litteratur	3 545	1 890	1 655
Historie og geografi	657	545	112

[1] Ikkje klassifiserte publikasjonar er ikkje med i tabellen. Dette gjeld publikasjonar av intern karakter eller med avgrensa omfang.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 10.4. Registrerte bøker, etter utgivarspråk[1] og emne[2]

	I alt	Bokmål	Nynorsk	Samisk	Engelsk	Andre språk
2000	6 477	5 323	452	19	592	91
2001	6 377	5 212	459	18	624	64
2002	6 864	5 471	480	20	830	63
2003	7 446	5 992	591	19	775	69
2004	7 164	5 869	383	19	813	80
2005	8 431	6 844	492	39	968	88
2006	8 477	6 844	498	44	1 010	81
2007	8 442	6 637	517	44	1 135	109
2008	8 835	6 864	511	33	1 320	107
2009	7 919	6 280	429	35	1 115	60
2010[3]	8 906	6 637	598	59	1 389	223
2011	9 520	7 085	636	72	1 514	213
2012	9 399	6 851	639	45	1 674	190
2013	9 448	6 817	672	70	1 705	184
2014	9 679	7 180	654	71	1 608	166
2014						
Alminnelege skrifter	148	99	10	2	36	1
Filosofi	252	214	4	1	27	6
Religion	357	275	30	3	39	10
Samfunnsvitskap	1 555	1 124	106	9	280	36
Språk	193	91	37	7	28	30
Naturvitskap	464	155	32	0	276	1
Bruksretta vitskap	1 359	673	29	1	650	6
Kunst, rekreasjon	1 018	746	78	13	162	19
Litteratur	3 632	3 241	257	31	63	40
Historie og geografi	701	562	71	4	47	17

[1] Ei bok kan innehalde fleire emne og vere på fleire språk. [2] Bøker frå 2000 til 2009 er sum av bøker og småtrykk slik dei var talte opp i Kulturstatistikk 2009, revidert tidsserie i denne utgåva. [3] Frå 2010 er datagrunnlaget produsert frå BIBSYS-databasen.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 10.5. Norske og utanlandske skjønnlitterære bøker, etter genre/type. Talet på titlar

	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**3 143**	**3 442**	**3 317**	**3 436**	**3 625**
Dikt	176	184	167	195	217
Drama	87	125	106	93	140
Romanar	1 863	2 061	1 979	2 092	2 054
Barn og ungdom	881	963	912	932	1 048
Anna	136	109	153	124	166
I alt	**3 143**	**3 442**	**3 317**	**3 436**	**3 625**
Norske	1 472	1 641	1 587	1 651	1 896
Utanlandske	1 671	1 801	1 730	1 785	1 729

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 10.6. Omsette bøker, etter originalspråk. Talet på titlar

	I alt	Svensk	Dansk	Engelsk	Tysk	Fransk	Andre språk og uoppgitt
2000	2 034	168	99	1 471	83	58	155
2001	2 037	202	79	1 462	61	83	150
2002	2 194	264	124	1 439	83	92	192
2003	2 286	323	107	1 517	90	78	171
2004	2 417	302	120	1 586	86	83	240
2005	2 735	347	155	1 753	120	101	259
2006	2 781	350	131	1 768	103	113	316
2007	2 628	366	121	1 648	125	112	256
2008	2 547	358	98	1 627	100	99	265
2009	2 558	291	99	1 775	97	80	216
2010[1,2]	2 562	315	131	1 635	99	95	287
2011[1,2]	2 898	423	185	1 732	113	134	311
2012	2 812	337	180	1 738	108	116	333
2013	2 607	296	160	1 645	107	102	297
2014	2 632	314	134	1 701	87	93	303

[1] Ein mindre del av utgivingane er ikkje klassifiserte. Dette gjeld publikasjonar av intern karakter eller med avgrensa omfang. [2] Datagrunnlaget frå 2010 er produsert frå BIBSYS-databasen.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 10.7. Andre typar utgivingar. Talet på titlar

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010[1]	2011[2]	2012	2013	2014
I alt	**297**	**303**	**409**	**377**	**420**	**484**	**405**	**503**	**505**	**412**	**810**	**1 008**
Lydbøker	238	287	355	335	370	439	389	438	443	335	298	324
CD-ROM	37	13	20	14	20	16	5	63	56	70	59	63
Kombidokument[3]	22	3	34	28	30	29	11	2	6	7	11	5
Nettdokument og e-bøker	.	.	.	.	.	.	.	.	48	195	442	616

[1] Datagrunnlaget frå 2010 er produsert frå BIBSYS-databasen. [2] Frå 2011 er nettdokument og e-bøker for første gong rapportert inn, difor manglar tal frå tidlegare år. [3] Dokument som er på ein kombinasjon av ulike format.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 10.8. Barne- og ungdomslitteratur, etter genre og utgivarspråk. Talet på titlar

	2010	2011	2012	2013	2014
Bøker[1]					
I alt	**1 584**	**1 835**	**1 667**	**1 811**	**1731**
Skjønnlitteratur	881	963	912	932	1048
Fakta	703	872	755	879	683
Bokmål	1 336	1 545	1 420	1 455	1482
Nynorsk	217	220	183	335	220
Samisk	22	56	38	32	48
Engelsk	6	70	98	80	68
Andre språk	58	38	28	20	12

[1] Ei bok kan ha fleire språk, difor er ikkje bøker i alt sum av bøker på ulike språk, kun sum av bøker av ulike genre.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 10.9. Norske opphavspersonar[1] av emneinndelte originale norske utgivingar (utan omsyn til språk), etter kjønn og emne

	Totalt	Menn	Kvinner
2009	5 306	3 284	2 022
2010[2]	7 177	4 378	2 799
2011	8 049	4 790	3 259
2012	8 009	4 711	3 298
2013	8 396	4 888	3 508
2014	8 555	4 922	3 633
2014			
Alminnelege skrifter	127	89	38
Filosofi	246	129	117
Religion	277	197	80
Samfunnsvitskap	1 712	964	748
Språk	192	72	120
Naturvitskap	435	277	158
Bruksretta vitskap	1 346	713	633
Kunst, rekreasjon	1 176	702	474
Litteratur	2 313	1 245	1 068
Historie og geografi	731	534	197

[1] Opphavsmenn er her forfattarar, medforfattarar, redaktørar, illustratørar (når meir enn halvparten av boka er illustrert), gjendikting (av poesi) og andre medarbeidarar som medverkar med eit større ansvar for verket. Verk der både menn og kvinner er opphavsmenn, tel kvar person med i statistikken.
2 Frå 2010 er datagrunnlaget produsert frå BIBSYS-databasen.
Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 10.10. Den Norske Forleggerforening. Bokomsetnad til utsalsprisar. Millionar kroner

	I alt	Medlemsforlag	Andre forlag	Bokklubbar	Bokimportørar
1990	3 062	1 970	439	469	184
1997	4 624	2 708	646	948	322
1998	4 906	2 862	655	1 039	350
1999	4 916	2 846	628	1 091	351
2000	4 682	2 639	567	1 115	361
2001[1]	4 645	2 529	491	1 250	375
2002	4 984	[2]2 787	550	1 274	373
2003[3]	5 443	3 139	600	1 323	381
2004	5 152	3 240	407	1 149	356
2005	5 302	3 371	490	1 087	354
2006	5 653	3 821	501	987	344
2007	6 025	4 295	548	872	310
2008	5 823	4 248	551	696	328
2009[4]	5 692	4 222	554	631	285
2010	5 607	4 179	615	577	236
2011[5]	5 530	4 233	539	563	195
2012[6]	5 345	4 047	546	543	209
2013[6]	5 555	4 144	615	587	209
2014	5 522	4 292	546	518	166

[1] Omsetnaden for 2001 er korrigert med den same multiplikatoren som er brukt i 2002. [2] Talet er korrigert for bruttoomsetnad til bokklubbar. [3] Frå og med 2003 er omsetnad av lydbøker inkludert i tala for omsetnad. [4] Talet for bokimportørar er justert for dobbelregistrering på 158 millionar kroner i 2009. [5] Tala frå 2005 til 2011 er reviderte av Forleggerforeningen i 2012 og justert her deretter. [6]Tala er revidert for perioden 2012 og 2013.
Kjelde: Den norske Forleggerforening.

Tabell 10.11. Den norske Forleggerforening. Omsetnad og talet på selde eksemplar, etter bokgruppe

Bokgruppe	Talet på selde eksemplar			Brutto omsetnad[1]			Berekna pris per eksemplar	
	2013	2014	Endring i prosent	2013[2]	2014	Endring i prosent	2013	2014
				1 000 kroner				
I alt	**22 959 165**	**23 460 859**	**2,2**	**4 167 295**	**4 321 428**	**3,7**	**175**	**177**
Grunnskolen	2 228 198	2 323 462	4,3	393 560	430 722	9,4	177	185
Vidaregåande	635 845	686 954	8,0	272 820	329 803	20,9	429	480
Lærebøker	774 533	741 013	-4,3	351 756	354 383	0,7	454	478
Fagbøker	256 449	297 633	16,1	89 093	84 169	-5,5	347	283
Norsk sakprosa, vaksne	2 600 432	2 782 014	7,0	563 857	596 535	5,8	217	214
Omsett sakprosa, vaksne	1 512 268	1 537 293	1,7	232 728	223 406	-4,0	154	145
Norsk sakprosa, barn	177 171	188 605	6,5	30 150	31 425	4,2	170	167
Omsett sakprosa, barn	574 470	913 024	58,9	50 693	78 562	55,0	88	86
Norsk skjønnlitteratur, vaksne	1 260 649	1 248 990	-0,9	359 013	318 834	-11,2	269	255
Omsett skjønnlitteratur, vaksne	1 159 993	1 021 973	-11,9	250 647	235 539	-6,0	216	230
Norsk skjønnlitteratur, barn	1 363 591	1 453 154	6,6	225 988	224 951	-0,5	162	155
Omsett skjønnlitteratur, barn	1 669 755	1 675 264	0,3	224 334	223 117	-0,5	134	133
Billegbøker	4 049 463	4 433 589	9,5	483 753	556 062	14,9	119	125
Verk	34 539	42 357	22,6	11 293	8 490	-24,8	327	200
Kommisjonsbøker, lover	449 680	434 652	-3,3	55 879	55 721	-0,3	124	128
Fonogram (plater, lydbøker mv.)	348 029	472 550	35,8	219 917	264 969	20,5	209	191
E-bøker for allmennmarknaden	224 936	359 291	59,7	20 156	30 441	51,0	99	85
E-bøker for undervisnings- og profesjonsformål	3 955	9 536	141,1	893	1 785	99,9	333	187
Norske serieromanar	2 147 608	1 979 068	-7,8	201 195	189 326	-5,9	94	96
Omsette underhaldningsromanar	1 487 601	860 437	-42,2	129 571	83 188	-35,8	87	97

[1] Bruttoomsetnaden er estimert på bakgrunn av nettoomsetnaden. [2] Tala er korrigerte sidan førre publisering.
Kjelde: Den norske Forleggerforening.

Tabell 10.12. Minutt brukt til boklesing i gjennomsnitt blant alle og blant lesarar, etter alder og kjønn

	Gjennomsnitt blant alle							Gjennomsnitt blant dei som les bøker						
	1996	2001	2006	2011	2012	2013	2014	1996	2001	2006	2011	2012	2013	2014
Menn														
9-15 år	4	7	12	10	8	4	9	:	:	50	46	29	23	30
16-24 år	11	8	10	12	9	8	15	:	51	61	83	:	:	113
25-44 år	8	9	8	9	9	9	7	56	57	48	55	63	59	51
45-66 år	9	10	9	12	6	9	5	55	51	46	58	32	67	41
67-79 år	13	12	11	21	12	13	16	68	:	:	80	86	61	73
Kvinner														
9-15 år	10	11	18	13	13	15	9	38	43	47	37	39	59	22
16-24 år	18	7	12	19	17	14	15	55	:	75	71	81	87	80
25-44 år	12	16	17	18	14	14	11	61	63	58	57	55	62	56
45-66 år	20	16	19	26	14	18	16	77	56	56	70	61	60	55
67-79 år	8	16	24	36	27	31	20	:	65	84	85	73	73	54

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 10.13. Prosentdel boklesarar og minutt brukt til lesing av bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel

	Prosent								Minutt brukt til lesing av bøker							
	2004	2006	2008	2010	2011	2012	2013	2014	2004	2006	2008	2010	2011	2012	2013	2014
Alle personar	**23**	**24**	**23**	**24**	**27**	**25**	**25**	**25**	**12**	**14**	**13**	**14**	**17**	**12**	**13**	**11**
Menn	19	18	18	19	19	19	19	18	9	9	10	10	12	8	9	9
Kvinner	27	30	28	30	35	32	32	31	14	18	17	18	23	16	18	14
Alder																
9-15 år	28	31	27	31	30	37	30	38	9	15	11	11	11	11	9	9
16-24 år	16	36	15	20	20	17	13	18	10	11	10	14	15	12	11	15
25-44 år	22	23	24	25	24	23	22	20	12	13	13	15	13	12	12	9
45-66 år	25	27	24	22	29	26	28	25	13	14	16	12	19	10	13	11
67-79 år	23	22	22	26	36	30	38	33	14	18	13	17	29	20	23	18
Utdanning																
Grunnskole	14	20	12	21	19	17	19	20	7	12	8	14	15	11	13	9
Vidaregåande skole	19	18	17	18	25	20	22	18	10	11	11	11	17	12	12	10
Universitet/høgskole, kort	32	29	34	29	30	29	27	27	17	17	19	16	16	15	15	13
Universitet/høgskole, lang	33	34	35	34	38	37	35	34	19	16	21	21	27	15	17	18
Hushaldsinntekt																
1. kvartil	21	24	26	22	28	23	28	22	13	16	19	16	22	13	22	14
2. kvartil	23	26	21	25	26	29	26	25	12	16	11	17	17	17	12	14
3. kvartil	23	25	24	23	27	26	25	23	12	13	13	10	19	11	8	8
4. kvartil	26	26	30	29	28	29	25	27	12	12	14	15	13	8	10	8
Yrkesstatus[1] 16-79 år																
Yrkesgruppe 1-2	29	29	28	33	32	28	31	29	14	14	15	17	17	9	16	14
Yrkesgruppe 3	28	27	30	26	33	28	25	26	15	12	17	13	20	15	14	12
Yrkesgruppe 4-5	22	21	25	22	22	23	22	23	10	13	17	14	13	16	8	14
Yrkesgruppe 6-9	11	14	10	10	14	11	17	9	5	8	6	5	9	3	9	4
Elevar og studentar	17	20	16	24	21	19	14	22	12	15	12	20	15	13	13	13
Trygda og pensjonistar	24	25	21	24	34	29	33	30	15	18	13	17	27	18	20	16
Heimearbeidande	11	23	:	25	26	21	27	17	12	27	:	20	24	11	15	9
Landsdel																
Oslo og Akershus	27	26	28	31	29	30	28	28	13	14	17	18	17	15	15	15
Austlandet elles	22	25	21	23	28	25	26	23	11	14	13	13	17	12	12	10
Agder og Rogaland	17	21	23	20	29	23	24	19	9	13	12	10	21	10	12	8
Vestlandet	22	25	22	26	23	25	23	28	11	15	14	16	15	11	12	11
Trøndelag	30	24	21	22	27	22	28	25	14	11	11	15	17	12	16	13
Nord-Noreg	20	18	20	17	28	23	20	23	13	12	10	8	19	17	12	11

[1] For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kapittel 11.2.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 10.14. Boklesarar som har lese ulike typar bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. Prosent

	Boktype							
	Roman/ novelle	Biografi/ memoarar	Samfunn/ politikk/ kunst/ historie	Natur/ teknikk/ friluft	Religiøs litteratur	Skodespel/ dikt	Barne-/ ungdoms-litteratur	Anna
2000	59	7	8	4	3	2	..	17
2001	64	7	8	2	4	1	8	5
2002	64	3	6	3	5	1	10	8
2003	63	7	6	4	3	1	8	9
2004	54	8	7	3	4	0	11	13
2005	67	3	6	3	4	0	8	8
2006	69	6	7	3	2	0	8	4
2007	67	6	5	3	3	0	8	8
2008	64	5	6	2	1	0	10	11
2009	64	6	7	4	3	0	9	7
2010	71	4	6	2	1	1	9	7
2011	72	4	6	1	2	0	7	8
2012	62	5	7	3	1	1	11	9
2013	62	5	6	4	3	0	10	9
2014	63	4	4	3	1	1	15	9
2014								
Menn	54	8	5	3	0	1	19	9
Kvinner	68	3	2	2	1	1	12	9
Alder								
9-15 år	15	2	0	1	1	1	72	6
16-24 år	63	2	4	9	0	0	9	13
25-44 år	74	3	7	3	1	1	2	7
45-66 år	77	5	3	2	1	1	0	11
67-79 år	72	9	2	1	2	2	1	10
Utdanning								
Grunnskole	67	4	3	3	0	3	9	12
Vidaregåande skole	73	4	4	5	1	1	1	12
Universitet/høgskole, kort	78	8	3	1	1	0	2	8
Universitet/høgskole, lang	71	4	8	4	2	1	0	10
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	67	1	6	3	1	1	13	8
2. kvartil	58	7	5	3	2	4	13	9
3. kvartil	66	1	1	5	3	1	15	8
4. kvartil	67	4	3	2	0	0	17	6
Landsdel								
Oslo og Akershus	62	4	4	3	1	2	13	10
Austlandet elles	67	3	2	1	2	1	14	11
Agder og Rogaland	55	8	3	4	2	0	19	9
Vestlandet	61	3	6	4	1	1	21	3
Trøndelag	70	5	4	0	0	0	3	18
Nord-Noreg	64	10	0	6	0	2	13	5

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

11. Aviser, vekepresse og fagpresse

11.1. Nokre resultat

Minkande avisopplag

Opplagstala for papiravisene held fram med å minke. Trenden har vore fallande opplagstal i mange år. Nedgangen frå 2013 til 2014 var på 78 000, noko som utgjorde 3 prosent av det samla avisopplaget i 2013. I 2014 var det samla avisopplaget på 2,2 millionar.

Talet på aviser har likevel halde seg nokolunde stabilt dei siste åra. Ved utgangen av 2014 var det 230 aviser i Noreg. Figur 11.1 viser utviklinga av opplagstala for ulike aviskategoriar. Opplagstala fall i nesten alle kategoriar aviser, men lokale vekeaviser og nasjonale fådagarsaviser opplevde ikkje fall i 2014. Nasjonale fådagarsaviser hadde derimot ein auke på 2 prosent.

Dei fleste åra sidan 2005 har laussalsavisene vore dei store taparane. Samla opplagstal for dei to laussalsavisene i Noreg, Verdens Gang og Dagbladet, var 212 000 i 2014. Samanlikna med 2013 er det ein nedgang på 32 000, som utgjer 13 prosent nedgang. Sidan 2005 er opplagstalet for laussalsavisene redusert med 58 prosent, sjå også tabell 11.4.

Figur 11.1. Aviser. Opplagstal etter type

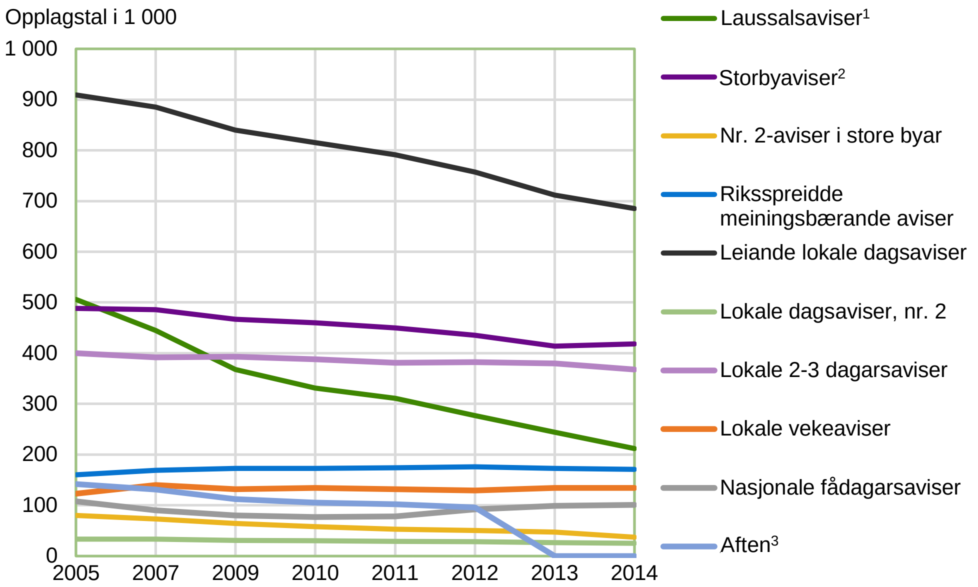

1 Ei avis som før 2007 blei rekna som avis, er ikkje lenger med i statistikken. [2] Aftenposten, Bergens Tidende, Adresseavisen og Stavanger Aftenblad. [3] Aften (Aftenposten Aften) blei nedlagt ved utgangen av 2012.
Kjelde: Avisåret 2014, Høgskulen i Volda.

Samla sett har opplagstalet for dei største avisene i Noreg gått ned frå 802 000 i 2013 til 765 000 i 2014, noko som utgjer om lag 5 prosent på eitt år. Ti år før, i 2004, var opplaget på vel 1,3 millionar, så trenden med minkande opplagstal har vore nokre år. I denne tiårsperioden utgjorde nedgangen i samla opplag 43 prosent.

Figur 11.2 viser opplagstala for dei største papiravisene i Noreg og vi ser at dei fleste avisene har hatt nedgang i opplaget frå 2013 til 2014 bortsett frå Aftenposten, som ser ut til å ha hatt ein liten oppgang det siste året, og Bergens Tidende, som har halde seg på det same opplagstalet. Over tiårsperioden frå 2004 har alle, bortsett frå Dagens Næringsliv hatt ein nedgang. Dagens Næringsliv hadde eit større opplag i 2014 enn for ti år sidan. I 2014 var opplagstalet noko lågare enn i 2013. Opplagstala for Dagens Næringsliv held seg relativt stabile i perioden frå 2007 til 2013 på 80 000-83 000, for å gå ned til 79 000 i 2014.

Figur 11.2. Aviser. Opplagstal for dei største avisene

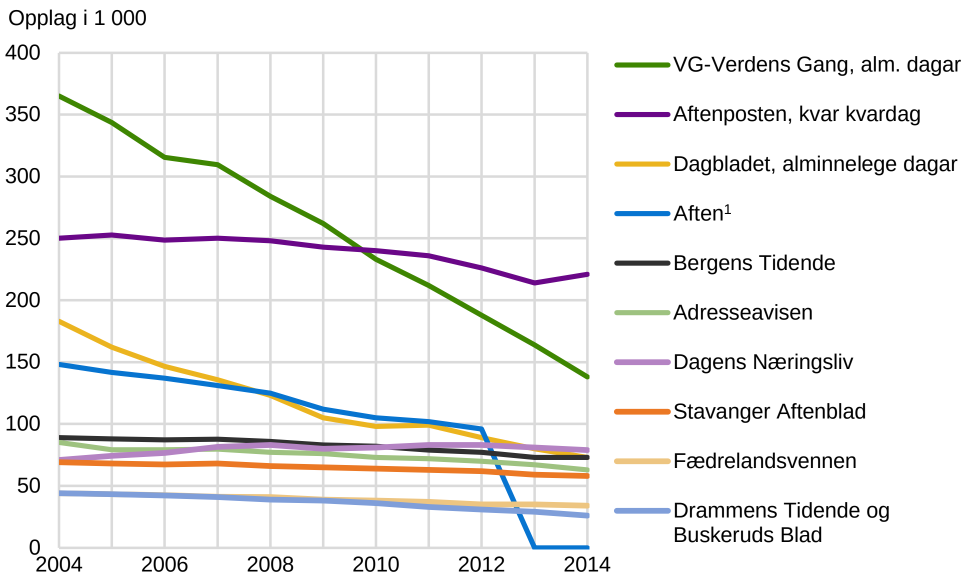

[1] Aften blei nedlagd ved utgangen av 2012.

Kjelde: Avisåret 2014, Høgskulen i Volda.

Avisene endrar i internettilbodet

Dei siste åra har diskusjonen om utviklinga til avisene handla mest om kva dei gjer på Internett. Det er stadig fleire aviser som innfører ei eller anna form for betalingsordning for nettutgåvene, og det skjer ei stadig prøving og feiling, (Høst 2015).

Ved utgangen av 1999 var det 222 norske aviser på Internett og talet aukar litt frå år til år. I 2014 var det totalt 230 aviser på nett og 187 av desse hadde eigne nyheiter på nettsidene. Dette er noko lågare enn i perioden 2006-2012. I 2006 til dømes, hadde 195 aviser eigne nyheiter på nett. Dette kan, ifølgje Høst (2015), kome av at nokre aviser har gått saman om ei felles nyheitsteneste. Blant dei som har eigne nyheiter, er det store forskjellar i ambisjonsnivået. Mange legg ut ein jamn straum av nye saker, slik at det stadig skjer noko nytt på nettsidene. Andre nøyer seg til dømes med å leggje ut fire nye saker ein gong per veke.

Fram til 2008 var trenden at det stadig blei fleire aviser som hadde nyheiter på nett, det var stadig fleire nyheiter på sidene, og dei blei oppdaterte oftare. Etter 2008 har delen med nyheiter vore om lag konstant, med litt tilbakegang, og mange aviser har skore ned på mengda.

Seks fleire aviser fekk produksjonstilskot

I 2014 var produksjonstilskotet på 308 millionar kroner som fordelte seg på 147 aviser, seks fleire enn i 2013. Medietilsynet forvaltar produksjonstilskotet som, i tillegg til fritaket for meirverdiavgift, er statens viktigaste verkemiddel for å oppretthalde mangfaldet i avisutgivingar, både geografisk og når det gjeld innhald og verdiforankring jf. Kulturdepartementet (2014). Mediestøtta omfattar fleire ulike tilskot, sjå kapittel 11.2.

Vekepressa - framleis nedgang i opplagstal

Tabell 11.3 viser oversikt over talet på magasin og opplagstal for vekepressa. Samla gjennomsnittleg nettoopplag per nummer var 2,2 millionar i 2014. Nedgangen i opplagstala held fram, og nedgangen i totalt opplagstal for alle kategoriar frå 2013 til 2014 har vore på om lag 11 prosent. Det har vore nedgang i alle kategoriar. Kategorien helse, mat og livsstil var i 2013 den einaste kategorien som ikkje hadde nedgang i opplagstal, men i 2014 opplever ein også her ein nedgang i tala. Nedgangen frå 175 000 i 2013 til 155 000 i 2014 utgjer 12 prosent. Familieblad og TV-guidar utgjer framleis den største gruppa med sine 23 blad og eit gjennomsnittleg opplag per utgiving på nær 1,2 millionar, sjølv om tala viser ein nedgang på 10 prosent siste året.

Fagpressa - opplagstala aukar ubetydeleg

Figur 11.3 viser tal per utgiving i Fagpressen for åra 2011 til 2014 for dei opplagskontrollerte medlemsblada. Samla opplag i 2014 var på drygt 4,2 millionar eksemplar. Det siste året har det berre vore ei lita endring i opplagstala og totalt var auken på 0,3 prosent. Bak denne tilsynelatande ubetydelege auken, finn ein store variasjonar mellom kategoriane. Varehandel, hotell og storkjøkken hadde ein reduksjon på 17 prosent, medan auken for kultur og fritid var på 3 prosent.

På eit år skjer det ein del inn- og utmeldingar, og difor er populasjonen av medlemsblad ikkje alltid den same frå år til år. Medlemsblada i figur 11.3 og i tabell 11.5 er berre førte opp i ein kategori. Medlemsblada vel sjølve den kategorien dei høyrer til.

Viss ein i staden ser på tala, kan ein slå fast at gruppa kultur og fritid har hatt høgast samla opplagstal i gjennomsnitt dei fire siste åra, tett følgt av gruppa offentleg verksemd, undervisning, forsking m.m.

Figur 11.3. Fagpresse. Opplag per utgiving, etter gruppe[1, 2]

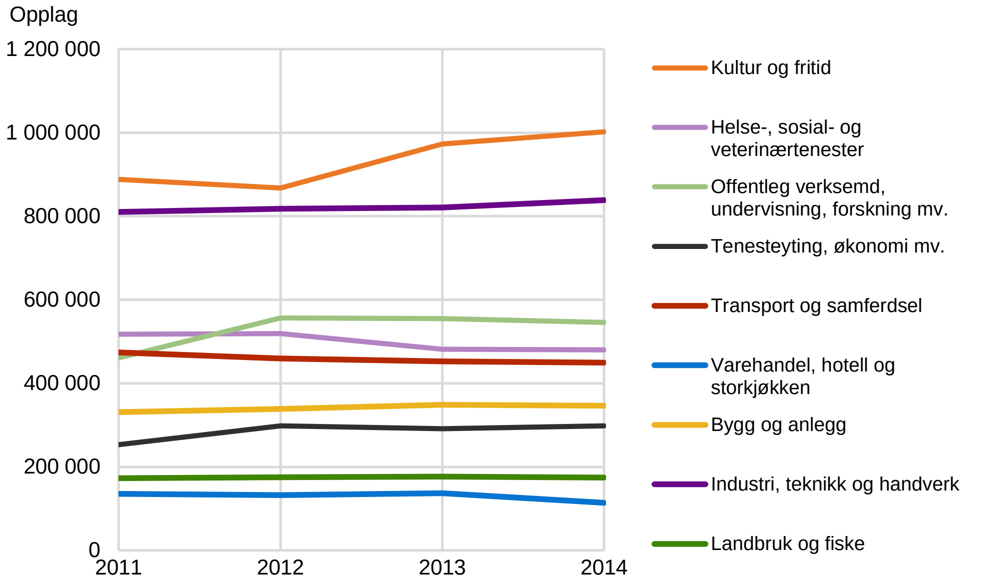

[1] Omfattar berre medlemmer av Den norske fagpresses forening. Grupperinga er utarbeidd av Den norske fagpresses forening. [2] Medlemsblad med kontrollerte opplag.
Kjelde: Fagpressen.

Lesing av avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift

Tal frå Norsk mediebarometer 2014 viser at det er stadig færre som les papiraviser, og minutt brukt til lesing av aviser på papir går ned. Likevel var det avis som var det mest lesne trykte mediet. I 2014 las 49 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år ei papiravis på ein gjennomsnittsdag, og i gjennomsnitt brukte kvar person 19 minutt per dag til avislesing på papir. I 2005 las 74 prosent av befolkninga avis ein gjennomsnittsdag og brukte i gjennomsnitt 29 minutt. Sjå tabellane 11.6 og 11.7.

Menn og kvinner brukte om lag like mykje tid på å lese papiraviser, høvesvis 20 og 18 minutt ein gjennomsnittsdag. Tabell 11.7 viser at delen, både menn og kvinner, som las papiraviser, har gått jamt nedover sidan 2011. I 2014 var det 47 prosent av mennene og 50 prosent av kvinnene som las papiraviser. Lesing av papiraviser skjer oftare i eldre aldersgrupper enn i yngre. Medan 15 prosent av dei i alderen 9-15 år las ei papiravis ein gjennomsnittsdag i 2014, var delen 82 prosent blant dei i alderen 67-79 år. Denne delen har ikkje endra seg nemneverdig dei siste tre åra, og sidan 2005 er det minst nedgang i avislesing blant personar i denne aldersgruppa. I alle åra frå 2005 ser vi også at delen som les avis er noko større blant dei med høg utdanning enn blant dei med låg utdanning.

Lesing av avis på Internett aukar jamt

Delen av befolkninga som les aviser på Internett aukar jamt. Gjennom heile 2000-talet har delen auka og på ein gjennomsnittsdag i 2014 las 54 prosent av

befolkninga aviser på Internett. Til samanlikning las berre 10 prosent aviser på Internett i 2001. 78 prosent las papiravis det same året, mens i 2014 var det 49 prosent (Vaage 2015). Det var framleis ein større del menn enn kvinner som las nettavis om dagen i 2014, 58 prosent for menn og 50 prosent for kvinner. Fleire kvinnelege lesarar, 25 prosent, las berre papiraviser mens 18 prosent av mennene gjorde det same. Sjå figur 11.4 og tabell 11.8.

Figur 11.4. Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag. Prosent

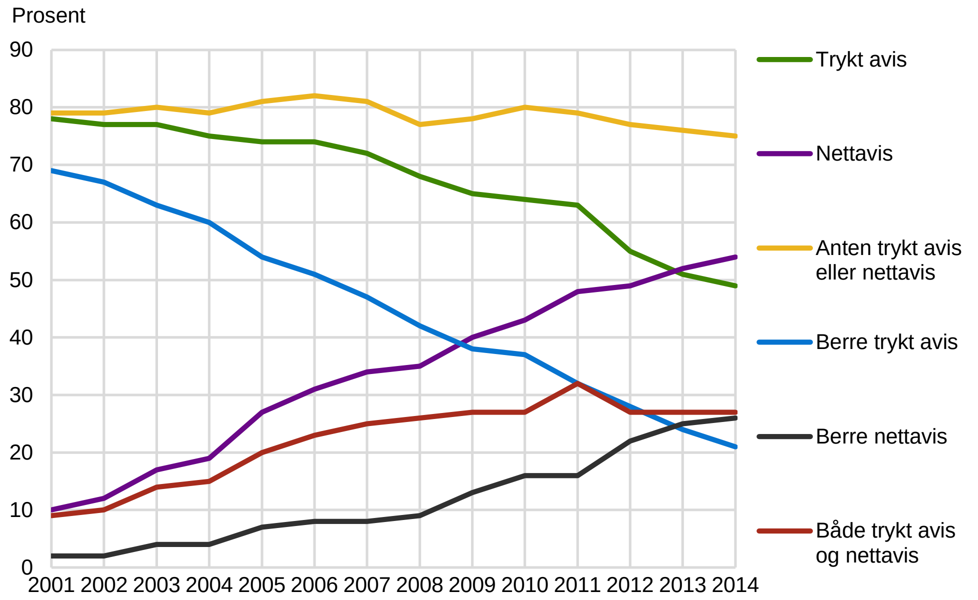

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Det er ein tendens til at det også er færre som les vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift, men nedgangen har ikkje vore like stor som for delen avislesarar. Nedgangen i delen som les avis ein gjennomsnittsdag har vore på 14 prosentpoeng frå 2011 til 2014 medan nedgangen for dei andre kategoriane var mindre. Spesielt har delen som les teikneserieblad halde seg relativ stabil med 5 prosent i 2011 og 4 prosent i dei seinare åra.

På ein gjennomsnittsdag i 2014 var det 8 prosent som las vekeblad, og 4 prosent las teikneserieblad. Delen av befolkninga som las tidsskrift i 2014, har halde seg stabil på 9 prosent sidan 2012.

11.2. Om statistikken – aviser, vekepresse og fagpresse

Avisene

Statistikken over avislandskapet baserer seg på publikasjonen Avisåret 2014 (Høst 2015). Formålet med rapportserien Avisåret er at han skal dekkje alle norske aviser, sjølv om dei ikkje er medlemmer av Mediebedriftenes Landsforening (MBL) eller Landslaget for Lokalaviser (LLA). Det viktigaste grunnlaget for statistikken er opplysningar frå MBL, LLA og Medietilsynet. Statistikken over aviser på Internett er utarbeidd spesielt for rapportserien Avisåret.

Mediestøtta

Mediestøtta er eit sentralt verkemiddel for å oppnå måla på medieområdet blant anna ved hjelp av

- produksjonstilskot som skal bidra til å opprethalde mangfaldet i avisutgivingar i heile landet og stimulere til lokal aviskonkurranse
- tilskot til samiske aviser og samiskspråklege avissider som skal leggje til rette for demokratisk debatt, meiningsdanning og språkutvikling i det samiske samfunnet
- tilskot til minoritetsspråklege publikasjonar som skal bidra til framvekst av publikasjonar for språklege minoritetar, og til utvikling av redaksjonell kvalitet i desse publikasjonane

- tilskot til bruksretta medieforsking og etterutdanning som skal leggje til rette for auka kunnskap om og kvalitet i norske media. Tilskotet skal også bidra til forsking og kompetanseheving på medieområdet.

Medietilsynet forvaltar desse tilskotsordningane (jamfør Kulturdepartementet 2014).

Vekepressa Statistikken over norsk vekepresse baserer seg på opplysningar frå Mediebedriftenes Landsforening (MBL) og dekkjer dei magasina som er medlemmer. Magasin- og Ukepresseforeningen (MUF) blei lagd ned i 2009. MBL tok over MUFs aktivitetar. Innanfor MBL er det danna ei eiga gruppering som tek vare på spesifikke oppgåver i bransjen. MBLs gruppering for vekepresse og magasin har som formål å behandle spørsmål av felles interesse for medlemmene i grupperinga, og som ikkje blir behandla av MBL sentralt. Grupperinga er interessert i at medlemmene får rammevilkår som gir lønnsame bedrifter og sikrar arbeidsplassar (http://www.mediebedriftene.no). Kategoriseringa av vekepressa er utarbeidd etter forslag frå Norsk Medieindeks.

Fagpressa Statistikken for fagpressa er utarbeidd på grunnlag av materiale frå Fagpressens Informasjonskontor publisert i Fagpressekatalogen. Oppgåvene omfattar berre medlemmer av Fagpressen. Fagpressen, tidlegare kalla Den Norske Fagpresses Foreining, er Noregs eldste presseorganisasjon og blei stifta i 1898. Fagpressen er ein interesseorganisasjon for fag- og interessetidsskrift i Noreg. Foreininga sikrar interesser til fagblad, tidsskrift og magasin på trykk og nett. Kategoriane som tidsskrifta er delte inn i, er utarbeidd av Fagpressen, men medlemsblada vel sjølve primærnøkkel for kor dei høyrer heime. Fagpressa består av eit stort mangfald av fagblad, interesse-, hobby- og bransjeblad.

Mediebruksundersøkingane Tala som omhandlar bruk av aviser og blad, er henta frå Norsk mediebarometer 2014. Termen «kvartil» representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år. Det er nytta nokre kjennemerke knytte til yrkesstatus i tabellane 11.6 og 11.7. Sjå kapittel 10.2 for definisjonar av desse kjennemerka.

11.3. Omgrep

Avis Med «avis» i denne statistikken meiner vi alle publikasjonar som kjem ut minst ein gong per veke, og som fyller dei opphavlege reglane for listeføring som avis. Det inneber at dei skal «orientere allmenta om hendingar og aktuelle spørsmål», ta reell betaling for abonnement og laussal, og ha mindre enn 50 prosent annonsar (Høst 2004).

Vekepresse Vekepresse er eit samleomgrep for vekeblad og andre magasin. Nokre av magasina kjem ut sjeldnare enn kvar veke. Tala som blir presenterte, er gjennomsnittleg nettoopplag per nummer.

Referansar

Den Norske Fagpresses Forening (http://www.fagpressen.no).

Høst, Sigurd (2004): Hva er en avis? avisbegrepet fra Hellerudkomiteen til Se og Hør, Rapport 3/2004: Institutt for Journalistikk.

Høst, Sigurd (2015): Avisåret 2014, Rapport 67, Høgskulen i Volda http://www.hivolda.no/rapport

Kulturdepartementet (2014): For budsjettåret 2015 - Utgiftskapitler: 300-342 Inntektskapitler: 3300-3342 og 5568 (Prop. 1 S KUD 2014-2015). https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Prop-1-S-20142015/id2005438/

Mediebedriftenes Landsforening (http://www.mediebedriftene.no).

Medietilsynet: Årsrapport 2014
http://dev.layup.io/mag/medietilsynet-aarsrapport2015

Vaage, Odd Frank (2015): Norsk mediebarometer 2014, Statistiske analysar 143, Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/norsk-mediebarometer-2014

Meir informasjon

Aviskatalogen: (http://www.aviskatalogen.no).

Kulturdepartementet (2013): Prop. 1 S (2012-2013): Kulturdepartementet (http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/regpubl/prop/2012-2013/prop-1-s-20122013/11.html?id=702511).

Landslaget for Lokalaviser: (http://www.lla.no).

Medienorge: (http://www.medienorge.uib.no).

Vaage, Odd Frank (2009): Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn, Rapporter 2009/29, Statistisk sentralbyrå. (http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929)

Tabell 11.1. Norske aviser på Internett[1] ved utgangen av året

	1999	2001	2003	2005	2006	2008	2010	2011	2012	2013	2014
Alle aviser	**222**	**216**	**221**	**224**	**227**	**227**	**225**	**227**	**226**	**229**	**230**
Eigne opplegg i alt	**99**	**163**	**185**	**207**	**214**	**218**	**218**	**222**	**221**	**223**	**226**
Eiga heimeside	19	13	24	24	17	21	20	19	20	21	21
Anna	3	3	5	2	2	1	4	5	4	9	11
Eigne nyheiter i alt	77	147	156	181	195	195	194	194	191	186	187
Oppdaterte smakebitar, les meir	-	-	-	-	-	-	-	4	6	7	7
Oppdaterte nyheiter, dagsavis[2]	12	39	23	38	60	69	63	58	50	62	64
Oppdaterte nyheiter, fådagarsavis[3]	-	7	16	36	58	79	48	30	34	46	66
Fyldig nettavis[4]	47	63	66	44	28	22	39	56	47	43	26
Smal nettavis, notisavis	18	38	51	63	49	25	44	46	46	35	31

[1] Oversikta gjeld betalte (papir)aviser på Internett. Gratisaviser og reine nettaviser er ikkje med. [2] For 1999 gjeld registreringa berre dagsaviser. Krav til oppdatering for dagsaviser er litt strengare frå 2003 og framover. [3] Kravet til oppdatering for fådagarsaviser er strengare frå 2008, og praktiseringa er innskjerpa i 2010. [4] Minst fire nyheitssaker er presenterte som meir enn ein kort notis.

Kjelde: Åvisåret 2014, Høgskulen i Volda.

Tabell 11.2. Dagsaviser som fekk produksjonstilskot

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aviser i alt	**138**	**138**	**139**	**138**	**138**	**138**	**140**	**138**	**141**	**147**
Nr. 2-aviser, ekskl. rikspreidde aviser[1]	25	24	26	26	25	24	25	24	25	23
Riksspreidde meiningsberande aviser.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Nr. 1 og aleineaviser	56	58	56	56	56	59	59	58	58	65
Vekeaviser, ekskl. nr. 2-aviser	52	51	52	51	52	50	51	51	53	54
	1 000 kr									
Tilskotsbeløp i alt	244 186	252 521	251 765	264 310	264 452	272 915	281 355	287 568	307 789	308 246

[1] Inkluderer sju vekeaviser som er nr.2 -aviser på utgivarstaden.

Kjelde: Medietilsynet, årsrapport.

Tabell 11.3. Vekepresse[1]. Talet på blad og magasin og opplag per utgiving, etter gruppe

Gruppe	2011		2012		2013		2014	
	Talet på blad/ magasin	Opplag	Talet på blad/ magasin	Opplag	Talet på blad/ magasin	Opplag	Talet på blad/ magasin	Opplag
I alt	**92**	**2 944 401**	**95**	**2 790 997**	**89**	**2 514 454**	**79**	**2 240 739**
Familieblad og TV-guidar	33	1 653 365	33	1 509 922	26	1 293 685	23	1 169 060
Heim og hage	13	380 405	13	382 649	13	366 786	13	350 301
Data, audio og video	3	36 153	4	42 332	4	38 807	4	35 044
Bil og båt	8	139 228	8	125 796	7	109 401	4	84 099
Helse, mat og livsstil	9	167 640	9	168 545	10	175 154	9	154 823
Sport, hobby og fritid	17	272 951	23	368 426	24	364 364	21	261 532
Teikneseriar	2	146 665	2	135 101	2	111 777	3	106 841
Anna	7	147 994	3	58 226	3	54 480	2	79 039

[1] Omfattar vekepresse som er medlemmer av Mediebedriftenes Landsforening.

Kjelde: Mediebedriftenes Landsforening.

Tabell 11.4. Talet på aviser i alt, etter type og opplag i 1 000

	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Aviser	Opplag	Aviser	Opplag	Aviser	Opplag	Aviser	Opplag	Aviser	Opplag	Aviser	Opplag	Aviser	Opplag	Aviser	Opplag
I alt	**228**	**2 844**	**228**	**[1]2 763**	**[2]225**	**2 659**	**226**	**2 572**	**228**	**2 501**	**227**	**2 422**	**229**	**2 230**	**230**	**2 151**
Laussalsaviser	2	445	2	408	2	368	2	331	2	311	2	277	2	244	2	212
Storbyaviser[3]	4	486	4	477	4	467	4	460	4	450	4	435	4	414	4	418
Nr.2-aviser i store byar	3	73	3	68	3	64	3	58	3	53	3	50	3	47	2	37
Riksspreidde meiningsberande aviser	6	169	8	177	8	173	[4]8	173	8	174	8	176	8	173	8	171
Leiande lokale dagsaviser	56	885	56	867	56	840	56	815	56	791	54	757	53	712	54	685
Lokale dagsaviser, nr. 2	2	33	2	32	2	31	2	30	2	29	2	28	2	26	2	25
Lokale 2-3 dagarsaviser	79	392	81	398	81	393	81	388	82	381	84	382	84	380	84	368
Lokale vekeaviser	62	140	63	136	61	132	62	134	62	132	60	129	64	134	65	134
Nasjonale fådagarsaviser	13	90	8	76	7	80	7	77	8	78	9	92	9	99	9	101
Aften[5]	1	131	1	125	1	112	1	105	1	102	1	96	-	-	-	-

[1] På grunn av avrundingar stemmer ikkje summane heilt. [2] Ei avis som før 2007 blei rekna som avis, er ikkje lenger med i statistikken. [3] Aftenposten, Bergens Tidende, Adresseavisen og Stavanger Aftenblad. [4] Avvir og Sagat er rekna som dagsaviser i 2008 sjølv om dei var fådagarsaviser meir enn halve året. [5] Aften gjekk frå fem til tre utgåver per veke i 2009, og blei nedlagt ved utgangen av 2012.

Kjelde: Avisåret 2014, Høgskulen i Volda.

Tabell 11.5. Fagpresse. Talet på periodika[1] og opplag per utgiving, etter gruppe[2]. 2009-2013

Gruppe	2010		2011		2012		2013		2014	
	Periodika	Opplag	Periodika	Opplag	Periodika	Opplag	Periodika	Opplag	Periodika	Opplag
I alt[3]	**190**	**4 141 325**	**186**	**4 044 019**	**187**	**4 166 475**	**189**	**4 237 988**	**188**	**4 249 892**
Landbruk og fiske	11	177 831	11	172 668	11	175 532	12	177 159	12	174 742
Industri, teknikk og handverk ..	33	820 302	29	810 094	29	817 591	30	820 942	30	838 513
Bygg og anlegg	13	324 490	13	331 053	13	338 945	12	348 550	12	346 667
Varehandel, hotell og storkjøkken	12	133 945	12	135 520	11	132 681	12	137 128	10	114 516
Transport og samferdsel	8	469 329	7	474 356	7	459 822	7	452 991	6	449 429
Tenesteyting, økonomi mv.	16	302 473	15	253 539	15	298 652	15	291 166	15	298 108
Offentleg verksemd, undervisning, forsking mv.	32	564 952	28	461 393	31	556 407	30	555 172	30	545 908
Helse-, sosial- og veterinærtenester	36	518 727	38	517 262	39	519 005	38	481 943	39	479 969
Kultur og fritid	29	829 276	33	888 134	31	867 840	33	972 937	34	1 002 040

[1] Omfattar berre medlemmer av Den norske fagpresses forening. [2] Grupperinga er utarbeidd av Den norske fagpresses forening. [3] Medlemsblad med kontrollerte opplag.
Kjelde: Fagpressen.

Tabell 11.6. Minutt brukt til lesing av avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag

	Avis				Vekeblad				Teikneserieblad				Tidsskrift			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Alle personar	**24**	**23**	**21**	**19**	**4**	**3**	**3**	**3**	**1**	**1**	**1**	**1**	**4**	**3**	**3**	**3**
Kjønn																
Menn	24	22	20	20	1	1	0	1	2	1	2	1	4	3	4	3
Kvinner	23	23	21	18	7	5	5	4	1	1	0	1	3	2	2	3
Alder																
9-15 år	5	3	3	3	1	1	1	2	5	5	6	5	0	0	0	0
16-24 år	11	6	6	6	2	2	1	1	2	0	1	1	1	1	1	2
25-44 år.............................	16	17	12	11	3	2	2	2	1	1	1	1	3	2	3	4
45-66 år.............................	32	31	31	27	5	4	3	3	0	0	0	0	5	3	4	3
67-79 år.............................	52	53	49	49	9	7	6	6	0	0	0	0	7	6	4	3
Utdanning																
Grunnskole	21	21	19	22	5	4	3	4	0	0	1	1	1	2	1	2
Vidaregåande skole	25	25	22	18	5	4	3	3	1	0	1	1	3	2	2	2
Universitet/høgskole, kort ..	28	26	21	22	4	3	3	2	0	0	1	0	5	4	4	4
Universitet/høgskole, lang .	30	30	32	26	2	3	1	2	0	0	0	1	7	4	6	8
Hushaldsinntekt																
1. kvartil	26	24	19	19	5	5	3	3	1	1	1	1	4	3	3	4
2. kvartil	27	26	26	20	6	3	3	2	1	1	2	1	4	3	5	3
3. kvartil	21	23	20	19	3	3	2	3	1	1	1	1	3	3	3	2
4. kvartil	24	21	20	20	2	2	2	2	1	1	1	1	4	2	4	4
Yrkesstatus (16-79 år)[1]																
Yrkesgruppe 1-2	27	26	25	22	4	3	2	2	1	0	1	1	5	4	5	6
Yrkesgruppe 3	21	21	20	18	3	3	3	2	0	1	1	1	5	3	5	4
Yrkesgruppe 4-5	19	15	15	15	5	5	3	3	1	0	1	0	2	2	2	2
Yrkesgruppe 6-9	21	25	18	18	3	2	1	2	1	1	1	1	2	3	2	3
Elevar/studentar	9	6	4	5	2	2	1	2	0	1	0	1	2	0	0	2
Trygd/pensjonistar	45	45	43	40	9	7	6	5	0	0	0	0	6	5	4	3
Heimearbeidande	13	16	11	15	1	3	2	3	1	1	0	0	2	1	3	0

[1] For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kapittel 11.2.
Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.7. Personar som les avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag. Prosent

	Avis				Vekeblad				Teikneserieblad				Tidsskrift			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Alle personar	**63**	**55**	**51**	**49**	**12**	**10**	**8**	**8**	**5**	**4**	**4**	**4**	**12**	**9**	**9**	**9**
Kjønn																
Menn	64	54	49	47	6	4	2	4	7	5	5	6	14	12	10	9
Kvinner	63	56	52	50	19	17	14	13	3	3	2	3	11	6	7	9
Alder																
9-15 år	32	21	18	15	6	5	5	4	18	17	13	16	2	2	1	1
16-24 år	50	30	26	26	8	7	4	5	9	4	5	4	7	3	4	2
25-44 år	55	49	42	40	11	9	7	7	4	3	3	3	13	8	9	12
45-66 år	78	73	70	68	14	12	9	10	1	2	2	3	16	12	13	12
67-79 år	88	83	83	82	20	19	17	15	1	0	0	0	17	15	9	9
Utdanning																
Grunnskole	61	53	48	48	14	14	8	10	4	3	4	2	8	4	4	6
Vidaregåande skole	66	56	52	49	14	10	10	10	4	3	2	3	10	7	7	6
Universitet/høgskole, kort	72	62	55	56	14	12	8	9	2	2	2	3	17	14	12	13
Universitet/høgskole, lang	70	73	69	66	8	10	5	6	3	1	2	3	23	15	18	21
Yrkesstatus (16-79 år)[1]																
Yrkesgruppe 1-2	75	68	63	62	11	10	8	7	5	2	3	3	21	15	14	16
Yrkesgruppe 3	63	64	58	50	12	11	8	9	2	3	3	3	16	11	13	13
Yrkesgruppe 4-5	65	50	46	51	18	14	9	12	5	2	3	2	9	7	7	8
Yrkesgruppe 6-9	61	50	45	45	9	5	2	6	4	4	2	4	11	8	7	10
Elevar/studentar	44	29	20	24	5	6	4	8	3	5	3	4	9	0	2	5
Trygd/pensjonistar	83	77	77	75	18	17	15	13	1	0	1	0	14	12	9	7
Heimearbeidande	48	48	39	25	9	11	10	12	3	4	3	2	6	7	15	0

[1] For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kapittel 11.2.
Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.8. Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag, etter kjønn og alder. Prosent

	Trykt avis	Nettavis	Anten trykt avis eller nettavis	Berre trykt avis	Berre nettavis	Både trykt avis og nettavis
2001	78	10	79	69	2	9
2002	77	12	79	67	2	10
2003	77	17	80	63	4	14
2004	75	19	79	60	4	15
2005	74	27	81	54	7	20
2006	74	31	82	51	8	23
2007	72	34	81	47	8	25
2008	68	35	77	42	9	26
2009	65	40	78	38	13	27
2010	64	43	80	37	16	27
2011	63	48	79	32	16	32
2012	55	49	77	28	22	27
2013	51	52	76	24	25	27
2014	49	54	75	21	26	27
2014						
Kjønn						
Menn	47	58	75	18	28	29
Kvinner	50	50	75	25	25	25
Alder						
9-15 år	15	20	28	8	13	7
16-24 år	26	70	75	5	48	21
25-44 år	40	68	80	12	40	28
45-66 år	68	53	83	29	14	39
67-79 år	82	27	86	59	4	23

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå

12. Film og kino

12.1. Kinobesøk og kinodrift

Endringar i kinoverksemdene over tid

Mange endringar i kinoverksemdene har vore gjennomførte over fleire år. Over lang tid har det vore satsa på fleirsalskinoar ved utbygging, dette gir utslag i fleire salar per kinobygg. Kinoane har vore digitalisert dei siste åra, noko som gjer det mogleg å la same film få premiere på mange visingsstader samtidig. Kinoane har også over tid gått inn i større einingar i ein kjededanningsprosess. Godt over halvparten av kinobesøk i 2014 var hos kinokjedene Film & Kino (2015).

Nedgang i kinobesøket i 2014

I alt var det 11,1 millionar besøk på kino i 2014. Det er ein nedgang i kinobesøket mot førre året da det var om lag 718 000 fleire besøkande på norske kinoar. Besøkstalet svarar til 2,2 kinobesøk per innbyggjar. Samstundes som det er fallande besøkstal på kino i 2014, er det aukande besøkstal på bygdekinoane, som hadde 123 600 besøk same året, om lag 11 400 fleire enn i 2013. Billettinntektene på kinoane var på 1,1 milliardar kroner i 2014. Besøk til norske filmar stod for 0,2 milliardar kroner av desse inntektene. Sjå figur 12.1 og tabell 12.2.

Figur 12.1. Kinobesøk. Samla besøk, utanlandske og norske filmar

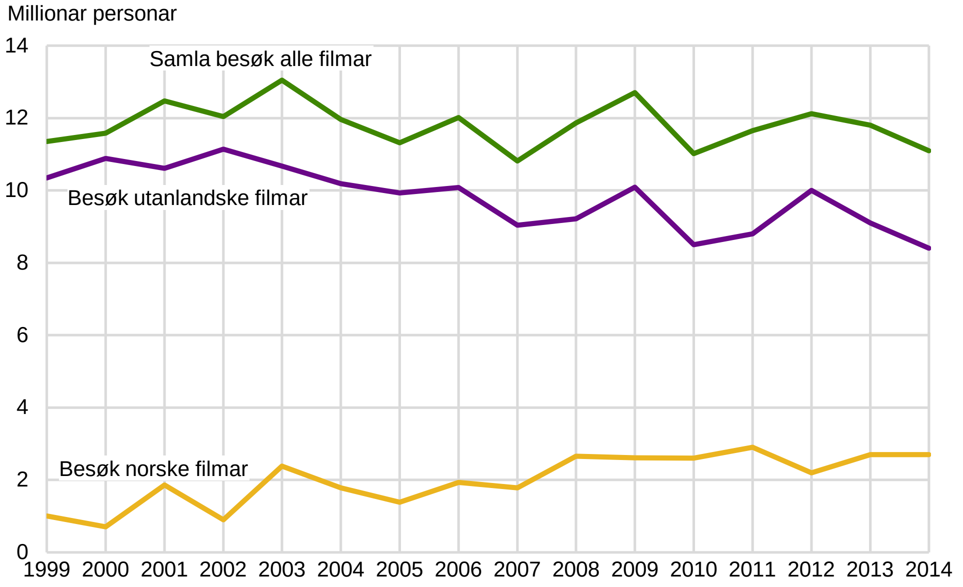

Kjelde: Film & Kino.

Auke i besøkstal på norsk film

Framgangen i besøkstal for norske filmar har vore på 18 000 besøk i perioden 2013-2014. Dei utanlandske filmane hadde i 2014 ein nedgang i besøk på om lag 2 prosentpoeng frå året før. Besøkstala på norske filmar utgjer 24 prosent av samla kinobesøk. I perioden 2001-2007 var besøk på norsk film på det høgaste 18,2 prosent av alle besøk, og 7,4 prosent på det lågaste. I perioden 2008-2014 var besøksdelen på det lågaste 17,8 prosent, og 24,5 prosent på det høgaste. Det indikerer ei stabilisering av høgare besøkstal. Tendensen over tid har vore ei aukande interesse for norsk film samstundes som det har vore ei opptrapping av produksjonen av norsk film, sjå tabell 12.2. Meir om produksjon av norsk film i del 12.2.

Norske filmar står for 24,4 prosent av kinobesøket

Tal for 2014 viser at dei norske filmane er avgjerande for kinobesøket. 24,4 prosent av besøka var på norske filmar, noko som utgjer den nest høgaste delen dei siste ti åra. For utanlandske filmar blei 2014 eit bottenår.

Fire av årets fem mest sette filmar var norske

Det er eit kjenneteikn ved kulturprodukt at nokre få nylanserte produkt står for store delar av salet. Det gjeld også for film. Fordelinga av besøk på alle filmane frå alle land er slik at få av filmane står for store delar av kinobesøket, medan svært mange filmar har mindre besøk. Fire av dei fem mest sette filmane dette året var

norske, noko som aldri har skjedd før. Tre av filmane var filmar for barn. For første gong dette tiåret hadde ingen filmar besøk av meir enn 500 000 personar. Sjå Film & Kinos årbok for 2014 for meir informasjon om dei norske filmane.

Fleire framsyningar på norske kinoar

Det var i 2014 i alt 354 000 framsyningar på norske kinoar, 10 000 fleire enn førre året. Dei norske filmane hadde 76 000 framsyningar, nær 7 000 fleire enn i 2013. Talet på framsyningane dei ulike filmane får, varierer. Kinoane vurderer kor attraktive filmane er etter besøkstala opningshelga, og gir visingsplass til dei populære filmane. Norske filmar med gode publikumstal ser ut til å ha fått mange visingar i 2014. I 2005 var det 21 nye norske filmar på kino, medan dette talet var auka til 36 i 2014, viser tal frå Film & Kino.

Mellom 11 og 13 millionar kinobesøk dei siste ti åra

Kinobesøka har dei siste ti åra lege mellom 11 og 13 millionar. I denne perioden har det vore store endringar i filmbransjen. Digitalisering av film har hatt konsekvensar for videobutikkar. Sal av film i fysisk form, eksempelvis DVD, hadde i Noreg sin høgaste popularitet rundt 2007. Dei siste åra har sal av film i denne formen vore mindre populært, og blir nå erstatta av film i digitale tenester, ofte frå globale tilbydarar. Samstundes har kinoane i Noreg digitalisert visingsforma. Dei norske kinoane digitaliserte da dei forventa å miste tilgangen til analog film, og valde ei tidleg tilpassing til digital distribusjon. Dei mindre kinoane har med digital distribusjon mogelegheit til å ha tidleg premiere på attraktive filmar. Kinoane meiner at mogelegheita dei har til å trekke publikum til film på kino, kviler på at dei får vise filmen før han er tilgjengeleg på andre plattformer (Rushprint.no 2014). I tillegg har kinoane i svært mange år hatt ein strategi for å kunne drive kinoar med fleire salar for å kunne vise fleire filmar samstundes.

Fleire salar per kinobygg

Frå Film & Kinos årbok kan vi sjå at det i 1995 var 1,4 salar per kinobygg, medan det i 2014 var 2,1 salar per bygg. Dette viser at kinobygga i 2014 inneheld fleire salar enn det som var vanleg før. Dette kjem av at nokre små kinoar med berre ein sal blei lagde ned medan nokre andre kinoar blir bygde om til fleirsalskinoar. Denne endringa har skjedd over lenger tid, fordi det tek år å planleggje og byggje nye kinobygg. Samstundes viser tabell 12.2 at det er færre besøkande per vising, eit resultat av fleirsalsutbygginga. I 2004 var det om lag 45 personar i gjennomsnitt på kvar vising, medan dette talet låg nærare 31 i 2014, ein nedgang frå 34 i 2013.

Norske kinoar er digitale

I 2014 er alle kinosalane i statistikken digitale. Sjå tabell 12.2. Norske kinoar er digitaliserte over nokre år. I 2008 var berre 49 salar digitaliserte, som eit forprosjekt til digitalisering. Gjennomføringa av digitaliseringa tok nokre få år – mykje blei gjort i 2011 da digitaliseringa var nær gjennomført. I 2014 er alle 425 salar i kinobygga digitale.

Digitaliseringa inkluderte også mindre kinoar, noko som har gjort digital distribusjon over heile landet mogeleg. Nokre av dei minste kinoane avslutta drifta før overgang til digital løysing. I tillegg har nye mindre kinoar også kome til.

Digitaliseringa har også kome med digitalisering av reklamefilm og ny teknologi for lyd og bilete. Introduksjonen av 3-D film som ein vanleg del av film-repertoaret er eit resultat av digitaliseringsprosessen.

Nedgang i besøk på 3-D filmar

Filmar i 3-D stod for 18 prosent av besøka i 2014. Dette er ein nedgang frå 22,6 prosent i 2013 og 24,8 prosent i toppåret 2011. I alt 167 kinoar har 282 salar som kan vise 3-D i Noreg. 3-D filmar står for 21 prosent av alle billettinntekter mot 26 prosent førre året. Sjå Film & Kinos Årbok 2014 for fleire opplysningar.

Norske kinoar er i ein kjededanningsprosess

Samstundes med digitaliseringa har det vore ei endring i organiseringa av kinodrifta. Kinoverksemda bærer preg av kjededanning. Det vil seie at mange kinoar som før var sjølvstendige, no inngår i ei større eining. Slike kjeder kan vere kommunalt eigde, dei kan vere private eller dei kan vere eigde av både kommunar og private selskap. 7,5 millionar besøk er på kinoar i ulike kjeder, det utgjer

67 prosent av alle kinobesøka i Noreg i 2014 mot 59 prosent i 2013. Kjeder utvidar verksemda gjennom oppkjøp av kinoar med høge publikumstal, difor aukar besøkstala i kjedene brått ved innlemming av fleire kinoar. Dette er spesielt tydeleg i 2013 og 2014 da fleire kinosalar blei innlemma i ei kjede. Sjå figur 12.2.

Figur 12.2. Kinobesøk. Del besøk på kinokjeder og kinoar utanfor kjeder

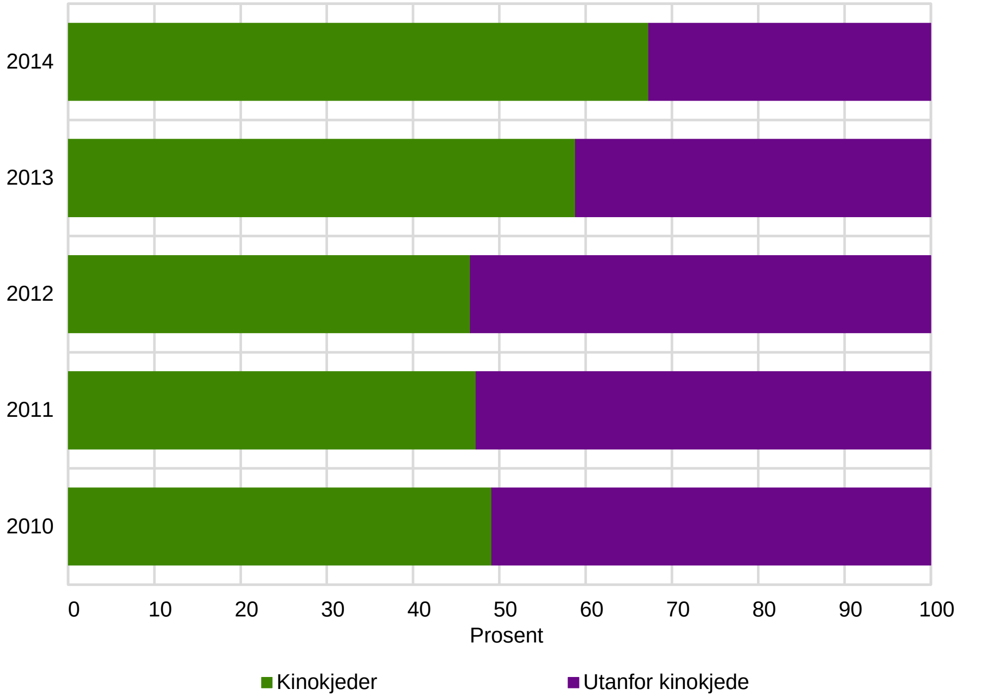

Kjelde: Film & Kino.

Dei kommunale kinoane blir eigde av kommunar aleine eller i felles eige med andre kommunar. Ved overgang til felles eige med private blir kinoen registrert som kommunal dersom kommunen har minst 51 prosent eigardel. Sal av kommunale kinoar har gitt ein nedgang i besøkstala for kommunale kinoar da det blir færre av dei i statistikken. Nedgangen kjem ikkje av fallande popularitet. Besøka på dei kommunale kinoane utgjorde 58 prosent av dei totale kinobesøka i 2014, medan besøka på dei ikkje-kommunale utgjorde 42 prosent av totalen. Bygdekinoane, som er eit tilbod til dei mindre kommunane utan kino, har hatt ein framgang i besøk på 10 prosent frå 2013. I 2014 var det om lag 123 700 besøk på bygdekinovisingane. Sjå tabellane 12.1 og 12.2.

199 kinobygg i 2014

Over lenger tid har det blitt færre kinobygg. Totalt var det 232 kinobygg i 2005, medan det var 199 kinobygg i 2014. Av desse var 141 kinobygg kommunale, medan det var 58 ikkje-kommunale. I 2014 var det i alt 425 salar som fordelte seg på 278 kommunale og 147 ikkje-kommunale kinosalar.

Sidan 2005 har det samla vore ein nedgang på 33 kinobygg medan talet på salar ikkje har endra seg vesentleg. Nokre kinoar med berre ein sal vil nok nå vere nedlagde, og nyare kinoar er fleirsalskinoar. Difor kan talet på kinobygg minke, utan at talet på salar endrar seg mykje.

I 2014 var det til saman 77 000 sitjeplassar ved kinoane. Dei kommunale kinoane hadde 52 000 sitjeplassar, medan dei ikkje-kommunale hadde 25 000 sitjeplassar. Sjå tabell 12.2.

Færre framsyningsstader for bygdekinoen

Bygdekinoen hadde 171 framsyningsstader i 2014, seks færre enn året før. Kombinasjonen av kinosalar og visingsstader for bygdekinoen er framsyningsstader. Talet på framsyningsstader har vore minkande i tidlegare år.

Frå 2013 til 2014 har det vore ein tilbakegang frå 599 til 596 visingsstader, medan det i 2005 var 656 visingsstader.

Fleire norske premierefilmar på kino

Det var totalt 199 langfilmpremierar ved kinoane i Noreg i 2014. I 2005 var det 230 langfilmpremierar. Sjå tabell 12.3. Over tid har talet på premierefilmar med Noreg som produksjonsland auka. I 2005 var det 21 filmar frå Noreg, medan det i 2014 var ein auke på ti premierar frå året før til 36 filmar frå Noreg, Film & Kino (2015). Samstundes med auken i talet på premierar på norsk film, har digitaliseringa gitt endra mogelegheit til å spreie filmen over fleire visingsstader samstundes. Før digitaliseringa ville filmar bli distribuerte i eit avgrensa tal kopiar som ofte blei viste på stader med størst publikum først, før filmen kom til mindre stader. I dag kan filmen bli vist alle stader, om distributør og kinodrivar blir samde. Også publikumssamansetjinga vil spele inn.

Digitale løysingar avløyser DVD i heimen

Sal av DVD og andre former for film i Noreg i fysisk format har hatt ein jamn tilbakegang frå 2007 til 2014. Forbruk av film i heimen har flytta seg til digitale løysingar som TV og internett. Nettbaserte leverandørar av strømmetenestar er den store vinnaren. Vi får eit innblikk i endringa ved å sjå på utviklinga til videofond-avgifta sidan 2007. Videofondavgifta er ei avgift på sal av DVD og andre former for videofilm, avgifta er per eksemplar av videofilmen og gir derfor ikkje inntekt knytt til digital film på Internett. I tabell 12.7 om filmfondet viser vi også det bidraget som videofondavgifta gir til Norsk kino- og filmfond.

I 2014 er bidraget frå videofondavgifta 22 millionar og frå kinofondavgifta 26 millionar kroner. For video vil det seie ein tilbakegang på 34 prosent frå 2013 til 2014. Videoaktivitet som gir lågare inntening, gir også mindre inntekt til Norsk video- og filmfond totalt per år. Tal om videoavgiftfondet og kinofondet er frå Film & Kino.

Figur 12.3. Personar som har vore på kino dei siste tolv månadene, etter alder. 2014

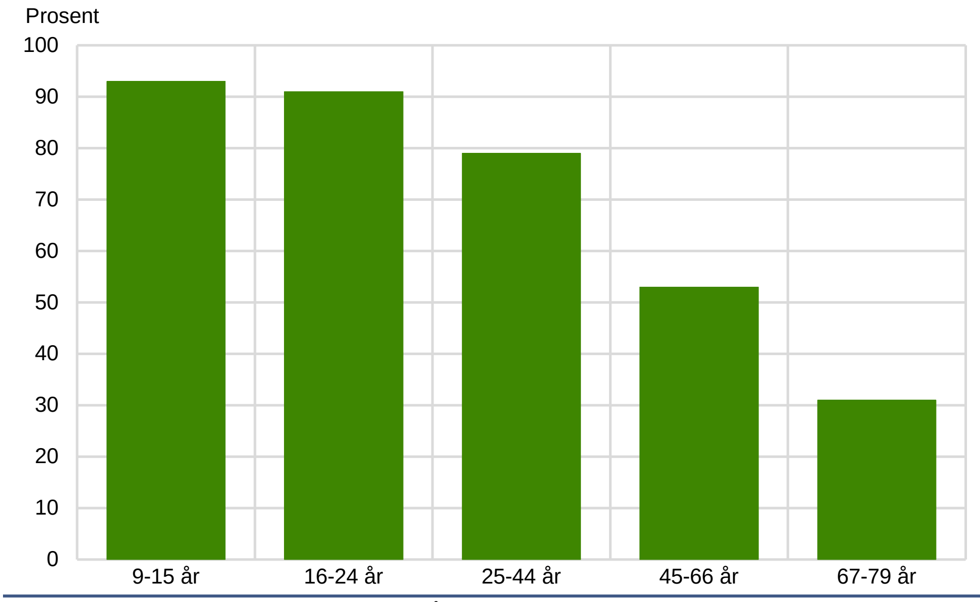

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Færre eldre går på kino

Talet på billetterte besøk på kinoane visar ein nedgang frå 2013, og publikumet har også endra seg noko. Dei yngre går framleis mest på kino også i 2014. Sett over tid har delen eldre som besøkte kino,auka, men visar ein klar nedgang frå 2013 til 2014.

Ei endring dei siste 20 åra er at ein større del av dei vaksne går på kino. Dei vaksne går også hyppigare på kino nå enn før. Prosentdelen i aldersgruppene 45-66 år og 67-79 år som går på kino, varierer litt frå år til år, men tendensen over tid er noko meir deltaking. Framgang og tilbakegang frå år til år er mest sannsynleg relatert til

filmtilbodet for aldersgruppa og reflekterer neppe ei kortvarig sosial endring. I det lange løp er dei eldre blitt meir involvert i kinokulturen.

Prosentdelen av dei yngre som går på kino, har variert lite frå år til år, medan dei går mindre hyppig på kino nå enn før. Dette viser tal frå Norsk mediebarometer 2014. At yngre går mindre hyppig på kino nå enn før, kan ha å gjere med at dei yngre har interesse av kultur i digital form, på mobil eller anna bruk. Kva gjeld dei eldre, er det ei mogleg samfunnsendring at dei eldre er meir aktive generelt og nyttar seg av mange kulturtilbod inkludert kino.

Figur 12.4. Personar som har vore på kino dei siste tolv månadene, etter menn og kvinner

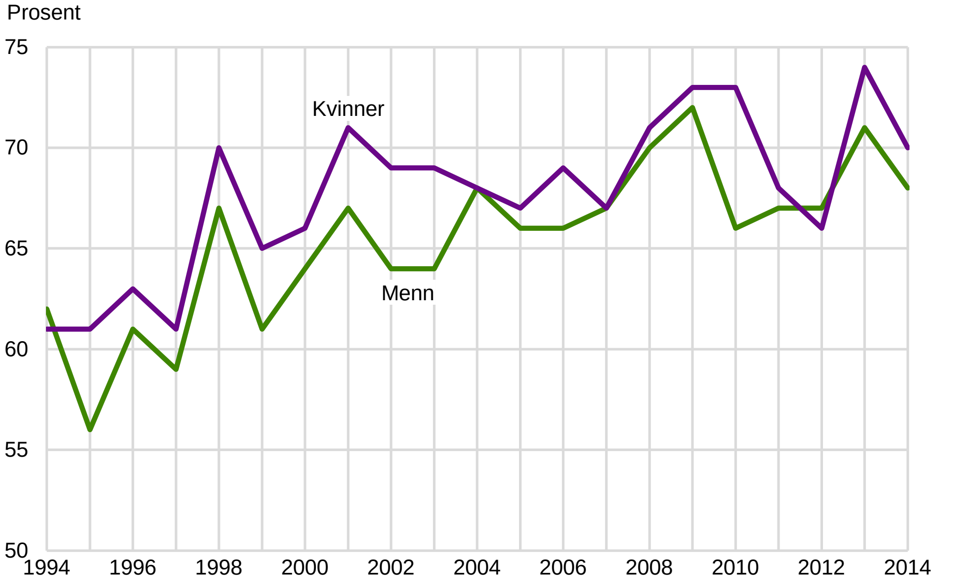

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Ein større prosentdel går på kino

Med fleire vaksne på kino er tendensen generelt at befolkninga dei siste 20 åra har blitt meir delaktige i kinokulturen, dette blir illustrert i figur 12.4. Utviklinga gjeld både menn og kvinner. I 2014 var 68 prosent av alle menn og 70 prosent av alle kvinner på kino i det året, noko som er ein nedgang frå førre året. I 1994 var 62 prosent av alle menn og 61 prosent av alle kvinner på kino i det året.

12.2. Produksjon og forvaltning av film

I dette kapittelet går vi også igjennom tal knytte til produksjon av film. Samstundes som det har vore aukande interesse for norsk film, har det også vore meir midlar tilgjengeleg frå Filmfondet til produksjon av film, TV-seriar, dokumentarar med vidare.

Større produksjonstilskot frå Norsk filminstitutt

Det har over tid vore ei opptrapping i produksjonstilskot frå Norsk filminstitutt (NFI). Det har vore ein auke i tilskot til produksjon av filmar, TV-seriar og dataspel frå 2009 til 2014 utbetalt av NFI. I 2009 blei om lag 361,7 millionar innvilga i stønadsordningar i filmfondet som er underlagt Norsk filminstitutt. I 2010 auka beløpet til 376,7 millionar, så til 434,4 millionar i 2011, til 423,7 millionar i 2012,til 444,5 millionar i 2013, medan det i 2014 blei utdelt 459,9 millionar kroner i dei ulike ordningane. Fordeling av tilskot til ulike typar ordningar er vist i tabell 12.4. Det kan vere noko avvik i totalt innvilga midlar og attgiving av tilskot i tabellen, det kjem hovudsakleg av at nokre mindre ordningar ikkje alltid har vore inkluderte i tabellen, og at nokre innvilga midlar blir utbetalte i ratar over tid.

Av dei 459,9 millionar kroner som blei innvilga i 2014, gjekk 363,5 millionar kroner til kinofilm, 19 millionar kroner gjekk til kortfilm, 43,3 millionar kroner

gjekk til dokumentarfilm inkludert dokumentarseriar, 10,7 millionar kroner gjekk til TV-drama, medan 23,3 millionar kroner gjekk til dataspel.

Utbetalte midlar er som antyda ikkje det same som innvilga midlar i 2014. Ifølgje NFIs årsrapport for 2014 blei 462,5 millionar kroner innvilga i 2014. Dette året var 466,6 millionar kroner disponible på filmfondet, inkludert 3 millionar kroner til Sørfond, innvilga av Utanriksdepartementet. Delar av dei tildelte midla blir utbetalte i ratar over tid. Tildelte midlar går til utvikling, produksjon, lansering og etterhandsstøtte til filmar som oppnår minst 10 000 besøk på kino.

Store delar av film- og TV-bransjen er lokalisert til Oslo

Eit innblikk i kor film- og TV-bransjen er lokalisert, kan ein få ved å sjå på den geografiske fordelinga av tildelte produksjonsmidlar i årsrapporten til NFI. Av 234,6 millionar kroner av produksjonstilskot som blei tildelt produksjon av kinofilm, TV-produksjonar med vidare, gjekk 193,5 millionar til produksjons-verksemder med adresse i Oslo (Norsk Filminstitutt 2014). Det utgjer 82,5 prosent av alle tildelte midlar til produksjon. Produksjonen kan finne stad over heile landet, eller i utlandet.

Konsentrasjonen av film- og TV-produksjonsverksemder i Oslo er i samsvar med den generelle lokaliseringssamlinga for kulturnæringar i Oslo. I Oslo har film-verksemdene tilgang til kvalifisert arbeidskraft, finansiering og kundar. Å vere sysselsett med film-, TV- eller spelproduksjon blir sett på som risikabelt og kort-varig, da dei fleste produserer i prosjekt. Dei som arbeider med dette, må vere innstilt på å bytte arbeid ofte. Difor kan det vere enklare å bli buande i ein by med mange mogelege arbeidsgivarar, i eller utanfor film, TV eller spelbransjen. I Oslo er det også mange andre kulturnæringsverksemder der ein kan finne anna arbeid ved behov. Kapittel 3 har ei oversikt over sysselsetjing i kulturnæringar fordelt på fylke, der ein kan sjå tendensen til konsentrasjon av sysselsette i kulturnæringane i Oslo,

Sterk auke i statleg støtte til regionale filmtiltak

Regionale filmsenter og filmfond er etablerte av kommunar, fylkeskommunar og filmorganisasjonar for å byggje opp filmmiljøa i eigne regionar. Dei statlege tilskota til dei regionale filmsentra har meir enn fordobla seg sidan 2008. I 2014 blei nær 46 millionar kroner fordelte til regionale filmsenter, sjå tabell 12.6 for regionale tal. Dei regionale filmfonda har som formål å finansiere filmproduksjon med statlege og lokale midlar. Alle filmfonda er eigde av kommunar og fylkes-kommunar (Ryssevik og Vaage 2011). Dei statlege overføringane til regionale filmfond har vore på 10,5 millionar i heile perioden 2008-2013, men auka til 10,9 millionar i 2014.

12.3. Om statistikken og dei ulike organisasjonane

Film & Kino

Film & Kino er etter vedtak i eige landsmøte 3. juni 2014 ein medlems- og bransje-organisasjon for kommunale og private kinoar og videobransjen. Film & Kino blei stifta i 1917 under namnet Kommunale Kinematografers Landsforbund. I perioden fram til 2014 har Film & Kino vore ein kommunal medlemsorganisasjon. Etabler-inga av fleire store kinokjeder dei siste åra førte til eit ønskje om å endre organisa-sjonen til å inkludere også private kinoeigarar. Difor blei Film & Kino omdefinert i landsmøtet 2014. Film & Kino driv Bygdekinoen, som er ein omreisande kino. Bygdekinoen blei oppretta i 1950. Bygdekinoen viser digitale filmar og tilbyr også 3D-filmar.

Norsk kino- og filmfond

Norsk kino- og filmfond blir finansiert av ei avgift på all omsetnad av kinobillettar og film på DVD og Blu-ray. Fondet er regulert i lov om film og videogram. Avgiftsendringar krev ei lovendring i Stortinget. Fondet blei oppretta av Kommunale Kinematografers Landsforbund i 1970.

Norsk filminstitutt Norsk filminstitutt (NFI) er eit forvaltningsorgan som staten har for filmpolitikken, og fungerer som rådgivar for staten i filmpolitiske spørsmål. NFI er underlagt Kulturdepartementet og forvaltar dei statlege verkemidla til utvikling, produksjon, distribusjon, lansering og filmkultur. NFI forvaltar midlane i filmfondet som blir løyvde over statsbudsjettet. NFI forvaltar tilskotsordningar for kinofilm, kortfilm, dokumentarfilm, fjernsynsseriar og dataspel på ulike plattformer. Frå og med 2014 overtok NFI ansvaret for regionale filmtiltak for barn og unge. Frå og med 2014 er utbetaling og oversyn av tilskot til regionale filmsenter og regionale filmfond delegert til NFI.

12.4. Omfang, publisering og samanlikningar

Statistikken over kinoaktiviteten omfattar alle kinoane i Noreg. Statistikken blir publisert i Film & Kinos årboknummer og på internettsidene, www.kino.no. Delar av statistikken blir også publiserte i Statistisk årbok. Nokre tal for kinoane blir elles publiserte i KOSTRA.

Film- og kinostatistikken kan samanliknast over tid og med film- og kinostatistikken i andre land.

Referansar

Film & Kino (2015): Årbok 2014. *Alt om film og kino i Norge*. Eldre årbøker blir også nytta for å fylle tidsseriar.

Norsk filminstitutt (2015): *Årsrapport 2014*.

Rushprint.no (2014): http://rushprint.no/rushes/jakten-pa-berlusconi-trekkes-fra-tv-2-sumo-etter-boikott-trussel/

Ryssevik, Jostein og Vaage, Turid (2011): *For en neve dollar mer*. En evaluering av den statlige støtten til regionale filmfond. Ideas2Evidence Rapport 9, 2011.

Meir informasjon

Bygdekinoen: http://www.bygdekinoen.no/

Film & Kino: http://www.kino.no

Filmklubbar: http://filmklubb.no/Produsentforeningen
http://www.produsentforeningen.no/ Film, TV og spelprodusentar er medlemmar.

Medietilsynet: http://www.medietilsynet.no

Norsk filminstitutt: http://www.nfi.no

St.meld. nr. 14 (2007-2008): *Dataspill*

Tildelingsbrevet til Norsk filminstitutt 2014 frå Kulturdepartementet.
Veiviseren (2006-2007): St. meld. Nr. 22 *Veiviseren*. For det norske filmløftet.

Tabell 12.1. Besøk ved kinoane, etter kinotype og fylke

	I alt	Ved bygdekinoar	Per innbyggjar
2001	12 477 164	148 993	2,8
2002	12 041 422	130 637	2,7
2003	13 049 067	133 891	2,9
2004	11 966 254	145 791	2,6
2005	11 314 081	134 524	2,4
2006	12 012 493	148 058	2,6
2007	10 815 700	127 683	2,3
2008	11 869 449	129 816	2,5
2009	12 701 912	139 081	2,6
2010	11 020 954	120 079	2,3
2011	11 655 050	126 232	2,4
2012	12 124 008	115 908	2,4
2013	11 802 662	112 254	2,3
2014	11 085 134	123 648	2,2
2014			
Østfold	530 038	1 692	1,9
Akershus	1 186 215	6 627	2,0
Oslo	1 947 185	380	3,0
Hedmark	286 541	4 767	1,5
Oppland	266 252	8 527	1,4
Buskerud	512 588	4 410	1,9
Vestfold	496 986	-	2,1
Telemark	346 460	7 096	2,0
Aust-Agder	186 022	8 018	1,6
Vest-Agder	434 937	2 393	2,4
Rogaland	1 107 772	2 282	2,4
Hordaland	1 231 545	19 514	2,4
Sogn og Fjordane	162 202	16 528	1,5
Møre og Romsdal	411 420	8 047	1,6
Sør-Trøndelag	817 574	7 020	2,7
Nord-Trøndelag	215 295	6 118	1,6
Nordland	358 081	14 939	1,5
Troms Romsa	443 992	4 962	2,7
Finnmark Finnmárku	138 105	328	1,8
Svalbard[1]	5 879	-	-

[1] Personar busette på Svalbard er som regel registrert busette i ein norsk kommune.
Kjelde: Film & Kino.

Tabell 12.2. Verksemda ved kinoane, etter eigarform

	Kino-bygg i alt	Kino-salar/ fram-synings-stader	Salar med digital-kino	Sitje-plassar	Framsyningar		Besøk				Billettinntekter	
					I alt	Av dette norske	I alt	Av dette besøk på norske filmar	Besøk på norske filmar	Besøk per fram-syning	I alt	Av dette norske filmar
							1 000 personar		*Prosent*		*1 000 kroner*	
2001	243	596	-	84 610	244 353	27 277	12 477	1 865	14,9	51,1	689 857	99 881
2002	249	600	-	85 913	250 062	22 899	12 041	897	7,4	48,2	706 618	47 681
2003	242	603	-	83 990	258 727	41 374	13 049	2 378	18,2	50,4	815 305	133 781
2004	240	625	-	85 047	267 269	34 629	11 967	1 777	14,8	44,8	782 127	107 122
2005	232	656	-	84 457	292 014	37 548	11 314	1 380	12,2	38,7	783 550	98 310
2006	227	649	-	82 630	303 251	47 365	12 013	1 928	16,0	39,6	852 005	130 095
2007	219	651	-	79 677	297 188	52 246	10 816	1 779	16,4	36,4	791 190	115 462
2008	218	661	49	79 177	307 249	56 722	11 870	2 657	22,4	38,6	917 659	202 456
2009	212	652	65	78 716	307 962	57 377	12 702	2 613	20,6	41,2	1 042 145	195 330
2010	210	651	250	79 238	316 073	68 021	11 021	2 564	23,3	34,9	954 034	198 195
2011	206	630	415	78 921	343 611	77 676	11 655	2 857	24,5	33,9	1 039 662	234 760
2012	196	583	415	76 195	346 009	50 674	12 124	2 164	17,8	35,0	1 110 123	184 480
2013	200	599	422	76 699	344 022	69 160	11 803	2 690	22,8	34,3	1 095 176	222 108
2014	199	596	425	76 975	354 122	75 986	11 085	2 708	24,4	31,3	1 082 093	232 256
Kommunale kinoar i alt	141	278	278	52 031	204 882	43 535	6 427	1 619	25,2	31,4	603 484	132 628
Ikkje-kommunale kinoar i alt	58	147	147	24 944	149 300	32 451	4 658	1 088	23,4	31,2	478 609	99 628
Bygdekinoar	-	171	171	-	3 818	1 560	124	63	50,8	32,5	10 588	5 245

Kjelde: Film & Kino.

Tabell 12.3. Langfilmpremierar, etter produksjonsland

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I alt	**230**	**241**	**237**	**221**	**223**	**207**	**206**	**196**	**201**	**199**
Produksjonsland										
Noreg	[1]21	[4]22	[1]23	22	22	26	33	25	26	36
Sverige	16	10	9	9	12	7	4	8	8	7
Canada	-	-	3	3	-	4	2	2	2	5
Danmark	13	6	8	7	7	5	6	5	3	5
Finland	-	4	1	3	-	4	2	-	-	-
Storbritannia	11	12	19	16	11	12	16	15	13	14
Tyskland	5	4	5	4	1	6	2	5	8	1
Frankrike	4	[2]12	8	10	22	11	11	18	13	19
Italia	4	3	4	4	3	3	2	1	1	4
Island	-	2	2	-	3	-	1	3	1	1
Spania	6	1	3	3	4	2	3	1	3	-
Russland	-	1	1	2	1	-	1	2	-	-
Sør-Korea	4	1	1	-	-	1	-	-	-	-
USA	[3] 119	[2] 122	[5] 113	117	108	103	98	90	111	90
Andre land	27	41	37	21	29	23	25	21	12	17

[1] Av dette ein samproduksjon. [2] Av dette ei nyutsending. [3] Av dette fem nyutsendingar. [4] Av dette to nyutsendingar. [5] Av dette fire nyutsendingar.
Kjelde: Film & Kino.

Tabell 12.4. Norsk filminstitutt[1]. Tilskot til audiovisuell produksjon, tal på filmar, type tilskotsordning og beløp

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kortfilmar[2]								
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	13	15	8	5	16	11	6	6
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner	1 139 790	1 219 681	796 833	493 200	1 345 000	1 819 640	460 000	1 597 500
Produksjonstilskot, tal prosjekt	37	43	36	24	21	23	28	25
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	14 675 287	25 182 303	[7]21 861 806	20 354 800	18 065 000	16 085 000	24 185 360	16 630 000
Kinofilmar[3], fiksjon og dokumentar								
Talet på filmpremièrar	22	24	[8]23	25	33	23	24	34
Billettstøtte, talet på filmar[4]	31	31	44	37	46	34	47	51
Billettstøtte, samla utbetaling. Kroner	58 625 637	86 729 770	96 376 174	100 768 403	118 552 408	105 378 190	112 182 892	53 634 005
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	87	67	57	23	50	68	88	65
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner	19 611 273	14 181 125	11 769 182	12 824 481	10 015 500	15 277 602	21 549 140	11 708 999
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	28	24	30	30	22	29	22	24
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	145 741 650	126 647 217	156 795 790	152 419 530	135 661 323	146 292 433	132 629 985	161 611 513
Lanseringstilskot, talet på prosjekt	37	27	22	48	33	63	63	66
Lanseringstilskot, samla tilskot. Kroner	35 100 000	24 269 804	23 686 797	31 895 584	38 764 796	32 295 699	38 091 222	36 494 299
TV-produksjonar, enkeltståande[5]								
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	26	38	36	25	34	33	38	49
Utviklingstilskot, samla tilskot[5]. Kroner	3 008 262	4 430 384	5 472 000	4 044 226	6 872 000	5 895 000	7 290 245	12 087 884
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	25	42	37	29	20	28	21	24
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	7 432 000	17 497 385	16 030 000	12 372 476	17 215 000	21 712 408	19 885 000	28 836 000
Dokumentarseriar for TV[9]								
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	5	-	3	2	1	-	2	-
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner	700 000	-	550 000	200 000	150 000	-	500 000	-
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	2	3	2	3	5	-	5	1
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	1 825 000	1 900 000	1 395 000	2 650 000	4 415 000	-	3 444 000	725 000
Drama, TV-seriar								
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	13	13	28	13	20	13	13	14
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner	2 709 200	2 300 000	5 386 135	2 826 151	3 392 220	2 675 000	6 125 000	3 930 000
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	5	5	5	4	7	8	8	3
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	21 710 000	11 775 000	11 050 000	14 090 000	25 800 000	29 100 000	41 250 000	6 500 000
Nye medium[6]								
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	9	11	18	16	20	23	31	30
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner	6 000 000	7 900 000	10 600 000	10 000 000	10 000 000	15 000 000	20 696 000	20 335 000

[1] Frå 1. april 2008 tok Norsk filminstitutt over som einaste nasjonale forvaltningseining for film. [2] Fullførte kortfilmar har sjeldan "premiere". [3] Spelefilm/kinofilm har minimum visingstid 72 minutt. Tala inkluderer óg kortfilmar med kinodistribusjon, kinodokument og minoritets-/samproduksjonar med utlandet. [4] Høgare tal enn talet på premierar kjem av overheng og reprisar frå tidlegare år. [5] Frå 2007 berre enkeltståande dokumentarar. [6] I praksis dataspel. [7] I tillegg kr 9 906 948 i lanseringsstøtte til 30 kortfilmar. [8] Inklusive ein film i novelleformat og ein kinofilm med berre regional distribusjon. [9] Ingen tilskot til dokumentarseriar for TV 2012. Men tilskot til dokumentar går også over TV-produksjonar, enkeltståande, slik at dokumentarar har fått tilskot 2012, berre ikkje seriar.
Kjelde: Norsk filmfond/Norsk filminstitutt.

Tabell 12.5. Besøk på kino, etter menn og kvinner, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel

	Prosent									Besøk i gjennomsnitt								
	2004	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2004	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Prosentdel, alle	**68**	**67**	**70**	**73**	**70**	**68**	**67**	**73**	**69**	**4,1**	**3,7**	**3,6**	**3,6**	**3,5**	**3,3**	**3,0**	**3,4**	**3,1**
Kjønn																		
Menn	68	66	70	72	66	67	67	71	68	4,4	3,7	3,7	3,7	3,3	3,5	3,1	3,4	3,5
Kvinner	68	69	71	73	73	68	66	74	70	3,8	3,6	3,5	3,5	3,7	3,1	2,9	3,3	2,8
Alder																		
9-15 år	91	91	88	86	88	91	86	91	93	5,2	4,7	4,5	4,5	4,3	3,9	3,8	4,1	4,0
16-24 år	91	89	92	93	90	93	91	94	91	8,1	7,1	6,5	6,7	6,6	6,0	5,7	6,1	6,4
25-44 år	80	81	78	82	82	80	74	81	79	4,9	4,2	4,2	4,2	4,3	3,7	3,5	3,6	3,4
45-66 år	50	47	58	59	56	51	55	60	53	1,9	2,0	2,3	2,2	1,7	2,2	1,9	2,4	1,6
67-79 år	26	26	39	42	30	30	32	41	31	0,7	0,7	1,3	1,0	1,0	1,6	0,9	1,3	1,0
Utdanning																		
Ungdomsskole	44	46	53	57	49	52	52	61	58	3,3	2,5	2,7	2,7	2,7	2,5	2,6	2,9	4,0
Vidaregåande skole	63	61	63	65	62	59	62	65	61	3,5	3,4	3,2	3,1	3,0	2,9	2,7	3,0	2,6
Universitet/høgskole,kort	79	76	76	83	80	75	72	81	75	4,7	3,9	4,5	4,0	4,2	3,4	3,3	3,4	3,1
Universitet/høgskole, lang	88	81	90	84	82	80	74	79	78	5,1	4,9	4,4	4,3	4,0	4,6	3,4	4,4	3,2
Hushaldsinntekt																		
1. kvartil	56	56	62	64	53	55	61	63	60	3,5	3,8	3,4	3,4	3,3	3,3	3,1	3,1	3,1
2. kvartil	65	66	68	67	68	61	59	64	67	3,8	3,1	3,1	3,3	3,0	2,8	2,5	3,2	2,8
3. kvartil	71	72	81	68	73	72	73	80	74	4,0	3,5	4,4	2,8	3,2	2,9	3,0	3,1	2,8
4. kvartil	80	81	84	80	86	83	77	85	80	4,6	4,2	4,2	4,0	4,4	4,0	3,6	3,6	3,6
Yrkesstatus (16-79 år)[1]																		
Yrkesgruppe 1-2	81	79	81	82	82	77	75	82	78	4,8	4,0	4,1	4,0	4,1	3,8	2,9	3,8	3,1
Yrkesgruppe 3	79	78	80	83	78	78	75	82	79	4,9	4,3	4,5	4,1	3,6	3,5	3,7	3,6	3,3
Yrkesgruppe 4-5	73	71	68	76	71	72	75	73	70	3,7	4,1	3,9	4,0	3,8	3,6	3,5	3,6	3,8
Yrkesgruppe 6-9	61	59	66	61	59	61	62	66	65	4,6	3,2	3,4	2,6	2,6	2,7	2,9	2,9	3,1
Elevar/studentar	90	91	93	97	94	96	91	91	93	7,6	6,9	6,4	6,8	6,6	6,1	5,4	5,3	5,5
Trygd/pensjonistar	32	27	38	43	32	30	33	40	30	1,2	0,7	1,1	1,1	1,1	1,7	1,0	1,6	0,8
Heimearbeidande	45	58	:	:	75	71	59	63	59	1,6	1,7	:	:	2,7	2,9	1,9	3,7	2,2
Landsdel																		
Oslo/Akershus	78	77	79	80	78	78	71	81	80	5,1	4,6	4,3	4,3	4,2	4,3	3,8	4,0	3,9
Austlandet elles	66	64	67	71	65	63	63	67	63	4,1	3,0	3,5	3,2	3,0	3,2	2,6	3,2	2,5
Agder og Rogaland	66	68	74	75	70	69	71	73	69	3,8	3,5	3,9	3,7	3,6	3,0	3,3	3,2	2,9
Vestlandet	67	65	63	69	70	65	65	70	68	3,7	3,6	2,8	3,4	3,5	3,1	2,8	3,2	2,9
Trøndelag	66	68	72	71	68	67	67	75	69	3,6	4,1	3,5	3,4	4,2	3,0	2,7	3,4	3,3
Nord-Noreg	60	56	69	63	63	56	62	70	61	3,8	3,4	3,8	3,2	2,3	2,0	2,8	2,9	3,9

[1] For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kapittel 10.2.
Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.6. Statlege tilskot til regionale filmsenter og filmfond. 1 000 kr

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Filmsenter							
I alt	**16 796**	**26 796**	**26 796**	**31 796**	**41 243**	**42 951**	**46 081**
Nordnorsk filmsenter[1]	6 217	8 217	8 217	8 217	8 217	8 200	8 200
Av dette							
Produksjonstilskot	3 428	5 428	..	..	..	..	..
Driftstilskot[2]	2 789	2 789	..	..	..	..	..
Vestnorsk filmsenter	4 479	6 479	6 479	7 229	8 267	8 200	8 596
Midtnorsk filmsenter	2 500	4 000	4 000	4 750	4 750	5 000	5 000
Østnorsk filmsenter	1 000	2 000	2 000	2 000	3 872	4 000	4 000
Filmkraft Rogaland filmsenter	1 000	2 000	2 000	3 500	4 757	4 700	4 700
Sørnorsk filmsenter	1 000	2 000	2 000	3 000	4 517	4 500	4 500
Viken filmsenter[3]	-	-	-	-	4 100	5 300	7 927
Mediefabrikken i Akershus[4]	600	600	600	600	-	-	-
Internasjonalt samisk filmsenter (ISF)	-	1 500	1 500	2 500	2 763	3 051	3 158
Filmfond							
I alt	**10 500**	**10 500**	**10 500**	**10 500**	**10 500**	**10 500**	**10 867**
Film[3]	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 588
FUZZ	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 588
Filminvest Midt-Norge[5]	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 035
Filmkraft Invest	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 068
FilmCamp	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	1 600	2 588
Ikkje fordelt	-	-	5 000	4 011	-	900	-

[1] Tilskotet for 2008 blei gitt i post 72. [2] Nordnorsk filmsenter fekk som einaste regionale filmverksemd støtte til drift fram til 2009, fordi filmsenteret hadde status som knutepunktinstitusjon. [3] Viken filmsenter blei etablert 2011 og skal dekke fylka Vestfold, Buskerud, Østfold og Akershus. [4] Tilskotet for 2008 er gitt under post 78. Akershus blir dekt av Viken filmsenter. [5] Filminvest Midt-Norge het Midtnorsk Invest til 2013.
Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 12.7. Avgiftsinntekt til Norsk kino- og filmfond. Fondsavgift fordelt på kino og video[1]. Kroner

	I alt	Fondsavgift	
		Kino	Video
2000[2]	37 042 057	16 518 719	20 523 338
2001	40 612 625	16 113 466	24 499 159
2002	46 614 630	17 591 167	29 023 463
2003	56 094 169	18 681 284	37 412 885
2004	72 191 059	20 937 520	51 253 539
2005	80 373 977	17 985 269	62 388 708
2006	85 466 101	19 786 959	65 679 142
2007	95 099 606	19 486 414	75 613 192
2008	89 612 990	19 491 393	70 121 597
2009	89 872 357	23 007 591	66 864 766
2010	81 594 585	22 669 121	58 925 465
2011	78 178 887	24 123 560	54 055 327
2012	71 867 095	24 122 570	47 744 525
2013	57 741 546	24 185 349	33 556 197
2014	48 161 306	26 052 005	22 109 301

[1] Fondets serie går frå 1. juli 1970 innrapportert saman med 1971-tala. Tidsserien frå 1971 er publisert i Kulturstatistikk 2012, tabell 13.9. Fondet blei oppretta av Kommunale Kinematografers Landsforbud 1970. Fram til og med 1987 var fondet finansiert med ei frivillig avgift på 2,6 prosent av kinoane sine brutto billett-inntekter. Lov om film og videogram tredde i kraft i 1988. Avgifta på kino blei lovregulert og det blei innført ei avgift på video. Kino- og videogramavgifta var frå 1988 på 2,5 prosent. [2] Frå år 2000 er avgifta for kinoframsyningar 2,5 prosent av brutto omsetning billettar, medan avgifta for video er på 3,50 kroner per selde eining. Dette ifølgje NOU 2001:5 Kino i en ny tid. Video til utleige har berre avgift ein gong.

Kjelde: Film & Kino.

13. Radio og TV

13.1. Nokre resultat

Fleire lyttar på radio

Medievanane hos befolkninga er i stadig endring. Delen av befolkninga som lyttar til radio på ein gjennomsnittsdag auka frå 59 prosent i 2013 til 64 prosent i 2014. Sett i lys av siste tiårsperiode, er dette også den høgaste delen i desse åra. Til samanlikning var det 10 prosentpoeng færre radiolyttarar i perioden 2006-2009.

Delen som ser på TV har vore på veg ned dei siste åra. I 2004 såg 83 prosent på tv ein gjennomsnittsdag, mens i 2014 såg 74 prosent av befolkninga på TV. Talet har halde seg stabilt i dei to siste åra, sjå figur 13.1.

Figur 13.1. Personar som høyrer på radio og ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag

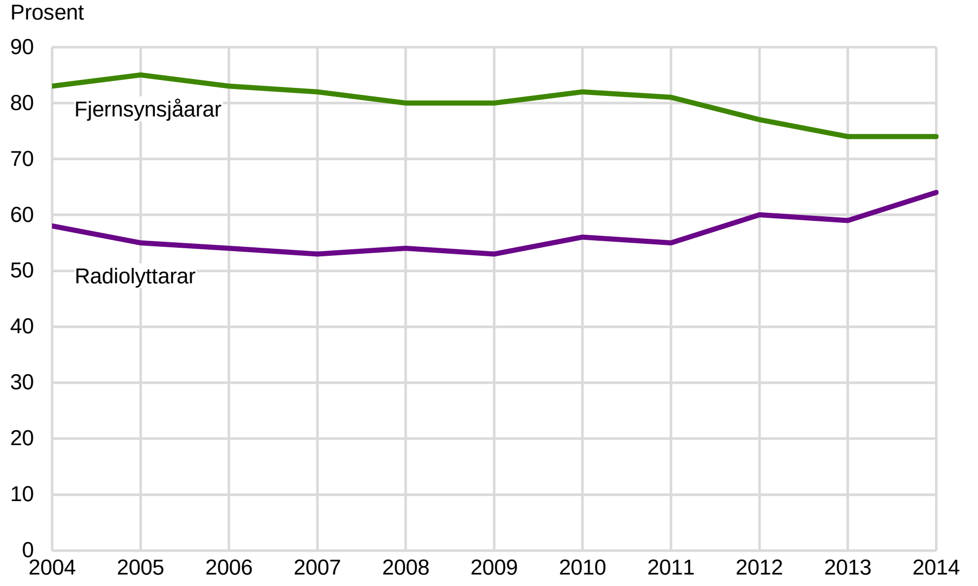

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Det er fire allmennkringkastarar i Noreg og dei har plikt til å rapportere aktivitet til Medietilsynet. Desse er NRK, TV2, P4 og Radio Norge. Data presenterte i dette kapitlet er mellom anna norske radio- og fjernsynskanalar som fell inn under prinsippa for allmennkringkasting. Medietilsynet har gitt ulike kriterium for allmennkringkasting; kanalane skal blant anna kunne takast inn av heile befolkninga og sikre eit mangfaldig radio- og fjernsynstilbod, og allmennkringkastarane har blant anna forplikta seg til å ha eit breitt programtilbod, ta vare på interessene til både breie og smale grupper, og bidra til å styrkje norsk språk, kultur og identitet. Sjå del 13.3.

Dei fire allmennkringkastarane har ulike sett av forpliktingar, men felles for alle er at allmennkringkastingsoppdraget består av både overordna og spesifikke krav. Dei spesifikke krava gir føringar om tilbod til bestemte målgrupper, til dømes barn, unge og minoritetar. Dei gir også føringar om eit eige nyheits- og aktualitetstilbod, tilbod innanfor ulike temaområde, til dømes livssyn, natur og vitskap, og at innhaldet skal formidlast på både lette og meir fordjupande måtar ifølgje Medietilsynet (2015).

Kringkastarar har som andre kulturaktørar vore i ein digitaliseringsovergang nokre år. Digitalt nett gir rom for eit større utval av kanalar. Med fleire kanalar blir det stilt mindre krav til programinnhaldet for kringkastarane. 2013 var det siste året av konsesjonsperioden til dei kommersielle radiokanalane Radio Norge og P4 i FM-nettet, men begge aktørar har fått ein forlenging av konsesjonane sine i FM-nettet. «2014 er det fyrste året med nye og lettare forpliktingar for Radio Norge og P4», ifølgje Medietilsynet (2015).

43 prosent musikk på NRK-kanalane P1, P2 og P3

NRK har tre allmennkringkasta radiokanalar som har rapportert til Medietilsynet, NRK P1, NRK P2 og NRK P3. Slår ein saman alle tre kanalane, sendte dei radio i 26 300 timar. Av desse timane utgjorde 43 prosent musikk og 20 prosent underhaldning. Ser ein på dei enkelte kanalane, fordeler timane seg noko forskjellig. NRK P3 sender meir musikk enn dei andre kanalane. 66 prosent av sendingane til NRK P3 er musikk medan delane for P1 og P2 er høvesvis 22 og 40 prosent, sjå tabellane 13.1 og 13.2.

NRK P1 har størst lyttaroppslutning i befolkninga, 23 prosent lyttar til kanalen ein gjennomsnittsdag, sjå tabell 13.6. Programtypen som hadde størst del av sendetida i NRK P1 i 2014, var underhaldning, med 36 prosent av sendetida. Musikk-programma hadde 22 prosent av sendetida, og regionale sendingar inkludert Sàmi Radio hadde 15 prosent. For NRK P2 hadde musikkprogramma størst del av sendeflata, 40 prosent. Forklaringa på den store delen musikk er at P2 sender musikk på nattetid. I 2014 har delen av sendetida som blei brukt på samfunnsspørsmål auka i forhold til 2013 med nesten 3 prosentpoeng og utgjer om lag 22 prosent av sendetida i 2014. Delen med sending om kunst, kultur og media blei tilsvarande mindre og utgjer 19 prosent av sendetida i 2014.

NRK P3 har ikkje endra mykje i innhaldet i sendetida frå 2013 til 2014. Musikk har framleis mest sendetid på P3, om lag 5 800 timar, som tilsvara 66 prosent av eit års kontinuerleg radiotid, 8 760 timar. Underhaldning utgjorde 25 prosent av sendetida i 2014. Sidan 2009 har sendetida til musikkprogram vore redusert frå å utgjere 79 prosent av total sendetid til nå 66 prosent. Samstundes har sendetida for underhaldning auka frå 2009 da underhaldning utgjorde 10 prosent av sendetida, sjå tabellane 13.2.

Mest av drama og informasjonsprogram på NRK fjernsyn

NRK sende nær 22 800 timar TV i 2014 i tillegg til radiosendingane. I tillegg er det eit kontinuerlig oppdatert tilbod på nett. På TV var totalt sett den mest sende programtypen drama, som blei send i 37 prosent av all sendetid over NRK1, NRK2, NRK3 og NRKSuper. Informasjonsprogram var den andre største programtypen med ein fjerdedel av sendetida for kanalane totalt sett.

På dei forskjellige kanalane er programtilbodet noko forskjellig. NRKSuper sender berre barneprogram og desse blir klassifiserte i forskjellige kategoriar. I 2014 utgjorde drama 78 prosent av sendetida til NRKSuper og 48 prosent for NRK3. På NRK1 og NRK2 var ikkje denne programtypen så framståande med 25 og 16 prosent av sendetida på høvesvis NRK1 og NRK2. Også underhaldningsprogram var det meir av på både NRK3 og NRKSuper enn på NRK1 og NRK2. NRK2 sende minst underhaldning, 6 prosent, og NRK3 mest med 21 prosent. På NRK1 og NRK2 blei det derimot sendt mykje meir nyheiter og informasjonsprogram. I 2014 utgjorde informasjonsprogram 40 prosent av sendetida til NRK2.

Av dei nær 8 100 sendetimane som NRK1 hadde i 2014, inneheld meir enn 2 100 timar, eller 26 prosent av sendetida, informasjonsprogram. I 2009 var det 1 100 timer informasjonsprogram, 1 500 timar drama og 1 100 timar nyheiter på NRK1. Etter fallet i sendetid for barneprogram på NRK1 i 2011 har det vore rom for andre programpostar. Det har ikkje vore dramatiske endringar i innhaldet på NRK1 frå 2013 til 2014, men berre små justeringar, sjå figur 13.2. Mellom anna har delen med nyheiter gått ned frå 18 til 14 prosent og drama har gått opp med 2 prosentpoeng til 25 prosent, sjå tabell 13.3.

I 2014 hadde NRK2, slik som tidlegare, færre sendetimar enn NRK1. Av dei 6 600 sendetimane var 40 prosent informasjonsprogram, noko som var ein oppgang frå 35 prosent av sendeflata i 2013. Det var ein nedgang i delen nyheiter i 2014 frå året før. I 2014 var 18 prosent nyheiter medan i 2013 var delen nyheiter på knappe 23 prosent. NRK2 har om lag like mange timar med nyheiter som NRK1.

NRKSuper var på lufta vel 4 600 timar i 2014. Det meste av programtilbodet er i 2014 rekna som drama, 78 prosent, eller 3 600 timar. I tillegg gjekk 15 prosent av sendetida til underhaldning på NRKSuper.

Figur 13.2. Sendetid etter programtype for NRK1, NRK2 og NRK3/Super[1]

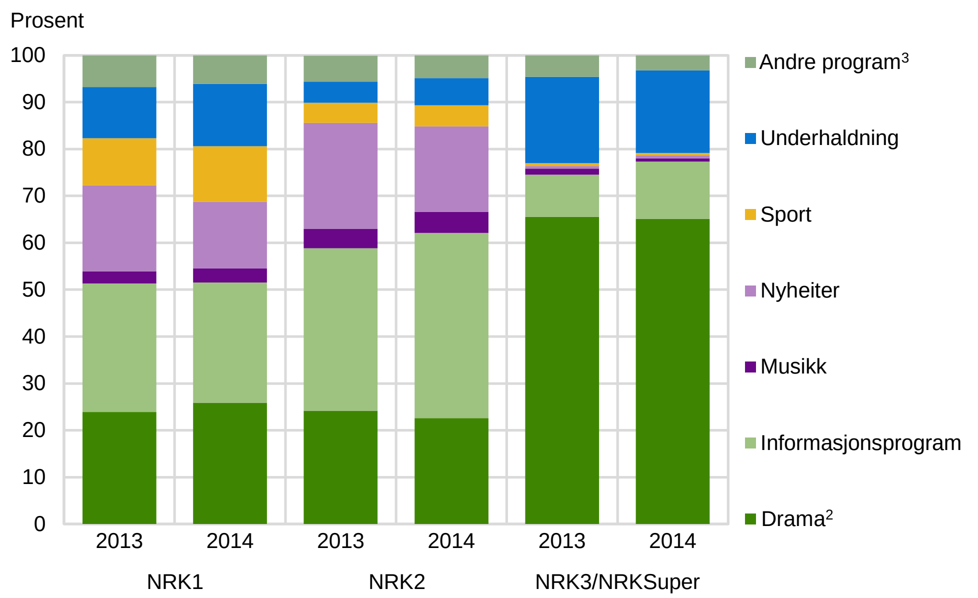

[1] Alle program på NRKSuper er barneprogram. Desse programma er fordelte på annan programtype enn barneprogram for å vise innhaldstype på NRKSuper.[2] For NRK3 inngår det i 2013 tre timar frå kategorien kunst, kultur og media i kategorien drama, og for NRK1 inngår det 16 og 12 timar barneprogram i drama.
[3] Medrekna naturprogram, religion og livsfilosofi, utdanning og vitskap.
Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2013 og Norsk rikskringkasting AS.

Litt meir sport på TV2 i 2014

Det har ikkje vore dei store endringane i fordelinga av programtype i sendingane til TV 2. Figur 13.3 og tabell 13.4 er utarbeidd etter TV 2s eiga fordeling på programflata. Det blei sendt noko meir sport i TV 2 i 2014 (630 timar) enn i 2013 (375 timar). Det totale timetalet med sendetid i kanalen var ifølgje TV 2 si rapportering gått ned med 161 timar frå 2012 til 2014.

Figur 13.3. TV 2. Sendetid, etter programtype. Prosent

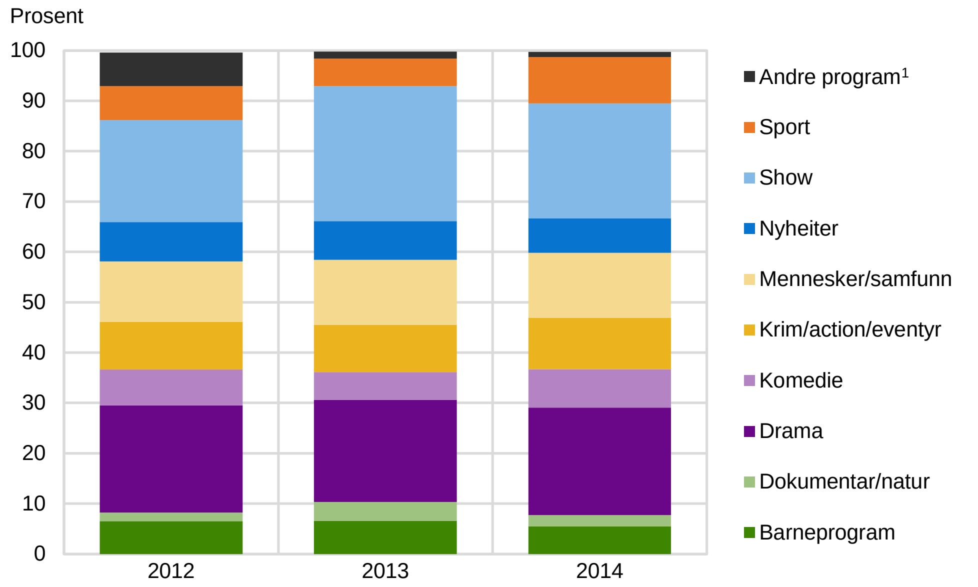

[1] Medrekna musikk, kultur, religion, livsfilosofi, gameshow, vêret med meir.
Kjelde: TV 2 AS.

Nynorskdelen var minst i NRKSuper

NRK har eit spesielt krav på seg når det gjeld bruk av målformer i radio- og TV-kanalane sine. Kravet i NRKs vedtekter er at minst 25 prosent av innhaldet skal vere på nynorsk. I 2014 oppnådde både radiokanalane P1 og P2 denne målsetjinga

med ein del på 27 prosent, sjå figur 13.4. P2 hadde auka sin del med nynorsk frå 22 til 27 prosent frå 2013 til 2014. Av fjernsynskanalane hadde NRK2 ein del nynorsk på 27 prosent og var dermed den einaste TV-kanalen som oppnådde målsetjinga. Kanalane har også ein del som går inn under kategorien dialekt. Ser ein alle radiokanalene til NRK under eitt, ser ein at delen med dialekt var større enn nynorskdelen. I 2014 var 25 prosent av sendetida på dialekt, sjå tabell 13.5.

Figur 13.4. Prosentdel nynorsk[1] i programtilbodet på NRKs TV- og radiokanalar

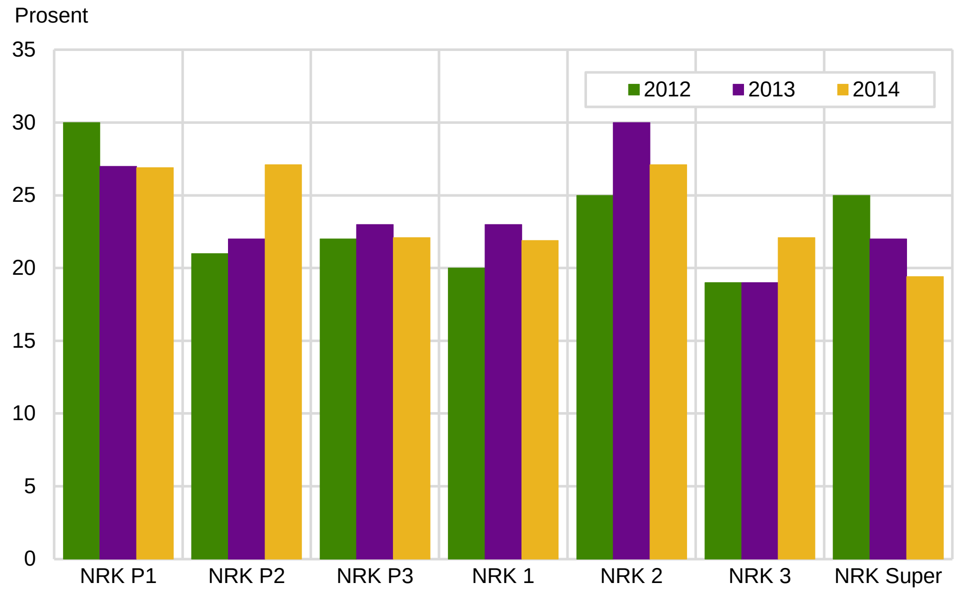

[1] Delen nynorsk på tv og radio inkluderer all normert nynorsk, og halvparten av dialektdelen.
Kjelde: Norsk rikskringkasting AS.

13.2. Bruk av radio og TV i befolkninga

Sidan 2009 høyrer fleire på radio

Delen som høyrer på radio ein gjennomsnittsdag gjekk opp frå 2013 til 2014. I 2014 høyrte 64 prosent av befolkninga på radio ein gjennomsnittsdag (Vaage 2015). Delen varierer frå år til år, men trenden ser ut til å vere aukande sidan 2009. I 2009 var det 53 prosent lyttarar ein gjennomsnittsdag. Delen TV-sjåarar verkar å ha minka dei siste åra. Den høgste delen TV-sjåarar dei siste ti åra var i 2005 da 85 prosent av befolkninga såg TV ein gjennomsnittsdag. I 2014 er delen TV-sjåarar i befolkninga 74 prosent, på same nivå som i 2013. Mange av programma som er tilgjengelege på TV og strøyma TV, er òg tilgjengelege digitalt på nett. Difor tyder ikkje lågare del TV-sjåarar aleine på lågare interesse for program og TV-seriar, det indikerer derimot ei noko lågare nytting av TV som plattform.

I 2014 såg kvar nordmann i gjennomsnitt 132 minutt på fjernsyn og lytta 100 minutt på radio kvar dag. For fjernsyn er dette 15 minutt mindre enn i 2005, og det er 16 minutt meir lytting til radio enn ein gjennomsnittsdag i 2005.

Figur 13.5 viser korleis delen radiolyttarar har variert i åra sidan 2004. Dei to klart største radiokanalane målt i lyttardel var NRK P1 og P4, med høvesvis 23 og 19 prosent lyttarar ein gjennomsnittsdag i 2014. P4 har auka delen lyttarar frå 15 til 19 prosent frå 2013 til 2014. Også Radio Norge og NRK P3 har ein høgare lyttardel i 2014 enn i 2013. Det motsette er tilfellet for NRK P1 og NRK P2 som hadde ein nedgang i lyttardel på høvesvis 1 og 2 prosentpoeng. Den nye radiokanalen NRK P1+ hadde 2 prosent radiolyttarar ein gjennomsnittsdag i 2014.

Figur 13.5. Radiolytting blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Lyttardelar i prosent

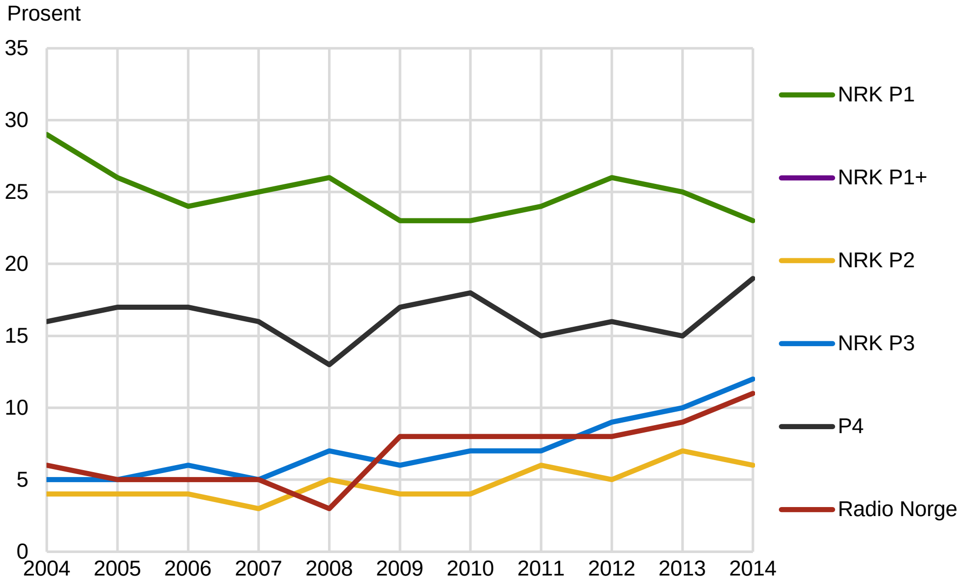

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Dei to klart største kanalane målt i sjåardel ein gjennomsnittsdag i 2014 var NRK1 og TV2. I dei siste åra har NRK1 hatt ein høgare sjåardel enn TV2, men i 2014 var det TV2 som hadde høgast sjåardel med 38 prosent sjåarar ein gjennomsnittsdag og NRK1 hadde 35 prosent sjåarar i aldersgruppa 9-79 år. Sidan 2005 har det vore ein nedgang, da begge desse kanalane låg på jamt over 50 prosent frå 2000 til 2005.

Figur 13.6. Fjernsynssjåing blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Sjåardelar i prosent

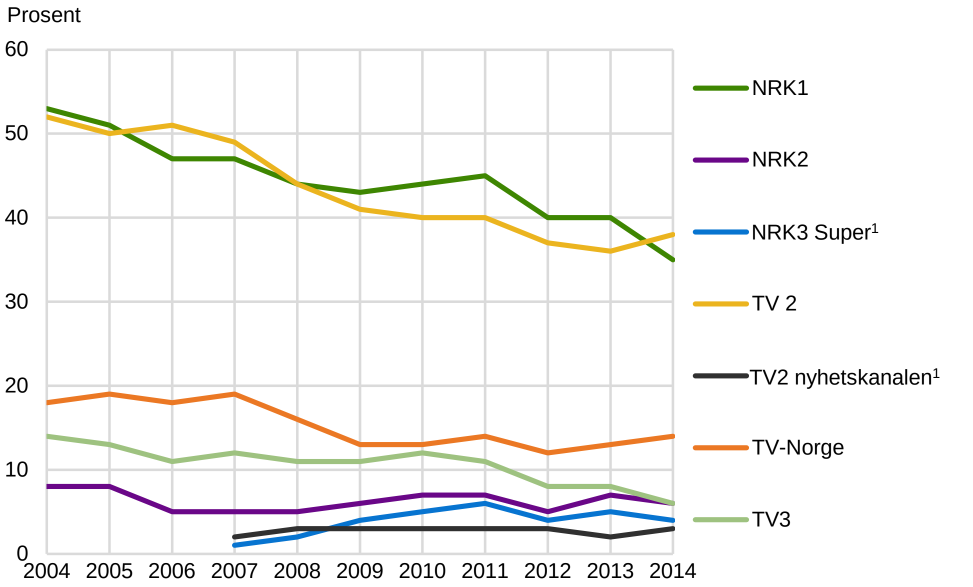

[1] Gjeld frå september 2007.
Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Om kvinner eller menn bruker mest tid på å sjå på fjernsyn, varierer frå år til år. I 2014 brukte kvinner 137 minutt til fjernsynssjåing på ein gjennomsnittsdag mens menn brukte 128 minutt. I perioden 2002 til 2010 såg menn i gjennomsnitt mest på fjernsyn.

Tre fjerdedelar ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag

Det var nesten like mange menn som kvinner som såg på fjernsyn ein gjennomsnittsdag i 2014, 73 prosent menn og 74 prosent kvinner. Menn høyrte mest på radio i 2013, 107 minutt på ein gjennomsnittsdag, mens kvinner høyrde 94 minutt. Det var litt fleire menn enn kvinner som høyrde på radio ein gjennomsnittsdag, 65

prosent menn og 62 prosent kvinner. Delen har auka både for menn og kvinner frå 2013 til 2014. Sjå figur 13.7 og tabellane 13.7 og 13.8.

På ein gjennomsnittsdag i 2014 var det flest i den eldste aldersgruppa, 67-79 år, som såg på fjernsyn, 91 prosent. Dette er vel ikkje uventa fordi dei mogelegvis har betre tid enn mange i yngre aldersgrupper. Dei andre aldersgruppene låg på mellom 80 og 56 prosent. Ser vi berre på dei vaksne, er det ein klar tendens til at mengda fjernsynssjåing aukar med alder, frå 82 minutt i den nest yngste aldersgruppa, 16-24 år, til 236 minutt i den eldste aldersgruppa.

Dei som høyrer til dei to yngste gruppene (9-15 år og 16-24 år), brukte minst tid på radio, høvesvis 19 og 67 minutt. Dei hadde også færrast radiolyttarar ein gjennomsnittsdag, høvesvis 42 og 55 prosent. Det er mulig at yrkesstatus til ein viss grad heng saman med alder. Tala viser at trygda og pensjonistar ser mest på fjernsyn, 228 minutt.

Figur 13.7. Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter menn og kvinner

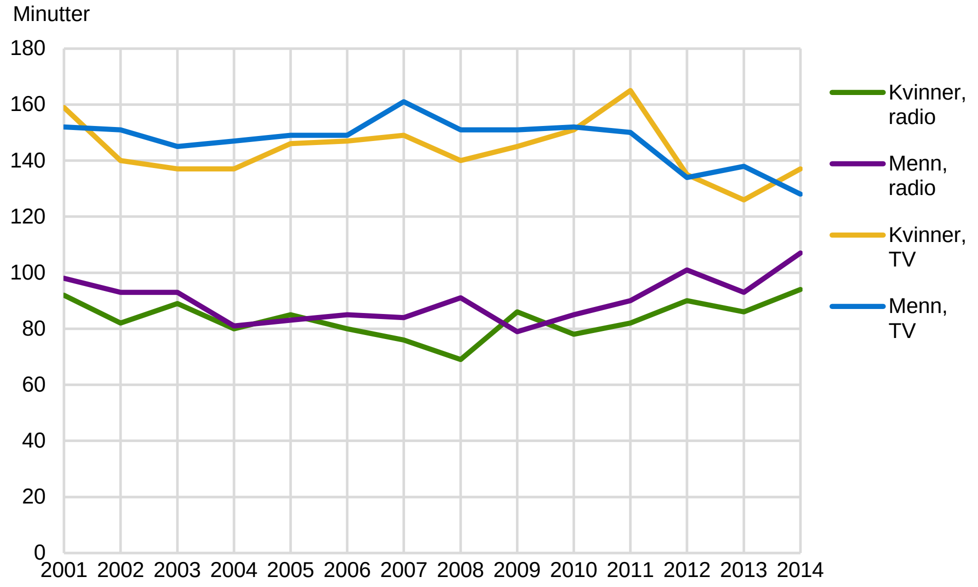

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

13.3. Om radio- og TV-statistikken

Tala som er presenterte i figurane og tabellane, er delvis henta frå aktørane sjølve eller frå Allmennkringkastingsrapporten 2014. I rapporten evaluerer Medietilsynet programtilbodet til dei ulike allmennkringkastarane. I talmaterialet som ligg føre, må ein leggje til grunn at dei ulike allmennkringkastarane har ei einsarta inndeling av programområda frå år til år, slik at det er mogleg å gjere samanlikningar over tid. Det er vanskeleg å samanlikne programtilbodet i dei ulike radiokanalane da dei ikkje rapporterer etter same klassifiseringsverktøy, og heller ikkje rapporterer om heile sendeflata.

Allmennkringkasting

Nokre av prinsippa for allmennkringkastingskanalane som Medietilsynet følgjer:
- Sendingane skal kunne takast inn av heile befolkninga.
- Sendingane skal innehalde ein variert programmeny med program for så vel breie som smale lyttar- og sjåargrupper, under dette barn og unge, den samiske befolkningsgruppa, etniske og andre minoritetar.
- Det skal vere daglege nyheitssendingar og solid, jamleg orientering om viktige samfunns- og kulturspørsmål, nasjonalt og internasjonalt.
- Allmennkringkastingsprogramma skal bidra til å styrke norsk språk, identitet og kultur.

- Allmennkringkastingskanalane skal ha redaksjonelt sjølvstende (Medietilsynet 2014).

Medietilsynet

Etter kringkastingslova 8 § 2-13 er Medietilsynet pålagt å utarbeide ein årleg allmennkringkastingsrapport: «Medietilsynet skal utarbeide en årlig rapport om kringkasteres oppfyllelse av allmennkringkastingsforpliktelser. Medietilsynet kan ikke instrueres av Kongen eller departementet ved utarbeidelsen av slik allmennkringkastingsrapport». Medietilsynet har dermed som oppdrag å føre tilsyn med i kva grad allmennkringkastarane oppfyller allmennkringkastingspliktene sine. Tilsynet baserer seg mellom anna på allmennkringkastingsrekneskapane til dei respektive aktørane.

Medietilsynet fører også tilsyn med andre område innanfor kringkasting, til dømes reklame og sponsing, vern av barn og unge, med meir, og er styresmakt når det gjeld konsesjonar og registreringar for lokalkringkasting og annan type kringkasting.

I tillegg fører Medietilsynet mellom anna tilsyn med marknads- og eigarforhold i dagspresse og kringkasting med heimel i medieeigarskapslova. Medietilsynet er også klageinstans for fjernsynslisenssaker.

Endring i konsesjonane

Dei analoge konsesjonane til lokalfjernsyn blei avslutta i 2009, same året som sløkking av analoge fjernsynsnett blei gjennomført, og utrullinga av det digitale riksnettet for fjernsyn blei sluttført. Eit nytt regime for digitalt lokalfjernsyn var allereie etablert, og digitale lokalfjernsynskonsesjonar blei tildelte frå 2007. Til forskjell frå tidlegare ordning kan det bli gitt fleire konsesjonar i kvart område, konsesjonshavarane har ikkje tilgang til eigne, lokale sendenett, det blir ikkje stilt krav til innhald, og det er ikkje lenger formidlingsplikt i kabelnett for digitalt lokalfjernsyn.

Noreg er framleis inndelt i 29 konsesjonsområde for allment bakkesendt lokal-fjernsyn. Tidlegare var det sett av frekvensressursar til åtskilde analoge, lokale sendenett i alle områda. Talet på konsesjonar av denne typen var avgrensa til ein per område, som kvar var sikra retten til å sende i dei respektive lokale netta. Konsesjon omfatta plikt til å sende lokalt innhald, og det var formidlingsplikt i kabelnett for sendingane.

Norges Televisjon (NTV) har anleggskonsesjon for det digitale bakkenettet for fjernsyn. Som ein del av konsesjonsføresetnadene pliktar NTV å tilby lokalfjernsynskapasitet i det digitale nettet, som også skal vere innretta med lokale dekningsområde. Men nettet har avgrensa kapasitet til formidling av lokalfjernsyn. Ein del lokalfjernsynsaktørar har valt å sende berre i kabel- eller fibernett, eit alternativ som ikkje krev konsesjon frå Medietilsynet.

Mediebruksundersøkingane

Tala som omhandlar bruken av radio og fjernsyn, er henta frå Norsk mediebarometer 2014. Termen *kvartil* representerer ei gruppe med om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år. Det er nytta nokre kjennemerke knytte til yrkesstatus i tabellane 13.7 og 13.8. Sjå kapittel 10.2 for definisjonar av desse kjennemerka.

Referansar

Lovdata: LOV 1992-12-04127: Lov om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester (Kringkastingsloven). https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-12-04-127?q=kringkastingsloven

Medietilsynet (2015): Allmennkringkastingsrapporten 2014. http://www.medietilsynet.no/om/aktuelt/allmennkringkastingsrapporten2014/

NRK - Norsk rikskringkasting (2015): NRKs Årsrapport 2014, http://www.nrk.no/aarsrapport/

TV 2 (2015): http://www.tv2.no/om-tv-2

Vaage, Odd Frank (2015): Norsk mediebarometer 2014, Statistiske analyser, Statistisk sentralbyrå. (http://www.ssb.no/medie)

Meir informasjon

Medienorge: (http://www.medienorge.uib.no)

Tabell 13.1. NRK P1[1] og P2. Sendetid, etter programtype og radiokanal

	2011				2012				2013				2014			
	NRK P1		NRK P2		NRK P1		NRK P2		NRK P1		NRK P2		NRK P1		NRK P2	
	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent
I alt	**8 762**	**100,0**	**7 665**	**100,0**	**8 738**	**100,0**	**7 620**	**100,0**	**8 760**	**100,0**	**8 759**	**100,0**	**8760**	**100,0**	**8 760**	**100,0**
Drama	85	1,0	197	2,6	90	1,0	196	2,6	75	0,9	200	2,3	70	0,8	224	2,6
Musikk	2 532	28,9	2 871	37,5	2 327	26,6	2 456	32,2	2 215	25,3	3 519	40,2	1942	22,1	3 520	40,2
Kunst, kultur, media	1	0,0	1 677	21,9	-	-	2 056	27,0	-	-	2 078	23,7	-	-	1 661	18,9
Underhaldning	2 213	25,3	66	0,9	2 664	30,5	73	1,0	2 739	31,3	22	0,3	3126	35,7	77	0,9
Heim/fritid/hobby	35	0,4	2	0,0	90	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vitskap	104	1,2	290	3,8	81	0,9	169	2,2	89	1,0	189	2,2	88	1,0	192	2,2
Religion/ livsfilosofi	207	2,4	98	1,3	163	1,9	97	1,3	171	2,0	97	1,1	184	2,1	101	1,2
Samfunns-spørsmål	745	8,5	1 636	21,3	887	10,2	1 724	22,6	898	10,3	1 710	19,5	873	10,0	1 957	22,3
Nyheiter	856	9,8	587	7,7	742	8,5	631	8,3	710	8,1	623	7,1	730	8,3	621	7,1
Portrett	184	2,1	63	0,8	-	-		0,0	120	1,4	77	0,9	65	0,7	125	1,4
Barneprogram	172	2,0	-	-	163	1,9	-	-	146	1,7	-	-	-	-	-	-
Regionale sendingar inkl. Sàmi Radio	1 334	15,2	123	1,6	1 325	15,2	122	1,6	1 339	15,3	121	1,4	1328	15,2	101	1,1
Sport	282	3,2	-	-	250	2,9	-	-	251	2,9	-	-	314	3,6	-	-
Andre program	12	0,1	55	0,7	37	0,4	96	1,3	5	0,1	123	1,4	70	0,5	181	2,1

[1] Talet på timar heile døgnet. 24 timar i 365 dagar gir 8 760 timar.
Kjelde: Medietilsynet, NRKs allmennkringkastarrekneskap 2014.

Tabell 13.2. NRK P3. Sendetid[1], etter programtype

	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent
I alt	**8 782**	**100,0**	**8 771**	**100,0**	**8 760**	**100,0**	**8 761**	**100,0**	**8 646**	**100,0**	**8 760**	**100,0**	**8 758**	**100,0**
Musikk	5 908	67,3	6 903	78,7	5 212	59,5	4 754	54,3	5 047	58,4	5 505	62,8	5 776	65,9
Kunst, kultur, media	814	9,3	322	3,7	265	3,0	158	1,8	202	2,3	195	2,2	203	2,3
Nyheiter	549	6,3	310	3,5	241	2,8	208	2,4	183	2,1	178	2,0	147	1,7
Underhaldning	1 130	12,9	869	9,9	1 988	22,7	2 648	30,2	2 590	30,0	2 321	26,5	2 161	24,7
Aktualitet/samfunn	361	4,1	367	4,2	-	-	374	4,3	521	6,0	542	6,2	349	4,0
Sport	-	-	-	-	-	-	2	0,0	4	-	-	-	-	-
Andre program	20	0,2	-	-	629	7,2	617	7,0	99	1,1	19	0,2	122	1,4

[1] P3 går i samsending med P1 om natta.
Kjelde: Medietilsynet, NRKs allmennkringkastarrekneskap 2014.

Tabell 13.3. NRK. Sendetid[1], etter fjernsynskanal og programtype

	NRK1				NRK2				NRK3				NRKSuper[2]			
	2013		2014		2013		2014		2013		2014		2013		2014	
	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent
Riksprogram i alt	**8 152**	**100,0**	**8 055**	**100,0**	**6 549**	**100,0**	**6 602**	**100,0**	**3 312**	**100,0**	**3 495**	**100,0**	**4 650**	**100,0**	**4612**	**100,0**
Barneprogram	16	0,2	12	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drama	1 848	22,7	1 984	24,6	1 156	17,7	1 076	16,3	1 818	54,9	1 664	47,6	3 395	73,0	3 614	78,4
Informasjons-program	2 236	27,4	2 058	25,6	2 269	34,6	2 617	39,5	721	21,8	991	28,4	-	-	-	-
Kunst, kultur og media	79	1,0	93	1,2	428	6,5	419	6,3	3	0,1	-	-	-	-	-	-
Musikk	215	2,6	240	3,0	272	4,2	298	4,5	52	1,6	24	0,7	47	1,0	33	0,7
Naturprogram	446	5,5	390	4,8	106	1,6	141	2,1	37	1,1	18	0,5	-	-	-	-
Nyheiter	1 503	18,4	1 146	14,2	1 483	22,6	1 209	18,2	-	-	1	0,0	47	1,0	50	1,1
Religion, livsfilosofi	24	0,3	23	0,3	71	1,1	40	0,6	-	-	-	-	-	-	-	-
Sport	816	10,0	955	11,9	284	4,3	267	4,5	45	1,4	43	1,2	-	-	-	-
Underhaldning	885	10,9	1 073	13,3	294	4,5	385	5,8	583	17,6	717	20,5	884	19,0	708	15,4
Undervisning	-	-	-	-	64	1,0	62	0,9	-	-	-	-	-	-	20	0,4
Vitskap	58	0,7	64	0,8	108	1,6	72	1,1	51	1,5	32	0,9	139	3,0	89	1,9
Andre program	27	0,3	17	0,2	13	0,2	16	0,2	2	0,1	5	0,2	140	3,0	98	2,1

[1] Dei regionale sendingane er ikkje med i sendetida. [2] Alle program på NRKSuper er barneprogram fordelt på programtype. Denne oversikta er basert på prosentoverslag frå NRKs årsrapport.
Kjelde: Allmennkringkastingsrapporten 2014, Medietilsynet og Norsk rikskringkasting AS.

Tabell 13.4. TV 2. Sendetid, etter programtype

	2012		2013		2014	
	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent
Program i alt	**6 958**	**100,0**	**6 814**	**100,0**	**6 797**	**100,0**
Barneprogram	451	6,5	450	6,6	371	5,5
Dokumentar/natur	115	1,7	253	3,7	150	2,2
Drama	1 482	21,3	1 382	20,3	1 453	21,4
Gameshow	412	5,9	6	0,1	-	-
Komedie	496	7,1	376	5,5	517	7,6
Krim, action og eventyr	659	9,5	640	9,4	694	10,2
Mennesker/samfunn	837	12,0	882	12,9	881	12,9
Musikk og kultur	25	0,4	15	0,2	17	0,3
Nyheiter	543	7,8	524	7,7	468	6,9
Religion og livsfilosofi	8	0,1	17	0,2	16	0,2
Show	1 412	20,3	1 823	26,8	1 549	22,8
Sport	465	6,7	375	5,5	630	9,2
Været	50	0,7	40	0,6	38	0,6
Andre program	3	0,0	31	0,5	13	0,2

Kjelde:TV 2 AS. Allmennkringkasterregnskap 2014 og Medietilsynet 2014.

Tabell 13.5. Norsk rikskringkasting. Sendetid i radio og fjernsyn, etter målform. Prosent

	Radio				Fjernsyn			
	I alt	Bokmål	Nynorsk	Dialekt	I alt	Bokmål	Nynorsk	Dialekt
2003	100	62	8	30	100	77	13	10
2004[1]	100	55	3	42	100	63	6	32
2005	100	56	4	42	100	74	7	23
2006	100	57	5	38	100	71	8	22
2007	100	61	4	35	100	69	7	24
2008	100	63	6	31	100	76	7	18
2009	100	56	4	39	100	72	9	19
2010	100	62	5	33	100	75	9	16
2011	100	60	5	34	100	69	12	19
2012	100	59	6	35	100	73	15	12
2013	100	58	7	35	100	70	17	13
2014	100	66	9	25	100	71	16	13

[1] Ved overgangen til 2004 gjennomførte NRK følgjande praksis: Ein stilte strengare krav til kva som blei rekna som bokmål og kva som blei rekna som nynorsk. Dersom det som skulle registrerast ikkje var tydeleg nok, blei det plassert i dialektkategorien.

Kjelde: Norsk rikskringkasting AS.

Tabell 13.6. Lyttar- og sjåardelar for ulike radio- og fjernsynskanalar ein gjennomsnittsdag. Prosent

	1994	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Radio																	
NRK P1	31	27	29	27	26	28	29	26	24	25	26	23	23	24	26	25	23
NRK P1+																	2
NRK P2	7	5	5	4	5	5	4	4	4	3	5	4	4	6	5	7	6
NRK P3	11	10	8	8	6	7	5	5	6	5	7	6	7	7	9	10	12
Radio P4	18	21	19	19	21	19	16	17	17	16	13	17	18	15	16	15	19
Radio Norge	.	.	.	.	.	.	6	5	5	5	3	8	8	8	8	9	11
Lokalradio	13	13	12	11	14	12	11	9	10	11	8	7	8	6	6	6	5
Andre kanalar	1	1	1	2	3	2	2	3	3	3	6	3	4	5	4	4	5
DAB-radio	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	13	13	19
Fjernsyn																	
NRK1	58	55	53	50	52	51	53	51	47	47	44	43	44	45	40	40	35
NRK2	.	[1]10	8	9	7	11	8	8	5	5	5	6	7	7	5	7	6
NRK3 Super	.	.	.	.	.	.	.	.	.	[2]1	2	4	5	6	4	5	4
TV2 AS	42	50	50	51	56	51	52	50	51	49	44	41	40	40	37	36	38
TV2 nyhetskanalen	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	3	3	3	3	3	2	3
TVNorge	12	13	16	15	18	21	18	19	18	19	16	13	13	14	12	13	14
TV3	7	12	12	14	13	12	14	13	11	12	11	11	12	11	8	8	6
Svensk TV[3]	3	2	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	..	..	..	..	..
Lokal TV[4]	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	..	..	..	..	..
TV 2 Zebra	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	2	1	1	2
TVN Fem	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	1	2	1	1
Viasat 4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6	4	4	1	1
Andre kanalar	7	7	9	10	12	10	12	13	15	17	22	23	18	20	18	18	16

[1] Gjeld frå september 1996. [2] Gjeld frå september 2007. [3] SVT1 og SVT2. [4] Inkluderer lokal-tv som har fått konsesjon frå Medietilsynet, t.d. TV Follo AS og lokale sendingar på TV Norge.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 13.7. Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning og hushaldsinntekt

	Radio										Fjernsyn									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2005	2006	2007[1]	2008[1]	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Minutt totalt	**84**	**83**	**80**	**80**	**82**	**81**	**86**	**96**	**90**	**100**	**147**	**148**	**155**	**145**	**148**	**152**	**157**	**134**	**132**	**132**
Kjønn																				
Menn	83	85	84	91	79	85	90	101	93	107	149	149	161	151	151	152	150	134	138	128
Kvinner	85	80	76	69	86	78	82	90	86	94	146	147	149	140	145	151	165	135	126	137
Alder																				
9-15 år	17	17	13	12	10	16	15	18	20	19	132	123	126	126	115	105	114	95	103	74
16-24 år	65	64	53	50	49	55	65	60	55	67	134	152	144	136	128	133	135	105	92	82
25-44 år	83	84	81	72	85	83	82	100	87	93	141	142	141	133	143	143	142	119	117	117
45-66 år	106	107	109	112	113	110	109	119	116	141	156	146	168	154	155	165	170	154	145	154
67-79 år	126	104	101	125	106	97	121	143	132	138	180	188	204	190	201	206	221	192	212	236
Utdanning																				
Grunnskole	97	97	98	90	84	73	84	99	98	106	173	178	181	177	171	173	178	168	151	154
Vidaregåande skole	102	102	99	104	106	102	114	122	114	129	154	162	167	164	164	174	177	146	150	147
Universitet/ høgskole, kort	76	76	69	73	86	84	72	96	89	106	145	134	153	122	138	144	152	136	122	137
Universitet/ høgskole, lang	73	73	71	73	69	77	80	81	70	77	114	112	110	110	121	121	126	102	110	111
Hushaldsinntekt																				
1. kvartil	103	88	94	92	89	84	106	95	100	126	165	180	184	168	172	170	178	154	153	152
2. kvartil	89	93	82	84	94	95	87	106	117	106	158	162	166	154	162	165	171	148	152	150
3. kvartil	83	88	84	84	86	86	90	115	91	110	151	139	147	137	154	161	161	139	130	133
4. kvartil	80	74	68	70	71	68	80	79	74	77	127	123	132	124	120	118	126	109	112	107
Yrkesstatus (16-79 år)[2]																				
Yrkesgruppe 1-2	73	72	77	75	73	85	85	91	80	81	132	116	125	117	125	130	131	114	111	117
Yrkesgruppe 3	96	74	74	74	92	80	64	92	71	92	129	140	140	116	141	141	150	118	110	120
Yrkesgruppe 4-5	85	83	89	85	82	72	96	85	86	88	141	153	150	154	150	149	160	148	135	132
Yrkesgruppe 6-9	134	162	131	134	140	140	131	175	163	192	146	154	153	149	159	160	153	128	129	123
Elevar/ studentar	37	42	38	29	27	28	39	25	31	41	125	136	126	140	100	122	137	93	107	90
Trygd/pensjonistar	126	109	103	121	114	110	126	146	141	162	197	191	211	194	207	209	224	202	212	228
Heimearbeidande	97	75	:	:	:	109	63	86	69	95	177	180	:	:	:	217	141	129	98	133
Landsdel																				
Oslo/ Akershus	75	62	73	77	66	79	70	78	73	74	144	143	143	137	140	149	146	136	127	120
Austlandet elles	90	95	92	90	88	79	94	107	107	110	149	164	166	142	163	156	170	142	143	149
Agder og Rogaland	68	94	80	72	83	80	88	79	95	105	158	142	150	147	129	142	144	117	133	136
Vestlandet	93	76	84	65	91	71	83	98	82	94	135	138	157	141	146	149	157	140	136	119
Trøndelag	83	88	61	93	82	100	107	101	100	121	140	153	156	161	153	168	163	130	113	137
Nord-Noreg	96	90	77	86	86	96	89	131	75	125	164	141	158	164	152	153	163	129	122	128

[1] Tala blei retta i 2009-publikasjonen. [2] For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kap. 10.2.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 13.8. Personar som høyrer på radio og ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag, etter menn og kvinner, alder, utdanning og landsdel. Prosent

	Radio										Fjernsyn									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Prosentdel totalt	**55**	**54**	**53**	**54**	**53**	**56**	**55**	**60**	**59**	**64**	**85**	**83**	**82**	**80**	**80**	**82**	**81**	**77**	**74**	**74**
Kjønn																				
Menn	54	55	55	56	52	56	57	60	60	65	85	83	83	81	80	83	81	76	76	73
Kvinner	56	53	52	52	54	55	52	60	58	62	84	82	81	80	81	81	81	77	73	74
Alder																				
9-15 år	30	26	27	27	22	33	31	36	31	42	91	90	87	88	86	82	89	83	82	70
16-24 år	46	45	41	38	45	46	48	43	40	55	78	81	81	77	75	79	74	67	60	56
25-44 år	57	60	58	56	58	59	57	64	61	65	82	81	77	76	78	80	76	71	70	71
45-66 år	63	61	64	66	63	65	59	72	71	72	87	81	84	82	81	84	83	80	79	80
67-79 år	64	54	53	60	52	55	64	66	72	69	89	86	88	85	86	90	91	88	86	91
Utdanning																				
Grunnskole	51	52	52	48	46	46	50	55	56	60	83	85	84	80	81	86	82	81	78	74
Vidaregåande skole	59	56	58	58	57	59	56	62	61	68	85	80	82	80	80	85	82	74	74	74
Universitet/ høgskole, kort	60	59	54	62	62	61	60	66	67	70	83	82	80	79	79	79	80	78	75	77
Universitet/ høgskole, lang	62	64	66	63	62	64	65	72	66	67	84	83	78	77	76	75	77	75	71	74
Hushalds-inntekt																				
1. kvartil	53	45	50	53	49	49	53	48	58	61	83	81	78	80	79	82	76	74	72	71
2. kvartil	55	55	52	57	54	60	55	61	64	65	84	83	85	83	81	83	81	77	76	78
3. kvartil	57	58	57	56	54	60	56	68	63	70	87	86	85	81	81	86	85	82	80	78
4. kvartil	63	60	58	60	58	59	60	67	64	64	87	84	81	83	82	80	83	75	75	75
Yrkesstatus (16-79 år)[1]																				
Yrkesgruppe 1-2	64	64	64	64	64	67	63	72	68	68	85	83	80	79	74	78	81	76	74	76
Yrkesgruppe 3	65	60	60	62	66	62	55	70	68	68	80	82	83	77	84	81	76	73	72	71
Yrkesgruppe 4-5	54	53	57	51	53	55	58	59	59	66	84	80	77	83	80	82	81	76	75	73
Yrkesgruppe 6-9	61	65	65	60	60	64	57	71	69	79	82	80	80	75	78	85	79	71	70	72
Elevar/studentar	39	42	37	41	42	45	50	35	34	49	79	78	77	77	73	79	75	67	62	57
Trygd/pensjonistar ..	62	55	52	60	53	53	61	67	69	69	89	86	87	84	87	88	90	88	86	90
Heimearbeidande	52	42	:	:	:	54	32	43	52	62	97	77	:	:	:	90	61	65	63	57
Landsdel																				
Oslo/Akershus	55	51	54	55	50	55	51	56	57	58	84	81	80	78	78	80	76	76	71	68
Austlandet elles	54	57	56	57	51	57	54	62	62	69	85	83	83	79	80	86	83	79	76	79
Agder og Rogaland .	54	58	56	50	59	58	54	58	58	64	86	83	82	82	77	80	82	73	76	69
Vestlandet	57	50	50	49	55	53	56	61	61	62	83	81	82	78	82	82	84	79	78	74
Trøndelag	57	55	51	57	55	59	58	62	60	66	82	85	84	87	85	84	82	78	68	79
Nord-Noreg	51	50	50	52	50	51	58	63	55	64	88	83	83	82	83	83	83	72	75	75

[1] For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kap. 10.2.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

14. Idrett og friluftsliv

14.1. Nokre resultat

Fortsatt auke i dei ordinære medlemskapane i Norges idrettsforbund

Ved utgangen av 2014 var det 1,9 millionar ordinære medlemskapar i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). Dette representerer ein auke på 40 000 medlemskapar i 2014 frå 2013. Dei mannlege medlemskapane auka med 20 500, noko som utgjorde 1,8 prosent. Dei kvinnelege medlemskapane auka med 19 600, 2,6 prosent. Talet på ordinære idrettslag har gått noko ned det siste året og talde 7 953 lag ved utgangen av 2014. I tillegg til dei ordinære idrettslaga var òg 3 500 bedriftsidrettslag med over 331 000 medlemskapar organiserte i NIF.

Dei siste ti åra har dei ordinære medlemskapstala i NIF auka med om lag 233 000. I perioden frå 2005 til 2014 er det medlemskapane blant kvinner målt i tal som har gått mest opp, med 117 000 medlemskapar, tilsvarande 18 prosent auke. Medlemskapane blant menn har auka nesten tilsvarande med 116 400 i same periode, eller 11 prosent.

Frå 2013 til 2014 finn ein den største veksten i den eldste aldersgruppa for menn, 20 år og over, med drygt 12 000 medlemskapar. For kvinner finn ein størst vekst i den yngste aldersgruppa 12 år og yngre med 11 600. I aldersgruppa 13-19 år syner tala ein svak nedgang for gutar, mens jentene i same aldersgruppe auka med nær 2 000 medlemskapar. Den største prosentvise auken frå 2005 til 2014 har vore for jenter 12 år og yngre med 28 prosent auke i medlemskapane.

I fordelinga mellom kjønna har vi dei siste åra sett ein svak tendens til fleire kvinnelege medlemskapar. I 2014 er fordelinga, 59 prosent menn og 41 prosent kvinner. Sjå figur 14.1 og tabell 14.2.

Figur 14.1. Medlemskap i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, etter alder

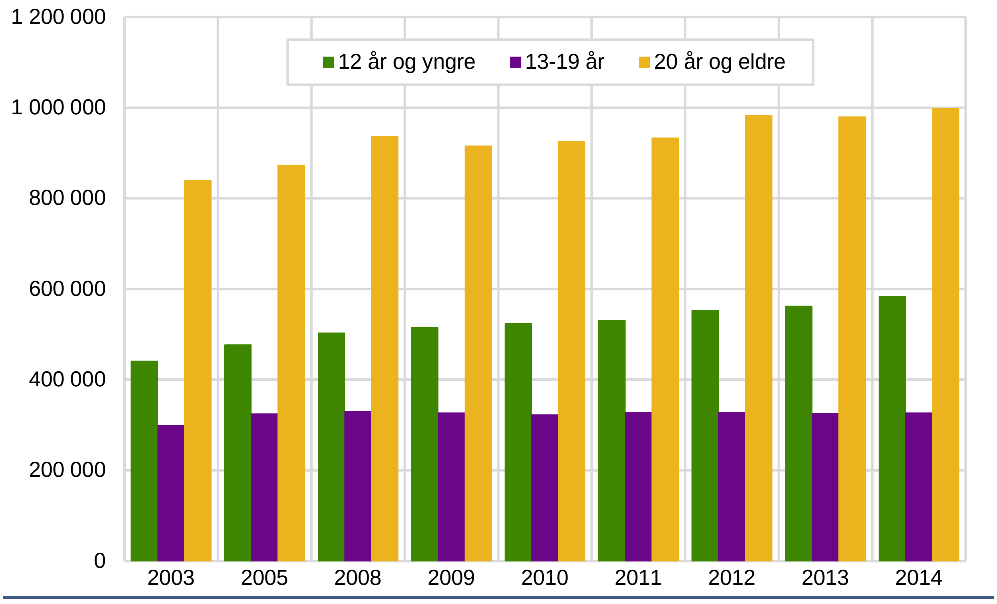

Kjelde: Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

Dei fleste idrettskrinsane hadde auke i medlemskapstala det siste året, frå 2013-2014. Sør-Trøndelag idrettskrins hadde størst auke i medlemskapar, 6 900 medlemskapar tilsvarande 5 prosent auke frå 2013 til 2014. Telemark idrettskrins hadde størst prosentvis auke med 6,6 prosent auke. Tre idrettskrinsar hadde ein svak nedgang i medlemskapane, nedgangen var mellom 1,3 og 1,7 prosent.

Tala i tabell 14.3 syner tal frå Idrettsanleggsregisteret. I alt var det 55 000 eksisterande anlegg som var i drift i 2014. Det er ein auke på nær 900 anlegg totalt.

7 av anlegga har status som nasjonalanlegg, med underliggande einingar. Tabellen viser også at det er 36 800 ordinære idrettsanlegg og 17 400 er nærmiljøanlegg. 750 anlegg høyrer inn under kategorien andre anlegg som inkluderer fylkesanlegg, interkommunale anlegg og riksanlegg. I 2014 auka talet på ordinære idrettsanlegg i drift med 350. Det blei 500 fleire nærmiljøanlegg siste året. Nærmiljøanlegg omfattar blant anna balløkker/ballbingar, ulike typar aktivitetsanlegg og miljøkart.

Fleire idrettsanlegg med universell utforming

I 2014 hadde 9 200, eller 17 prosent av anlegga registrert i Idrettsanleggsregisteret at dei hadde universell utforming, jf. «*Veileder Universell Utforming*» (KUD 2012). Dette er ein auke på 733 anlegg frå 2013. Nær 6 000 av dei ordinære anlegga og drygt 3 100 av nærmiljøanlegga hadde universell utforming. I Telemark hadde 33 prosent av alle anlegga i dette fylket universell utforming. Jf. tabell 14.3.

Tabell 14.4 syner tal på nokre idrettsanlegg i perioden 2010-2014. Aktivitetsanlegg som kjem under kategorien nærmiljøanlegg har auka med 1 000 anlegg i denne perioden. Sidan 2006 har det blitt 1 600 fleire aktivitetsanlegg og ved utgangen av 2014 var det nær 5 900 slike aktivitetsanlegg.

Også turstiar innanfor kategorien friluftsliv har auka i perioden 2010-2014 med 112. Sidan 2006 har det blitt 449 fleire turstiar. Totalt er det 3 100 turstiar i heile Noreg i 2014 som har motteke spelemidlar. Friidrettsanlegg med fast dekke har auka med 22 i perioden 2010-2014, siste året var auken 8, medan dei seinare åra har det blitt færre hoppbakkar, færre fotballbanar og friidrettsanlegg med grusdekke. Talet på gymnastikksalar og symjehallar i drift går stadig nedover. Siste året var det ein nedgang i gymnastikksalar på 16, sidan 2006 er det blitt 339 færre slike anlegg. Tala for symjebasseng syner ein nedgang på sju anlegg siste året og 87 færre samanlikna med 2006. Sjå fleire tal i tabell 14.4.

Norsk Friluftsliv – 30 prosent fleire medlemskapar dei siste 5 åra

Talet på medlemskapar i Norsk Friluftsliv (tidlegare Friluftslivets felles-organisasjon - FRIFO) fortset å auke. Sidan 2010 har medlemskapane auka med 172 000 eller 30 prosent. På slutten av 2014 var det om lag 760 000 medlemskapar i Norsk Friluftsliv. Noko av auken kjem av at både i 2010 og 2011 kom det med to nye medlemskapsorganisasjonar. I 2010 blei Kristen Idrettskontakt medlem av Norsk Friluftsliv og i 2011 blei Norsk Kennel Klub medlem med sine 800 lokallag og nær 100 000 medlemskapar. I 2014 melde Tjukkasgjengen med deira godt over 20 000 medlemmer seg inn i Norges Turmarsjforbund. Totalt auka medlemskaper i Norsk Friluftsliv med 36 000.

Nokre medlemsorganisasjonar har hatt nedgang i medlemskapstala, til dømes Norges Jeger- og fiskerforbund og Norges speiderforbund. Dei fleste organisasjonane har likevel hatt oppgang i medlemstalet, til dømes Skiforeningen med nær 1 000 medlemskapar. Talet på medlemsorganisasjonar i Norsk Friluftsliv har halde seg stabilt på 15 dei siste åra, mens talet på lokallag har hatt ein svak nedgang.

Den Norske Turistforening (DNT) er framleis den største organisasjonen med sine 258 000 medlemskapar fordelte på 191 lokallag. Dei siste åra har det vore stor vekst i talet på medlemskapar i DNT, dei to siste åra har auken vore på om lag 12 000. Norges Jeger- og Fiskerforbund er den nest største organisasjonen med nær 114 000 medlemskapar. Det kan verka som om interessa for denne organisasjonen er litt dalande da medlemstalet sidan 2010 er redusert med 7 300. Tabell 14.5 viser meir detaljerte tal frå Norsk Friluftsliv.

Åtte av ti har vore på kortare fottur i skogen eller på fjellet

Nordmenn er aktive friluftsmenneske. Det syner tal frå Levekårsundersøkinga i 2014 der Statistisk sentralbyrå kartla omfanget av friluftsaktivitetar i befolkninga.

Dei mest populære friluftsaktivitetane i perioden 2004-2014 har vore korte spaserturar og kortare fotturar i skogen og på fjellet. 85 prosent av befolkninga over 16 år seier dei har vore på kort spasertur, og 79 prosent har vore på ein kort

fottur i skogen eller på fjellet. Figur 14.2 syner at kvinner i litt større grad går kort spasertur enn menn, 87 prosent mot 83. Ser vi på kategorien kortare fottur i skogen eller på fjellet, er det litt fleire menn, 79 mot 78 prosent for kvinner som har vore på denne aktiviteten. (SSB 2014, 18.desember).

Figur 14.2. Prosentdel personar som dei siste tolv månadene har drive med aktivitetar knytte til trening og mosjon. 2014

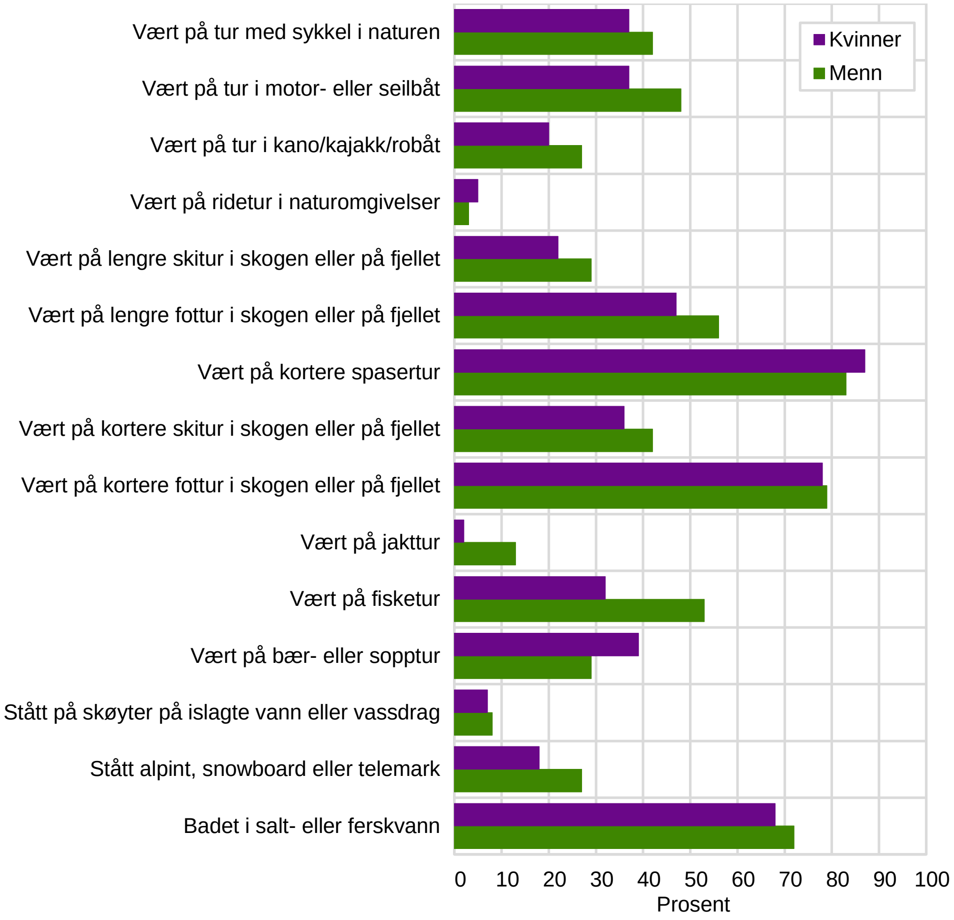

Kjelde: Levekårsundersøkinga, Statistisk sentralbyrå.

16 prosent av befolkninga utførte gratisarbeid i idrettslag …

Figur 14.3 viser tal frå Levekårsundersøkingane 2011-2014 som har kartlagt organisasjonsaktivitet i idrettslag og friluftsorganisasjonar. Figuren synar blant anna om medlemmene har vore aktive og om dei utfører gratisarbeid for desse organisasjonane. 25 prosent av befolkninga var medlem i eit idrettslag i 2014, og 17 prosent av desse medlemmene var aktive, ein litt lågare del enn i 2011. (SSB 2014, 4. desember). 16 prosent av befolkninga utførte gratisarbeid for eit idrettslag i 2014, tilsvarande delen i 2011. Flest medlemmer i idrettslag finn ein blant dei med høg utdanning. Dei er også mest aktive og er også dei som utfører mest gratisarbeid. Sjå også tabell 14.7 for nærare detaljar om medlemmer i idrettslag.

Figur 14 3. Prosentdel som er medlemmer og aktive i idrettslag og friluftslivsorganisasjonar, etter utdanning

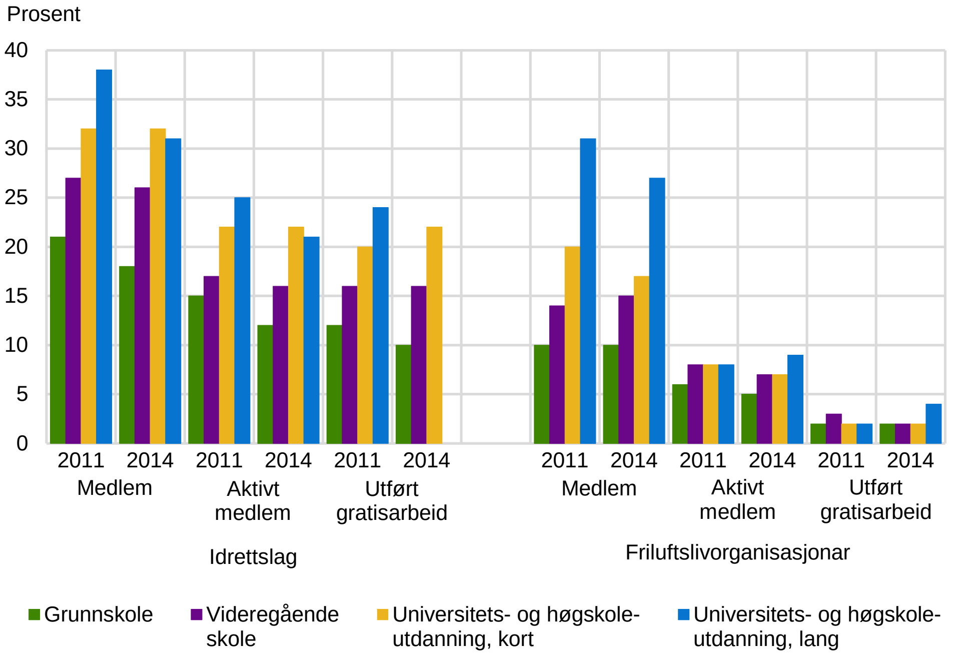

Kjelde: Levekårsundersøkinga, Statistisk sentralbyrå.

… og 2 prosent av befolkninga utførte gratisarbeid i friluftslivsorganisasjon

Figur 14.3 synar også medlemmer i friluftslivsorganisasjonar, og om dei er aktive medlemmer i desse organisasjonane. 15 prosent av befolkninga var medlem i ein friluftslivsorganisasjon 2014, den same delen som i 2011. Og når det gjeld aktivt medlemskap er det inga endring i delen deltaking, 7 prosent seier dei var aktive i ein friluftslivsorganisasjon både i 2011 og 2014. 2 prosent av befolkninga utførte gratisarbeid for ein friluftslivsorganisasjon i 2014, ein litt lågare del enn i 2011. Også i friluftslivsorganisasjonar er det dei med høg utdanning som i størst grad er både medlemmer og aktive. I 2014 er det også dei med høg utdanning som bidrar mest med gratisarbeid. For fleire detaljar om medlemmer i friluftslivsorganisasjonar, sjå tabell 14.8.

Kommunane brukte 3,2 milliardar kroner til idrettsformål

KOSTRA-tala (KOSTRA, sjå kapitla 1.2 og 1.3) viser at fylkeskommunane til saman brukte 250 millionar kroner til idrett i 2014, og kommunane (medrekna Oslo) til saman brukte 3,2 milliardar kroner i netto driftsutgifter til idrett. Dette er 31 prosent av utgiftene som kommunane bruker til kulturformål, den same delen som året før. Brutto investeringsutgifter for idretten har vore om lag 2,8 milliardar kroner i gjennomsnitt for åra 2012-2014. Jamfør tabell 14.6 og kapittel 1.3, tabell 1.3.4.

Speleoverskotet frå Norsk Tipping til idrettsformål utgjorde 2014, 1,9 milliardar kroner, sjå tabell 1.1.2 for detaljar.

Universell utforming av rekreasjons- og friområde i kommunane

Forutan dei økonomiske tala gir også KOSTRA-tala blant anna oversikt over areal for friluftslivsområde i kommunane, og areal for leik og rekreasjon. Tabell 14.1 gir mellom anna ei oversikt over areal og friluftslivsområde i kommunane i åra 2007-2014. Totalt for landet finst det nær 1,4 millionar dekar friluftslivsområde med kommunal råderett gjennom offentleg eige eller bruksavtale i 2014. Tabell 14.1 syner at areala til desse formåla har gått ned sidan 2010. Tabell 14.1 gir også informasjon om tal på rekreasjons- og friområde med universell utforming som kommunane har ansvaret for. I 2014 var 2 200 område tilrettelagd med universell utforming.

14.2. Om statistikken og organisasjonane

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) er det øvste organet i Noregs største interesseorganisasjon, med drygt 2,2 millionar medlemskapar fordelte på drygt 11 000 idrettslag (inkludert bedriftsidrettslag). NIF har som mål å vere den fremste bidragsytaren for å oppnå idrett for alle.

Idrettsregistreringa

Alle opplysningane og tala i statistikken baserer seg på elektroniske rapportar frå kvar enkelt klubb som er medlem av NIF, og frå kvar særidrettsgruppe i klubben. Rapporteringa er per 31. desember i rapporteringsåret. Medlemskapane er summen av medlemmer i kvar enkelt klubb, og ikkje talet på personar som totalt er medlemmer i den organiserte idretten. Talet på personar er lågare fordi mange er medlemmer i fleire klubbar. Det har enno ikkje vore mogleg å registrere eit totaltal på enkeltpersonar som er medlem (NIF 2012). Tala i denne publikasjonen omfattar berre statistikk over medlemskapar for dei ordinære idrettskrinsane. Tal for bedriftsidretten og aktivitetstala er ikkje med i statistikken.

Idrettsanlegg.no

Idrettsanlegg.no, som er Kulturdepartementets register over idrettsanlegg og søknader om spelemidlar, er eit register over alle idrettsanlegga i Noreg. Anleggsregisteret omfattar anlegg og tiltak for friluftsliv, frå dei store anlegga bygde og utforma for internasjonale meisterskapar til små balløkker og skileikanlegg. Idrettsanlegg.no inneheld eit nettbasert søknadssystem for spelemidlar til idrettsanlegg, eit register over alle idrettsanlegga i Noreg, og ein kartfunksjon som viser den grafiske plasseringa til anlegga i standart kart og flyfoto (Idrettsanlegg.no).

Anlegga for friluftsliv er også registrerte så langt det er funne formålstenleg. Alle anlegga og tiltaka for friluftsliv som har fått tilskot av spelemidlane, er registrerte. I 2014 var det drygt 69 000 anleggseiningar i registeret, men data brukt i tabellane 14.3 og 14.4 baserer seg på status *«eksisterande»* i registeret. Anlegga er registrerte med desse data: anleggsnummer i registeret, namnet på anlegget, anleggsstad (idrettspark eller liknande), kva for ein kommune anlegget ligg i, anleggskategori (til dømes: fotballanlegg, kart, friluftsliv), anleggstype (til dømes: grasbane, orienteringskart, badeplass), karakteristiske mål, anleggsklasse (til dømes: nasjonalanlegg, kommuneanlegg/ordinære anlegg, nærmiljøanlegg), plassering (kartkoordinatar i økonomisk kartverk) og eventuelt ombyggingsår, eigar, tildelte spelemidlar og året for tildelinga. Dei siste åra har det kome ein ny variabel i Anleggsregisteret som seier noko om status på universell utforming.

Anleggsregisteret blei oppretta i 1992, og sidan har opplysningar om anlegg for idrett og friluftsliv blitt registrerte inn etter kvart. Oppdatering av registeret skjer normalt ein gong i året. I 2006 og 2009-2011 blei det utført ei opprydding i registeret, noko som kan gjere direkte samanlikningar med tidlegare år vanskeleg (Idrettsanlegg.no). Særleg har variabelen anleggsklasse vore utilfredsstillande registrert. Opprettinga av anleggsklasse held framleis på, sjølv om kvaliteten er blitt vesentleg heva.

Nærmiljøanlegg er anlegg eller område som er lagde til rette for eigenorganisert fysisk aktivitet og gjerne ligg i tilknyting til bustad- og/eller opphaldsområde. Områda skal vere fritt allment tilgjengelege og laga for eigenorganisert fysisk aktivitet, framfor alt for barn og ungdom, men også for lokalbefolkninga elles. Nærmiljøanlegg skal ikkje dekkje behovet for anlegg til organisert idrettsleg aktivitet eller ordinære konkurransar i idrett.

Nærmiljøanlegg kan plasserast i tilknyting til eit skoleanlegg og/eller eit idrettsanlegg. (Kulturdepartementet).

Friluftslivets fellesorganisasjon

Friluftslivets fellesorganisasjon, FRIFO, blei stifta i 1989 og er ein paraply-organisasjon for dei 15 største friluftslivsorganisasjonane (i 2013) i landet, med til saman nær 725 000 medlemskapar og om lag 4 680 lokale lag og foreiningar.

FRIFOs formål er å fremje det tradisjonelle, naturvennlege friluftslivet og allemannsretten (retten til fri ferdsel i norsk natur). (FRIFO).

Levekårsundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart tredje år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike fritidstilbod. Levekårsundersøkinga EU-SILC blir gjennomført årleg. Frå og med 2011 utgjer undersøkinga ein årleg fast kjerne av spørsmål og temabolkar med varierande tema. Temaa blir tekne oppatt med ein syklus på tre år. I 2011 var temaa friluftsliv, organisasjonsaktivitet, politisk deltaking og sosialt nettverk. I 2012 var temaa bustad og buforhold og i 2013 var temaa kulturbruk, idrett og fysisk aktivitet.

I Levekårsundersøkinga 2011 er det tidsbrot i måling av friluftsliv. I 2011 er enkelte friluftsaktivitetar tekne bort, og nokre av spørsmåla er endra noko i høve til åra 1997-2007. Framfor alt er lengda på enkelte aktivitetar endra. Tidlegare gjorde ein skilnad mellom dagstur og tur med overnatting, nå skil ein mellom kort og lang tur (over/under tre timar). I tillegg til dette er innsamlingsmetoden endra. Tidlegare var dette temaet innhenta postalt, mens det i 2011-undersøkinga er samla inn via telefonintervju. Sjå Levekårsundersøkinga 2011 – friluftsliv.

Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk kulturbarometer 2012. Figur 15.3 gir tal frå Norsk kulturbarometer. Sjå også Kulturstatistikk 2012.

Referansar

Norsk Friluftsliv: http://www.norskfriluftsliv.no

Idrettsanlegg.no: http://www.idrettsanlegg.no

Kulturpartementet: «Spelemidlar til ordinære nærmiljøanlegg – 2005 (V-0795 B)». http://www.regjeringen.no/upload/kilde/kkd/bro/2006/0004/ddd/pdfv/253506-v-0795-n_2005_a4odin.pdf

NIF-Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité: *Årsrapporter*. http://www.idrett.no/

«*Veileder Universell Utforming*» (KUD 2012).

Statistisk sentralbyrå (18. desember 2014): «Høyt utdannede oftest på fur i skog og fjell». http://www.ssb.no/fritid/

Statistisk sentralbyrå (4. desember 2014): «Høy samfunnsdeltakelse blant yrkesaktive». http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/orgakt

Meir informasjon

Statistisk sentralbyrå (18.desember 2014): «Høyt utdannede oftest på tur i skog og fjell». http://www.ssb.no/fritid/

Statistisk sentralbyrå (4. desember 2014): «Høy samfunnsdeltakelse blant yrkesaktive». http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/orgakt/hvert-3-aart

Statistisk sentralbyrå (2014): *Kulturstatistikk 2013*, Statistiske analysar 142 http://www.ssb.no/publikasjoner/

Vaage, Odd Frank (2015): *Fritidsaktiviteter 1997-2014*. Rapporter 2015/25, Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/fritidsaktiviteter-1997-2014

Vaage, Odd Frank: *Norsk kulturbarometer*, Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/kulturbar

Kulturdepartementet: Idrett. http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/tema/idrett.html

Tabell 14.1. Friluftslivsområde og leike- og rekreasjonsareal i kommunane

	2008[1]	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Friluftslivsområde med kommunal råderett gjennom offentleg eige eller bruksavtale. Dekar	1 957 149	1 330 250	1 616 901	1 451 554	1 449 530	1 457 089	1 423 884
Samla areal for leike- og rekreasjonsareal. Dekar	115 615	157 076	159 741	153 567	225 216	302 136	201 966
Talet på rekreasjons-/friområde tilrettelagt med universell utforming [2]	2 588	1 823	2 068	2 259	2 120	2 219	2 204

[1] Frå 2008 estimerte tal for landet. [2] Gjeld område med kommunalt driftsansvar.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.2. Talet på lag og medlemskap, etter idrettskrins

	Talet på lag	Medlemskap[1]								
		I alt	Menn				Kvinner			
			I alt	0-12 år	13-19 år	20- år	I alt	0-12 år	13-19 år	20- år
2001	7 136	1 430 597	880 658	214 268	151 983	514 407	549 939	162 050	105 199	282 690
2002	7 292	1 534 868	945 645	238 936	169 299	537 410	589 223	182 895	118 250	288 078
2003	7 531	1 579 550	975 016	250 267	176 490	548 259	604 534	190 571	122 714	291 249
2004	7 633	1 649 311	1 008 923	258 629	182 892	567 402	640 388	204 094	131 704	304 590
2005	7 791	1 675 737	1 018 786	265 888	187 810	565 088	656 951	211 619	136 842	308 490
2006	7 870	1 701 153	1 028 524	271 278	186 601	570 645	672 629	220 699	138 241	313 689
2007	7 725	1 738 086	1 047 103	275 608	188 242	583 253	690 983	222 743	139 818	328 422
2008	7 760	1 770 720	1 059 933	276 787	188 906	594 240	710 787	226 673	141 748	342 366
2009	7 813	1 758 229	1 050 413	281 904	186 578	581 931	707 816	233 203	140 594	334 019
2010	7 894	1 771 961	1 062 766	287 429	185 076	590 261	709 195	236 332	137 743	335 120
2011	7 894	1 791 297	1 072 816	289 917	187 875	595 024	718 481	240 661	139 443	338 377
2012	7 929	1 864 031	1 115 241	299 625	189 071	626 545	748 790	252 763	139 322	356 705
2013	7 967	1 868 840	1 114 735	304 231	187 500	623 004	754 105	258 189	138 997	356 919
2014	7 953	1 908 896	1 135 179	314 081	185 991	635 107	773 717	269 786	140 950	362 981
Idrettskrins										
Østfold	412	87 411	56 368	13 222	8 632	34 514	31 043	9 943	5 816	15 284
Akershus	660	236 002	142 808	44 315	24 036	74 457	93 194	36 234	17 602	39 358
Oslo	628	254 725	156 222	41 404	20 957	93 861	98 503	31 058	12 880	54 565
Hedmark	372	81 727	48 497	13 792	7 887	26 818	33 230	12 727	6 285	14 218
Oppland	398	80 956	46 755	12 157	7 639	26 959	34 201	11 009	5 872	17 320
Buskerud	376	95 399	58 171	14 745	9 949	33 477	37 228	12 422	7 019	17 787
Vestfold	308	75 723	47 246	11 363	7 651	28 232	28 477	9 025	5 381	14 071
Telemark	301	61 414	36 174	8 655	5 761	21 758	25 240	8 214	4 920	12 106
Aust-Agder	179	40 736	23 865	6 654	4 090	13 121	16 871	5 490	3 020	8 361
Vest-Agder	267	57 737	35 055	9 654	6 261	19 140	22 682	8 702	4 512	9 468
Rogaland	583	152 363	90 506	27 955	15 432	47 119	61 857	26 355	11 887	23 615
Hordaland	824	179 768	105 180	31 404	19 102	54 674	74 588	28 853	15 547	30 188
Sogn og Fjordane	189	42 919	23 751	5 913	4 353	13 485	19 168	5 340	3 667	10 161
Møre og Romsdal	495	97 801	56 357	14 979	9 347	32 031	41 444	13 781	7 739	19 924
Sør-Trøndelag	549	142 232	81 791	20 481	12 493	48 817	60 441	17 992	10 181	32 268
Nord-Trøndelag	296	62 327	34 795	9 521	6 435	18 839	27 532	8 458	5 733	13 341
Nordland	538	70 063	40 026	12 752	7 020	20 254	30 037	11 274	6 176	12 587
Troms Romsa	384	59 834	34 731	10 648	6 039	18 044	25 103	8 778	4 293	12 032
Finnmark Finnmárku	194	29 759	16 881	4 467	2 907	9 507	12 878	4 131	2 420	6 327

[1] Medlemskapsoversikta viser summen av medlemmer i kvar enkelt klubb, ikkje talet på personar totalt som er medlem i den organiserte idretten. Dette talet vil vere mykje lågare fordi mange har medlemskap i fleire klubbar. Det er enno ikkje mogleg å registrere eit totalt tal på enkeltpersonar som er medlem i den organiserte idretten.

Kjelde: Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

Tabell 14.3. Talet på anlegg, etter klassifikasjon og fylke

	I alt	Nasjonal-anlegg	Ordinære idrettsanlegg	Nærmiljøanlegg	Andre anlegg[1]	Anlegg med universell utforming	Andel universell utforming
2004	40 122	5	28 489	11 628	..	..	..
2005	42 526	5	30 146	12 375	..	..	..
2006	43 718	5	30 479	13 234	..	..	..
2007	43 911	5	30 343	13 563	..	..	..
2008	44 168	5	30 417	13 746	..	..	..
2009[2]	49 326	6	34 150	14 769	401	..	..
2010[3]	50 990	6	35 616	15 027	341	..	..
2011[4]	52 223	7	35 974	15 881	361	..	..
2012[5]	53 429	14	36 202	16 434	779	..	..
2013	54 057	15	36 452	16 838	752	8 435	15,6
2014	54 938	[6]14	36 802	17 376	746	9 168	16,7
Østfold	2 305	4	1 571	729	1	456	19,8
Akershus	4 194	-	2 772	1 396	26	739	17,6
Oslo	2 200	4	1 318	876	2	165	7,5
Hedmark	3 406	1	2 522	882	1	208	6,1
Oppland	3 242	1	2 378	855	8	448	13,8
Buskerud	3 480	2	2 544	931	3	413	11,9
Vestfold	2 207	-	1 504	694	9	592	26,8
Telemark	2 285	-	1 566	661	58	747	32,7
Aust-Agder	1 880	-	1 196	663	21	294	15,6
Vest-Agder	2 680	-	1 656	1 005	19	429	16,0
Rogaland	4 109	-	2 343	1 617	149	573	13,9
Hordaland	4 436	-	2 725	1 679	32	974	22,0
Sogn og Fjordane	2 406	1	1 531	853	21	225	9,4
Møre og Romsdal	4 346	-	2 921	1 210	215	912	21,0
Sør-Trøndelag	3 015	-	2 081	860	74	292	9,7
Nord-Trøndelag	2 394	1	1 642	681	70	484	20,2
Nordland	3 518	-	2 478	1 025	15	695	19,8
Troms Romsa	1 930	-	1 340	588	2	416	21,6
Finnmark Finnmárku	896	-	706	170	20	106	11,8
Svalbard	9	-	8	1	-	-	-

[1] Inkluderer fylkesanlegg, riksanlegg, interkommunale anlegg og uoppgitt anleggsklasse. [2] Tala er produserte per 31. oktober 2010 og omfattar eksisterande anlegg som er i drift. [3] Tala er produserte per februar 2011 og omfattar eksisterande anlegg som er i drift. [4] Tala er produserte per februar 2012 og omfattar eksisterande anlegg som er i drift. [5] Tala er produserte per mars i rapporteringsåret og omfattar eksisterande anlegg som er i drift og har gyldig anleggskode.
[6] I Østfold omfatter dette Rudskolen Motorsenter som er fordelt på fire anleggsnummer. I Oslo omfattar det Ullevål stadion, samt tre ulike anlegg i Holmenkollen. I Hedmark er det Vikingskipet ishall. I Buskerud omfattar dette to anleggsnummer i samband med Vikersund hoppsenter. I Oppland er det Kvitfjell alpinanlegg. I Sogn og Fjordane er det Klokkargarden Våningshus og i Nord-Trøndelag Stiklestad Nasjonale Kultursenter.

Kjelde: Idrettsanleggsregisteret.no, Kulturdepartementet.

Tabell 14.4. Tal på anlegg og innbyggjarar per anlegg for nokre utvalde anleggskodar

Type anlegg	2010		2011		2012		2013		2014	
	Einingar	Inn-byggjarar per anlegg	Einingar[1]	Inn-byggjarar per anlegg	Einingar[2]	Inn-byggjarar per anlegg	Einingar[2]	Inn-byggjarar per anlegg	Einingar[2]	Inn-byggjarar per anlegg
Skianlegg i alt	**3 943**	**1 232**	**3 793**	**1 314**	**3 747**	**1 348**	**3 735**	**1 368**	**3 722**	**1 388**
Alpinbakkar	564	8 614	555	8 984	555	9 101	570	8 963	562	9 192
Hoppbakkar	883	5 502	758	6 578	721	7 006	698	7 320	681	7 586
Skiløyper	2 496	1 946	2 480	2 010	2 471	2 044	2 467	2 071	2 479	2 084
Friluftsliv i alt	**3 038**	**1 599**	**3 174**	**1 571**	**3 257**	**1 551**	**3 332**	**1 533**	**3 410**	**1 515**
Tursti	2 776	1 750	2 885	1 728	2 957	1 708	3 017	1 693	3 086	1 674
Turkart	262	18 543	289	17 252	300	16 838	315	16 219	324	15 944
Fotballanlegg i alt	**4 676**	**1 039**	**4 630**	**1 077**	**4 593**	**1 100**	**4 591**	**1 113**	**4 549**	**1 136**
Fotballbaner	4 626	1 050	4 578	1 089	4 540	1 113	4 536	1 126	4 490	1 151
Fotballhallar	50	97 164	52	95 882	53	95 307	55	92 892	59	87 556
Friidrettsanlegg i alt	**976**	**4 978**	**953**	**5 232**	**909**	**5 557**	**902**	**5 664**	**907**	**5 695**
Fast dekke	129	37 660	129	38 650	144	35 078	143	35 728	151	34 211
Grusdekke	472	10 293	463	10 769	416	12 142	407	12 553	399	12 947
Delanlegg	375	12 955	361	13 811	349	14 474	352	14 514	357	14 470
Hestesportanlegg	**331**	**14 677**	**342**	**14 579**	**348**	**14 515**	**356**	**14 351**	**357**	**14 470**
Ridebaner	222	21 884	222	22 459	224	22 550	226	22 606	226	22 858
Ridehallar	109	44 571	120	41 549	124	40 736	130	39 300	131	39 434
Isanlegg	**64**	**75 909**	**68**	**73 322**	**68**	**74 283**	**69**	**74 044**	**76**	**67 971**
Ishallar	42	115 671	45	110 797	45	112 251	45	113 535	52	99 342
Hurtigløpsbaner (kunstis)	13	373 708	13	383 528	13	388 560	14	364 933	14	368 986
Bandybaner (kunstis)	9	539 800	10	498 587	10	505 128	10	510 906	10	516 580
Idrettshallar	**807**	**6 020**	**834**	**5 978**	**934**	**5 408**	**965**	**5 294**	**1 003**	**5 150**
Fleirbrukshallar	807	6 020	834	5 978	934	5 408	965	5 294	1 003	5 150
Skoleanlegg	**2 891**	**1 680**	**2 764**	**1 804**	**2 713**	**1 862**	**2 678**	**1 908**	2 662	1 941
Gymnastikksalar	2 891	1 680	2 764	1 804	2 713	1 862	2 678	1 908	2 662	1 941
Nærmiljøanlegg	**11 441**	**425**	**11 945**	**417**	**12 702**	**398**	**12 629**	**405**	**12 736**	**406**
Balløkker/ ballbingar	5 413	898	5 539	900	5 696	887	5 626	908	5 676	910
Aktivitetsanlegg	4 852	1 001	5 199	959	5 614	900	5 784	883	5 831	886
Skolekart/nærmiljøkart	1 176	4 131	1 207	4 131	1 224	3 629	1 219	4 191	1 229	4 203
Symjehallar	**1 082**	**4 490**	**1 034**	**4 822**	**1 032**	**4 895**	**1 027**	**4 975**	**1 022**	**5 055**
Symjebasseng	1 015	4 786	969	5 145	967	5 224	966	5 289	959	5 387
Utandørs symjeanlegg	67	72 510	65	76 706	65	77 712	61	83 755	63	81 997
Golfbaner	**108**	**44 983**	**122**	**40 868**	**127**	**39 774**	**136**	**37 567**	**137**	**37 707**
18 hol	46	105 613	50	99 717	52	97 140	55	92 892	55	93 924
9 hol	56	86 754	62	80 417	65	77 712	71	71 959	72	71 747
6 hol	6	809 700	10	498 587	10	505 128	10	510 906	10	516 580
Orientering	**3 466**	**1 402**	**3 476**	**1 434**	**3 474**	**1 454**	**3 471**	**1 472**	**3 485**	**1 482**
Orienteringskart	3 438	1 413	3 448	1 446	3 446	1 466	3 444	1 483	3 457	1 494
Skiorienteringskart	28	173 507	28	178 067	28	180 403	27	189 224	27	191 326

[1] Gjeld eksisterande anlegg per 31. oktober 2010. [2] Gjeld eksisterande anlegg i drift per februar året etter.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 14.5. Norsk Friluftsliv[1]. Lokallag og medlemskap

	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Lokal-lag	Medlem-skap	Lokal-lag	Medlem-skap	Lokal-lag	Medlem-skap	Lokal-lag	Medlem-skap	Lokal-lag	Medlem-skap	Lokal-lag	Medlem-skap
Heile landet	**3 432**	**556 711**	**3 623**	**587 682**	**4 312**	**694 616**	**4 685**	**722 578**	**4 682**	**724 586**	**4 838**	**760 155**
Den Norske Turistforening	56	231 783	56	241 520	57	241 620	110	246 011	127	250 965	191	257 750
Forbundet Kysten	116	9 285	116	9 336	116	9 557	124	9 814	125	9 949	125	9 963
Skiforeningen	8	50 362	8	57 731	8	64 251	7	67 065	9	71 044	9	72 052
Norges Jeger- og Fiskerforbund	574	122 603	567	121 223	572	118 675	571	117 613	573	116 748	575	113 850
Norges turmarsjforbund[4]	243	20 000	236	20 000	221	20 000	498	41 600	506	43 200	505	67 084
KFUK-KFUM-speidarane	244	11 858	249	12 285	241	11 321	206	9 573	222	10 200	225	10 332
Norges Klatreforbund[1]	180	12 051	162	12 583	177	15 661	181	17 872	189	19 206	195	19 819
Norsk orientering[4]	397	22 465	386	23 169	378	22 388	379	22 386	377	23 354	381	24 205
Norges Padleforbund	105	16 313	104	15 656	107	15 897	111	16 652	114	16 930	119	18 900
Norges Røde Kors Hjelpekorps	306	14 132	320	12 000	307	14 118	303	14 745	303	14 770	302	14 438
Norges speiderforbund	546	18 576	552	20 216	381	18 273	509	18 040	494	20 593	494	19 045
4H Norge[4]	647	16 683	635	16 663	626	16 622	625	16 288	617	15 627	610	15 075
Syklistenes landsforening	10	10 600	12	11 000	12	12 000	12	12 500	12	10 127	13	10 187
Kristen Idrettskontakt[2]	-	-	220	14 300	310	14 475	242	14 196	218	14 050	296	14 322
Norsk Kennel Klub[3]	-	-	-	-	799	99 758	807	98 223	796	87 823	798	93 133

[1] Friluftlivets fellesorganisasjon (FRIFO) skifta namn i 2014 og heiter no Norsk Friluftsliv. [2] Ny medlem 2010. [3] Ny medlem 2011. [4] Endra namn i 2014.
Kjelde: Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO).

Tabell 14.6. Netto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter for kommunekonsern til idrett, etter fylke

	Netto driftsutgifter funksjon 380 Idrett	Netto driftsutgifter funksjon 381 Idrettsanlegg	Netto driftsutgifter funksjonen 380 og 381, idrett. Prosent av totale netto driftsutgifter til kulturformål	Brutto investerings-utgifter funksjon 380 Idrett	Brutto investerings-utgifter funksjon 381 Idrettsanlegg
	Millionar kroner		Prosent	Millionar kroner	
2008	1 316,9	718,8	27,3	1 020,3	1 503,2
2009	945,5	1 210,1	28,0	703,1	2 605,6
2010	801,8	1 796,3	30,5	357,4	3 077,9
2011	823,9	1 837,1	29,9	315,2	2 809,4
2012	937,4	1 926,6	30,5	357,8	2 536,4
2013	944,8	2 137,0	31,4	243,5	2 428,3
2014	876,0	2 373,3	31,3	246,3	2 591,1
2014					
Østfold	27,7	101,7	28,9	0,9	89,1
Akershus	75,7	401,6	41,0	13,5	222,6
Oslo	65,8	400,0	33,7	2,7	480,6
Hedmark	38,5	51,2	24,9	2,3	157,8
Oppland	39,3	54,1	25,9	1,4	59,7
Buskerud	36,0	94,2	27,5	23,7	69,9
Vestfold	46,2	70,5	31,1	20,9	33,3
Telemark	36,2	72,1	27,0	5,6	48,0
Aust-Agder	16,5	42,4	26,5	7,0	26,8
Vest-Agder	21,9	84,4	25,7	15,5	145,4
Rogaland	113,6	243,4	32,8	1,5	308,1
Hordaland	84,2	223,0	30,6	15,0	225,3
Sogn og Fjordane	25,4	37,7	29,0	4,3	51,7
Møre og Romsdal	32,3	89,4	26,7	46,6	258,6
Sør-Trøndelag	93,2	138,4	34,6	2,8	165,1
Nord-Trøndelag	27,1	48,5	29,0	9,7	23,1
Nordland	42,4	98,2	27,4	51,9	146,5
Troms Romsa	40,9	55,3	28,5	5,7	45,9
Finnmark Finnmárku	13,1	67,1	35,5	15,4	33,7

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.7. Medlemmer og aktive i idrettslag, etter menn og kvinner, alder og landsdel. Prosent

	Medlemmer i idrettslag				Aktive i idrettslag				Gratisarbeid for idrettslag dei siste 12 månadane[1]	
	2004	2007	2011	2014	2004	2007	2011	2014	2011	2014
Begge kjønn	**26**	**26**	**27**	**25**	**18**	**18**	**18**	**17**	**16**	**16**
16-24 år	33	37	31	27	28	33	27	22	15	14
25-44 år	31	28	29	28	24	21	21	21	23	22
45-66 år	23	26	29	28	13	16	17	17	16	16
67- år	13	13	15	14	6	3	5	6	3	5
Menn i alt	**31**	**32**	**33**	**31**	**21**	**22**	**22**	**21**	**20**	**19**
16-24 år	34	43	36	33	27	37	30	28	19	17
25-44 år	37	30	33	32	28	23	25	24	23	24
45-66 år	28	33	35	35	14	21	21	21	22	20
67- år	22	20	24	20	9	6	8	10	6	9
Kvinner i alt	**21**	**21**	**21**	**19**	**16**	**14**	**14**	**12**	**13**	**13**
16-24 år	32	31	25	20	29	28	24	16	11	12
25-44 år	25	26	24	24	19	18	17	17	23	21
45-66 år	18	18	23	20	12	11	13	12	10	12
67- år	5	6	9	9	3	1	3	3	1	2
Heile landet	**26**	**26**	**27**	**25**	**18**	**18**	**18**	**17**	**16**	**16**
Oslo/Akershus	26	25	27	25	18	18	19	17	15	13
Austlandet elles	26	27	26	26	17	19	17	17	17	18
Agder og Rogaland	25	26	24	24	20	19	17	17	14	16
Vestlandet	28	25	26	24	19	14	17	16	17	16
Trøndelag	31	32	36	31	20	22	22	19	21	21
Nord-Noreg	23	24	27	23	16	17	18	15	17	16

[1] Tala viser del av befolkninga som utførte gratisarbeid for idrettslag.
Kjelde: Levekårsundersøkinga, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.8. Medlemmer og aktive i friluftslivsorganisasjonar, etter menn og kvinner, alder og landsdel. Prosent

	Medlemmer				Aktive				Gratisarbeid for idrettslag dei siste 12 månadane[1]	
	2004	2007	2011	2014	2004	2007	2011	2014	2011	2014
Begge kjønn	**14**	**14**	**15**	**15**	**6**	**7**	**7**	**7**	**3**	**2**
16-24 år	10	10	12	12	5	4	8	6	1	2
25-44 år	14	14	15	15	6	7	7	6	3	2
45-66 år	17	18	19	18	8	9	9	8	3	3
67- år	9	7	9	11	4	3	5	5	2	2
Menn i alt	**19**	**18**	**20**	**19**	**9**	**9**	**10**	**7**	**4**	**3**
16-24 år	13	12	13	16	6	6	9	6	2	2
25-44 år	18	19	19	18	9	10	9	6	4	2
45-66 år	23	23	24	23	11	12	11	8	5	4
67- år	16	9	15	18	8	4	8	5	3	4
Kvinner i alt	**9**	**10**	**11**	**10**	**4**	**4**	**5**	**5**	**1**	**1**
16-24 år	8	9	10	7	4	4	6	4	1	1
25-44 år	10	8	11	12	4	4	4	5	2	2
45-66 år	10	13	14	14	5	6	6	6	1	2
67- år	3	4	5	5	1	2	3	3	1	0
Heile landet	**14**	**14**	**15**	**15**	**6**	**7**	**7**	**7**	**3**	**2**
Oslo/Akershus	17	15	17	16	7	7	6	5	2	2
Austlandet elles	14	15	16	16	5	8	8	8	4	3
Agder og Rogaland	12	11	13	12	7	6	6	6	2	2
Vestlandet	13	10	15	13	7	6	8	6	2	2
Trøndelag	12	19	14	17	6	7	7	8	2	2
Nord-Noreg	13	12	15	15	8	5	7	7	2	1

[1] Tala viser del av befolkninga som utførte gratisarbeid.
Kjelde: Levekårsundersøkinga, Statistisk sentralbyrå.

15. Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja

15.1. Nokre resultat

Fleire medlemmer i trus- og livssynssamfunna

Trus- og livssynssamfunn som er utanfor Den norske kyrkja, og som får statstilskot, hadde 587 000 medlemmer per 1. januar 2014. Det er ein oppgang på 38 000 medlemmer, eller 7 prosent, frå året før.

Av dei 5 109 000 personane som var busette i Noreg 1. januar 2014, var 11,5 prosent medlemmer av trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja. Veksten i medlemmer har vore litt svakare i høve til førre året. 6,6 prosent av befolkninga var medlemmer i kristne trussamfunn utanfor Den norske kyrkja, 2,6 prosent av befolkninga var medlemmer av islamske trussamfunn og 1,7 prosent i livssynssamfunn, dei fleste i Human Etisk Forbund.

Figur 15.1. Medlemmer[1] i trus- og livssynssamfunn som mottek offentleg stønad og er utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn

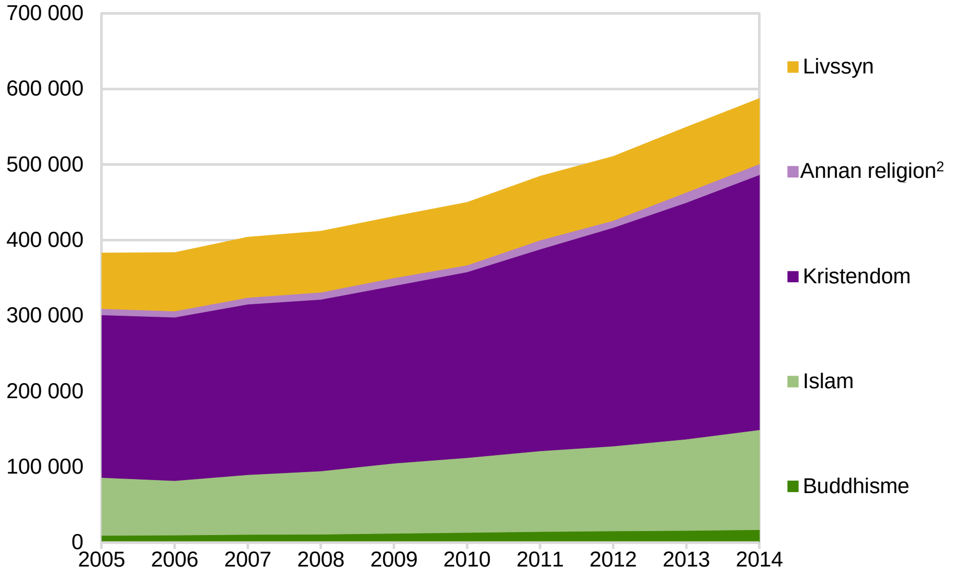

[1] Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for.
[2] Omfattar Bahài, Hinduisme, Jødedom, Sikhisme og andre trusretningar. To samfunn er ikkje representerte i statistikk i 2012, eit under jødedom og eit under sikhisme.
Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå.

Sidan 2006 har talet på medlemmer i trus- og livssynssamfunn auka med 204 000 medlemmer. Dei kristne trussamfunna står for over halvparten av denne veksten viss ein ser på heile perioden under eitt.

Flest medlemmer i kristne trussamfunn

Av alle medlemmene i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja og som får statstilskot, har framleis dei kristne trussamfunna flest medlemmer: 337 000 personar (SSB 2014, 18. november). Dette utgjer 57 prosent av alle medlemmer per 1. januar 2014. Det er den same delen som året før. Dei kristne trussamfunna har til saman fått flest nye medlemmer med heile 24 000 i høve til året før. Det er ein medlemsauke på same nivå som frå 2012 til 2013. Sjå tabell 15.3.

Islamske trussamfunn veks raskast

Islamske trussamfunn representerer den nest største religionen i Noreg, målt i talet på medlemmer. 22,5 prosent av alle medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja er medlemmer i islamske trussamfunn. Per 1. januar 2014 var det 132 000 muslimar som er medlemmer i eit islamsk samfunn. Dette inneber ein auke på 11 000 mellom 2013 og 2014. Denne auken, 9,3 prosent, er den største prosentvise auken hjå religionane i denne perioden. Sidan 2010 har oppgangen vore på 34 prosent, eller 33 000 medlemmer. Nokre av dei andre religionane i

statistikken har halde seg på om lag same nivået gjennom fleire år: buddhisme utgjorde 3 prosent, medan hinduisme og sikhisme stod for høvesvis 1,3 og 0,6 prosent av medlemstala utanom Den norske kyrkja.

Stabilt tal på humanetikarar

Talet på medlemmer i Human-Etisk Forbund var 84 300 per 1. januar 2014. Det er om lag det same som året før. Andre livssynssamfunn hadde på det same tidspunktet 2 200 medlemmer, som representerer ein svak auke i medlemsmassen.

Framleis flest nye medlemmer i Oslo

Fram til årsskiftet 2013/2014 har det vore ein vekst i talet på medlemmer i alle delar av landet. Oslo er framleis fylket der flest står i eit trus- eller livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja. I Oslo er 142 500, noko som utgjer 23 prosent av innbyggjarane medlemmer i eit trus- eller livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja. Denne delen syner ein svak auke i høve til folkemengda per 1. januar 2014. Om lag ein fjerdedel av alle medlemmene i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja er busette i hovudstaden.

Oslo hadde òg den største auken i det absolutte talet på medlemmer frå 1. januar 2013, med om lag 7 000. Oppgangen i hovudstaden utgjorde 5 prosent, men fleire fylke hadde ein høgare prosentvis vekst i talet på medlemmer, til dømes Sogn og Fjordane med 13, og Troms med 10 prosent auke.

Mellom dei som er busette i Oslo, har dei islamske samfunna drygt 55 000 medlemmer, og kristne trussamfunn om lag 60 000 medlemmer. Oslo har òg største delen av medlemmene i livssynssamfunn med 18 000. 37 prosent av alle medlemmene i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja bur i Oslo og Akershus, om lag det same talet som åra før. Sjå tabell 15.2.

Figur 15.2. Medlemmer[1] i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter fylke. 2014. Prosent

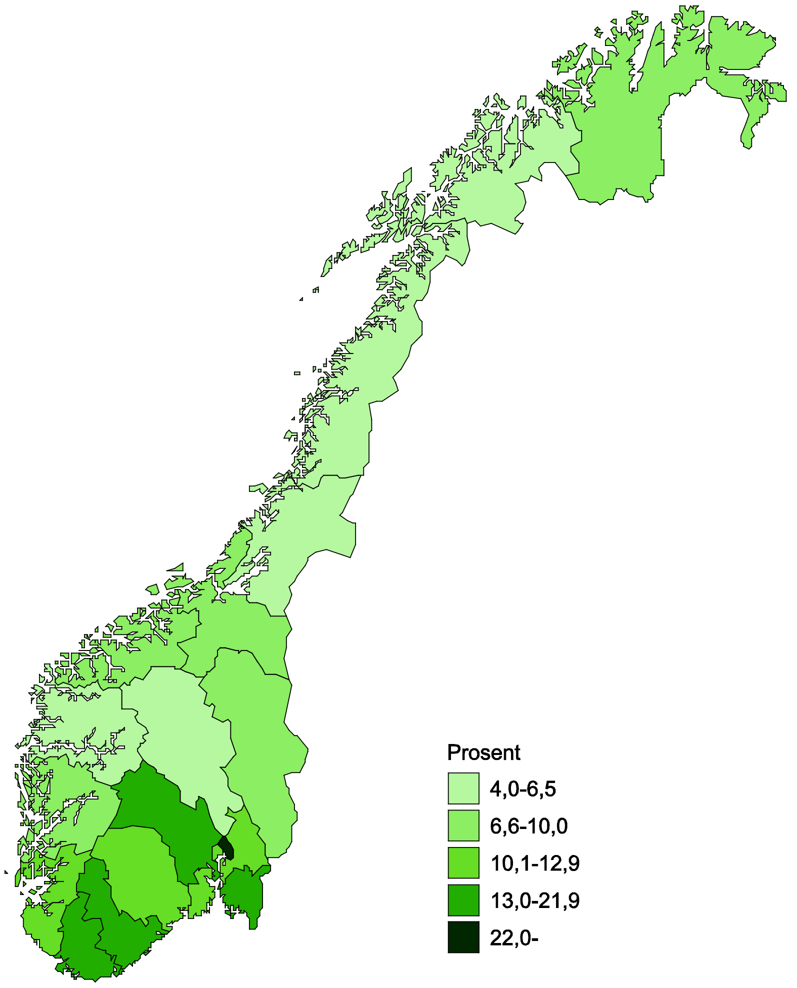

[1] Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for.
Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå.

74 prosent medlem i Dnk

Ved årsskiftet 2014/2015 var 74,3 prosent av Noregs befolkning medlemmer i Den norske kyrkja. Sjå tabell 15.2. Denne prosentdelen er 0,5 prosentpoeng høgare enn nøkkeltala i KOSTRA-publiseringa. Årsaka til at medlemstalet som kjem fram i tabell 15.2 er høgare, er at dei medlemmene som har ukjend bustad eller adresse er med i tala. Desse får ikkje utdelt noko kommunenummer og er difor ikkje med i KOSTRA-tala. Totalt var det 3 835 973 medlemmer i Dnk 31.desember 2014. Sett i høve til befolkninga i dei ulike fylka, har delen medlemmer gått ned i alle fylka, det vil seie at talet på medlemmer i Dnk veks mindre enn befolkninga. Det same gjeld dei absolutte tala, dei viser nedgang i alle fylka, bortsett frå Sør-Trøndelag i Nidaros bispedøme.

I årsstatistikken for Den norske kyrkja blei det rapportert at 11 000 personar melde seg ut av Dnk i 2014. Det er over dobbelt så mange utmelde som året før, over 5 500 personer fleire melde seg ut i 2014 samanlikna med 2013. 1 047 melde seg inn, som representerer 16 færre enn i 2013.

Den norske kyrkja - stadig færre døypte

35 100 personer ble døypt i Den norske kyrkja i 2014. Det er ein nedgang på 4,2 prosent fra året før, eller 1 520 dåpshandlingar. I dei siste fem åra har talet på dåpshandlingar gått ned med 15 prosent. Sidan 2005 har nedgangen vore på 19 prosent. Sjå figur 15.3.

Figur 15.3. Den norske kyrkja. Talet på døypte og konfirmerte

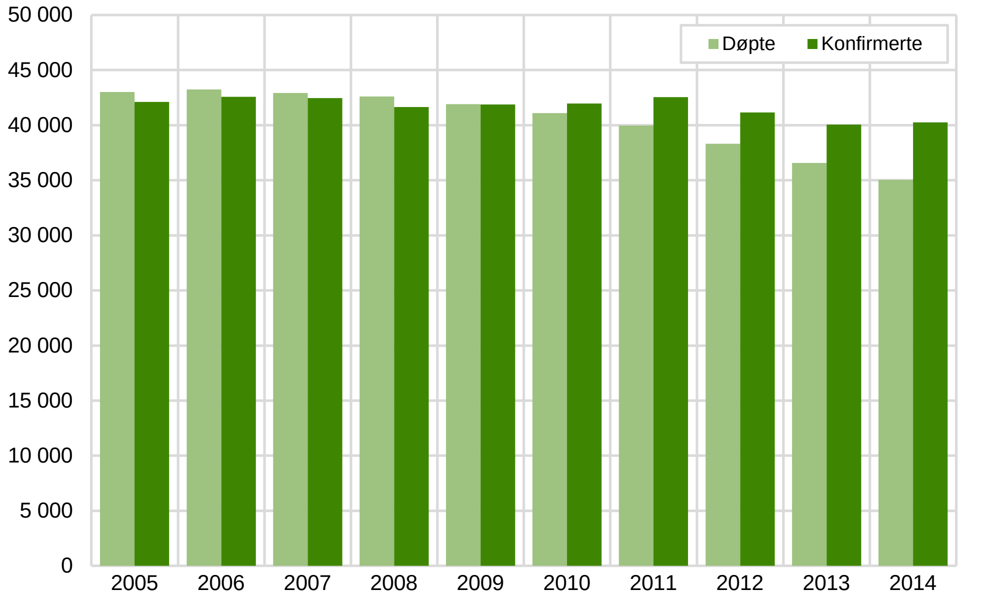

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Prosentdelen døypte i forhold til talet på fødde var i 2014 på 59 prosent, mot 62 prosent i 2013. Denne delen har gått ned sjølv om fødselstala gjekk svakt opp i 2014. Frå 2005 har prosentdelen døypte i Den norske kyrkja i forhold til talet på fødde gått ned frå 76 prosent til 59 prosent (SSB 2015, 6. mai). Sjå figur 15.4.

Figur 15.4. Den norske kyrkja. Delen på døypte og konfirmerte

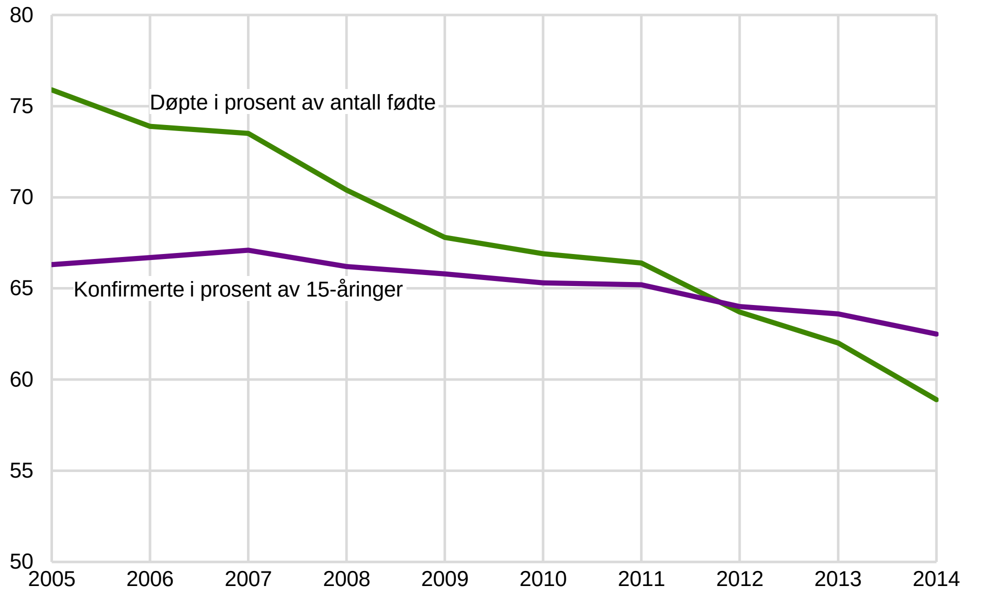

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Det var lågare dåpstal i alle bispedøma i fjor. Størst prosentvis nedgang hadde Tunsberg og Nord-Hålogaland bispedøme med respektive 8,4 og 6,4 prosent. Dåpsprosenten i landet sett under eitt er 59 prosent. Tala for Nord-Hålogaland og Tunsberg er høvesvis 70 og 58 prosent. Møre bispedøme hadde heile 80 prosent døypte.(Forslag fra Språkrådet)

Stabile konfirmasjonstal

Etter to år med nedgang i talet på dei kyrkjelege konfirmasjonane, viser talet for 2014 igjen ein svak auke med 200 konfirmerte i høve til 2013. Nær 40 300 blei konfirmerte i Den norske kyrkja i 2014. Sjølv om talet på konfirmasjonar i kyrkja auka noe i høve til året før, har den kyrkjelege konfirmasjonsdeltakinga i befolkninga likevel gått nedover dei siste åra. På landsbasis blei 63 prosent av 15-åringane konfirmert i 2014, mens tilsvarande del i 2013 var 64, ein nedgang på 1 prosentpoeng. Sjå figurane 15.3 og 15.4.

Biletet er noko meir variert dersom ein ser på dei ulike bispedøma. Fire bispedøme hadde ein svak nedgang i talet på konfirmasjonar i 2014, medan dei andre bispedøma hadde ein auke. Oslo og Møre hadde størst auke både i talet på konfirmerte og prosentvis auke. I Oslo bispedøme lå delen konfirmerte av 15-åringane på 39 prosent, ein svak auke frå 2013. I Møre bispedøme står kyrkjeleg konfirmasjon framleis sterkt, 82 prosent av alle 15-åringane i dette bispedømet blei konfirmerte i Den norske kyrkja i 2014, ein liten auke på 0,7 prosentpoeng frå året før.

Ifølgje tabell 15.4 blei 48 000 personar døypte i 1999. 15 år seinare, i 2014 er desse i konfirmasjonsalder. Som nemnd over blei 40 300 personar konfirmerte i 2014. Med atterhald om at desse personane ikkje er heilt dei same som i 1999 (ikkje mogleg å følgje same person), viser tala at 7 700, 16 prosent, av dei dei døypte i 1999 ikkje vel kyrkjeleg konfirmasjon i 2014.

Færre deltar på gudsteneste i Den norske kyrkja

Både talet på gudstenester og deltakarar på gudstenestene har gått ned dei siste åra. I 2013 var den totale gudstenestedeltakinga for første gang under 6 millionar. Denne tendensen har fortsett i 2014 med totalt i underkant av 5,9 millionar deltakarar, ein nedgang på om lag 61 000 eller 1 prosent samanlikna med 2013. I og med at det også i 2014 var færre gudstenester enn året før, 1 000 færre gudstenester totalt, har deltakarar per gudsteneste halde seg stabil med rundt 93 deltakarar per gudsteneste.

Figur 15.5 gir eit bilete på deltakarar per gudsteneste søndagar/helgedagar i gjennomsnitt i dei ulike bispedøma.

Figur 15.5. Den norske kyrkja. Talet på deltakarar per gudsteneste søndagar/helgedagar i gjennomsnitt, etter bispedøme

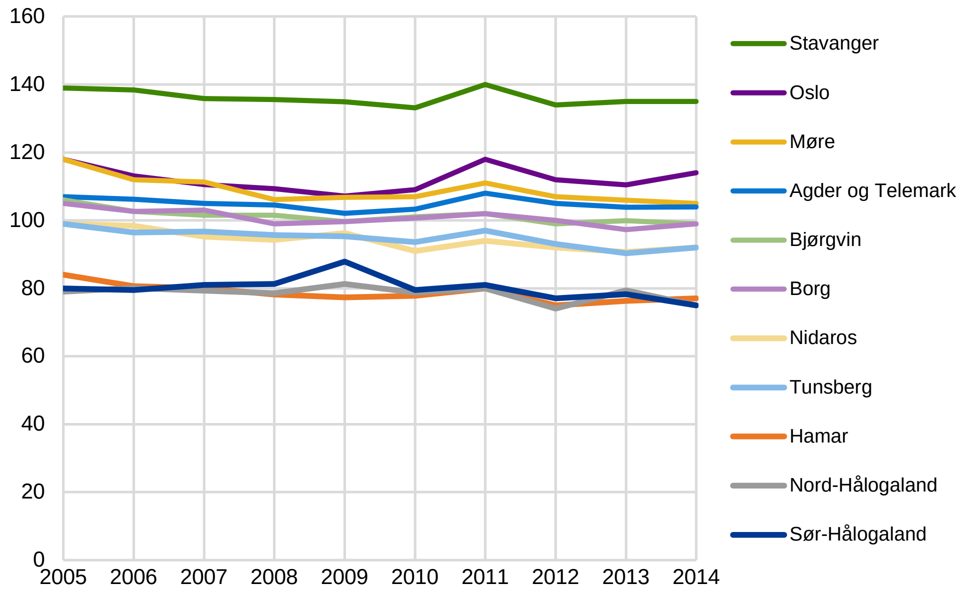

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Det er størst prosentvis nedgang i deltakinga på gudstenestene søndagar og helgedagar med 1,2 prosent. Totalt var 4,7 millionar til stades på dei om lag 48 000 gudstenestene på søndagar og helgedagar, ein nedgang på 55 000 deltakarar. Gudstenestene på kvardagar hadde ein nedgang i talet på besøk på 6 000 eller 0,5 prosent. 1,2 millionar var deltakarar på gudstenestene utanom søndagar og helgedagar. Julaftansgudstenestene i 2014 hadde 564 000 deltakarar, ein auke på 7 000 frå året før. På gudstenestene i påska 2014 (skjærtorsdag til og med 2. påskedag) var det 203 000 deltakarar, også dette litt fleire samanlikna med 2013. I tillegg til ordinære gudstenester blei det halde om lag 24 000 andakter på institusjonar.

Nøkkeltala for Dnk syner også kor mange gravferder som blir gjennomførte kvart år. Det blei rapportert 36 400 kyrkjelege gravferder i 2014, ein svak nedgang frå det føregåande året. Dette svarer til om lag 90 prosent av talet på dei som døydde i 2014, den same delen som dei to føregåande åra. I 2011 hadde 92 prosent av talet på dei som døydde kyrkjeleg gravferd. Fleire detaljar om kyrkjelege handlingar finn ein i tabell 15.4.

Stabile tal på vigslar

Drygt 8 000 vigslar blei utførte i Den norske kyrkja i 2014. Det er ein liten nedgang i absolutte tal samanlikna med 2013. Men i høve til totalt tal på inngåtte ekteskap, som også viste ein nedgang i 2014 (befolkningstal), har delen halde seg på same nivå, 35 prosent kyrkjelege vigslar av alle vigslar i 2014 (SSB 2015, 6. mai). Befolkningstala (folkeregisteropplysningar), viser ein vigselsdel i Den norske kyrkja på 38 prosent, 3 prosentpoeng lågare enn året før (SSB 2015, 20. august).

Tala på vigslar rapporterte gjennom Årsstatistikken frå dei geografiske sokna ligg litt lågare enn folkeregisteropplysningane da handlingar utanfor sokna (til dømes vigslar ved institusjonar, feltprestkorpset og anna som har eiga kyrkjebokføring) ikkje er tekne med i årsstatistikken frå sokna Vigslar utførte i utlandet er heller ikkje rekna med i tala.

Sysselsette i Dnk – over halvparten kvinner

Sysselsetjingsstatistikken viser at det var drygt 8 800 sysselsette i Den norske kyrkja per 4. kvartal 2014, ein auke på 115 sysselsette i høve til året før. 52 prosent av dei tilsette i Dnk var kvinner. Det viser tala frå den registerbaserte sysselsetjingsstatistikken for Dnk. Sidan 2005 har delen kvinnelege tilsette variert

mellom 50 og 53 prosent. Talet på dei sysselsette i 2014 ligg på same nivå som i 2006. Tala i tabell 15.6 gir ei oversikt over sysselsette etter verksemd og kjønn, sjå kapittel 3.3 og avsnitt 15.2.

I tabell 06932 i Statistikkbanken (ssb.no) kan ein også finne sysselsette personar og avtala årsverk i Dnk etter yrke, kjønn, alder og bispedøme. I 2014 var det 1 700 sysselsette innanfor geistlege yrke, 100 fleire enn i 2013. Dette talet inkluderer om lag 250 kateketar. 36 prosent av dei geistlege sysselsette var kvinner i 2014, ein auke frå 28 prosent i 2006.

Statlege og kommunale utgifter til Dnk og trus- og livssynssamfunn

Til og med 2013 høyrte Den norske kyrkja til under daverande Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet, men frå 2014 høyrer Den norske kyrkja igjen under Kulturdepartementet. Dei statlege utgiftene til Den norske kyrkja og kyrkjebygg og gravplassar utgjorde 1 913,4 millionar kroner i 2014. Rekneskapen for 2014 frå Kulturdepartementet synar at dei statlege utgiftene til «tilskot til trussamfunn m.m.» utgjorde 283,9 millionar kroner. Sjå. kapittel 1 og tabellane 1.1.1 og 15.7.

Kommunanes utgifter til Den norske kyrkja og andre religiøse formål for 2014 finn ein i tabell 15.8 som er basert på KOSTRA-rapporteringa. Totalt var netto driftsutgifter i kommunane til Den norske kyrkja (rekneskapsfunksjon 390 Den norske kyrkja og rekneskapsfunksjon 393 Gravplassar og krematorium) på nær 2,8 milliardar kroner til saman. Dette svarar til 1,0 prosent av totale netto driftsutgifter i kommunane. Fordi det er få kommunar som har forvaltningsansvaret for gravplassar og krematorium, må ein sjå desse to funksjonane under eitt. Til «andre religiøse formål», til dømes tilskot til trus- og livssynssamfunn, var netto driftsutgifter 313 millionar kroner, ein auke på 7 prosent frå 2013. Sjå tabell 15.8.

Driftsresultat på 129 millionar kroner for kyrkjelege fellesråd

Rekneskapane for dei kyrkjelege fellesråda syner eit brutto driftsresultat på 129 millionar kroner i 2014. Tala viser at både brutto og netto driftsresultat har gått ned i 2014. Nedgangen kjem av ei regneskapsmessig endring og reelt sett er resultata på same nivå som året før. Driftsinntektene for fellesråda var om lag 4,3 milliardar kroner i 2014, mot 4,4 milliardar året før. Dette er ein nedgang på 4 prosent. Driftsutgiftene var drygt 4,1 milliardar kroner, om lag det same som i 2013. I overkant av 60 prosent av driftsinntektene til fellesråda blir dekt av kommunale tilskot. Statlege tilskot til dei kyrkjeleg fellesråda var om lag 352 millionar kroner i 2014 (SSB 2015, 24. juni).

Levekårsundersøkingane - 55 prosent av befolkninga høyrer til ein relgion eller trusretning

Tal frå Levekårskundersøkingane i 2011 og 2014 blant personar 9-79 år syner at det inga endring i befolkninga om dei høyer til ein religion eller trusretning. I begge åra svara 55 prosent at dei høyrde til ein religion eller trusretning. Dersom ein ser på alder, viser tala endring for dei over 67 år, i 2011 var det 72 prosent som tilhøyrde ein religion, mens i 2014 syner tala ein nedgang til 68 prosent (SSB 2014, 4. desember).

Kvinner høyrer i noko større grad t til ein religion eller trusretning, i 2014 svara 59 prosent at dei høyrde til ein religion eller trusretning mot 50 prosent av mennene. Dersom ein ser både på kjønn og alder blir skilnaden enda høgare. Blant dei eldste kvinnene, dei over 67, år svara 79 prosent at dei høyrde til ein religion, i 2014 var delen gått ned til 74 prosent. Tilsvarande tal for menn over 67 år er høvesvis 63 og 61 prosent. Dei eldste er også dei som er mest religiøst aktive. Sjå figur 15.6.

Figur 15.6. Religiøs tilknyting og deltaking for personar 16 år og over

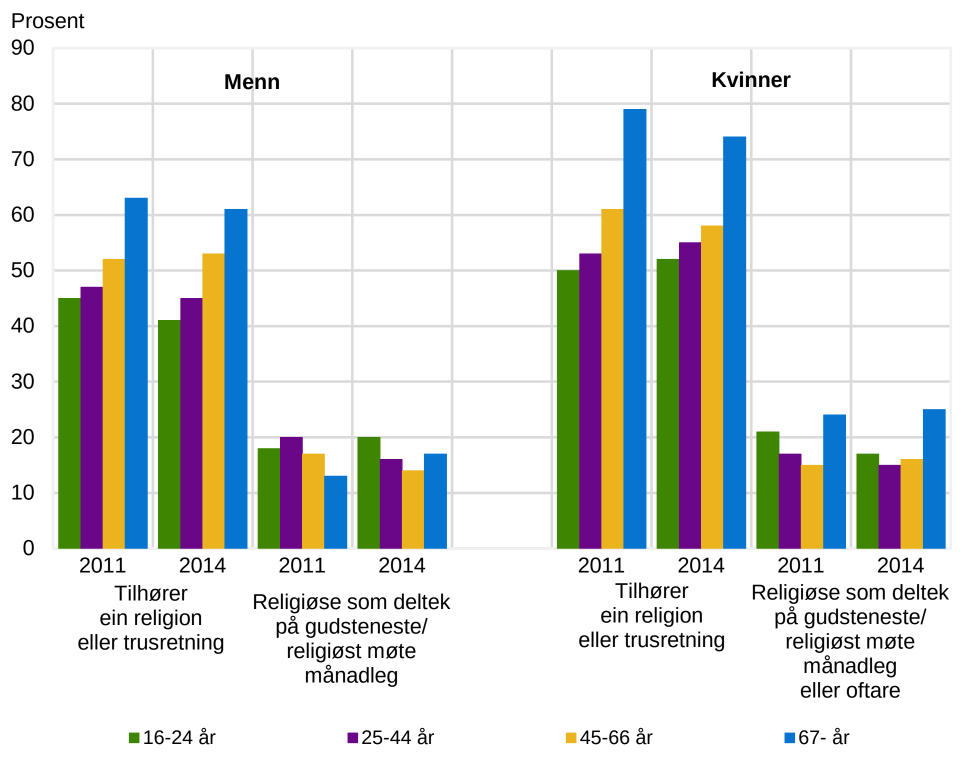

Kjelde: Levekårsundersøkingane, Statistisk sentralbyrå.

15.2. Om statistikken – trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja

Trus- og livssynssamfunn

Hovudformålet med denne statistikken er å synleggjere talet på medlemmer i dei trussamfunna og livssynssamfunna utanfor Dnk som søkjer om statsstøtte. Statistikken over trus- og livssynssamfunn utanfor Dnk byggjer på oppgåver frå fylkesmennene, over dei samfunna som har fått statstilskot. Frå 2005 blir medlemslistene til trus- og livssynssamfunna som søkjer om statstilskot via fylkesmennene, sende til Brønnøysundregistra (BR) for kontroll. Medlemslistene blir kontrollerte for dobbeltmedlemskap mellom dei ulike trus- og livssynssamfunna. SSB får oppgåve over talet på medlemmer frå BR.

Alle trus- og livssynssamfunna som er godkjende hos fylkesmannen, og som får statstilskot for rapporterte tal på medlemmer i samfunnet, er med i statistikken. Eininga i statistikken er det enkelte samfunn. Nokre nye samfunn kjem til i statistikken kvart år, mens andre samfunn som har vore med tidlegare/andre år, ikkje alltid er representerte året etter. Statistikken inneheld ikkje opplysningar om talet på menigheiter.

Dnk – årsstatistikk

Frå og med statistikkåret 2005 skjer rapporteringa av årsstatistikk for Dnk på elektronisk skjema til SSB. Innsamlinga av statistikken var til og med 2011 eit samarbeid mellom SSB og ansvarleg departement. Frå 2012 er ansvaret for kyrkjestatistikken overført til Kyrkjerådet. Formålet med statistikken er å gi informasjon om verksemda i kyrkjelydane.

Statistikken omfattar alle geografiske sokna i Den norske kyrkja, med unntak av Svalbard. Statistikken for 2013 inneheld 1 235 sokn. Kvart år har det blitt færre einingar i populasjonen. Dette kjem av samanslåingar av sokn, anten som forsøksordning eller permanent samanslåing. Det blir samla opplysningar om

innmeldingar, utmeldingar, kyrkjelege handlingar[5], gudstenester, opplæring og diakoni, barnehage- og skolekontakt, kyrkjemusikk og kulturarbeid, frivillig arbeid og ofringar. I hovudsak skal det rapporterast om verksemder som er i soknet og som presten, soknerådet og dei tilsette har ansvaret for. Aktivitetar som andre kristelege organisasjonar driv, er ikkje med i denne statistikken.

Rekneskapane frå Dnk – fellesråda

Dei kommunale løyvingane til kyrkja, sjå tabell 15.9, blir i hovudsak forvalta av dei kyrkjelege fellesråda. Rekneskapsstatistikk for dei kyrkjelege fellesråda blei for første gong innhenta for rekneskapsåret 1997. Heimel for denne statistikken er kyrkjelova av 7. juni 1996, og forskrift om økonomiforvaltninga for kyrkjelege fellesråd og kyrkjelydar i Dnk av 25. september 2003. I 2004 gjekk fellesråda og sokna over til å føre rekneskapane etter ny kontoplan. Statistikken blir publisert årleg i Dagens statistikk på nasjonalt nivå. I tabell 15.9 følgjer oversikt over utgifter og inntekter for fellesråda fordelt på ulike formål.

Etter Standard for næringsgruppering (SN2002) omfattar tala for religiøs verksemd til og med 2008: næring 91310 Religiøse organisasjonar; næring 93030; Gravferdsverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium.

Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane: 85339 Andre sosialtenester utanfor institusjon; 85333 - Aktivitetssentra for eldre og funksjonshemma, 85313 - Omsorgsinstitusjonar for eldre og funksjonshemma, og 85118 - Somatiske sjukeheimar. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar tilsvarande næringar (85331 og 85327). Offentleg administrasjon knytt til kyrkje med meir omfattar tilsvarande næring (75120). Andre verksemder omfattar næringane 93020 - Frisering og anna venleikspleie, 70202 - Utleige av eigen fast eigedom elles og 55301 - Restaurant- og kafédrift.

Religiøs verksemd omfattar etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007): næring 94.910 Religiøse organisasjonar og næring 96.030 Gravferdsverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium.

Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane 87.102 Somatiske sjukeheimar, 87.301 Aldersheimar, 87.304 Avlastingsheimar/-institusjonar, 87.305 Bustader for barn, 88.102 Dagsentra/aktivitetssentra for eldre og funksjonshemma, 88.103 Eldresentra og 88.999 Andre sosiale tenester utan tilbod om bustad. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar næringane 88.911 og 88.913. Offentleg administrasjon knytt til kyrkje med meir omfattar næring 84.120. Andre verksemder omfattar næringane 56.101 Drift av restaurantar og kaféar, 56.210 Cateringverksemd, 68.209 Utleige av eigen eller leigd fast eigedom elles og 96.020 Frisering og annan venleikspleie. Sjå også kap. 3.3.

Rekneskapsfunksjonar til kyrkje og andre religiøse formål – kommunar

I KOSTRA-rapporteringa av rekneskapane til kommunane omfattar kyrkje og andre religiøse formål desse rekneskapsfunksjonane:

- 390 Den norske kyrkja
- 392 Andre religiøse formål
- 393 Gravplassar og krematorium

For rekneskapsomgrep nytta i KOSTRA, sjå kap. 1.3. omgrep og definisjonar.

Levekårsundersøkingane

Levekårsundersøkinga EU-SILC blir gjennomført årleg. Frå og med 2011 utgjer undersøkinga ein årleg fast kjerne av spørsmål og temabolkar med varierande tema. Tema blir tekne opp att med ein syklus på tre år. I 2011 og 2014 var tema friluftsliv, organisasjonsaktivitet, politisk deltaking og sosiale nettverk, medrekna

[5] Talet på kyrkjelege vigslar i denne statistikken avvik noko frå talet på kyrkjelege vigslar som byggjer på folkeregisteropplysningar i Befolkningsstatistikken til Statistisk sentralbyrå, ekteskap og skilsmisser.

spørsmål om ein høyrer til ein religion eller trusretning, og kor aktiv ein er i denne samanhengen.

Det er to hovudformål med levekårsundersøkingane. Dei skal for det første belyse skilnader i levekåra i befolkninga. For det andre skal dei gjere det mogleg å følgje utviklinga over tid.

Referansar

Statistisk sentralbyrå (18. november 2014): «Fleire medlemmer i trus- og livssynssamfunna». http://www.ssb.no/trosamf/

Statistisk sentralbyrå (6. mai.2015): «Stadig færre blir døpt». http://www.ssb.no/kirke_kostra

Statistisk sentralbyrå (20. august 2015): «Høg gjennomsnittsalder for førstegongsvigde». http://www.ssb.no/ekteskap/

Statistisk sentralbyrå (24.juni.2015): «Nesten ein halv milliard brukt på kyrkjebygg». http://www.ssb.no/offentlig-sektor/statistikker/kirkeregn

Statistisk sentralbyrå (4. desember 2014): «Høy samfunnsdeltakelse blant yrkesaktive». http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/orgakt

Meir informasjon

Den norske kyrkja: http://www.kirken.no

Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet (FAD): http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/tema/kirke.html

Kulturdepartementet (KUD): http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/tema/tros-_og_livssynssamfunn.html

Jensen, Cato Hernes (red.) 2014: *Kulturstatistikk 2013*, Statistiske analysar 142, Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/kulturstatistikk-2013

Levekårsundersøkingane: http://www.ssb.no/emner/07/02/10/orgakt

Kyrkjelege fellesråd, rekneskapsstatistikk: http://www.ssb.no/kirkeregn/

Vaage, Odd Frank (2009): *Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn*, Rapporter 2009/29, Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929

Vaage, Odd Frank (2013): *Norsk kulturbarometer 2012*, Statistiske analysar 135, Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/kulturbar

Tabell 15.1. Medlemmer[1] i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 1. januar. Absolutte tal og prosent

	2006		2008		2010		2012		2013		2014	
	Absolutte tal	Prosent av alle	Absolutte tal	Prosent av alle	Absolutte tal	Prosent av alle	Absolutte tal	Prosent av alle	Absolutte tal	Prosent av alle	Absolutte tal	Prosent av alle
Medlemmer, i alt	**383 510**	**100,0**	**411 790**	**100,0**	**449 875**	**100,0**	**510 684**	**100,0**	**549 400**	**100,0**	**587 286**	**100,0**
Baha'i	1 004	0,3	1 024	0,2	1 012	0,2	1 088	0,2	1 122	0,2	1 127	0,2
Buddhisme	9 934	2,6	11 038	2,7	13 376	3,0	15 426	3,0	16 001	2,9	17 087	2,9
Hinduisme	3 669	1,0	4 566	1,1	5 175	1,2	5 690	1,1	6 797	1,2	7 382	1,3
Islam	72 023	18,8	83 684	20,3	98 953	22,0	112 236	22,0	120 882	22,0	132 135	22,5
Jødedom	870	0,2	850	0,2	818	0,2	[2] 153	0,0	788	0,1	781	0,1
Kristendom	216 141	56,4	226 969	55,1	245 664	54,6	289 018	56,6	312 925	57,0	337 316	57,4
Sikhisme	2 257	0,6	2 537	0,6	[2]1 037	0,2	[2]1 133	0,2	3 323	0,6	3 363	0,6
Livssynssamfunn	77 271	20,1	80 659	19,6	82 890	18,4	84 722	16,6	86 061	15,7	86 444	14,7
Andre trus- og livssynssamfunn	341	0,1	463	0,1	950	0,2	1 218	0,2	1 501	0,3	1 651	0,3

[1] Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for. [2] Eit samfunn ikkje representert i statistikken.

Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 15.2. Medlemmer[1] i trus-og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn og medlemmer i Dnk, etter fylke

	Medlemmer utanfor Den norske kyrkja	Buddhisme	Islam	Kristendom	Annan religion[2]	Livssyns-samfunn	Medlemmer[3] i Den norske kyrkja per 31.12.
2006	383 510	9 934	72 023	216 141	8 141	77 271	3 871 006
2007	403 909	10 753	79 068	225 507	8 859	79 722	3 873 847
2008	411 790	11 038	83 684	226 969	9 440	80 659	3 874 823
2009	431 287	12 252	92 744	234 772	10 395	81 124	3 848 841
2010	449 875	13 376	98 953	245 664	8 992	82 890	3 835 477
2011	484 534	14 580	106 735	266 834	11 904	84 481	3 851 145
2012	510 684	15 426	112 236	289 018	9 282	84 722	3 848 295
2013	549 400	16 001	120 882	312 925	13 531	86 061	3 843 721
2014	587 286	17 087	132 135	337 316	14 304	86 444	3 835 973
2014							
Østfold	38 333	1 489	9 850	22 658	364	3 972	209 951
Akershus	73 879	2 533	15 445	40 373	2 571	12 957	412 249
Oslo	142 465	3 580	55 284	60 222	5 354	18 025	343 077
Hedmark	13 349	453	2 258	7 645	143	2 850	160 785
Oppland	11 142	377	1 987	6 255	130	2 393	157 755
Buskerud	35 567	952	10 386	18 292	1 557	4 380	197 599
Vestfold	27 921	824	4 588	17 483	362	4 664	181 165
Telemark	21 952	462	3 334	15 311	104	2 741	128 933
Aust-Agder	14 784	325	1 027	11 957	42	1 433	84 700
Vest-Agder	28 322	704	3 140	22 113	129	2 236	126 830
Rogaland	50 104	1 503	8 396	33 238	891	6 076	345 113
Hordaland	45 040	1 356	5 019	30 516	1 083	7 066	395 235
Sogn og Fjordane	5 337	105	666	3 544	80	942	92 786
Møre og Romsdal	17 342	564	1 431	12 331	519	2 497	216 508
Sør-Trøndelag	24 315	1 083	3 941	12 336	640	6 315	245 461
Nord-Trøndelag	7 107	218	1 240	3 761	66	1 822	116 643
Nordland	14 577	253	2 079	9 212	111	2 922	201 546
Troms Romsa	10 180	205	1 368	6 153	94	2 360	133 026
Finnmark Finnmárku	5 169	99	509	3 733	56	772	60 688
Uoppgitt/busett i utlandet	401	-	187	183	8	21	[4]25 923

[1] Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for. [2] Omfattar baha'i, jødedom, sikhisme og andre trusretningar.
[3] Omfattar medlemmer og tilhøyrige. [4] Inkluderer ikkje medlemmer busette i utlandet. Utvandrande medlemmer i Dnk er 135 592 i 2014.

Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå og Kyrkjerådet.

Tabell 15.3. Medlemmer[1] i kristne trussamfunn utanfor Den norske kyrkja. Per 1. januar

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kristne trussamfunn	**216 141**	**225 507**	**226 969**	**234 772**	**245 664**	**266 834**	**289 018**	**312 925**	**337 316**
Adventistsamfunnet	5 258	5 281	5 177	5 086	5 136	5 066	4 884	4 841	4 806
Dei frie evangeliske forsamlingar	3 514	3 628	3 455	3 434	3 492	3 395	3 137	3 443	3 258
Den Evangelisk Lutherske Frikyrkja i Noreg	19 308	19 524	19 496	19 262	19 503	19 614	19 507	19 552	19 557
Den Finlandska evangelisk-lutherska församling	3 738	4 291	4 288	4 237	4 169	4 146	4 193	3 440	4 348
Den Islandske Evangeliske Lutherske menighet i Noreg	2 999	2 027	-	2 735	5 422	5 946	5 983	6 634	6 740
Den kristelige menighet	6 280	6 476	6 602	6 779	6 879	7 110	7 319	7 259	7 750
Den ortodokse kyrkja	5 494	6 075	6 771	7 664	8 492	9 894	11 205	12 959	14 765
Den romersk-katolske kyrkja	46 440	51 508	54 011	57 348	66 972	83 018	102 286	121 130	140 109
Det Evangelisk-Lutherske kyrkjesamfunn	3 347	3 345	3 275	3 232	3 213	3 213	3 209	3 209	3 189
Det norske Baptistsamfunn	8 745	9 071	9 492	9 382	9 749	9 922	9 999	10 213	10 283
Det Norske Misjonsforbund	8 154	8 399	8 476	8 497	8 729	9 091	9 336	9 589	10 136
Jehovas vitner i Noreg	14 568	14 756	14 856	14 976	11 640	11 739	11 903	12 049	12 130
Kristensamfundet	2 461	2 505	2 463	2 474	2 578	2 585	2 567	2 544	2 540
Kristne senter	2 975	3 353	3 324	3 290	3 266	3 252	3 157	3 172	3 145
Metodistkyrkja i Noreg	11 324	11 299	11 133	10 974	11 082	11 055	10 761	10 715	10 684
Pinsemenigheiter	39 492	40 398	39 866	39 590	39 923	39 599	39 108	39 412	39 398
Svenska Margaretaførsamlingen i Oslo	12 166	13 098	14 087	15 574	14 626	17 376	19 950	20 901	21 573
Andre kristne trussamfunn	19 878	20 473	20 197	20 238	20 793	20 813	20 514	21 863	22 905

[1] Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for.

Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 15.4. Den norske kyrkja. Kyrkjelege handlingar[1], etter bispedøme

	Talet på personar					
	Døypte	Konfirmerte	Kyrkjelege vigslar	Kyrkjelege gravferder	Innmelde i Dnk	Utmelde frå Dnk
1995	50 342	39 857	13 502	42 104	1 130	5 857
1996	50 067	39 122	13 837	41 352	1 071	5 000
1997	50 294	39 083	14 049	42 417	1 392	4 955
1998	48 462	37 870	13 189	42 002	871	4 831
1999	48 049	37 408	12 744	42 436	943	4 416
2000	48 023	37 330	14 041	41 369	843	4 519
2001	46 135	37 427	12 091	41 313	1 239	3 866
2002	44 136	38 250	12 690	41 531	854	3 759
2003	43 916	40 183	11 440	40 115	856	3 603
2004	44 008	41 600	10 710	38 491	877	4 475
2005	43 016	42 110	10 189	37 683	1 178	6 038
2006	43 255	42 587	9 594	37 897	1 132	8 134
2007	42 916	42 472	10 358	38 805	956	8 312
2008	42 599	41 655	10 536	38 832	955	7 036
2009	41 920	41 885	10 009	38 290	1 788	10 792
2010	41 100	41 981	9 549	38 290	1 101	6 570
2011	39 958	42 556	8 598	37 906	1 755	7 047
2012	38 357	41 186	8 898	37 673	1 161	5 258
2013	36 572	40 054	8 221	37 243	1 063	5 464
2014	35 051	40 253	8 006	36 430	1 047	11 003
2014						
Oslo	3 705	3 210	781	3 887	161	2 316
Borg	4 176	5 034	940	4 729	119	1 257
Hamar	2 650	3 469	691	3 852	61	594
Tunsberg	3 039	3 715	815	3 953	124	1 031
Agder og Telemark	3 267	3 697	866	3 519	149	1 260
Stavanger	3 754	4 230	932	2 616	142	1 034
Bjørgvin	4 945	5 748	967	4 395	105	1 224
Møre	2 203	2 882	460	2 208	47	484
Nidaros	3 628	3 945	711	3 206	72	995
Sør-Hålogaland	1 901	2 227	422	2 138	36	363
Nord-Hålogaland	1 783	2 096	421	1 927	31	445

[1] Statistikken omfattar ikkje kyrkjelege handlingar i utlandet eller ved institusjonar (sjukehus, fengsel), kyrkje for høyrselsskadde, feltprestkorpset o.a. som har eiga kyrkjebokføring.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 15.5. Den norske kyrkja. Gudstenester og deltakarar på gudstenester, etter bispedøme

	Gudstenester		Deltakarar		
	I alt	Av dette gudstenester på søndagar/ helgedagar	I alt	Av dette deltakarar på gudstenester søndagar/ helgedagar	Talet på deltakarar per gudsteneste søndagar/ helgedagar i snitt
1995	71 760	51 757	7 462 944	5 602 284	108,2
1996	73 149	52 476	7 234 642	5 471 186	104,3
1997	72 659	53 707	7 182 081	5 392 558	100,4
1998	72 094	52 948	7 080 758	5 479 949	103,5
1999	71 235	52 246	6 869 729	5 298 655	101,4
2000	71 300	51 729	6 928 579	5 318 513	102,8
2001	70 630	51 529	6 678 321	5 169 015	100,3
2002	69 949	50 904	6 709 633	5 156 170	101,3
2003	69 896	50 559	6 742 174	5 185 894	102,6
2004	69 643	50 415	6 769 080	5 211 881	103,4
2005	70 070	52 045	6 716 051	5 389 181	103,5
2006	69 050	52 049	6 582 921	5 291 092	101,7
2007	67 562	51 429	6 432 108	5 177 754	95,2
2008	67 455	50 948	6 330 752	5 069 341	99,5
2009	66 803	49 926	6 224 424	4 968 006	99,5
2010	65 652	49 684	6 100 985	4 896 115	98,5
2011	65 580	49 002	6 265 261	4 985 031	101,7
2012	64 852	48 579	6 017 018	4 771 622	92,8
2013	64 048	48 302	5 952 894	4 723 224	97,8
2014	63 022	47 601	5 892 110	4 668 388	98,1
2014					
Oslo	6 023	3 796	607 637	433 656	114,2
Borg	6 458	4 893	625 966	483 184	98,8
Hamar	5 894	4 641	440 520	357 483	77,0
Tunsberg	5 550	4 465	495 297	410 806	92,0
Agder og Telemark	7 019	5 548	697 205	577 716	104,1
Stavanger	5 745	4 322	719 473	583 117	134,9
Bjørgvin	8 525	6 598	803 262	655 579	99,4
Møre	3 818	3 105	404 577	327 384	105,4
Nidaros	5 777	4 206	502 545	386 586	91,9
Sør-Hålogaland	3 915	3 100	295 752	233 575	75,3
Nord-Hålogaland	4 298	2 927	299 876	219 302	74,9

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 15.6. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Sysselsette[1] i Den norske kyrkja 15-74 år, etter kjønn og verksemd. Per 4. kvartal

	2006[2]	2007	2008	2009[3]	2010	2011	2012	2013	2014
Sysselsette personar i alt	**8 804**	**9 016**	**8 744**	**8 727**	**8 751**	**9 015**	**8 654**	**8 712**	**8 827**
Menn	4 288	4 451	4 308	4 304	4 274	4 394	4 173	4 124	4 194
Kvinner	4 516	4 565	4 436	4 423	4 477	4 621	4 481	4 588	4 633
Religiøs verksemd	**7 726**	**8 039**	**7 802**	**7 901**	**7 944**	**8 165**	**7 804**	**7 791**	**7 751**
Menn	4 140	4 290	4 146	4 169	4 124	4 232	4 021	3 957	3 923
Kvinner	3 586	3 749	3 656	3 732	3 820	3 933	3 783	3 834	3 828
Helse, omsorg og sosialtenester	**146**	**140**	**122**	**39**	**38**	**43**	**37**	**37**	**36**
Menn	11	13	12	1	1	2	2	2	1
Kvinner	135	127	110	38	37	41	35	35	35
Barnehagar og skolefritidsordningar	**714**	**608**	**598**	**557**	**537**	**565**	**588**	**634**	**623**
Menn	38	48	56	33	41	49	52	55	56
Kvinner	676	560	542	524	496	516	536	579	567
Offentleg verksemd knytt til kyrkja og andre verksemder	**207**	**217**	**206**	**209**	**213**	**223**	**201**	**215**	**219**
Menn	99	98	93	98	105	108	94	100	105
Kvinner	108	119	113	111	108	115	107	115	114
Andre verksemder	**11**	**12**	**16**	**21**	**19**	**19**	**24**	**35**	**198**
Menn	:	:	:	3	3	3	4	10	109
Kvinner	:	:	:	18	16	16	20	25	89

[1] Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. [2] Religiøs verksemd omfattar næring 91310 - Religiøse organisasjonar og næring 93030 - Gravferdsverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium. Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane 85339 - Andre sosialtenester utanfor institusjon, 85333 - Aktivitetssentra for eldre og funksjonshemma, 85313 - Omsorgsinstitusjonar for eldre og funksjonshemma, og 85118 - Somatiske sjukeheimar. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar tilsvarande næringar (85331 og 85327). Offentleg administrasjon knytt til kyrkje m.m. omfattar tilsvarande næring (75120). Andre verksemder omfattar næringane 93020 - Frisering og anna venleikspleie, 70202 - Utleige av eigen fast eigedom elles og 55301 - Restaurant- og kafedrift. [3] Religiøs verksemd omfattar næring 94.910 Religiøse organisasjonar og næring 96.030 Gravferdsverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium. Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane: 87.102 Somatiske sjukeheimar, 87.301 Aldersheimar, 87.304 Avlastingsheimar/-institusjonar, 87.305 Bustader for barn, 88.102 dagsentra/aktivitetssentra for eldre og funksjonshemma,88.103 Eldresentre og 88.999 Andre sosiale tenester utan tilbod om bustad. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar næringane 88.911 og 88.913. Offentleg administrasjon knytt til kyrkje med meir omfatta verksemd 84.120. Andre verksemder omfattar næringane: 56.101 Drift av restaurantar og kafear, 56.210 Cateringverksemd, 68.209 Utleige av eigen eller leigd fast eigedom elles og 96.020 Frisering og anna venleikspleie.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 15.7. Statlege utgifter til Den norske kyrkja. Rekneskapstal. Løyvingar. Millionar kroner og prosent

	Absolutte tal	Prosent av departementet sine utgifter
2005[1]	1 206,3	19,9
2006	1 293,7	19,0
2007	1 352,9	18,5
2008	1 434,1	18,1
2009	1 611,5	17,7
2010[2]	1 524,8	19,8
2011	1 672,0	18,9
2012	1 656,3	18,3
2013[3]	1 714,1	.
2014[4]	1 913,4	15,4

[1] 2005 til 2009 gjekk Den norske kyrkjainn i budsjettet til Kultur- og kyrkjedepartementet. [2] Frå 2010 høyrer Den norske kyrkja til under Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet og frå 2014 vil Den norske kyrkja igjen høyre til : Kulturdepartementet. [3] Rekneskapstala for 2013 gjeld utgifter som var førte i budsjettet til daverande Fornyings-, administrasjons- og Kyrkjedepartementet, men er tekne med i Prop. 1 S til Kulturdepartementet for 2013.
[4] Rekneskapstala for 2014 er henta frå Prop.1 S Kulturdepartementet 2015-2016

Kjelde: Kulturdepartementet og Fornyings-, administrasjons- og Kyrkjedepartementet.

Tabell 15.8. Netto drifts- og investeringsutgifter for kommunar til Den norske kyrkja, andre religiøse formål og kyrkjegardar, gravlundar, krematorium

	Funksjon 390 Den norske kyrkja og funksjon 393 Gravplassar og krematorium					Funksjon 392 Andre religiøse formål		
	Totalt til Den norske kyrkja og gravplassar og krematorium	Av dette til Den norske kyrkja	Av dette til gravplassar og krema-torium	Netto drifts-utgifter til funksjonane 390 og 393 i prosent av totale driftsutgifter	Investerings-utgifter til funksjonane 390 og 393	Netto drifts-utgifter	Netto drifts-utgifter i prosent av totale driftsutgifter	Investerings-utgifter
	Mill. kr			Prosent	Mill. kr		Prosent	Mill. kr
2009	2 239,6	2 014,0	225,7	1,2	869,6	176,0	0,1	1,2
2010[1]	2 324,4	2 094,1	230,3	1,2	813,1	210,6	0,1	1,6
2011	2 455,7	2 187,0	268,7	1,1	804,3	220,6	0,1	11,4
2012	2 572,5	2 292,5	280,0	1,0	793,8	244,4	0,1	6,1
2013	2 664,1	2 353,4	308,3	1,0	889,6	292,9	0,1	3,8
2014	2 784,7	2 436,3	348,4	1,0	915,9	312,6	0,1	0,3
2014								
Østfold	146,4	128,1	18,2	1,0	32,5	16,3	0,1	0,0
Akershus	245,7	212,9	32,8	0,9	103,3	38,9	0,1	0,0
Oslo	196,8	140,2	56,6	0,5	84,7	76,9	0,2	0,0
Hedmark	109,4	107,1	2,3	1,1	46,2	6,9	0,1	0,0
Oppland	121,1	110,6	10,5	1,2	19,7	4,7	0,1	0,0
Buskerud	145,0	127,0	18,0	1,0	22,1	17,1	0,1	0,0
Vestfold	126,9	115,1	11,9	1,1	40,5	11,7	0,1	0,0
Telemark	109,2	97,4	11,9	1,2	14,3	12,4	0,1	0,0
Aust-Agder	73,5	66,7	6,8	1,2	8,6	9,3	0,2	0,0
Vest-Agder	102,5	87,5	15,0	1,1	19,6	17,0	0,2	0,0
Rogaland	277,0	233,5	43,5	1,2	149,6	31,2	0,1	0,0
Hordaland	307,0	258,9	48,1	1,2	123,8	25,0	0,1	0,3
Sogn og Fjordane	86,2	82,8	3,4	1,3	10,5	3,2	0,1	0,0
Møre og Romsdal	167,5	149,8	17,7	1,2	36,6	9,9	0,1	0,0
Sør-Trøndelag	170,9	144,0	26,8	1,1	95,4	14,1	0,1	0,0
Nord-Trøndelag	82,1	74,6	7,5	1,1	35,6	3,1	0,0	0,0
Nordland	173,7	165,5	8,2	1,2	44,4	7,7	0,1	0,0
Troms Romsa	89,8	83,8	6,0	1,0	21,0	4,5	0,1	0,0
Finnmark Finnmárku	53,9	50,8	3,2	1,1	7,6	2,7	0,1	0,0

[1] Estimat alle kommunar.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 15.9. Kyrkjelege fellesråd, rekneskapsstatistikk[1]. Inntekter og utgifter

	2012					2013					2014				
	Drifts-inntekter i alt	Drifts-utgifter	Investerings-utgifter	Drifts-utgifter	Investerings-utgifter	Drifts-inntekter i alt	Drifts-utgifter	Investerings-utgifter	Drifts-utgifter	Investerings-utgifter	Drifts-inntekter i alt	Drifts-utgifter	Investerings-utgifter	Drifts-utgifter	Investerings-utgifter
	Mill.kr			Prosent		Mill.kr			Prosent		Mill.kr			Prosent	
Driftsinntekter i alt	4 156	.	.	.	.	[2]4 443	.	.	.	.	4 265	.	.	.	.
Utgifter i alt	**.**	**3 983**	**578**	**100,0**	**100,0**	**.**	**[2]4 181**	**832**	**100,0**	**100,0**	**.**	**4136**	**755**	**100,0**	**100,0**
Kyrkjeleg administrasjon	.	1 058	12	26,6	2,1	.	1 057	17	25,3	2,0	.	1123	12	27,2	1,6
Kyrkjer	.	1 390	364	34,9	63,0	.	1 471	452	35,2	54,3	.	1431	484	34,6	64,1
Gravstader	.	637	142	16,0	24,6	.	683	225	16,3	27,0	.	680	229	16,4	30,3
Anna kyrkjeleg verksemd	.	898	60	22,5	10,4	.	802	138	19,2	16,6	.	751	10	18,2	1,3
Barnehagar[3]	.	.	.	.	.	.	168	1	4,0	0,1	.	151	20	3,7	2,6

[1] Fellesråd med manglande rapportering er det estimert verdiar. [2] Oppdaterte tal. [3] Omfattar fellesråda som har ansvar for barnehagar.
Kjelde: Kyrkjelege fellesråd, rekneskap, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 15.10. Religiøs tilknyting og deltaking for personar 16 år og over, etter kjønn, alder, landsdel og utdanning. Prosent

	Tilhøyrer ein religion eller trusretning		Religiøse som deltek på gudsteneste/religiøst møte månadleg eller oftare	
	2011	2014	2011	2014
Begge kjønn	**55**	**55**	**18**	**17**
16-24 år	47	47	19	18
25-44 år	50	50	18	16
45-66 år	56	55	16	15
67- år	72	68	20	22
Menn i alt	**51**	**50**	**17**	**16**
16-24 år	45	41	18	20
25-44 år	47	45	20	16
45-66 år	52	53	17	14
67- år	63	61	13	17
Kvinner i alt	**60**	**59**	**18**	**18**
16-24 år	50	52	21	17
25-44 år	53	55	17	15
45-66 år	61	58	15	16
67- år	79	74	24	25
Heile landet	**55**	**55**	**18**	**17**
Oslo/Akershus	51	48	20	18
Austlandet elles	55	56	15	14
Agder og Rogaland	59	60	32	32
Vestlandet	59	54	17	15
Trøndelag	53	54	9	11
Nord-Noreg	57	60	11	12
Utdanning	**55**	**55**	**18**	**17**
Grunnskole	56	53	15	16
Vidaregåande skole	56	57	15	14
Universitet/høgskole, kort	53	54	22	21
Universitet/høgskole, lang	52	52	23	24

Kjelde: Levekårsundersøkingane, Statistisk sentralbyrå.

Figurregister

1.1. Offentlege utgifter til kultur 8
1.2. Netto driftsutgifter til ulike kulturformål i fylkeskommunane 10
1.3. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane. 2014 11
1.4. Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern 12
1.5. Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. 2014 13
1.6. Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. Prosent av totale netto driftsutgifter 14
2.1. Konsum i hushald fordelt på type kulturgode. 2014. Prosent 25
2.2. Konsum i hushald fordelt på type kulturgode, gjeldande prisar 25
2.3. Konsum i hushald av fritidstenester, gjeldande prisar 26
3.1. Sysselsette i kulturnæring etter kulturområde, 15-74 år 30
3.2. Del av sysselsetjing i kulturnæringane, etter fylke 32
3.3. Del av alle sysselsette i fylket sysselsett i kulturnæringane 33
3.4. Talet på føretak i kulturnæringane 34
4.1. Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. Millionar kroner 47
4.2. Talet på stipend og garantiinntekter. 2014. Prosent 49
5.1. Tilskodarar ved framsyningar ved teater og opera og frie grupper innanfor teater og dans 59
5.2. Tilskodarar ved teater og opera. Tal i 1 000 60
5.3. Teater og opera. Inntekter for tilskotsteatra, etter type inntekt 61
5.4. Personar som har vore på teater-/musikal-/revy-/opera-/operette-, og ballett-/ danseframsyningar dei siste tolv månadene, etter kjønn, alder og utdanning. 2013 62
6.1. Orkester. Tilhøyrarar per konsert 69
6.2. Medlemmer i Norges Musikkorps Forbund 70
6.3. Elevar i kommunale musikk- og kulturskolar, etter fylke 72
7.1 Besøk i norske museum 80
7.2 Besøk i norske museum. Fylke, etter endringar i prosent i talet på besøk det siste året og dei siste fem åra 81
7.3. Besøk i alt per innbyggjar, etter fylke. 2014. Prosent 82
7.4. Samlingar i norske museum som var opne for publikum. 1 000 82
7.5. Utstillingar i norske museum 83
7.6. Driftsinntekter, etter inntektstype. Prosent 84
7.7. Driftsutgifter, etter kostnadstype. Prosent 85
7.8. Personar som har vore på museum dei siste 12 månadene, etter landsdel. 2013 86
8.1. Folkebibliotek. Utlån av bøker og andre medium per innbyggjar. 1999–2014 95
8.2. Folkebibliotek. Besøk per innbyggjar, etter fylke. 2014 96
8.3. Folkebibliotek. Bokbestand per 31. desember 97
8.4. Fag- og forskingsbiblioteka. Bøker og tidsskrift, etter bibliotektype. 2013. Prosent 97
8.5. Personar som har vore på folkebibliotek dei siste 12 månadene, etter kjønn 99
8.6. Personar som har vore på folkebibliotek dei siste 12 månadene, etter alder. Prosent 99
9.1. Papirbasert bestand i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum. Hyllemeter. 2014 108
9.2. Arkivinstitusjonar. Digitalisering av papirdokumenter og ulike medier. Prosent. 2014 109
10.1. Utgitte bøker, etter emne 113
10.2. Bokomsetnad 115
10.3. Bruttoomsetnad, fordelt på bokgruppe 116
11.1. Aviser. Opplagstal etter type 125
11.2. Aviser. Opplagstal for dei største avisene 126
11.3. Fagpresse. Opplag per utgiving, etter gruppe 127
11.4. Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag. Prosent 128
12.1. Kinobesøk. Samla besøk, utanlandske og norske filmar 134
12.2. Kinobesøk. Del besøk på kinokjeder og kinoar utanfor kjeder 136
12.3. Personar som har vore på kino dei siste tolv månadene, etter alder. 2014 137
12.4. Personar som har vore på kino dei siste tolv månadene, etter menn og kvinner 138
13.1. Personar som høyrer på radio og ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag 145
13.2. Sendetid etter programtype for NRK1, NRK2 og NRK3/Super[1] 147
13.3. TV 2. Sendetid, etter programtype. Prosent 147
13.4. Prosentdel nynorsk i programtilbodet på NRKs TV- og radiokanalar 148
13.5. Radiolytting blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Lyttardelar i prosent 149
13.6. Fjernsynssjåing blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Sjåardelar i prosent 149
13.7. Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter menn og kvinner 150
14.1. Medlemskap i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, etter alder 157
14.2. Prosentdel personar som dei siste tolv månadene har drive med aktivitetar knytte til trening og mosjon. 2014 159
14 3. Prosentdel som er medlemmer og aktive i idrettslag og friluftslivsorganisasjonar, etter utdanning 160
15.1. Medlemmer i trus- og livssynssamfunn som mottek offentleg stønad og er utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn 168
15.2. Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter fylke. 2014. Prosent 169
15.3. Den norske kyrkja. Talet på døypte og konfirmerte 170
15.4. Den norske kyrkja. Delen på døypte og konfirmerte 171
15.5. Den norske kyrkja. Talet på deltakarar per gudsteneste søndagar/helgedagar i gjennomsnitt, etter bispedøme 172
15.6. Religiøs tilknyting og deltaking for personar 16 år og over 174

Tabellregister

1.1.1. Utgifter over Kulturdepartementets budsjett 2009-2014. Rekneskapstal 2009-2014. Løyvingar. Millionar kroner og prosent ... 18
1.1.2. Hovudfordeling av spelemidlar til idrettssektoren. Millionar kroner ... 18
1.1.3. Hovudfordeling av spelemidlar til kultur. Millionar kroner ... 19
1.1.4. Den kulturelle skolesekken i grunnskolen og vidaregåande skole. Inntekter og utgifter. 1 000 kroner ... 19
1.2.1. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. Millionar kroner ... 20
1.2.2. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. Prosent ... 20
1.2.3. Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til kulturformål. Fylkeskommunar. Millionar kroner ... 21
1.2.4. Netto driftsutgifter til kulturformål i prosent av totale netto driftsutgifter. Fylkeskommunar ... 21
1.3.1. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur, etter fylke ... 22
1.3.2. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kulturformål, etter fylke. Millionar kroner ... 22
1.3.3. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kulturformål. Prosent ... 23
1.3.4. Brutto investeringsutgifter for kommunekonsern, etter rekneskapsfunksjon for kultur. 1 000 kroner ... 23
1.3.5. Frivillige lag og foreiningar som får driftstilskot frå kommunane. KOSTRA-skjema 171 ... 24
2.1. Konsum i hushald, gjeldande prisar. Millionar kroner ... 27
2.2. Utgift per hushald, etter type hushald og etter vare- og tenestegruppe. 2012. Kroner ... 28
3.1. Sysselsetjingsvekst i kulturnæring og alle næringar, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal ... 29
3.2. Sysselsettingsvekst i kulturnæringar og alle næringar, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal. Prosent ... 29
3.3. Sysselsette i kulturnæring, etter kulturområde, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal ... 38
3.4. Sysselsetjingsvekst i kulturnæring, etter kulturområde, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal. Prosent ... 38
3.5. Sysselsette, årsverk i kulturnæring, etter kulturområde, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal ... 38
3.6. Sysselsette i kulturområdet arkitektur, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal ... 38
3.7. Sysselsette i kulturområdet bøker og aviser, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal ... 39
3.8. Sysselsette i kulturområdet fleirdisiplinarbeid, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal ... 39
3.9. Sysselsette i kulturområdet kulturarv, arkiv og bibliotek, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal ... 39
3.10. Sysselsette i kulturområdet media, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal ... 40
3.11. Sysselsette i kulturområdet reklame, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal ... 40
3.12. Sysselsette i kulturområdet utøvande kulturformer, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal ... 40
3.13. Sysselsette i kulturområdet visuelle kulturformer, etter fylke, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal ... 41
3.14. Talet på sysselsette i kulturområde fordelt på kjønn. Per 4. kvartal ... 41
3.15. Sysselsette i kulturområde fordelt på kjønn, årsverk. Per 4. kvartal ... 42
3.16. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Ulike kulturnæringar. Arbeidstakarar, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2014 ... 43
3.17. Føretak, omsetnad og sysselsetjing. Kulturnæringane ... 43
3.18. Føretak. Registrerte føretak, nyetableringar og nedleggingar. Kulturnæringane ... 44
3.19. Føretak. Talet på føretak i kulturområde, etter fylke ... 44
3.20. Føretak. Omsetnad i kulturområde, etter fylke ... 45
3.21. Føretak. Sysselsetjing i kulturområde, etter fylke ... 45
3.22. Import og eksport av ulike kulturvarer. Millionar kroner ... 45
3.23. Lønte og ulønte årsverk1 i ideelle og frivillige organisasjonar, etter aktivitet ... 46
3.24. Produksjon (sum driftskostnader) og bruttoprodukt i ideelle og frivillige organisasjonar, etter aktivitet. Millionar kroner ... 46
4.1. Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. Millionar kroner ... 53
4.2. Innkjøpsordningane for litteratur under Norsk kulturfond. Innkjøpte titlar ... 53
4.3. Støtteordningar for visuell kunst under Norsk kulturfond. Avsette midlar. 1 000 kroner ... 53
4.4. Tilskot til scenekunstformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp ... 54
4.5. Tilskot til musikkformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp ... 54
4.6. Fond for lyd og bilete. Tildelingar, etter fagutval. 1 000 kroner ... 54
4.7. Statens kunstnarstipend. Beløp, etter stipendtype og kunstnargruppe. 1 000 kroner ... 55
4.8. Statens kunstnarstipend. Tal på stipend, etter stipendtype og kunstnargruppe ... 56
4.9. Opphavsrett. Innkravde og utbetalte vederlag, etter organisasjon. 1 000 kroner ... 57
4.10. Den kulturelle skolesekken i grunnskolen. Kommunale tilbod ... 57
4.11. Den kulturelle skolesekken i grunnskolen. Fylkeskommunale tilbod ... 57
4.12. Den kulturelle skolesekken i VGS. Fylkeskommunale tilbod ... 58
4.13 Den kulturelle skolesekken i grunnskolen og vidaregåande skole. Inntekter og utgifter. 2010/11-2014. 1 000 kroner ... 58
5.1. Framsyningar og tilskodarar ved teater og opera ... 64
5.2. Økonomiske nøkkeltal for tilskotsteatra. 1 000 kroner ... 65
5.3. Frie teater- og dansegrupper ... 66
5.4. Norsk scenekunstbruk. Produksjonar i deira speleplan. Framsyningar og tilskodarar, etter aldersgrupper ... 66
5.5. Personar som har vore på teater/musikal/revy, opera, operette eller ballett/dans dei siste 12 månedane, etter kjønn, alder, utdanning, bustadstrok og landsdel. Prosent ... 67
6.1. Statlege utgifter til musikkformål. Rekneskap. 1 000 kroner ... 74
6.2. Statlege utgifter til orkester- og musikkinstitusjonar. Rekneskap. 1 000 kroner ... 74
6.3. Kor og orkester i NTO. Konsertar, turnékonsertar og tilhøyrarar ... 75
6.4. Orkester. Inntekter og utgifter. 1 000 kroner ... 75
6.5. Rikskonsertane. Talet på konsertar og tilhøyrarar, etter konserttype og fylke ... 76
6.6. Rikskonsertane. Tilhøyrarar, etter konserttype og fylke ... 77
6.7. Norges Musikkorps Forbund. Korps og medlemmer, etter region ... 77
6.8. Kommunale musikk- og kulturskolar. Elevar, etter fylke ... 78

6.9. Kommunale musikk- og kulturskolar. Elevplassar, etter fagområde og fylke ... 78
6.10. Kommunale musikk- og kulturskolar. Elevar etter skolealder og kjønn ... 78
6.11. Knutepunktfestivalar. Tal på arrangement og publikum på billetterte arrangement ... 79
6.12. Utdelingar til musikkfestivalar, etter kategori. Talet på festivalar og tilskot ... 79
6.13. Norges Korforbund. Talet på kor og medlemmer ... 79
7.1. Museum og samlingar. Storleik på samlingane ... 89
7.2. Museum og samlingar. Besøk ... 90
7.3. Utstillingar i norske museum ... 91
7.4. Kulturhistoriske bygningar. Farkostar ... 92
7.5. Museum og samlingar. Driftsinntekter og driftskostnader. Millionar kroner ... 92
7.6. Årsverk ved museum og samlingar ... 93
7.7. Årsverk, etter type stilling ... 93
7.8. Museum og samlingar. Ulike aktivitetar i musea, etter type aktivitet og fylke ... 93
7.9. Museum som er lagde til rette for funksjonshemma ... 94
7.10. Personar som har vore på museum dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, bustadstrok og landsdel. 2007 og 2013. Prosent ... 94
8.1. Folkebibliotek. Utlån av bøker, etter fylke ... 102
8.2. Folkebibliotek. Utlån av andre medium, etter fylke ... 103
8.3. Folkebibliotek. Besøk totalt og besøk per innbyggjar, etter fylke ... 103
8.4. Folkebibliotek. Bøker og anna materiale, etter fylke ... 104
8.5. Folkebibliotek. Bøker for vaksne og barn, etter fylke ... 105
8.6. Folkebibliotek. Driftsutgifter, etter fylke ... 105
8.7. Fylkesbibliotek. Utlån og rekneskap ... 106
8.8. Fengselsbibliotek. Bestand og utlån ... 106
8.9. Fag- og forskingsbibliotek. Hovudtabell. 2014 ... 107
8.10. Pliktavlevering av materiale til Nasjonalbiblioteket ... 107
9.1. Arkivbestand i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum ... 111
9.2. Arkivinstitusjonar. Digitalisering av papirdokumenter og ulike medier. 2014 ... 111
9.3. Arkivinstitusjonar. Besøk, formidling, årsverk og økonomital. 2010-2014 ... 111
9.4. Digitalarkivet. Talet på søk/nedlastingar ... 112
10.1. Norske opphavspersonar av originale norske utgivingar, fordelt på kjønn ... 114
10.2. Utgitte bøker. Talet på titlar ... 119
10.3. Utgitte klassifiserte bøker, etter emne. Talet på titlar. 2014 ... 119
10.4. Registrerte bøker, etter utgivarspråk og emne ... 119
10.5. Norske og utanlandske skjønnlitterære bøker, etter genre/type. Talet på titlar ... 120
10.6. Omsette bøker, etter originalspråk. Talet på titlar ... 120
10.7. Andre typar utgivingar. Talet på titlar ... 120
10.8. Barne- og ungdomslitteratur, etter genre og utgivarspråk. Talet på titlar ... 120
10.9. Norske opphavspersonar av emneinndelte originale norske utgivingar (utan omsyn til språk), etter kjønn og emne ... 121
10.10. Den Norske Forleggerforening. Bokomsetnad til utsalsprisar. Millionar kroner ... 121
10.11. Den norske Forleggerforening. Omsetnad og talet på selde eksemplar, etter bokgruppe ... 122
10.12. Minutt brukt til boklesing i gjennomsnitt blant alle og blant lesarar, etter alder og kjønn ... 122
10.13. Prosentdel boklesarar og minutt brukt til lesing av bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel ... 123
10.14. Boklesarar som har lese ulike typar bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. Prosent ... 124
11.1. Norske aviser på Internet ved utgangen av året ... 131
11.2. Dagsaviser som fekk produksjonstilskot ... 131
11.3. Vekepress. Talet på blad og magasin og opplag per utgiving, etter gruppe ... 131
11.4. Talet på aviser i alt, etter type og opplag i 1 000 ... 131
11.5. Fagpresse. Talet på periodi og opplag per utgiving, etter grupp. 2009-2013 ... 132
11.6. Minutt brukt til lesing av avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag ... 132
11.7. Personar som les avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag. Prosent ... 133
11.8. Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag, etter kjønn og alder. Prosent ... 133
12.1. Besøk ved kinoane, etter kinotype og fylke ... 141
12.2. Verksemda ved kinoane, etter eigarform ... 141
12.3. Langfilmpremierar, etter produksjonsland ... 142
12.4. Norsk filminstitutt1. Tilskot til audiovisuell produksjon, tal på filmar, type tilskotsordning og beløp ... 142
12.5. Besøk på kino, etter menn og kvinner, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel ... 143
12.6. Statlege tilskot til regionale filmsenter og filmfond. 1 000 kr ... 143
12.7. Avgiftsinntekt til Norsk kino- og filmfond. Fondsavgift fordelt på kino og video1. Kroner ... 144
13.1. NRK P1 og P2. Sendetid, etter programtype og radiokanal ... 153
13.2. NRK P3. Sendetid, etter programtype ... 153
13.3. NRK. Sendetid, etter fjernsynskanal og programtype ... 153
13.4. TV 2. Sendetid, etter programtype ... 154
13.5. Norsk rikskringkasting. Sendetid i radio og fjernsyn, etter målform. Prosent ... 154
13.6. Lyttar- og sjåardelar for ulike radio- og fjernsynskanalar ein gjennomsnittsdag. Prosent ... 154
13.7. Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning og hushaldsinntekt ... 155
13.8. Personar som høyrer på radio og ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag, etter menn og kvinner, alder, utdanning og landsdel. Prosent ... 156

14.1. Friluftslivsområde og leike- og rekreasjonsareal i kommunane 163
14.2. Talet på lag og medlemskap, etter idrettskrins 163
14.3. Talet på anlegg, etter klassifikasjon og fylke 164
14.4. Tal på anlegg og innbyggjarar per anlegg for nokre utvalde anleggskodar 165
14.5. Norsk Friluftsliv. Lokallag og medlemskap 166
14.6. Netto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter for kommunekonsern til idrett, etter fylke 166
14.7. Medlemmer og aktive i idrettslag, etter menn og kvinner, alder og landsdel. Prosent 167
14.8. Medlemmer og aktive i friluftslivsorganisasjonar, etter menn og kvinner, alder og landsdel. Prosent 167
15.1. Medlemmer1 i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 1. januar. Absolutte tal og prosent 177
15.2. Medlemmer i trus-og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn og medlemmer i Dnk, etter fylke 177
15.3. Medlemmer i kristne trussamfunn utanfor Den norske kyrkja. Per 1. januar 178
15.4. Den norske kyrkja. Kyrkjelege handlingar, etter bispedøme 178
15.5. Den norske kyrkja. Gudstenester og deltakarar på gudstenester, etter bispedøme 179
15.6. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Sysselsette i Den norske kyrkja 15-74 år, etter kjønn og verksemd. Per 4. kvartal 179
15.7. Statlege utgifter til Den norske kyrkja. Rekneskapstal. Løyvingar. Millionar kroner og prosent 180
15.8. Netto drifts- og investeringsutgifter for kommunar til Den norske kyrkja, andre religiøse formål og kyrkjegardar, gravlundar, krematorium 180
15.9. Kyrkjelege fellesråd, rekneskapsstatistikk. Inntekter og utgifter 181
15.10. Religiøs tilknyting og deltaking for personar 16 år og over, etter kjønn, alder, landsdel og utdanning. Prosent 181

KLIMANØYTRAL DISTRIBUSJON
B

NOREG P.P.
posten

Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
Postboks 1400 Rasta
2225 Kongsvinger

Kulturstatistikk 2014 gir eit statistisk bilete av kulturlivet i Noreg. Publikasjonen tek for seg 15 ulike område knytte til kultur, som blir presenterte ved hjelp av tekst, oversiktlege tabellar og figurar slik at stoffet skal vere lett tilgjengeleg. Denne årlege publikasjonen presenterer ei oversikt over hovudtrekk for kulturen, og han gir også eit bilete av utviklinga innanfor dei ulike områda dei seinare åra.

Statistikkane gir eit breitt bilete av kulturlivet i Noreg, og gir informasjon om offentlege utgifter og forbruk til kultursektoren, tal for kulturnæringar og sysselsetjing, deltaking og omfang innanfor forskjellige kultur- og medieområde.

Avsender:
Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9272-9 (trykt)
ISBN 978-82-537-9273-6 (elektronisk)
ISSN 1892-7521

ISBN 978-82-357-9272-9
9 788235 792723

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway